POLIROM
Top 10+

PHILIP
Ó CEALLAIGH

Însemnări dintr-un bordel turcesc

PHILIP

Ó CEALLAIGH

Însemnări dintr-un bordel turcesc

Traducere din limba engleză
de Ana-Maria Lișman

POLIROM
2014

Philip Ó Ceallaigh, *Notes from a Turkish Whorehouse*
Copyright © Philip Ó Ceallaigh, 2006
All rights reserved
© 2007, 2014 by Editura POLIROM, pentru traducerea în limba română

www.polirom.ro
Editura POLIROM
Iaşi, B-dul Carol I nr. 4; P.O. BOX 266, 700506
Bucureşti, Splaiul Unirii nr. 6, bl. B3A, sc. 1, et. 1;
sector 4, 040031, O.P. 53

ISBN ePub: 978-973-46-4914-3
ISBN PDF: 978-973-46-4915-0
ISBN print: 978-973-46-4793-4

Coperta: Carmen Parii
Pe copertă: © iStockphoto.com/iEverest

Această carte în format digital (e-book) este protejată prin copyright şi este destinată exclusiv utilizării ei în scop privat pe dispozitivul de citire pe care a fost descărcată. Orice altă utilizare, incluzând împrumutul sau schimbul, reproducerea integrală sau parţială, multiplicarea, închirierea, punerea la dispoziţia publică, inclusiv prin internet sau prin reţele de calculatoare, stocarea permanentă sau temporară pe dispozitive sau sisteme cu posibilitatea recuperării informaţiei, altele decât cele pe care a fost descărcată, revânzarea sau comercializarea sub orice formă, precum şi alte fapte similare săvârşite fără permisiunea scrisă a deţinătorului copyrightului reprezintă o încălcare a legislaţiei cu privire la protecţia proprietăţii intelectuale şi se pedepsesc penal şi/sau civil în conformitate cu legile în vigoare.

Lectura eco - un supererou al lumii moderne!

Versiune digitală realizată în colaborare cu Libris.ro

PHILIP Ó CEALLAIGH s-a născut în Waterford, Irlanda. A învăţat să citească folosindu-se de dialogurile din benzile desenate, iar la vârsta de nouă ani a făcut o pasiune pentru literatura SF. Din fericire, nu s-a oprit aici: printre preferinţele lui actuale se numără povestirile şi nuvelele lui Cehov, Hemingway şi Joyce, romanele lui Knut Hamsun, Céline şi Dostoievski şi poezia lui Charles Bukowski. Călător neobosit, Philip Ó Ceallaigh a trăit în diverse locuri, precum Anglia, Rusia, Spania, Statele Unite, Georgia sau Kosovo, schimbând slujbele la fel de frecvent ca domiciliile. Din 2000 s-a stabilit în Bucureşti, unde a lucrat ca editor şi traducător. Asemenea majorităţii personajelor sale, este alergic la mediul corporatist, orarul fix şi meseriile bine plătite, drept care, pentru o scurtă perioadă de timp, a fost singurul irlandez care a muncit ilegal pe un şantier din România. După extraordinarul debut reprezentat de *Însemnări dintr-un bordel turcesc*, cu care a câştigat Premiul Rooney pentru Literatură Irlandeză, Glen Dimplex New Writers' Award şi elogiile criticilor britanici şi americani, a scris o a doua culegere de povestiri, *Şi dulce e lumina* (2009; Polirom, 2009), publicată la prestigioasa Editură Penguin şi bucurându-se de acelaşi succes. În 2012 i-a apărut la Editura Polirom romanul *Şi te trezeşti râzând*.

Taxi

Soarele cobora către orizont şi se duceau drept înspre el, maşinile străluceau aprins şi zgomotul oraşului, un zgomot mecanic, se auzea prin geamul deschis, dar chiar şi cu geamul deschis era cald, transpirau. Transpirau aşa de săptămâni întregi. Şoferul de taxi vorbea şi clientul îl asculta, uitându-se drept înainte de parcă n-ar fi ascultat. Şoferul de taxi purta pantaloni scurţi şi o cămaşă cu mânecă scurtă, de un albastru electric şi, încă mai bizar, avea o pereche de ochelari de soare ca de aviator. Era în toane bune; aşa părea.

— Am fost o săptămână la mare. Nu i-am zis neveste-mii că mă duc. N-aveam chef de scandal. A văzut că plec c-o geantă şi că erau nişte haine de femeie înăuntru. Cadouri pentru curve, mi-a zis. Da', ca bărbat, dacă n-ai amantă nici nu te mai respectă femeia. Şi e mai bine să ai, că dacă are amantă bărbatul se întoarce la nevastă proaspăt şi relaxat. Abia e mai stabilă relaţia. Aşa ceva ar trebui să înţeleagă nevasta fără să mai facă atâta caz. Şi fix aşa ceva nu poţi discuta cu ea. Dacă-i răspunzi la o singură întrebare, e ca şi cum după aia poa' să te ia la interogatoriu şi asta duce la certuri inutile. Deci am plecat în vacanţă cu alta. Adevărul e că lucrez într-un mediu toxic, ştii, dau de ispită la tot pasul. Mai ales pe o vreme ca asta. Mă trezesc cu femei frumoase că se urcă la mine în taxi cu fustele lor scurte. Văd la cărnuri de femei, nici n-ai idee, s-aproape goale şi uneori e greu să nu te

chiombeşti ca prostu'. Cred că avem cele mai frumoase femei în ţara asta. E o binecuvântare, da' îţi face o droaie de probleme.

Mergeau spre gară. Şoferul îşi întrebase clientul dacă se duce pe litoral, iar clientul îi spusese că nu, aştepta pe cineva. Vreo iubită? Da, o iubită, i-a răspuns clientul şi atunci şoferul s-a apucat să vorbească despre femei. Au trecut pe lângă clădirea Bibliotecii Naţionale, cu ferestrele ei sparte şi interiorul întunecat, scorburos, şi apoi pe lângă un teren viran pe care se vedeau nişte macarale abandonate, proiecte grandioase rămase neterminate de aproape un deceniu, de la căderea fostului regim. După Casa Poporului, au mers mai departe pe cheiul Dâmboviţei. Plozi tuciurii săreau de pe un pod în apa murdară. Şoferul vedea peste tot numai femei, femei frumoase şi vorbea, vorbea întruna. Clientul, un pic agitat sau poate doar preocupat de ceva, nu zicea mai nimic, dar din cele câteva cuvinte care îi mai scăpau îţi dădeai seama că e interesat de ce i se spunea. Şoferul căpătase încredere şi-i povestea de cuceririle lui, îi povestea cu lux de amănunte, folosind un limbaj mult mai explicit decât ar fi făcut-o poate, de obicei, cu un străin oarecare, şi mai ales cu un client care nu se băga aproape deloc în vorbă. I-a povestit de o femeie care i-o luase în gură, o super muie ce-a fost aia, cea mai tare din viaţa lui. Şi asta pentru că şi-o băgase adânc pe gât. Foarte puţine femei erau în stare de aşa ceva. Poate doar vreo cinci la sută. Şi apoi te făceau să-ţi dai drumul, mişcându-se foarte încet, şi când îţi venea pur şi simplu explodai.

— Incredibil...

Se opriseră la semafor; şoferul se lăsă pe spate şi dădu din cap la amintirea episodului cu pricina.

— Dar dacă nevastă-ta... spuse clientul. Ce-ar fi dacă şi nevastă-ta ar umbla cu altul?

Şoferul întoarse capul, iar clientul îşi văzu faţa reflectată în lentilele ochelarilor lui, o faţă roşie de căldură, îşi văzu expresia nedumerită, îşi văzu până şi tresărirea nervoasă a buzelor, născută din îngrijorarea că l-ar fi putut

jigni pe şofer. Spusese un lucru banal. Era genul de lucru pe care l-ar fi zis un adolescent.

Şoferul se uită înainte, la drum, băgă în viteză şi plecară de la semafor.

— E altceva dacă o face femeia, răspunse el, în cele din urmă.

Au traversat podul şi şoferul reîncepu să vorbească, ceva mai atent decât înainte:

— Nu pentru că femeile şi bărbaţii sunt atât de diferiţi. Unii spun că ar fi, da' io nu-s de acord. Cred că şi femeilor le place să se fută la fel de mult ca şi bărbaţilor. Poate chiar mai mult. Cre' că pentru ele e şi mai mişto, după ce sunete scot. Întotdeauna când dau de câte o curvă de-asta, o fac să-mi spună ce fantezii are. Le încurajez să vorbească. Mereu sunt un pic timide la început, da' ce-ţi aud urechile dup-aia! O grămadă de chestii poate că nici măcar nu le-ar face, dar sigur le place să se gândească la ele. Combinaţii cu alte femei. Câte trei odată. Să fie legate. Sau să se facă bărbatul că le violează. Şi astea încă sunt chestii obişnuite. Sunt convins că mai au o groază în cap pe care nici nu îndrăznesc să le zică, pentru că le e ruşine. Sunt o tonă de chestii perverse pe care vor să le facă, da' de cele mai multe ori nu reuşesc. Pentru că diferenţa dintre bărbaţi şi femei este că noi putem să încercăm orice ne-ar trece prin cap. Dacă ar face şi femeile aşa, oamenii ar spune că sunt curve. Asta-i regula. Nu-i o regulă prea corectă. Dar asta e. Ca şi la condus. Sunt câteva reguli care tre' respectate ca să nu ne buşim unii pe alţii. Aşa că dacă nevastă-mea sau iubita dumitale sau oricare alta ar ajunge să-şi facă de cap cu te miri cine, înseamnă că nu-i mai pasă de reguli. Nu poţi să ai o relaţie fără reguli. De asta nu ne lăsăm femeile să-şi facă de cap. Dacă vrem să ne păstrăm respectul în ochii noştri, pentru că în general lumea are altfel de atitudine faţă de femeile care-şi fac de cap.

Şoferul continuă să vorbească tot drumul spre gară. Nimerise un subiect despre care simţea că are ceva de spus. Din când în când repeta că nu e deloc genul ăla de porc misogin, că el chiar înţelege cu adevărat ce se petrece în mintea femeilor. Clientul nu mai scotea o vorbă, nici măcar nu

mai dădea din cap şi se uita în altă parte, afară, pe geamul lateral, la clădirile şi oamenii de pe strada fierbinte.

Au oprit în faţa gării. Şoferul şi-a întrebat clientul dacă avea nevoie să-l ducă înapoi acasă, împreună cu prietena lui, şi clientul i-a spus că da, s-ar putea să fie nevoie.

— Nu-ţi face griji, mă plăteşti la întoarcere, hai că am încredere în tine, spuse şoferul, oprind motorul şi aparatul de taxat.

Veniseră de departe, de la periferia din estul oraşului, şi aparatul înregistrase o sumă destul de piperată.

Era un gest pe care şoferul îl făcea cu plăcere, uneori. Clientul se întorcea, el îl ducea mai departe şi, cel puţin, primea un bacşiş substanţial pentru asemenea dovadă de prietenie. Avea încredere în clientul ăsta. Îi făcuse plăcere şi să stea de vorbă cu el. Ştia în cine poate să aibă încredere. O singură dată se înşelase în privinţa unui client, iar asta se întâmplase de mult.

— Mă duc să-mi iau o Cola, spuse şoferul, dându-se jos din maşină şi încuind-o.

Au intrat împreună în umbra gării, la casele de bilete. Şoferul purta nişte sandale foarte decupate, iar clientul, bocanci grei de munte, complet inadecvaţi pentru o vreme ca aceea.

— Cele mai mişto futaiuri îţi ies când n-ai mai văzut-o de ceva vreme. Chiar şi dacă-i nevastă-ta, îţi iese o partidă pe cinste.

Şoferul s-a oprit la un chioşc, iar clientul a mers mai departe, spre peron. I se lipise tricoul de spate din cauza transpiraţiei.

Zece minute mai târziu erau din nou împreună la casele de bilete.

— Şi ea unde e? întrebă şoferul.

Clientul scutură din cap. Acum se simţea absolut mizerabil.

— Poate că a pierdut trenul, spuse şoferul, deşi ştia că nu asta se întâmplase.

— Nu.

— Îmi pare rău, îi zise şoferul.

Şi chiar îi părea rău de băiat.

— I-am spus că o s-o iert, zise băiatul. Dacă se suie în tren şi vine înapoi.

Lumina de afară i-a izbit drept în moalele capului. Clădirile se înroşiseră sub razele piezişe ale soarelui şi umbrele oamenilor se lungeau pe asfalt. Băiatul se opri o clipă şi-şi trecu mâna peste frunte. Apoi îşi reveni şi se urcă în taxi.

Şoferul de taxi cântări posibilitatea de a-l duce tot drumul până acasă pe gratis. Apoi se răzgândi, ar fi fost probabil un gest complet inutil, şi chiar jenant pentru amândoi.

Porniră. De data asta şoferul îşi ţinu gura tot drumul.

În cartier

Nic se ridică în capul oaselor. Murea de foame. În dreptul ferestrei lui de la etajul opt se vedeau legănându-se vârfurile plopilor. Dincolo de copacii care se legănau uşor se vedeau alte blocuri. Copacii de-abia înfrunziseră şi din ei răzbătea gălăgia pe care o făceau păsărelele, o puzderie. Avea senzaţia că trebuie să-şi găsească ceva de făcut într-o dimineaţă ca asta. Se dădu jos din pat să se îmbrace.

Nic crescuse la ţară şi acolo era mereu câte ceva de făcut în dimineţile de primăvară. Aici la bloc, în oraş, de obicei pensionarii n-aveau nimic de făcut. El stătea la bloc de douăzeci şi cinci de ani, îmbătrânise în cartier.

A pus de cafea şi i-a adus-o Mariei, încă pe jumătate adormită în pat.

— Ai făcut-o cam tare, îi spuse ea, sorbind şi ridicându-şi pernele la spate să se poată sprijini.

Nic s-a întors în bucătăria lor micuţă, a luat nişte ouă şi le-a spart într-un vas. Gălbenuşurile străluceau aproape fosforescent. Le bătu bine, fărâmiţă câteva bucăţele de brânză de oaie, tăie mărunt nişte fire de ceapă verde şi amestecă totul într-o tigaie. Când omleta a fost gata, i-a adus-o la pat. S-a aşezat şi el pe o margine a patului şi au mâncat împreună din aceeaşi farfurie, cu pâinea rămasă din ajun. După ce au terminat de mâncat şi-a pus pantofii.

— Eşti plin de viaţă azi, zise Maria.

Nic îşi luă haina şi ieşi. Maria auzi un bubuit în tavan. Băiatul care stătea deasupra iar scăpase ceva pe jos.

*

* *

Alex Duhovi de la etajul nouă întinse mâna să ajungă la ceasul deşteptător şi dărâmă scăunelul pe care îl aşezase. Acum trebuia să se dea jos din pat şi să-l oprească. Avea programare la doctor înainte de a merge la serviciu. Stătea şi se scărpina în cap. Era prea devreme, i se părea extrem de complicat până şi să facă o cafea. Se apucă să-şi calce cămaşa, un pic cam repejor, îşi aranjă cravata, luă câteva guri de cafea şi ieşi pe hol, încuind uşa. Din apartamentul vecinului de vizavi – cel care bea şi cânta singur noaptea – tocmai ieşea un bătrânel, cu nişte drugi de fier în braţe. Îl salută cu o înclinare a capului.

Alex ieşi din clădire şi o luă la dreapta, pe străduţele întortocheate ale cartierului. Erau vreo cincizeci de blocuri, poate o sută, majoritatea înalte de câte zece etaje, într-o zonă încadrată de un patrulater de bulevarde. Pe străzile tăcute dintre clădiri crescuseră copaci, unii la fel de mari ca cele mai înalte blocuri, şi se auzeau ţipetele reci ale porumbeilor sau trăncăneala frivolă a vrăbiilor. Alex mergea pe străduţele liniştite, încercând să evite, cât de mult putea, gazele de eşapament şi zgomotul.

Ajunse la o intersecţie. Pe cealaltă parte a străzii era un McDonald’s. Trecu strada şi o luă prin spate, pe la McDrive, traversând o zonă pustie, printre cioburi de sticlă şi buruieni. Lângă resturile unui foc făcut de cei fără adăpost se vedea capul unei păpuşi de plastic. Avea părul blond şi ochii albaştri, strălucitori. Îi dădu un şut. Apoi ieşi pe bulevard. Era trafic şi un aer irespirabil. O stradă obişnuită de la periferia oricărui oraş: depozite şi angrouri de materiale de construcţii, mici fabrici de textile şi câteva clădiri

anonime, probabil părăsite, înconjurate de ziduri terminate cu sârmă ghimpată.

Policlinica era la următoarea intersecţie. Pe trepte stătea un om îmbrăcat într-o geacă murdară, fumând. Avea părul slinos. Clădirea policlinicii arăta ca o şcoală pentru sudori şi instalatori. Înăuntru erau cozi şi coridoare, uşi şi încăperi ca nişte clase. Numai mirosul de dezinfectant păstra o oarecare legătură cu medicina. Alex se aşeză la coadă pe un coridor, spuse ce fel de specialist voia să consulte, plăti şi îşi luă un bon. Aici era mai bine ca la spital. În spitalele fără plată stăteai la coadă toată ziua şi te holbai la un perete.

Urcă la etajul al doilea şi bătu la camera 214. Linişte. Apăsă pe clanţă. Încuiat. Se plimbă de-a lungul coridorului, înainte şi înapoi, uitându-se prin diferite săli. Unele aveau şi instrumente. Se gândea la băieţii care făceau experimente de laborator în şcolile acelea deprimante cu internat, învăţând la Latină şi la „Ştiinţe“, conservaţi într-o epocă în care Progresul era chiar un Fapt. Arzătoare Bunsen şi eprubete, pahare Petri, tabelul lui Mendeleev. Totul arăta îngrozitor de vechi. Un muzeu al instrumentelor medievale de tortură. Alex o luă înspre fereastra de la capătul holului şi se uită afară la o clădire care părea să fie o fabrică în ruină.

Dacă vrei să ştii cum o mai duce un oraş, se gândea el, trebuie să-i vezi marginile. Centrul o să-ţi spună că totul e minunat. Periferia îţi va spune restul.

Tot uitându-se la fabrică şi gândindu-se la şcoli şi spitale, depozite şi birouri, îşi aminti deodată de o carte pe care o avusese când era mic. Se chema *Aventurile lui Grivei*[1]. Căţeluşul Grivei era foc de neastâmpărat, o lua la goană prin curte cu vaca Margareta şi cu doamna Puica după el, chiar şi soţia fermierului voia să-l prindă pentru că îi murdărise cearşafurile de-abia spălate, toată lumea îl fugărea pe bietul Grivei. Până la urmă băieţelul a reuşit să-l scape şi au adormit cu toţii. Aşa se termina povestea.

În cele din urmă sosi şi dermatologul. Avea optzeci de ani şi se chinuia să deschidă uşa, dar nu nimerea să bage cheia în broască. O ţinea invers, îşi dădu seama Alex, şi încerca s-o forţeze cu tot dinadinsul.

Of, Doamne, se gândi Alex. Simţea că o să aibă o zi foarte lungă.

Au intrat în cabinet. Au stat de vorbă, ca de obicei, şi Alex şi-a dat jos pantalonii, ca doctorul să-i poată examina penisul. Candida – o ciupercă dintre cele mai des întâlnite. Arăta de parcă ar fi fost opărit. Săptămânile treceau şi nimic n-avea nici un efect. Pastile, creme, unguente, limitarea activităţii sexuale, bani aruncaţi pe apa sâmbetei, vizite la dermatolog, când ar fi trebuit să doarmă. Şi, cu toate că pe doctor îl cam lăsase vederea, în fiecare săptămână îi trăgea în jos prepuţul şi-i spunea că se vindecă foarte bine, să mai aibă răbdare câteva zile.

Îi povestea lui Alex de câţi ani practică medicina; ehei, chiar de dinainte să se fi născut el! Şi întotdeauna îi spunea câţi ani are. Era foarte mândru că supravieţuise atâta timp, că încă mai respira şi putea să scrie reţete, şi-i scrise încă una şi lui Alex. Îi spuse să aibă încredere în el. Alex simţea că n-are de ales.

Nic urcase până la etajul nouă ca să împrumute o rangă de la un vecin. Domnul Molnar avea o mulţime de unelte, dar nu le mai folosea pe nici unele de vreo zece ani. Nu se mai ţinea prea bine pe picioare. Ochii lui albaştri, apoşi, rătăceau aiurea. Nu făcea decât să bea şi să se uite pe fereastră. Era devreme şi el era încă ameţit după beţia de noaptea trecută. Nic găsi rângile şi îi mulţumi. Molnar nu-i răspunse. Stătea la fereastră într-un halat ponosit şi lumina din spatele lui făcea să-i strălucească ciuful rar de păr alb care îi stătea ridicat în vârful capului.

Nu moartea în sine e îngrozitoare, se gândea Nic, coborând cu liftul la parter. Să trăieşti ca un mort e îngrozitor.

Peste tot în jurul lui erau oameni care renunţaseră să mai lupte. Peste tot vedea feţe învinse. Aceşti oameni pierduseră mai mult decât iubirea sau

spiritul iubirii, pierduseră bătălia. Erau doar nişte corpuri care ocupau spaţiul. Dacă stăteai să te gândeşti la ce mai rămăsese din ei, erau doar nişte sisteme digestive care consumau prea mult, se îngrăşau, inhalau aer curat şi-l răsuflau stricat. Aşteptând sunetul unei ambulanţe în depărtare. Când mureau de-a binelea, nu prea mai aveai ce îngropa.

A ieşit din bloc cu răngile după el. Îi plăcea să simtă greutatea lor trăgându-i braţele în jos. Fusese o iarnă grea şi-i părea bine că s-a terminat. Se gândea cum ar fi acum la ţară. Acolo era mereu de muncă. La ţară erai fie viu, fie mort, nu vedeai nicăieri morţi vii rătăcind de colo-colo, ca pensionarii de la oraş. Când ţăranul se îmbolnăveşte şi cade la pat, apoi se şi duce repede. Ştie că nu mai poate munci şi se hotărăşte să moară.

Pe aleea din faţa blocului zăcea o bucată enormă de beton, prea mare ca s-o ridice un singur om. Era nevoie de vreo patru s-o poată clinti din loc. Făcuse parte din alee. Cu câteva luni înainte, fusese desprinsă cu buldozerul, pentru ca muncitorii să poată ajunge, cu târnăcoapele şi lopeţile lor, la ţevile de apă caldă. Apa caldă, încălzită tocmai în celălalt capăt al oraşului. Pe vremuri un cadou generos al fostului regim, acum o mare bătaie de cap. Prin ţevile vechi se scurgea în pământul rece cam tot atâta apă câtă ajungea şi în apartamentele blocului.

Şi lespedea fusese lăsată aşa. O dală dislocată, o groapă în pământ şi senzaţia că totul în jur se năruie. Se uita în groapă când apăru Cătălin, cu tablele la subsuoară.

— ’Neaţa, Coco. Ce mai faci?

— Bine fac, da’ matale?

— Foarte bine. Te duceai undeva?

— Să joc table niţel.

Ceva mai încolo, lângă piaţă, pensionarii şi pensionaţii pe caz de boală îşi petreceau timpul jucând table, când era vremea bună. Unii beau, alţii nu.

— Uite, ar fi ceva de lucru pe-aici. Asta e o groapă. Şi astalaltă e bucata de beton care astupă groapa. A trecut ceva timp de când n-ai mai astupat o

groapă, nu-i aşa, Coco?

— Cam cât a trecut şi la matale, bănuiesc, nu? spuse Coco.

Crengile de deasupra lor se zbuciumară, un porumbel încerca să violeze o porumbiţă.

— Păi asta-i o treabă pentru doi, dacă te ţin puterile. Ce zici?

Coco dăduse de belea, se pare. Mai mult ca sigur că ar fi preferat să joace table sau pur şi simplu să se uite la traficul din intersecţie.

Îşi lăsă tablele jos, sub un tufiş, sperând să nu dureze o veşnicie.

La etajul trei, George Ristache se trezise în ciripit de păsări şi scrâşnet de metal pe beton.

Lângă patul său era o fotografie a nevestei lui, Mădălina, decedată, şi un pahar cu apă. Sorbi din pahar.

Astăzi, îşi aminti el, trebuia să ajungă la altă înmormântare.

Era înmormântarea unui bărbat mai tânăr decât el. George Ristache avea şaptezeci de ani şi Andrei fusese studentul lui cu ceva vreme în urmă, când preda literatură franceză la universitate. Andrei îşi făcuse o familie, apoi nevasta îl părăsise. Îi lăsase apartamentul familiei unuia dintre fiii lui, care se căsătorise, şi se mutase în blocul lui George, un bloc de garsoniere. Aşa se întâlniseră din nou, după atâţia ani. Diferenţa de vârstă dintre ei, de şaisprezece ani, nu părea să mai aibă nici o relevanţă. Desigur, acum se găseau într-o lume foarte diferită de cea în care locuiseră înainte. Tinereţea lor ţinea de era construirii socialismului, pe când în epoca de acum se construia cu totul altceva şi, în acelaşi timp, alte lucruri erau dărâmate. Se bucuraseră să se revadă aşa, feţe dintr-un trecut care însemnase începutul a ceva. Amândoi îşi pierduseră soţiile şi locuiau acum în nişte cămăruţe, iar uneori se întâlneau seara. Nu foarte des. Vorbeau de trecut, dar şi de alte lucruri. Amândoi citeau mult şi făceau schimb de cărţi sau discutau despre ele.

Andrei nu-i spusese niciodată lui George că avea probleme cu inima.

Alex ieşi din policlinică. Mai avea un drum de făcut înainte să ajungă la serviciu. Ba chiar un drum destul de lung. Era mult zgomot, erau gaze de eşapament, oameni urâţi, străzi de traversat. Trebuia să treacă de strada asta şi apoi de încă una, care arăta la fel ca prima, poate un pic mai rău sau un pic mai bine, dar în fond la fel.

În dreptul unei intersecţii văzu nişte ţărani. Îşi înşiraseră pe caldarâm ouăle şi legăturile de pătrunjel, prazul, ridichile şi laptele în sticle mari de plastic. Două ţărănci se luaseră la harţă din cauza unei bucăţi de trotuar. Loc părea să fie destul, dar amândouă voiau să stea pe aceeaşi bucăţică de trotuar. Prima îi spunea celei de-a doua că ăla era locul ei şi cea de-a doua răspundea că nu, ea stătea întotdeauna acolo.

În cele din urmă, după multe astfel de străzi şi sute de maşini şi feţe, foarte puţine plăcute, Alex ajunse la oficiul unde plătea curentul electric. Acolo îl aştepta o coadă imensă ce se întindea pe scări, până dincolo de uşă, şi nu părea să înainteze deloc. Majoritatea erau oameni în vârstă.

Îl întrebă pe ultimul om de la coadă ce aşteptau, deşi bănuia deja răspunsul.

— Să ne plătim facturile, îi spuse omul zâmbind.

Probabil i se părea amuzant. Alex se aşeză la coadă. Omul încă îi zâmbea. Părea prietenos şi gata să intre în vorbă. Puţea. Alex s-a uitat în altă parte, până când celălalt şi-a pierdut interesul. Apoi a mai venit cineva şi l-a întrebat pe el la ce era coada, iar el i-a răspuns. Omul s-a aşezat la rând, în spatele lui Alex. Puţea şi el.

Of, la dracu', se gândi Alex. Dracu' să-i ia pe toţi.

Ieşi din rând şi se îndepărtă grăbit.

Ştia că a făcut o tâmpenie, pentru că a doua zi trebuia să se scoale din nou devreme şi să se ducă să-şi plătească factura, şi mereu dădea peste câte un nebun sau unul care puţea, dacă nu amândouă la un loc, şi pur şi simplu

n-avea ce face. Dar în momentul acela se simţea uşurat că umblă şi nu înţepeneşte acolo în picioare.

Coborî scările de la metrou şi aşteptă mai bine de zece minute până să vină trenul, iar când sosi, în sfârşit, şi toată lumea se urcă în el, rămase neclintit în staţie.

În unele zile n-aveai noroc, şi pace. În unele zile totul îţi mergea de-a-ndoaselea.

Marile evenimente le puteai vedea şi te puteai lupta cu ele; ai fi câştigat sau ai fi pierdut. Dar uite că te putea dărâma şi această acumulare de lucruri mărunte, fără măcar să-ţi dai seama. Aşa de multe lucruri mărunte că le pierdeai şirul.

Prea multe pentru o singură zi, te simţeai ca un rahat în ploaie.

Trenul stătea în continuare pe loc, fără vreun motiv anume. Sau dacă o fi fost vreun motiv, atunci nu le spunea nimeni care era ăla, deci putea la fel de bine să nu fi fost. Dar şi dacă ar fi fost vreun motiv şi l-ar fi aflat, tot nu era mare diferenţă. După un sfert de oră, începeai să te întrebi dacă nu cumva şi peste încă un sfert de oră o să fii tot acolo. De ce nu? Oare cât timp ar putea oamenii să stea şi să aştepte fără nici o explicaţie? Acesta este principiul fundamental al credinţei. Credinţa e ca o duşcă de votcă ce-ţi uşurează chinurile aşteptării. El o să vină. Şi dacă renunţai să mai crezi chiar înainte să ajungă El sau ieşeai din vagon după douăzeci de minute de paralizie şi exact atunci se închideau uşile în urma ta şi trenul dispărea în tunel, ei bine, în cazul ăsta te-ai fi simţit mai rău ca niciodată!

Să aştepţi douăzeci de minute într-un vagon de metrou era cu totul altceva decât să stai pe terasa unei cafenele din Montmartre într-o după-amiază însorită. N-aveai nimic la care să te uiţi. Erau ceilalţi oameni, dar nu-ţi venea să te uiţi la ei. Ar fi fost ca şi cum te-ai fi uitat la viaţa ta, cum îţi picură din încheietura mâinii şi face o baltă pe podea. Şi pe măsură ce treceau minutele, se făcuseră probabil douăzeci de-acum, oamenii, fiecare cu problemele lui personale, începeau să se foiască şi, deşi nimeni nu

vorbea, le venea tuturor să ţipe. Dar nici unul n-ar fi făcut-o, nu acum. Poate mai târziu. Undeva în Mongolia, un fir de pai adăugat poverii unei cămile făcea bietul animal să se întindă pe nisip, cu limba atârnându-i pe-afară şi picioarele răşchirate înspre cele patru puncte cardinale. Care era ultima picătură pentru o fiinţă umană? Dacă-i baţi, vor accepta şi asta, în caz că n-au de ales, şi dacă-i baţi în fiecare zi, vor continua să trăiască aşa, pentru că asta încearcă oamenii să facă. Dar ce se întâmplă în minţile lor în timp ce sunt obligaţi să aştepte degeaba?

Ceva nasol, asta se întâmplă.

Nimeni nu citea vreo carte, în afara unei femei grase cufundate într-un roman siropos, de dragoste; ceilalţi citeau câte un exemplar din *Libertatea*.

Libertatea poate fi un ziar foarte amuzant dacă eşti în toane bune, îţi vine să râzi laolaltă cu turma, dar în zilele în care turma începe să-ţi pută, *Libertatea* era doar o dovadă în plus că ceva e putred în Danemarca.

BĂGAT ÎN PRIZĂ! scria pe prima pagină. Cică unul, Jonni Bozovici, îşi vârâse degetele la doi-douăzeci ca să-i treacă de mahmureală. Era şi o poză cam ştearsă cu Jonni, un prostovan cu urechile clăpăuge. Apoi venea ceva despre o prezentatoare de la televiziune care investise într-o nouă pereche de ţâţe.

Libertatea era minunată pentru că te făcea să uiţi cine erai şi cine mai era în jurul tău, în drum spre serviciu. Şi pentru că puteai să te ştergi cu ea la cur.

Pe ultima pagină puseseră un articol despre cea mai deşteaptă maimuţă din lume. Ştia peste 200 de cuvinte şi apăsând nişte butoane era în stare să-şi comande orice băutură voia.

Dacă o mai învaţă câteva cuvinte, se gândea Alex, o să rămân fără slujbă.

Dorin se trezise şi încerca să-şi dea seama dacă pute. Astăzi ar cam trebui să facă un duş şi să iasă din camera asta. Razele soarelui intrau prin

fereastra lui de la etajul zece şi culorile se distingeau clar, obiectele păreau solide, unghiurile, ascuţite. Totul arăta foarte la locul lui. Se ridică de pe salteaua subţire, niţel cam scurtă pentru el, aşezată pe podeaua goală. Astăzi era ziua în care urma să aleagă care tablouri le punea la vânzare şi care pe foc. Să-i zicem curăţenia de primăvară. Se îndreptă spre fereastră. Jos se vedeau doi bărbaţi făcându-şi de lucru cu nişte răngi şi o ditamai placa de beton. Se duse la baie. Făcu pipi, suspinând de satisfacţia pe care i-o dădea eliberarea jetului şi bâldâbâcul puternic şi înspumat care se învolbura în veceu. Îşi vârî capul sub robinetul de apă rece şi bău, sorbind zgomotos şi stropindu-se.

În picioarele goale, îşi examina opera. Fusese productiv, dacă nu chiar mai mult de-atât. Alături de chestiile mai vechi, erau multe picturi noi, unele dintre ele uluitor de bune, majoritatea rebuturi.

Toate tablourile aveau acelaşi subiect: blocurile de vizavi. Şi totuşi nu erau două la fel. Îi trecuse prin minte într-o zi că ar putea să-şi dedice întreaga viaţă peisajului de la fereastra sa. De câte ori se uita, lumina, vremea, anotimpul, propria lui dispoziţie se închegau pe pânză în ceva cu totul nou. Într-una dintre picturi copacii erau uzi, tremurând uşor, iar cerul de plumb, în alta soarele se reflecta metalic în ferestre şi copacii căpătaseră culori gingaşe de toamnă. Valuri sufocante, monocrome, de ceaţă hibernală şi fulgi enormi de zăpadă, foarte aproape de pământ, la care clădirile din jur păreau că trag cu ochiul. Sau copaci tropicali, izbitor de verzi. Erau tablouri în care trupurile metalice, încâlcite, ale antenelor de pe acoperişurile plate erau cel mai semnificativ lucru şi erau picturi în care ferestrele luminate ale apartamentelor de vizavi se vedeau ca nişte pătrate aruncate la întâmplare, ţipătoare ca neoanele din Manhattan. Şi apoi era obişnuita ramă samavolnică trântită în jurul acestor lucruri pe care alesese să le reprezinte.

Alex lucra într-o clădire mare şi nouă. Treceai de paznicii de la intrare, foloseai un card care-ţi permitea accesul dincolo de bariera din oţel

inoxidabil şi urcai până la etajul şase cu un lift mare şi strălucitor. ACCESUL PERMIS NUMAI ANGAJAŢILOR. Încă o dată cardul şi intrai într-o sală enormă, plină de birouri. Oamenii lucrau, cu ochii în ecranele calculatoarelor. Alex se aşează la locul lui şi-şi deschise computerul. Întârziase o jumătate de oră. Nu că ar fi comentat cineva, nu era genul ăla de loc. În final erai judecat după performanţele tale. Foarte sofisticat. Sistemele disciplinare primitive se bazau pe observarea continuă a prizonierilor sau muncitorilor. Dar dacă prizonierul sau muncitorul habar n-are când e urmărit, trebuie să fie singur atent la ce face. Şi apoi, când obişnuinţa asta îi intra în sânge, devenea funcţionar. Şi unui funcţionar poţi să-i torni rahaturi cu găleata, o să rânjească frumos şi-o să mai ceară. Nu mai e nevoie să-l iei la bătaie, că şi-o trage singur. S-a autoconvins că-i trebuie televizor cu plasmă şi maşină de spălat. Sau nevastă, caz în care ea e cea care vrea maşină de spălat. Ca în bancul pe care-l spunea Dorin, cu Adam şi Eva. Într-o zi, Eva îi spune lui Adam: ia-mi şi mie o maşină de spălat. Dar, dragă, îi zice Adam, noi nu purtăm haine. Da, răspunde ea, dar dacă tot ţi-ai găsit de lucru, ai putea să-mi cumperi.

Şi, desigur, maşină, ca să nu fie nevoiţi să folosească transportul în comun. Asta îi ţinea ocupaţi ani de zile.

Un bărbat înalt şi subţire trecu pe lângă biroul lui Alex: Edgar. Era din Scandinavia. Avea pielea rozalie şi părul blond, cu o uşoară tentă fumurie, galbenul murdar al nicotinei. Edgar era managerul şi avea nişte probleme cu textele pe care le edita Alex. Îi tot sugera că e cam nemulţumit, dar şedinţa în care ar fi urmat să rezolve acele probleme se tot amâna sau era uitată, din moment ce Edgar descoperea mereu noi probleme şi la ceilalţi angajaţi. Era cam agitat, pentru că ajunsese senior manager şi era momentul să fie făcut partener. Avea aproape patruzeci de ani şi doi copii mici. Era una cu slujba lui, nu-şi putea imagina altceva. Trebuia să devină partener. Aşa că, între timp, n-avea astâmpăr şi era pus pe câştigat bile albe şi pe găsit pete-n soare, probleme pe care urma să le rezolve, dovedindu-şi

indispensabilitatea. Alex se gândea la cele două ţărănci care se certau pentru bucăţica aia de trotuar. Aceleaşi reguli.

Dar aerul era mai respirabil decât afară, trebuia să recunoască. Ferestrele nu se deschideau, aveau aer condiţionat. Şi oamenii, dacă se întâmpla să miroasă a ceva, atunci miroseau a parfum.

Adina, un model de perfecţiune în privinţa miresmelor, se apropia cu un vraf de hârtii de care trebuia să se ocupe el. Era sigur că îşi alegea parfumul în ton cu hainele pe care le purta. Astăzi era îmbrăcată într-un lila foarte deschis, combinat cu un albastru de gheaţă şi mirosea a mentă. Uimitor. Şi ce corp superb. Îi întinse un document să-l editeze. Era plin de cuvinte.

Şi nu era adevărat ce credea el despre maimuţă. Serviciul lui Alex era destul de sigur. Lumea era plină de maimuţe care învăţau o groază de cuvinte. Era aşa de uşor să înţelegi cuvintele aiurea. Când cuvintele ieşeau cum trebuie, când erau cele bune şi în cantitatea adecvată, nu le mai observai atât pe ele, cât mai degrabă efectul pe care îl produceau. Esenţa magică decantată din substanţă, muzica. Şi totuşi, dacă instrumentele erau dezacordate şi dansatorul se poticnea, puteai să vezi dintr-odată câte feluri de a greşi îţi stăteau la îndemână. Dentiştii şi instalatorii îşi făceau treaba minunat, dar în materie de cuvinte şi alte câteva aspecte esenţiale ale civilizaţiei, rasa umană era înnămolită fără speranţă, cu un picior pe acceleraţie şi roţile împroşcând noroi în jur. Alex aruncă o privire la documentul de pe birou. *Ţinând seama de aplicabilitatea prevederilor legislaţiei existente în vigoare*... Alex era un virtuoz al pixului roşu şi al tastei Delete; tăie fraza cu o linie roşie şi scrise: *Conform legii*... Îşi petrecea zilele bălăcindu-se prin poliloghii, redundanţe infinite, detonând fundaţiile unor propoziţii prost construite, străduindu-se să salveze sensul şi să-i reasambleze componentele, astfel încât textul să poată fi citit, dacă nu cu plăcere, măcar fără efort.

Nic şi Coco se munceau cu răngile ca să mute placa de beton înapoi la locul ei. Era o muncă plină de ranchiună. Cu tot trasul şi împinsul lor, de-abia dacă se clintise vreun pic. Lespedea era rotundă pe dedesubt şi, când o ridicau dintr-o parte sau alta a marginilor pe care se sprijinea, prefera să se învârtă-n loc decât să se mişte în lateral. Transpiraseră amândoi. Era prima dată pe anul ăsta când transpirau. Lui Nic i se făcuse un pic greaţă de la prea mult efort şi, după cum arăta, nici Coco nu se simţea prea bine.

— Nu merge aşa, spuse Coco.

Cei doi-trei metri, cât trebuiau să mute placa, păreau o distanţă cam mare.

Cinci minute mai târziu, Nic găsi o soluţie. Luă un stâlp din gard şi-l băgă sub piatră, pe post de pârghie, apoi amândoi se apucară să tragă de capătul celălalt. Placa nu avansa prea mult nici cu o asemenea metodă – doar câţiva centimetri odată –, dar măcar se simţea un progres.

— Vezi, spuse Nic, acum ne folosim chiar de greutatea plăcii ca s-o mişcăm. Doar ce-o ridicăm puţin şi gravitaţia face restul. Aşa s-au construit şi piramidele din Egipt, cu pârghiile.

— Şi cu nişte sclavi.

În mai puţin de o oră ajunseseră cu placa la groapă.

Nu se potrivea.

Probabil muncitorii de la termoficare turnaseră nişte pietriş sau pământ în groapă. Dala lor era un pic mai sus decât nivelul trotuarului, înălţându-se deasupra lui ca prova unei corăbii. Fix ca să ai de ce să te împiedici la beţie sau să-ţi rupi un deget de la picior.

Lui Coco i se părea că stă bine. Era, oricum, o îmbunătăţire.

— Nu putem s-o lăsăm aşa, îi zise Nic.

— Acum e prea târziu.

Nic se hotărâse că singurul lucru pe care-l puteau face era să scoată iar piatra afară, să adâncească un pic groapa şi apoi să pună dala la loc, eventual să toarne un strat de ciment pe deasupra, să niveleze locul. Ca să

scoată piatra din groapă era nevoie de un om care s-o ridice un pic şi de altul care să toarne nişte pietriş pe dedesubt, astfel încât să se înalţe treptat.

De-abia se apucaseră iar de lucru când Maria îl strigă pe Nic de la fereastră.

*

* *

Pereţii garsonierei lui Nic erau uzi şi câţiva vecini îngrijoraţi se strânseseră la el acasă, printre care şi domnul George Ristache, vicepreşedintele asociaţiei de locatari, un domn decent, în vârstă, cu jachetă şi cravată la gât. Pereţii erau deja îmbibaţi cu apă tocmai până la etajul cinci şi problema părea să se agraveze. Nic se gândea că probabil s-a spart o ţeavă pe undeva, la etajul nouă sau zece, şi apa se infiltrase pe coloană. Preşedintele asociaţiei de locatari era în spital şi Ristache nu prea ştia ce să facă. Arăta de parcă n-ar fi dormit de o lună. Avea cearcăne mari şi negre sub ochi. Nic spuse că se duce la subsol să închidă apa pe coloană. Narcisa Tudor, doamna grasă şi vorbăreaţă de la etajul şapte, fugi să cheme instalatorul.

Ristache se duse să vadă ce se întâmplă la etajul nouă. Nu era nimeni acasă, aşa că urcă la zece.

Cafeaua lui Dorin abia dăduse în clocot când se auzi o bătaie în uşă. Un bărbat în vârstă, pe care cearcănele negre din jurul ochilor îl făceau să semene cu un raton, voia să ştie dacă şi pereţii lui Dorin erau cumva umezi.

George Ristache încerca să tragă cu ochiul la tablouri fără să pară băgăcios. Era o cameră ciudată, cu pereţii acoperiţi de picturi ciudate, care se îngrămădeau şi în maldăre pe podea. În rest, toată mobila era formată dintr-o saltea, un şevalet şi un scăunel. Steagul Franţei atârna pe peretele lângă care era întinsă salteaua. George intră în bucătăria micuţă; se auzea un

fâsâit de ţeavă spartă dincolo de perete. Apoi fâsâitul încetă, semn că Nic ajunsese la subsol cu cheia lui franceză şi, cu mânecile suflecate, închidea vreo supapă – pe cea care trebuia. George îşi dădea seama că el nu era genul de om priceput. Era bine să ai un vecin ca Nic, care ştia ce să facă şi chiar făcea. În rest, blocul era plin de incompetenţi care aveau mereu ceva de reclamat; mai erau şi câţiva nebuni. Iar acum tipul ăsta, artistul. În fiecare dimineaţă, George îşi punea cămaşă şi cravată, cum făcea pe vremea când preda la universitate. Simţea că aşa reuşeşte parcă să apere ceva care mai păstrase o brumă de decenţă. Ceva care dispărea văzând cu ochii. Şi trebuia să facă ceva ca să ţină la distanţă această presiune crescândă a unei lumi de ţevi care plesnesc, de facturi care se umflă, de standarde care se deteriorează şi copii care vorbesc urât şi stau la colţul blocului, scuipând. Din păcate, n-avea ochelarii la ochi, dar unele dintre picturile acestui individ cu barbă nu erau rele, chiar deloc. Însă toate înfăţişau în esenţă acelaşi lucru: peisajul văzut de la etajul zece, zugrăvit în diferite feluri.

— Toate arată în esenţă acelaşi lucru, spuse George, exprimându-şi politicos interesul, deşi mai degrabă s-ar fi uitat fără să spună nimic.

— Nu, răspunse artistul. Arată, în esenţă, lucruri diferite.

George se gândi că era mai bine să nu se aventureze în ramificaţiile unei astfel de afirmaţii, având în vedere că polemica asta era veche de când lumea – dacă vecinul de la zece vrea să fie astăzi Heraclit, oare să mă prefac şi eu că sunt Parmenide? Între timp, trebuia chemat urgent instalatorul; alternativele erau fie să se inunde tot blocul, fie să rămână fără apă.

— Sau aşa, dacă vrei: lucruri în esenţă diferite, dar din aceeaşi perspectivă, spuse Ristache, fără a se putea stăpâni să nu zică ceva.

— Din aceeaşi perspectivă, da, zise pictorul, mângâindu-şi barba, cu capul încadrat de tricolorul Franţei, cum se vedea din locul unde stătea Ristache. Dar, cum spunea Flaubert, „Ca să faci un lucru să devină interesant, e de-ajuns să-l priveşti îndelung“.

— Da, da, răspunse George. Numai că prin asta voia să spună cu atenţie. Şi cu grijă.

Mergând pe holul etajului zece înspre lift, George îşi aduse aminte dintr-odată. Se uită la ceas. În curând aveau să fie aici ca să ridice mortul.

Îşi făgădui ca până la căderea serii să se apuce să-l recitească pe Flaubert. Nu mai făcuse asta de mult. Trebuie să păstrezi un răgaz, o clipă sacră şi liberă, pentru lucrurile bune, pentru lucrurile făcute cu grijă.

Lui Dorin i se părea cumplit ca, la ora aceea, să se trezească cu casa plină de vecini isterici. La puţin timp după ce se cărase bătrânul Ristache, începuseră să-şi facă apariţia. O secţiune transversală a locatarilor din bloc – cei care stăteau sub el, tocmai până la etajul doi – se afla acum într-o legătură intimă cu el, mulţumită unei ţevi defecte de pe coloana care trecea dincolo de peretele de la bucătărie. Dulce solitudine ucisă de instalaţii idioate. Nic, vecinul de la opt, urcase de la subsol cu cheia franceză în mână. Bătrânul domn Carol din capătul holului auzise gălăgie şi năvălise la Dorin în casă fără să mai bată, iar acum se certa cu unul dintre vecini pe ceva legat de istorie. Toată discuţia despre ce-ar trebui să se facă în lipsa domnului Popa, preşedintele asociaţiei de locatari, degenerase treptat în certuri cu nuanţă politică despre evenimente trecute.

— Hai să nu mai tot dezgropăm morţii, îi spuse Narcisa Tudor, femeia cea grasă de la şapte, domnului Carol.

Apoi, când domnul Carol începu să discute cu o femeie de la patru, Narcisa se aplecă înspre Dorin să-i spună că domnul Carol luase bani de la toată lumea ca să zugrăvească din nou holurile, dar varul ăla era marfă proastă, se lua pe haine dacă te frecai de perete, nu putea să fi costat chiar aşa de mult.

Narcisa îl plăcea teribil pe Dorin. Îi povestea că a vrut şi ea să se facă pictoriţă când era tânără, că fusese foarte bună la şcoală, dar părinţii au obligat-o să se apuce de contabilitate. Firma la care lucra dăduse faliment

cu şase luni în urmă şi acum şi-ar fi dorit să aibă ceva de făcut, în loc să stea singură acasă toată ziua, numai cu câinele. Dorin nu-i răspundea. Ştia că există două categorii de oameni. Unii credeau că să te joci cu vopsele era o activitate stupidă pentru un bărbat în toată firea, în timp ce alţii, mai puţini, e drept, şi-ar fi dorit să fie şi ei pictori. Membrii celei de-a doua categorii aveau întotdeauna un motiv întemeiat din cauza căruia nu pictau. De obicei, îi împiedicase un membru al primei categorii.

Narcisa sunase după instalator şi Dorin îi promisese că stă acasă să-l aştepte. Apoi se aşezase pe singurul loc disponibil, scăunelul de lemn. Stătea cu faţa la perete şi cu braţele încrucişate, muşcându-şi buza inferioară. Îşi chinuia barba, se scărpina pe braţ şi bâţâia din picior. În cele din urmă, oamenii au înţeles şi au început să plece.

Încă îi putea auzi vorbind, în timp ce se îndepărtau pe coridor. Spuneau că aşa sunt artiştii. Ca şi cum asta ar fi explicaţia. Nu voia să fie bădăran. Doar că nu putea suporta atâta vorbărie. Nu-i plăceau bărbaţii care vorbeau mult, dar femeile care pălăvrăgeau îl scoteau din minţi. Sunetul vocilor în sine, mai degrabă decât conţinutul vorbelor. Parcă erau un cor de puişori, cuvintele se amestecau unele cu altele şi nu rămânea decât un gâlgâit, un cloncănit de puişori, zgomot şi iar zgomot.

După toată zarva, Nic era fericit să se poată întoarce la muncă. În drum spre parter, sună la uşa lui Coco. Acesta n-avea nici o şansă să scape, era nevoie de doi oameni ca să scoată iar dala din groapă: unul să o salte cu pârghia şi celălalt să toarne pietriş. Nu, se băgase în treaba asta şi acum trebuia pur şi simplu să coboare în faţa blocului, să transpire şi să se lupte cu placa de beton, ca ţăcănitul ăsta de vecin al lui, Nic, căruia părea să-i facă plăcere toată povestea.

Nic şi Coco făceau cu schimbul la pârghie, căznindu-se şi icnind, cu pauze lungi ca să discute strategia. Deşi iniţial nu păreau să progreseze mai deloc, până pe la prânz reuşiseră, satisfăcuţi, performanţa de a face o bucată

de beton imposibil de mare să plutească pe un lac de pietriş şi cărămizi. Acest moment de inginerie primitivă reprezenta pentru Nic un triumf asupra unui obstacol substanţial. Acum nu mai trebuiau decât să rostogolească placa într-o parte şi să se apuce de săpat.

Era din nou linişte şi Dorin se apucă să-şi facă un ceai. Îşi mută scăunelul ca să poată vedea cerul pe fereastră; lumina se reflecta auriu în paharul lui cu ceai. Ceaiul trebuia băut din pahar. Aşa îşi beau ruşii şi turcii ceaiul, din pahar. Popoarele care beau ceaiul din ceşti, mozolindu-l cu lapte, n-au înţeles nimic din el.

Se gândea la asta, uitându-se la spiralele de aburi ce se ridicau în lumina curată, răbdătoare şi sinuoase ca gândurile unui înţelept indian aşezat pe o piatră, când auzi un zgomot uşor la uşă. Nu era sigur dacă a bătut sau nu cineva. Putea să fie vreun şoarece zgrepţănând lemnul.

Se ridică să deschidă. Era femeia de la şase. O femeie scundă, o femeie cam dezorientată, o femeie care îşi freca mâinile una de alta şi îi părea foarte rău, dar pereţii ei erau uzi fleaşcă şi-l ruga, dacă ar putea, să-i spună ce-o să se întâmple acuma?

Era genul umil, care nu voia să deranjeze, se simţea foarte prost să dea buzna aşa etc. Dar iată că întrebările şi scuzele ei nu făceau şi o pauză în care să poţi răspunde. Ştia deja ce-avea să spună Dorin şi era atât de dornică să fie de acord cu el încât nu-l lăsa să răspundă în nici un fel. Aşa, lui îi era imposibil să-i explice că s-a făcut deja o şedinţă şi or să vină instalatorii, iar până atunci era oprită apa şi nu, nu ştia cine o să plătească pentru toate astea.

Iar ea ratase petrecerea. Probabil toată viaţa ei ratase petrecerile. Sau nu fusese invitată la ele pentru că era pur şi simplu prea enervantă şi nu-şi dădea deloc seama de un lucru pentru care ea însăşi stătea mărturie – oamenii preferă întotdeauna să vorbească decât să asculte.

Umilă, da, dar nu îndeajuns încât să-şi ţină gura. Îndeajuns de proastă încât să vorbească, asta da.

Dorin i-a trântit uşa în nas şi s-a întors la locul lui, în dreptul ferestrei.

I se răcise ceaiul.

E ca la casa de nebuni aici, se gândea el. Un loc sufocat de vorbărie. Turnul Babel. Bibel-onia. Baba-lunia. Hubba dubba. Yabba dabba.

Simţea nevoia să facă un duş. Dar, desigur, era oprită apa. Se uită în jur la creaţiile sale şi îşi aminti de curăţenia de primăvară. Erau tot felul de rahaturi de aruncat pe foc şi ce mai rămânea trebuia pus deoparte, ca să mături bine podeaua. Şi trebuia să mai dea o raită prin baruri ca să facă nişte caricaturi pentru ceva bani de mâncare.

Se duse în bucătărie. N-avea decât nişte orez, ceapă, ceva ceai şi o jumătate de sticlă de votcă.

Votcă. Minunat...

Nic îşi lua masa de prânz. Cu mare poftă. În piaţă apăruseră primele legume de sezon şi mânca pâine goală cu salată verde, praz şi ridichi, pe care-i venea să le crănţăne în dinţi, şi apoi avea şi o ciorbă de legume cu verdeţuri şi ciolane cu măduvă şi, în sfârşit, nişte cartofi prăjiţi. Îi povestea Mariei ce făcuse de dimineaţă, în timp ce ea punea mâncarea pe masă. La televizor era ceva cu nişte avioane care vuiau pe puntea unui transportor şi trupe gata să plece la luptă înzestrate cu cele mai sofisticate arme, zâmbind şi făcând cu mâna la camera de filmat. După aceea s-a schimbat imaginea şi au apărut nişte bărbaţi cu pielea închisă la culoare şi mustăţi, care săreau în mijlocul străzii, ţipând şi gesticulând ca nişte maimuţe supărate. Da, s-a făcut iar vreme bună, spunea Maria. În curând or să apară şi cartofii noi, cireşele, căpşunile, fasolea verde şi roşiile, toate lucrurile care le-au lipsit peste iarnă, şi preţul la roşii o să scadă săptămână de săptămână, până aproape că or să le dea pe gratis.

Nic se pregătea să se întoarcă la lucru când jos începu agitaţia. Nişte maşini opriseră în faţa blocului, din ele coborau oameni. Femeile erau îmbrăcate în negru. Îşi aminti. Omul acela gras de la şapte. Părea destul de sănătos. Dar nu puteai să ştii niciodată. Apăru şi o dubiţă albă. Scria ceva pe ea, dar nu putea vedea ce, fără ochelari. Îi deschiseseră uşile din spate să scoată sicriul, pe care apoi l-au cărat spre intrarea în bloc. Da, ei, nu putea să-şi vadă de treabă pe-acolo cu ranga lui în timp ce oamenii cărau mortul afară, spre veşnica odihnă. N-ar fi fost frumos. Îşi aminti de un schimb de replici cu un alt băiat, la el în sat. Să fi avut vreo şapte ani. Trebuie să respecţi morţii, îi spusese băiatul acela, mai mare ca el, fără să râdă sau s-o ia la fugă. De ce? a întrebat Nic. Pentru că, dacă nu, or să vină să te ia şi pe tine.

Veniseră şi băieţii lui Andrei şi dădeau mâna cu George. Nu se făcea asta pe vremuri, se gândi el. Nu se obişnuia să dai mâna cu cineva la înmormântare. Probabil nu le spusese nimeni tinerilor ăstora. Sau poate asemenea lucruri, pe care el le considera imuabile, se schimbau în funcţie de modă, caz în care el rămăsese un pic în urmă. Preotul şi şoferul dubiţei nu-şi manifestaseră intenţia de a da mâna cu George. Îl salutaseră dând din cap. Şoferul purta un tricou alb, care se întindea peste burta lui mare.

Şoferul şi încă un bărbat au cărat sicriul până sus pe scări. Cei doi fii s-au suit într-unul dintre lifturi şi George în celălalt, împreună cu preotul. Au urcat la şapte. Preotul evita să se uite la George, îşi fixase privirea undeva sus, într-un colţ din tavanul liftului, şi bătea uşurel din picior. Îşi ţinea Biblia şi crucea lipite de piept.

— E mult mai uşor când mor oamenii la spital, spuse preotul. Mai puţin deranj pentru toată lumea.

Băieţii au deschis uşa garsonierei şi sicriul a putut fi adus înăuntru. George aştepta afară, pe palier. Se uită pe fereastră la cei câţiva oameni adunaţi jos. Nu-i cunoştea pe nici unul. După câteva minute oamenii au ieşit

cu sicriul pe uşă, conduşi de preot. Sicriul era deschis şi înăuntru se găsea Andrei, acoperit de un voal alb transparent. Au luat-o pe scări în jos. La cotiturile scărilor era prea puţin loc să întoarcă sicriul. N-aveau cum să-l manevreze între balustradă şi pereţi. Încurcaţi, bărbaţii se opriseră să discute ce-ar putea să facă. Poate să-l ridice deasupra balustradei. Au încercat noua manevră. Era prea greu pentru cei de pe treptele inferioare, care trebuiau să susţină greutatea sicriului cu mâinile ridicate deasupra capului. Părea cam riscant. Corpul stătea să alunece şi sicriul se înclina periculos. George se întoarse cu spatele.

Andrei, ca mulţi alţii, era venit de la ţară. Acolo scoteai mortul din casă şi-l puneai într-o căruţă. Acum, oamenii se chinuiau să care pe scări trupul unui om supraponderal câte şapte etaje, spre veşnica lui odihnă.

George coborâse cu liftul şi aştepta împreună cu ceilalţi. În sfârşit, s-au ivit şi bărbaţii cu sicriul, lac de sudoare. Se luptau să-l urce în dubiţă, cu picioarele înainte.

— Nu! ţipă preotul. Cu capul înainte...

L-au tras înapoi şi s-au învârtit 180 de grade, ca un rac împiedicat de propriile lui picioare. Apoi sicriul alunecă uşor înăuntru. Preotul aranjă florile şi icoana.

Ieşiseră oamenii pe la ferestrele blocului, să se uite. Nu era nimic interesant, dar n-aveau altceva mai bun de făcut. Ca domnul Zacarias, care stătea sprijinit cu coatele pe pervazul ferestrei sale de la etajul al doilea, cu o jachetă albă aruncată pe umeri, fumând. Soţia nu-i dădea voie să fumeze în casă.

Uşile din spate ale dubiţei se închiseră. Pe o parte scria ***Piese electronice şi accesorii*** şi un număr de telefon.

George s-a urcat în maşină cu nişte persoane ceva mai tinere pe care nu le cunoştea. Bănuia că sunt prieteni ai unuia dintre cei doi fii. Se aşezase în spate. Nimeni nu vorbea.

Ceva e complet anapoda, se gândea el. Nimeni nu ştie cum să se poarte sau ce să spună. Le e frică tuturor. Oraşul ăsta e complet anapoda. Clădirile sunt anapoda. Suntem cu toţii aici şi nici unul dintre noi nu ştie ce face. Nu mai ştim nici cum să înmormântăm un om.

George se gândea la propriul lui trup, coborât pe scări de la etajul trei, şi la Zacarias, nebărbierit, plictisit, stând într-o doară la fereastră, fumând.

Dar n-ar fi vrut nici să moară la spital. Voia să moară într-o casă.

La câteva minute după externare, Pavel Popa, preşedintele asociaţiei de locatari, se înghesuia într-un autobuz supraaglomerat. Încă o linie pe care circulau prea mulţi oameni şi prea puţine autobuze. Pavel stătea cu mâna în buzunarul stâng, peste portofel, şi se ţinea cu dreapta de bara de deasupra capului. Deşi nimeni din jurul lui nu mirosea neapărat urât, aerul era îmbâcsit din pricina aglomeraţiei. Un băşinos bătrân cu dopuri de vată în urechi şi pielea pământie se băgase în el şi-i plescăia în ureche. Din două în două secunde, *pleasc*. Pauză, *gogâlţ*. Senzaţia greţoasă că te afli într-o gură umedă de boşorog. Erau vârâţi unul într-altul, nu se puteau dezlipi; Pavel îşi întorsese capul în partea cealaltă, ca să nu fie nevoit să-i simtă băşinosului respiraţia, şi acum ăsta îşi sugea balele în urechea lui, nu lăsa să-i scape o secundă. Zgomotul venea cu o asemenea regularitate că intervalele dintre plescăituri se încărcau de tensiunea aşteptării. Pavel strângea din dinţi. Nu-i putea spune unui bătrân cu dopuri de vată în urechi să nu mai plescăie atâta. La aşa ceva ar fi zis lumea uite-l şi pe nebunu' ăsta, încă unu, 's autobuzele pline. Întotdeauna se găsea cineva pe care să-l lase nervii în autobuz. Şi în general bătrânii nu se mai puteau abţine. Când ţi se părea că nu mai merită să lupţi, era semn clar că te-ai ramolit.

Autobuzul se îndrepta spre periferia oraşului, pierzându-şi treptat pasagerii.

La patruzeci de minute după externare, Pavel reuşi să alunece pe un loc liber; nu mai erau alte epave în baston prin preajmă care să aibă mai multă

nevoie de scaunul acela. În următoarea secundă, apăru un bărbat gras în trening, care aproape i se sui în braţe. Mâncase ceva de curând. Carne putredă cu usturoi, probabil, şi, ca să nu i se aplece, un cocteil cu cea mai infectă votcă, lapte bătut şi sirop de ceapă. Aburi verzi pluteau peste faţa lui Pavel. Bărbatul în trening fugise după autobuz. Acum gâfâia din greu.

Reuşiseră să ridice şi să rostogolească lespedea pe o parte – ce urma era o muncă lejeră şi plină de satisfacţii, în comparaţie cu ce avuseseră de tras până atunci – şi acum se apucaseră să golească groapa de pietricele. Apoi au săpat mai adânc decât trebuia. Ca să nu mai rateze.

Instalatorul, împreună cu ajutorul lui, au venit într-o rablă de maşină. Nic le-a zis că la etajul zece erau probleme. Coco voia să ia o pauză şi să bea o bere înainte să se apuce iar de şmecheria aia cu egiptenii.

Nic a urcat să aducă nişte sticle goale din casă şi s-a dus cu ele într-o plasă la magazinul de lângă intersecţie.

Dacă printre blocurile din spate, departe de bulevard, puteai încă să auzi păsărelele cântând şi să-ţi imaginezi că eşti la ţară, la intersecţie nu-ţi mai rămânea nici urmă de îndoială. Fiecare stradă avea câte patru benzi, aşa că în intersecţie intrau maşinile de pe opt benzi odată, iar la orele de vârf aerul se umplea de fum şi de claxoane. Autobuze, troleibuze, autocisterne cu benzină, camioane enorme pline cu pietriş sau pământ, îndreptându-se spre câte un şantier sau o groapă de umplut, scuipând nori groşi de gaze de eşapament în timp ce tremurau şi se hurducau la semafoare, cutremurând pământul ca nişte dinozauri de metal. Şi maşinile. Se mutau de pe o bandă pe alta, frânau şi accelerau convulsiv, iar şoferii se îndemnau să avanseze, se împingeau din spate, fiecare cu scopul suprem de a mai înainta câţiva centimetri în trafic.

Nic cumpără berea, apoi aşteptă iar să traverseze, cu cele patru sticle în sacoşă. N-avusese niciodată maşină. Claxoanele ţiuiau, scheunau şi urlau şi,

inevitabil, se găsea câte unul care să behăie neîntrerupt, cu mâna şoferului înfiptă în el ca-n butonul soneriei.

Ce scris, ce muzică, iată că după milioane de ani de evoluţie există un om a cărui semnătură nu-i decât o notă stupidă, care nu se mai termină.

Cu cât te uitai mai mult, cu atât istoria se repeta, devenind tot mai înfricoşătoare. Gesturile umane cele mai simple devin teribile prin repetiţie.

Luminile aveau să se schimbe, la semafor se va opri un nou şir de vehicule, maşinile vor repeta acelaşi spectacol furios de fum şi zgomot. Din nou claxoane, un cor mecanic înjurând frustrat.

La colţul unde aştepta Nic era un chioşc şi lângă el o ţigăncuşă care vindea flori. Un camion monstruos apăru de după colţ, ridicând tot praful de pe trotuar. Un val negru de mizerie şi fum, drept în nasul fetei care vindea garoafe roşii, trandafiri galbeni şi crini albi, toporaşi, violete şi albăstrele de culoarea cobaltului.

Iar în spatele chioşcului, printre copaci, în faţa primului şir de blocuri, era băiatul acela nebun, care nu vorbea niciodată. Deseori puteai să-l vezi acolo, ridicând un gard pe care îl făcea singur, din bucăţi de lemn şi nişte sârmă, tot întinzând-o şi învârtind-o obsesiv ca să fie mai rezistentă. Între stradă şi bloc, printre copaci, pe un petic de pământ nebăgat în seamă, unde abia începea să se vadă colţul ierbii, plantase puieţi şi tufişuri pe care le înconjurase cu pietre şi cărămizi. Era un pic prea rudimentar ca să fie frumos – totuşi, intenţiile decorative, într-un astfel de spaţiu, erau surprinzătoare. Pusese chiar şi un semn, scris de mână: ***Nu călcaţi!***. Să-i urăm noroc! La numai o sută de metri mai încolo se vedea un buldozer de la compania de termoficare; ridicase deja un munte de pământ şi resturi de rădăcini antice, ca să ajungă la ţevile îngropate din care se scurgea apa caldă. Părea să sape drept spre grădina băiatului nebun. Dar băiatul, scurmând pământul cu o furculiţă, era, ca întotdeauna, orb la lumea înconjurătoare. Da, cel nebun şi cel în toate minţile, fiecare trebuia să-şi găsească ceva care să-l mulţumească, o activitate oarecare. Unii îşi cultivau

grădina, alţii jucau table, alţii scriau versuri tâmpite. Şi fiecare dintre acestea avea cel puţin tot atâta sens ca îndârjirea ambiţioasă a tinerilor. Nevoia de a fi cineva! De a merge undeva! Lui Nic îi părea bine că nu mai era tânăr, că nu se mai zbătea să fie cineva, încercând să impresioneze vreo femeie. Timpul va desface în curând orice reuşise să facă din sine însuşi. Nu-şi mai dorea acum decât să mute o placă de beton. Asta ar fi fost de-ajuns pentru o astfel de zi frumoasă, când nu era nici prea cald, nici nu ploua.

În spatele parbrizului unei maşini din intersecţia înecăcioasă se ivise faţa unui şofer, contorsionată de o grimasă. Spunea ceva, înjura, dar Nic nu-i vedea decât gura mişcându-se. Şi apoi se sprijini în claxon, acea singură notă idioată. Gurile trecând de la o înjurătură la alta, neauzite de nimeni, braţele fluturând supărate, roşu galben verde, roşu galben verde, iar şi iar.

Nu se puteau controla, braţele lor de marionete se smuceau în sforile nervoase. Şi băiatul care îşi vedea în linişte de grădinărit era nebun.

Se apropiau orele de vârf.

Pavel Popa coborî din autobuz. Era plăcut să dai colţul de pe bulevard, plimbându-te pe străduţele dintre blocuri, printre copaci. Era bine să fii din nou în cartier. Nic şi Coco îşi beau berea în faţa blocului. Făcuseră nişte mici reparaţii şi erau mulţumiţi de ei înşişi. Ei, oricum n-ar fi avut altceva de făcut zilele astea. Pavel le răspunse că stătea la fel cu sănătatea, nu excelent, dar ce să-i faci? Iar ei i-au spus că a venit instalatorul, erau nişte probleme cu o ţeavă spartă la zece, unde stătea tipul ăla ciudat cu barbă.

— Am fost la el acasă, spuse Nic. E plin de tablouri ciudate. N-are mobilă deloc. Nici măcar televizor. Doar o amărâtă de saltea veche şi un scaun.

Pavel salută două doamne în vârstă care stăteau la soare în balcon îmbrăcate în nişte capoate imprimate cu frunze veştede şi flori. Ca nişte şopârle pe o piatră.

— Bună ziua, domnu' Popa.

— Bine ai venit înapoi.

— Bună ziua, doamnelor.

L-au întrebat de sănătate şi el şi-a dres vocea cu stoicism. Era bucuros că ieşise din spital, spitalele îl făceau să se simtă bolnav, spunea el. Ne-a fost de dor de dumneata, domnu' Popa! Ştiu, doamnelor. Nimeni nu mă bagă-n seamă, dar dacă nu-s aici şi se întâmplă ceva rău, atunci toată lumea începe să se îngrijoreze, ce-i de făcut, unde-o fi Popa? Aşa e, domnu' Popa, foarte adevărat. Ei, doamnelor, să nu vă mai ţin atâta de vorbă.

Da, era bine înapoi în cartier. Deschise o uşă pe care el însuşi scrisese cu un marker roşu ***Vă rog închideţi uşa*** şi trecu pe lângă cutiile poştale în dreptul cărora era lipit un bileţel ce le interzicea distribuitorilor de reclame să lase materiale promoţionale în cutii dacă nu aveau un contract cu Administraţia care să le permită aşa ceva, semnat P. Popa, preşedinte al asociaţiei de locatari. În hol, pe peretele din stânga, era lista celor 132 de apartamente, coloane întregi cu sumele pe care le datora fiecare pentru salubrizare, gaz, apă caldă, apă rece, încălzire, lift, întreţinere şi cheltuielile pe care le presupune personalul angajat (Aurelia, adică, femeia de serviciu, plus detergenţii, becurile de pe paliere sau numeroase alte mici reparaţii). Costurile majore erau pentru încălzire şi apă caldă, în special din pricină că apa caldă ajungea prin nişte ţevi vechi de la o centrală care se afla tocmai în celălalt capăt al oraşului. Apa se scurgea în pământ şi compania de termoficare se vedea nevoită să sape şanţuri, răscolind străzi întregi. Cantitatea de apă care ajungea la bloc era contorizată, însă nu şi consumul individual al locatarilor. Aşadar, oamenii cu robinete defecte lăsau apa fierbinte să picure prin rozete. Când erau plecaţi la lucru toată ziua sau erau în spital, îşi lăsau caloriferele să meargă încontinuu, parcă ar fi vrut să le găsească gata rumenite când veneau înapoi. Garsonierele cu ferestre care dădeau spre sud se înfierbântau, evident, în zilele cu soare şi oamenii îşi deschideau geamurile, ca să mai iasă un pic din aerul ăla cald. Ăsta era

sistemul, putred, şi-i aducea pe toţi la sapă de lemn, dar cum nu puteai să faci toate vechiturile alea să moară de hipotermie sau de pneumonie, sistemul se târa înainte, scârţâind. Oamenii se plângeau de greutăţi. Facturile, facturile! În regatul greutăţilor, Popa devenise un fel de preot. Veneau la el cu jelaniile, veneau să-i spună ce necazuri au cu mâncarea, cu medicamentele, cu indigestia, cu disconfortul lor, cu confuzia, cu dezamăgirile, melancolia, relele din politică şi nostalgia, iar el le lua banii şi-i băga în conturi, îi compătimea, clătina din cap şi le spunea: Ce să-i faci? Până la urmă, doar n-aveau să se răscoale într-o bună zi, să vină cu furci şi topoare şi să înconjoare termocentrala, cerând dreptate. Oamenii aveau pensiile lor, erau somnoroşi după-amiaza şi nu înţelegeau de ce nu li se mai dă la fel de mult ca înainte, nu că li s-ar fi dat vreodată cine ştie ce. Era ceva putred pe undeva, ştiau măcar atâta lucru şi, pe măsură ce treceau lunile şi anii, iar ei făceau de mâncare şi trăgeau apa la closet, lucrurile nu păreau să se limpezească nicidecum. Se ţineau de teorii, se înjurau unii pe alţii, în special la cozile de la poştă sau când stăteau cu orele să-şi plătească facturile la curent electric, dacă nu la piaţă sau în autobuze, dar cel mai adesea ridicau din umeri, întrebându-se: Ei, şi ce poţi să faci?

Instalatorul, împreună cu ajutorul lui, îi umpluseră lui Dorin bucătăria micuţă. Ajutorul era un tânăr supraponderal, cu o căciulă de lână pe cap, pe care nu şi-o dăduse jos când se apucase de lucru. Avea un moţ care-i atârna şui şi-l făcea să arate ca un pitic – sau ca un cretin. Au dat jos chiuveta, i-au spart lui Dorin singura farfurie pe care o avea şi apoi au făcut o gaură în perete cu barosul.

— Hei, strigă Dorin printre ciocănituri, şi gaura aia cine o mai astupă?

— Stai s-o terminăm mai întâi, i-a răspuns instalatorul.

— Da’ să fie clar. Nu plătesc eu pentru asta. Peretele intră şi el în costul reparaţiilor.

— Da, da, sigur, zise instalatorul, ciocănind mai departe.

Gaura din perete le-a permis instalatorilor să descopere unde era scurgerea. Mult mai jos. Aşa că au mai făcut o gaură în perete.

Apăruse şi domnul Popa. S-a uitat un pic prin apartament. Era chiar mai ciudat decât anticipase. Apoi şi-a luat un aer autoritar şi s-a dus direct în bucătărie.

— Dumneata eşti administratorul? întrebă instalatorul.

— Preşedintele asociaţiei de locatari. Administratorul a murit.

Cu doi ani înainte, după câteva decenii de completat chitanţe cu un scris de mână deosebit de migălos, ultimul administrator fusese găsit mort pe podeaua garsonierei sale de la etajul trei.

În prima săptămână, lui Alex îi venea să-şi ia lumea în cap şi să se îmbete. Era ca într-o bibliotecă de şcoală, toată lumea clănţănea la taste, muncindu-se cu proza bombastică şi indigestă a textelor de lege. Dar asta se întâmpla pe-atunci. Acum nici nu se mai gândea că ar putea să scape. Se obişnuise cu zgarda. Acum i se părea normal să se bărbierească şi să-şi calce cămaşa. Şi stătea într-un birou curat, cu aer condiţionat, aveau cafea şi internet la discreţie, iar toaletele miroseau proaspăt, a lămâie, şi nu găsea niciodată picături galbene pe capacul de la WC. În plus, mai era şi entuziasmul din ziua de salariu.

Şi, pe deasupra, Carmen.

Îi vedea profilul şi, dacă se uita sub birou, picioarele. Profilul nu era prea rău, dar picioarele, mamă, ce picioare avea. Purta fustă şi sandale. Stătea cu ochii în ecran, dădea clic pe mouse şi verifica cifrele, iar între timp picioarele ei duceau o viaţă proprie. Una se întâmpla sus, pe punte, şi cu totul altceva jos, la cabine. Picioare lungi şi subţiri, încrucişându-se şi desfăcându-se, zbânţuindu-se ritmic. Piciorul drept stătea peste cel stâng, iar degetele ridicate începeau să se rotească lent, în cercuri elocvente, la capătul acelor membre armonioase, cu sandalele atârnând năbădăioase, gata să-i cadă din picioare. Iisuse! Oare ştia că el stă să se uite la ea? Era ca şi

cum i-ar fi vorbit. Desigur, nu făcea asta. Nu, dar îi vorbeau picioarele ei, recitându-i versurile unor poeme nemaipomenit de erotice. Alex se îndreptă în scaun, ca să-şi uşureze un pic apăsarea din pantaloni. Poate că voia să-i transmită un mesaj, fără să-şi dea măcar seama. Nu, aşa li se părea oamenilor nebuni. Iisus mi-a spus s-o fac, onorată instanţă. Apoi s-a terminat cu cercurile şi a început din nou zbânţuiala. Valuri uşoare de mişcare, urcându-i prin pulpe, prin coapse şi prin şolduri. Ce muzică secretă asculta? Calculatorul lui Alex scoase un bip. Avea un mesaj. Trebuia să se apuce de lucru. Dar picioarele parcă îl chemau cu voce tare. Acum mişcările erau ceva mai haotice, piciorul i se rotea încet, cu talpa încordată în afară şi sandala bălăngănindu-se. Brusc, şi-l ridică de-a binelea, întinzându-l, cu talpa întoarsă într-o parte. Ce semnal să fie ăsta? Semăna cu un limbaj anume. Dar ce spunea? Sex de plăcere. Sex tandru. Sex sălbatic. Sex sexy.

În timp ce-şi verifica şirurile de cifre, picioarele ei îl implorau pe Alex să-i dea atenţie.

Femeia se ridică şi ieşi cu un teanc de acte în braţe, unduindu-şi şoldurile.

Iisuse, se gândi Alex, tre' să-mi revin. O să mă trezesc după gratii cu toată povestea asta.

Se apucă să-şi citească mesajul.

Dragă domnule Duhovi,

Mă tem că revista noastră nu vă poate publica nici una dintre povestirile pe care ni le-aţi trimis. Sincer, atitudinea dumneavoastră faţă de femei este mai mult decât supărătoare.

„Pe urmele ei", povestirea în care un bărbat are o relaţie cu spatele unei femei pe care o vede pe stradă (şi o urmăreşte toată ziua purtând lungi discuţii cu ea, fără ca femeia respectivă să participe, de fapt, în vreun fel), este inteligent construită şi amuzantă în felul ei, dar acest subiect, al bărbaţilor deranjaţi mintal care urmăresc femei pe stradă, are nevoie de o abordare ceva mai blândă, iar dumneavoastră nu ne-aţi putut-o oferi. Cred că ştiţi la ce mă refer.

Dacă se întâmplă să vă reprofilaţi pe alt tip de povestiri, suntem foarte interesaţi să le vedem.

Al dumneavoastră, etc.

Carmen se întoarse şi, dintr-o singură mişcare fluidă, se aşează din nou la locul ei. Picioarele îşi începură iar manevrele.

Alex se duse la baie. Intră pe uşa de sticlă, cea pe care scria „Toaletă“, unde ai de ales între uşile pe care scrie „Bărbaţi“ şi „Femei“, după care vine un spaţiu alocat chiuvetelor. Şi printr-o altă uşă, trecu în spaţiul alocat closetelor. Ultima uşă era de la cabina în care intră doar o singură persoană. Alex intră şi o încuie. Miros proaspăt, de lămâie. Cinci uşi ca să ajungi în spaţiul sacru al excreţiei, departe de mulţimea tastatoare şi clicăitoare. Alex se desfăcu la pantaloni, închise ochii şi văzu picioarele lui Carmen. Apoi se apucă de treabă. Într-un ritm susţinut, impunându-se de la sine. Îi săruta laba piciorului. Îi lingea interiorul coapselor, când auzi uşa deschizându-se. Nu se opri. Cineva intră în cabina de alături. Auzi zgomotul fermoarului de la pantaloni şi un fund de bărbat aşezându-se pe tron, apoi restul, tot restul.

Nu era prea bine. Nu putea s-o facă aşa, cu cineva băşindu-se, scremându-se şi icnind lângă el.

Gândiţi-vă numai, toţi oamenii ăia ţăcănind la tastaturile lor într-o beatitudine corporatistă şi umflându-se de gaze în timpul ăsta, ca nişte baloane.

Îşi închise fermoarul şi trase apa, de dragul de a o trage. Pe peretele cabinei scria ceva în engleză, o indicaţie care lui Alex i se păruse mereu amuzantă:

PLEASE USE THE TOILET BRUSH IF NECESSARY
THINK OF THE NEXT PERSON

Probabil, se gândi el, e tocmai lucrul de care are nevoie ţara asta. Să fie colonizată de o civilizaţie superioară din punct de vedere al folosirii toaletelor. Un strop de igienă corporatistă. Cursuri de etică anglo-saxonă într-ale oliţei de noapte, înainte de a trece prin cele cinci uşi şi a reveni în mediul scutit de băşini al muncii. Nu-i de mirare că aici angajaţii se simţeau

privilegiaţi, o avangardă a capitalismului dezodorizant. Nu era vorba doar de un salariu ceva mai bun, ci de a face parte din echipa câştigătoare. Dincolo şi deasupra lumii de afară, care se ducea rapid de râpă.

Dar partea care îl făcea pe Alex să zâmbească era aceea cu THINK OF THE NEXT PERSON. Pe cine, mai exact, trebuia să vizualizezi în timp ce frecai de zor urmele de rahat?

Alex se gândea mereu la Edgar.

Instalatorul şi ajutorul său terminaseră de înlocuit ţeava spartă. Compania de alimentare cu apă era de vină, pentru că apa lor venea prea fierbinte, la o presiune prea mare şi conductele vechi nu mai puteau face faţă, ca peste tot în oraş.

S-au apucat să pună chiuveta la loc. Se grăbeau să ajungă în altă parte.

— Venim mâine să reparăm peretele, spuse instalatorul.

Dorin coborî împreună cu instalatorul şi ajutorul său la etajul unu, unde îşi avea domnul Popa biroul.

Nu era cine ştie ce birou. Era o masă micuţă, la care stătea Popa. Un scaun pentru încă o persoană, de cealaltă parte a mesei şi spaţiu pentru încă alte două persoane să stea în picioare. Instalatorul şi Popa stăteau unul în faţa celuilalt. Ajutorul instalatorului şi Dorin aşteptau în picioare. Peste câteva clipe li se alătură şi Narcisa Tudor. Tocmai se încinsese o discuţie, când apăru o femeie în vârstă care venise să-şi plătească întreţinerea. În spaţiul acela restrâns, Dorin îşi dădu încă o dată seama că degajă un miros destul de neplăcut. Poate acum, că s-au reparat ţevile, or să dea drumul şi la apă.

— Sincer, e prea mult, spuse Popa. E imposibil să coste atâta. A mai venit un instalator săptămâna trecută şi ne-a costat numai jumătate din cât ceri matale.

— Ăsta-i preţul la care ne-am înţeles. Am venit tocma' din partea cealaltă a oraşului. Aveam şi alte lucruri de făcut când ne-au chemat să

venim aici.

Popa se lăsă pe spate în scaun, suflând fumul de ţigară. La el totul era o problemă de negociere. El era centrul fumegând liniştit în jurul căruia furtunile se umflau şi se dezumflau de la sine. Nimic nu era atât de simplu încât să se poată rezolva cu simplitate. Toate trebuiau întoarse pe fiecare parte şi analizate îndelung, aceleaşi argumente se repetau la infinit, până când interlocutorul, în cele din urmă, era mult prea obosit să mai continue. În asta consta arta lui. După ce se potoleau nervii şi se toceau resentimentele, iar pasiunea pentru contradicţie se stingea, dintr-odată se ajungea la un consens.

Ce mai consum de oxigen, se gândea Dorin, câte vorbe aruncate degeaba. Numai prostii, cuvinte chioambe, toate de aceeaşi culoare. Cuvinte care nu mai însemnau ce înseamnă ele la propriu, cuvinte care se traduceau prin şiruri de „nu“ sau „da“, negaţii sau afirmaţii cu diverse grade de îndârjire şi încăpăţânare. Cu o flexiune aproape la fel de complicată ca grohăielile oamenilor de peşteră. Oameni de peşteră care nu se mai adunau la vânătoare sau la sfat, ci doar stăteau care pe unde, aşteptând să se îngraşe, să se îmbolnăvească şi să se acrească, oameni de peşteră care puteau să tragă apa după ce se căcau, dar se trezeau într-o confuzie teribilă, mormăind la unison, dacă se spărgea sau se înfunda vreo ţeavă. O umanitate de prisos, înghesuită cu turma în cutii pătrate de beton, la periferia unui oraş. Oameni cărora le lipsea tăria de a scăpa, dar cu destulă energie să se împungă unii pe alţii. Cât va mai dura până să dispară cu totul o asemenea specie? Sigur nu prea mult. În cei şase ani de când locuia aici, Dorin văzuse câţiva oameni scoşi pe targa cu rotile, cu feţele acoperite de cearşafuri. O sală de aşteptare pentru tâmpiţii în stadiu terminal.

Scriind chitanţa pentru femeia care venise să-şi plătească întreţinerea, Popa îi spunea lui Dorin că trebuia să plătească jumătate din costul reparaţiilor, pentru că problema fusese localizată în bucătăria lui. Sub nici o formă, tuna Dorin, ţevile nu erau la el în bucătărie, altfel de ce a mai fost

nevoie să i se facă o gaură în perete? Era treaba lui să plătească pe cineva ca să-i facă o gaură în peretele de la bucătărie? Dacă aşa se pune problema, data viitoare când s-o mai întâmpla, ei bine, n-o să fie acasă. O să se mute cu totul. Ce sistem era ăsta? Da, spunea şi Narcisa, ăsta nu era deloc un sistem aşa cum trebuia. Se duc toate de râpă şi nu există nici un sistem. De ce nu s-a strâns, acolo, o mică sumă de bani de la toţi locatarii, în fiecare lună, ca să se acopere costurile pentru reparaţii? N-o să plătesc nimic, striga Dorin, mai e puţin şi-mi cade acoperişul în cap şi Asociaţia nu face nimic. Plouă în casă şi se cojeşte tot tavanul. Ţi se face frică şi să pui mâna pe întrerupător, cu toată apa aia care picură înăuntru.

— Mă scuzaţi, zise instalatorul. Şi cu problema noastră cum rămâne?

— Mâine, îi spuse Popa. Oricum tre' să te întorci, pentru perete.

— Tre' să-l plătesc măcar pe băiatul ăsta care m-a ajutat.

— Păi şi ce, nu se poate mâine? Oricum n-avem nici un ban în clipa asta.

— Tocmai a venit cineva mai devreme să plătească.

— Da, dar încă nu i-am înregistrat. Ar fi cam ciudat să dau banii din mână aşa... Noi nu facem lucruri dintr-astea.

— Ne-am înţeles să primim banii azi. Eu n-am nici un leu, nici să-mi plătesc ajutorul, şi nici măcar de benzină să mă duc înapoi.

Sărăcia, argumentul final, câştigător. Toată lumea ştia că e o minciună sfruntată, dar să-i fi zis instalatorului că minte l-ar fi pus pe Popa în postura de asupritor al săracilor. Popa îi dădu instalatorului banii, în timp ce Narcisa înşira toate lucrurile care trebuiau îndreptate. Erau robinete stricate în tot blocul, din cauza cărora se irosea bunătate de apă caldă, instalatorul putea să vină şi să se ocupe de treaba asta. Nu era nevoie decât de un sistem, poate un contract cu un instalator, astfel încât dacă se mai strica ceva să se rezolve imediat. Instalatorul scrise o chitanţă. Popa încerca să evite subiectul. Un fel de contract prin care instalatorul să fie plătit de locatarii din bloc cu o sumă fixă, în fiecare lună, indiferent dacă se strica sau nu

ceva. Puteau să stabilească o sumă care să-l facă pe instalator să considere că merită deranjul. O idee excelentă, spuse instalatorul. Vor discuta despre asta în ziua următoare, nu-i aşa? Când vine să repare peretele ar putea să dea un tur prin bloc, să vadă ce probleme mai erau. Instalatorul şi ajutorul lui au dat mâna cu lumea de pe-acolo şi au plecat. Era bine. Se terminase totul cu bine. Intra soarele prin fereastra din spatele domnului Popa.

Da, continua Narcisa, un sistem prin care să putem plăti pentru toate lucrurile astea care se strică...

Instalatorul şi ajutorul lui au ieşit din bloc, fiecare cu geanta lui cu scule. Nici unul nu vorbea. Încă mai puteau auzi prin fereastra deschisă de la etajul întâi continuarea acelei discuţii aprinse, femeia cu pieptul enorm vorbind despre cum aveau nevoie de un sistem. Un fel de sistem, lucrurile astea care se strică, un fel de sistem... Au trecut pe lângă doi bătrânei prostindu-se cu nişte pietriş în mijlocul drumului, care i-au salutat veseli. Îi aminteau instalatorului de copiii care se jucau cu puţa în ţărână, făcând turtiţe de noroi. Şi-au pus sculele pe bancheta din spate şi s-au suit în maşină. Băiatul şi-a scos ţigările, i-a dat una instalatorului, i-a oferit şi foc, apoi şi-a aprins şi el una. Erau obosiţi şi voiau să se ducă acasă, să facă un duş şi să mănânce.

— Vrei să faci contract cu ei? întrebă băiatul.

— Poate când mi-o creşte şi mie o pereche de ţâţe, zise instalatorul.

Băiatul începu să râdă. Instalatorul porni motorul.

— Cade blocul pe ei şi ăştia nu-s sănătoşi la cap, spuse instalatorul. Ar însemna să vin până aici pentru fiecare babă de-asta nebună care nu-i în stare să-şi desfunde singură chiuveta.

— Mamă, ce super ar fi, spuse băiatul. Să ai o pereche de ţâţe.

— Da’ cine ar mai munci atunci? Ai sta toată ziua să te joci cu ţâţele alea.

— Da, răspunse băiatul. Şi n-ar fi super?

Instalatorul băgă în viteză şi o luă din loc.

*

* *

Slujba se ţinuse într-o biserică micuţă, flancată de două blocuri uriaşe, de parcă ar fi strecurat-o cineva acolo în ultimul moment, uitând că şi ea era prevăzută în schemă. Ceea ce probabil se şi întâmplase. Întâi construiseră toate blocurile şi mutaseră oamenii muncii în ele. Apoi oamenii muncii se treziseră că mai aveau şi alte nevoi, atunci când nu munceau.

Au urcat coşciugul înapoi în dubiţă şi convoiul funerar s-a urnit din nou spre ieşirea din oraş. Au luat-o la dreapta pe şoseaua de centură. Uitându-se înapoi peste câmpurile lihnite puteau vedea punctul unde începea brusc oraşul, primul şir de blocuri gri, ascuţit ca un ţărm stâncos. Câteva prostituate ieşiseră deja la muncă, încercând să facă şi altceva decât autostopul. Dacă ar fi fost o zi mai veselă, poate că unii dintre şoferi le-ar fi claxonat. Cortegiul trecu de maghernițele de lângă groapa de gunoi, unde familiile de ţigani pieptănau dealurile până la chelie după sticle, plastic şi fier vechi, şi ieşiră de pe şoseaua de centură, luând-o la stânga după fabrica de lactate.

Şi-au parcat maşinile şi au condus coşciugul în cimitir pe jos. Cimitirul era nou şi arăta cam neterminat. Era împrejmuit cu plăci de beton armat, din care se fac de obicei gardurile care înconjoară fabricile vechi sau care se întind de-a lungul căilor ferate. Trecură pe lângă o movilă de nisip şi apoi pe lângă una de pietriş, deşi nu părea să se construiască nimic prin preajmă. Când ajunseră la caroseria unei maşini lăsate acolo în paragină, o luară iar la stânga. Un imens spaţiu vid, punctat pe alocuri cu pietre de mormânt şi cu câţiva puieţi plăpânzi care parcă tremurau de frică în locul ăla atât de gol. S-au oprit lângă groapă şi preotul a citit rugăciunile. A picurat câţiva stropi de apă sfinţită peste corpul lui Andrei dintr-o sticlă de plastic de

jumătate de litru şi apoi a presărat câteva fire de pământ dintr-o cutie, tot de plastic, în care fusese probabil iaurt sau smântână.

La marginea mormântului aşteptau în picioare patru gropari. Oamenii care veniseră să-l jelească pe mort erau adunaţi pe partea cealaltă. Groparii săpaseră mormântul şi urmau să coboare corpul în groapă. Doi dintre ei aveau lopeţi. Se încălzise deja şi ei erau îmbrăcaţi în nişte salopete largi, cu flanele pe dedesubt şi sandale de plastic în picioare. Căpătaseră acea expresie a oamenilor care nu cunoşteau nimic altceva decât munca grea şi nici nu se aşteptau să se schimbe ceva în privinţa asta. Oameni care n-ar fi reuşit în veci să-şi spele ţărâna de sub unghii. Nu se lăsau impresionaţi de rudele mortului. Mai aveau încă aşa de multe gropi de săpat şi apoi de umplut la loc! Muncă sigură, dar prost plătită.

George se uita cum doi dintre gropari aşezau capacul pe coşciug. Nu se potrivea. Coşciugul era prea mic – sau cadavrul prea mare. Capacul stătea cum trebuie la picioare, dar rămânea ridicat în zona capului. Un freamăt de nemulţumire străbătu mulţimea. Dacă nu reuşeau să aşeze ca lumea capacul? Nu s-a gândit nimeni să verifice mai înainte? Groparii se apucară să forţeze capacul, apăsându-l peste faţa mortului. George se uită în altă parte. O voce autoritară spuse: „Ia vedeţi dacă nu merge să le bateţi mai strâmb. Gata, hai că-i bine“. Auzi cum băteau cuiele cu lovituri zdravene de ciocan. Când se uită din nou, problema era rezolvată.

Groparii au coborât coşciugul în groapă, folosindu-se de nişte curele, îndrumaţi de omul care le dăduse ideea cu cuiele. Acesta arăta ceva mai curat decât muncitorii, era îmbrăcat în nişte pantaloni normali şi se aplecase peste mormânt să dirijeze coborârea sicriului, cu o ţigară în colţul gurii. Din cenuşă ne-am născut, îi trecu prin cap lui George. După ce şi-au recuperat curelele, oamenii au început să astupe groapa. Muncă serioasă, de bărbat. Nu există nici o metodă anume de a astupa o groapă. Lopeţile azvârleau pământul, pământul cădea cu un zgomod surd pe capacul coşciugului. Oamenii se întoarseră să plece.

La poarta cimitirului, nişte femei, rude de-ale lui Andrei, desfăcuseră nişte măsuţe pliante, le acoperiseră cu feţe de masă şi aranjaseră acolo pahare cu vin şi nişte păhărele mai mici cu tărie, pentru sufletul mortului. Deşi era obosit de atâta stat în picioare, George se gândea că, iată, se mai însufleţeşte atmosfera, după toată urâciunea înmormântării. Aşa ar fi trebuit să fie, îşi zise el, observând că oamenii încep să se mai destindă şi să-şi vorbească. Omul, după moarte, trebuie condus, nu expediat la groapă. Bău şi el nişte vin.

Dar asta n-a ţinut mult. Preotul dădu buzna între ei, încurcându-se în sutană, plin de culoare şi energie.

— Ei, hai, acuma, purtaţi-vă omeneşte, doar nu v-aţi proţăpit aici, la poarta cimitirului. Doamnele sunt rugate să strângă, nu se cade.

George simţea că îl apucă scârba. Ştia genul ăsta de oameni. De obicei dădeai peste ei în cabinetele ministeriale sau la decanate şi rectorate. Oameni siguri de puterea lor. Oameni cu abilităţile necesare pentru a pune pe roate o dictatură, oameni care n-aveau nimic în cap, dar erau în stare să rânjească frumos la superior şi să fie nemiloşi cu cei din subordine. Apoi dictatorul cădea şi ei ajungeau membri ai partidului de la putere, la fel de îngâmfaţi şi siguri pe ei ca întotdeauna, pentru că ei erau în interior, împreună cu prietenii lor, trăgând sforile, şi restul lumii era pe dinafară. Restul lumii timide, supuse, pasive. Femeile s-au apucat să strângă băuturile şi gustările. Majoritatea paharelor erau neatinse. Preotul le spunea să se suie în maşini şi să se întoarcă acasă. Oamenii se pregăteau să plece. Preotul dispăru în biserică. Oamenii îşi vorbeau în şoaptă în timp ce se îndepărtau. Ceva legat de preot şi de bani.

Dorin se aşeză pe scaunul pe care tocmai îl eliberase instalatorul. Asociaţia n-avea de gând nici măcar să repare acoperişul, cu toată apa aia care-i picura în cap de un an, şi acum, peste toate astea, el trebuia să

plătească pentru găurile pe care i le făcuseră în bucătărie? Când aveau să repare acoperişul? Încă puţin şi-i cădea casa în cap.

— Da, spuse Narcisa, e nevoie de un sistem. De ce să plătească Dorin?

— Asta chiar nu e treaba dumitale, îi răspunse Popa.

— Ce ne trebuie nouă e un fel de sistem prin care toată lumea din bloc să contribuie cu o sumă mică, în fiecare lună, pentru reparaţiile astea obişnuite.

— Oamenii n-au nici un ban, spuse Popa.

— Da' e vorba de o sumă foarte mică.

— Dumneata nu ţi-ai plătit întreţinerea de luni de zile, îi aminti Popa.

— Pentru că am fost şomeră!

Popa ridică din umeri, stingând ţigara.

— Cu toţii avem probleme, răspunse el.

— Problema noastră vine de la faptul că suntem prost administraţi! Dacă nu se rezolvă lucrurile astea o să ne angajăm alt administrator!

— Dar chiar vă rog.

Narcisa ieşi în trombă. Dorin şi Popa rămaseră tăcuţi pentru o vreme. Era foarte linişte. Aproape că nu-ţi venea s-o strici, se gândea Dorin. Să-l lăsăm pe Popa s-o facă. Dorin se uita la o pânză de păianjen care strălucea puternic într-un colţ al ferestrei. Fir de borangic, îi veni în minte. Fir de borangic? Până la urmă, ce mai e şi borangicul ăsta? De ce folosesc oamenii cuvinte dintr-astea? Era o pânză de păianjen şi atât. În care se prind muştele şi li se suge tot sângele sau ce-o fi sucul ăla gălbui.

Şi totuşi, arăta frumos acolo, iluminată din spate. Îl auzi pe Popa mototolind celofanul unui nou pachet de ţigări. Încă unul care îşi fumează sănătatea. Bolnavi fumând, ăsta ar fi un titlu interesant pentru un tablou. E uimitor ce poţi face cu un titlu bun. Grăsani mâncând, săraci fumând. Nu, ăsta era mai degrabă titlu de roman, şi el n-avea de gând s-o apuce pe un asemenea drum. Şi-aşa exista destulă maculatură. Un clic de brichetă.

— Administratorul este ales, nu angajat, spuse Popa, obosit, suflând prima trombă de fum. Ştii, nici măcar nu sunt plătit. Nu primesc un ban pentru toată munca pe care o fac. M-au rugat să primesc un salariu, dar am refuzat. Locuiesc aici de mult timp, îţi dai seama. Pensionarii ăştia, vecinii mei, n-au nici un ban. Nu pot să iau de la ei.

Dorin nu spunea nimic. Conflictul avusese deja loc, catharsisul la fel, iar acum se impuneau şi câteva sentimente mai blânde. Asista la o scenă de reconciliere. Nu trebuia decât să stea cuminte şi să n-o strice. Cunoştea oamenii de genul lui Popa. Nu avea o inimă de piatră, era doar leneş, unul care voia să fie văzut ca un fel de asistent social. Instalatorul jucase bine. Desigur, Popa era, în principiu, la fel ca Narcisa, un om al muncii. Acum, însă, că avea o poziţie de responsabilitate, nu mai părea aşa de om al muncii. Fruntaşii în producţie n-aveau decât să se zbată cât voiau; Popa o să stea aici în spatele biroului, neplătit, indiferent la micile lor afronturi, fumând ţigară de la ţigară. Merita să laşi oamenii să-şi expună spectaculoasele lor drame. În schimb, îi dădeau tot ce voia.

— Nu-i nevoie să plăteşti, spuse Popa, ca şi cum asta ar fi vrut, de fapt, să-i spună de la început. O să avem noi grijă de problema asta. Desigur, vrem să te ajutăm şi cu acoperişul. Nu prea avem bani acum, la cât a costat căldura pe iarnă. Dar mai încolo un pic, în timpul anului, când trecem de perioada asta grea.

Ca un făcut, o femeie bătrână cu o figură bolnăvicioasă apăru lângă ei, dând din cap a încuviinţare. Era una dintre multele bătrânele care îl adorau pe domnul Popa, atât de competent şi de politicos, atât de preocupat de grijile lor. Domnul Popa avea mereu timp să stea şi să le asculte, să discute despre problemele de sănătate, să le compătimească pentru facturile la căldură, pentru cât de mult costau medicamentele şi pentru că n-aveau parte de vreme bună, să fie de acord că politicienii erau nişte hoţi şi oamenii de treabă erau toţi săraci. Era genul de bărbat pe placul oricărei bătrânele.

— Da, nu sunt bani, spuse femeia.

Tocmai fusese până la piaţă, să ia o rădăcină de păstârnac şi câteva legături de pătrunjel, ca să facă nişte pilaf. Îşi desfăcu sacoşa să le arate şi Popa dădu din cap de parcă păstârnacul şi pătrunjelul ar fi demonstrat ceva anume.

— Treceam pe-aici, continuă femeia, şi am văzut că v-aţi întors. Cum staţi cu sănătatea?

— Nu mi-a ajutat la nimic tratamentul. Cum se zice, încă în viaţă şi cam pe ducă. Dar asta e, ce poţi să faci?

— Da, aşa-i, ce poţi să faci? îi dădu ea dreptate.

Alex deschise încă un mesaj pe monitor.

Totul s-a terminat între noi. Aş putea să-ţi ţin un discurs, dar cred că ştii ce e în neregulă. Am nevoie de mai mult. Mai mult! Şi tu n-ai de gând să te implici. Vreau să fie la fel ca înainte, cu toată pasiunea de la început. Pasiune! Şi tu nu mai simţi nimic. Nu încerca să mai iei legătura cu mine.

Alex se uită afară pe fereastră. Să-i dea papucii prin e-mail. După un an şi ceva împreună. Ce secol avea să mai fie şi ăsta, cu IT-ul şi transmisiile de mare viteză care revoluţionau comunicarea.

Pasajul cu pasiunea era totuşi un pic cam greu digerabil pentru un bărbat căruia, practic, i se cojea organul de parcă s-ar fi ars la soare. Sfatul medicului. Ar fi fost mai uşor să se vindece dacă se ducea mai din timp, dar amândoi rămăseseră fără slujbe şi nu-şi permiteau programări la doctor şi atâtea medicamente.

Ştia totuşi ce voia ea să spună cu pasiunea. Nu se referea doar la sex, deşi era şi el inclus. Îşi aducea aminte de una dintre dăţile în care se certaseră. Ca de obicei, îi făcea scandal pentru că se uita după femei oriunde mergeau. Iar el încerca să-i explice că mai important de atât e faptul că sunt împreună, că asta era o alegere, în timp ce sexul era doar o nevoie întâmplătoare. Puteau să se culce cu oricine, asta n-avea nici o importanţă.

Îi dăduse ca exemplu una dintre aventurile ei întâmplătoare. Cu idiotul satului, practic. Era o problemă cu care trebuia să se confrunte, nu-i aşa, faptul că femeii lui i-a tras-o un fraier şi că toată lumea vorbeşte despre asta. Fii bărbat, îşi spunea lui însuşi. Existau şi lucruri mai importante decât bărbaţii cu care s-a futut.

— N-a fost deloc o întâmplare. Eu l-am ales.

Undeva, un tigru sfâşia un miel. Undeva s-a prăbuşit un pod în junglă. Undeva în India, un şofer de camion a adormit la volan. Undeva un idiot a pus o bombă într-un avion. Cineva a scăpat o lingură cu boia într-o strachină de fasole cu ciolan afumat. Totul se lega. Un bărbat izbi de perete un pahar mare de vin roşu.

Era uimitor ce suprafaţă poate acoperi un pahar aruncat cu forţă într-un perete alb.

— Acuma, zise el, de câte ori o să te uiţi la pata asta, să-ţi aminteşti ce alegere ai făcut.

Ea s-a dus în baie şi-a zăcut ghemuită pe pardoseală, în întuneric. Vinul se prelingea pe peretele din spatele televizorului, se anunţa un câştigător la premiile MTV. El s-a dus după ea şi a cules-o de pe jos. Apoi au strâns cioburile. S-au băgat în pat şi au făcut dragoste, şi a fost bine.

Era fericită. Exista pasiune în relaţia lor şi i-o demonstrase.

Pasajul cu „de câte ori o să te uiţi la pata asta“ etc. fusese chiar bun, dar ştia că va trebui să se ocupe de peretele ăla înainte să vină proprietăreasa după chirie.

Treaba mergea ca unsă. Mai aveau puţin şi era gata. Reuşiseră să termine cu rostogolitul într-un mod eficient. Placa stătea tihnită în groapă. Au mai fâţâit-o un pic cu răngile lor. Acum stătea şi mai tihnită.

Chiar şi Coco părea încântat de toată treaba. Tot spunea că arată bine. Stăteau cu picioarele pe ea, cu rândul. Era la ea acasă, în sfârşit.

Şi-au mai desfăcut un rând de beri şi le-au băut. Ziua era, fără îndoială, una dintre cele mai călduroase de până acum. Frunzele păreau mai proaspete şi mai verzi ca niciodată.

Ce mai aveau de făcut era foarte simplu, să amestece nişte ciment şi apoi să-l netezească. Nic s-ar fi descurcat şi singur, dar lui Coco nu-i mai venea să plece. Se simţea bine, îl apucase şi o ameţeală plăcută de la bere. Nic se apucă să netezească cimentul umed cu o mistrie. Apoi a fost rândul lui Coco să se aplece şi să treacă la netezit cimentul.

L-a netezit şi iar l-a netezit. Nu se mai oprea din netezit. Nic spuse:

— Da' termină odată. Că doar nu-i un fund de muiere.

Alex nu reuşea să se concentreze la treabă, iar documentele se tot adunau. Se simţea obosit şi trist. Soarele ardea iarba şi apoi mai stătea la un pahar de vin ieftin şi se ducea să apună. În acelaşi timp, era cumva o uşurare să ştii că ai scăpat, nu mai e nevoie să corespunzi pretenţiilor unei alte fiinţe. Oricum ar fi fost, ceva din el trebuia parcă ţinut în frâu şi salvat sau viaţa avea să devină imposibilă. Exista serviciul, care îţi consuma mare parte din ore şi energie, clic, clac, clic, milioane de cuvinte, tot râneai la rahat şi nu se mai termina. Cu cât te mişcai mai repede, cu atât creştea mormanul. Apoi mai erau călătoriile prin canalele alea de scurgere supraaglomerate. Şi intersecţiile. Şi panourile cu reclame care se uită la tine de sus şi-ţi spun ce să cumperi. Şi preşedintele Statelor Unite la televizor, marioneta perfectă, cu buza lui aproape tremurând de emoţie, dându-şi seama că, de fapt, chiar e emoţionat de cât de frumos le zice departamentul care îi scrie discursurile. Şi găştile de fete şi băieţi, dându-se în spectacol cu paşii lor de dans. Şi certurile care te trezesc din somn la 4 dimineaţa, afară, pe palier, în faţa uşii tale, iar dacă te duci să vezi ce se întâmplă te pomeneşti că nu-i decât un singur om care ţipă la pereţi.

În mijlocul tuturor acestora era bine să mai ai şi câteva momente în care, cu ce-o mai fi rămas din tine, puteai să stai cuminte şi să taci. Atunci

când îţi aduceai aminte. Când reuşeai să pui în ordine grămada de dovezi pe care ai stat să le aduni. Şi dacă o altă persoană îşi imagina că aceste momente îi aparţin de drept, atunci apăreau probleme. Viaţa ta era feliată, începând de la ambele capete, ca salamul de la supermarket, până nu mai rămânea nimic la mijloc. Deveneai feliuţele vândute în stânga şi în dreapta celorlalţi. Pentru că li se cuvenea o bucăţică din tine şi era dreptul lor să o vrea. Pentru că era dreptul lor să vrea şi mai mult. Să vrea pasiune.

Şi tu nu simţeai nimic.

— Ce mai face vecina ta? întrebă Popa. Nu şi-a plătit întreţinerea. A lăsat vreo adresă? Mă gândeam că poate ştii.

A aflat c-o fut, se gândea Dorin.

— Lili? Spunea că se duce în Olanda.

Într-o zi pur şi simplu dispăruse. Spusese la un moment dat că se duce în Olanda, dar ea oricum spunea multe. Acum, că terminaseră cu afacerile într-un mod satisfăcător, Dorin simţea că ar trebui să stea un pic de vorbă cu Popa, să-i toarne nişte căcaturi. Nu se făcea să laşi lumea cu ochii-n soare.

— Parcă se împăcase cu bărbatu-su acum câteva luni, spuse Popa. A trecut pe aici să plătească, dar de atunci nu mai stă nimeni acolo.

Dorin îl văzuse pe soţul ei. Unul mare şi pămpălău, cu barbă şi cu o privire încruntată. Probabil un fost marinar, fără prea multe iluzii şi mulţumit să se aşeze la casa lui cu o fată sănătoasă, de import, cu perspective de nădejde. Poate asta era reţeta fericirii. Dorin avusese un fel de aventură cu ea, mai bine de un an. Putea să bată la uşa ei de câte ori se întorcea beat şi avea nevoie de o femeie. Nu-i făcea prea mari probleme, dar de fiecare dată când se întorcea la el în apartament şi făcea duş, îşi spunea că asta a fost ultima dată. Sexul te făcea să te simţi ca un puţoi naiv şi apoi te întorceai la nimicul din jur, te holbai prosteşte la faianţa din baie şi-ţi spălai de pe tine urmele unei alte fiinţe.

Însă acum, că plecase, amintirea corpului ei căpăta dimensiuni magnifice. Nişte sâni enormi, dar tari. Două mâini şi o gură abia ajungeau să-i vii de hac uneia dintre chestiile alea. Odată, când era în alt oraş, Dorin se dusese împreună cu un prieten la curve, undeva într-un apartament, şi soneria avea exact acelaşi sunet ca cea a lui Lili – un ciripit drăguţ de păsărele. Lili, cea cu ciripelile drăguţe de păsărele şi pieptul ei amplu. Pe jumătate beat, să ieşi pe palier şi să asculţi ciripit de păsărele. Aberaţii erotice.

— Cică lui bărbatu-su nu-i plăcea oraşul, spuse Popa. Zicea că e murdar.

— Avea ceva spirit de observaţie.

Totuşi fusese destul de bine. Îşi luau ceva de băut, fumau, stăteau de vorbă. O dată, când se îmbătase, îi spusese că-l iubeşte. Simţea cum îl apucă plictiseala ascultându-i mărturisirile şi, în acelaşi timp, era un pic trist că exista o persoană care să aibă în viaţa ei chiar mai puţin decât avea el în a lui.

— E doar o fată, spuse Dorin. Nu voia prea multe. Doar să se mărite. Cu un bărbat cu ceva bani, care să aibă grijă de ea.

Se simţise chiar puţin responsabil pentru ea şi după declaraţia ei de dragoste se hotărâse că ar fi cazul să n-o mai viziteze. Aşa că ea îi spusese că n-a vorbit serios atunci când i-a făcut declaraţiile alea şi el a răsplătit-o dându-i hainele jos din nou. Apoi, într-o zi, şi-a dat seama că pentru ea relaţia lor era un fel de telenovelă. Stăteau şi se uitau la televizor într-o după-amiază şi el i-a zis ceva ce nu i-a plăcut, iar ea a reacţionat de parcă cine ştie cum ar fi jignit-o şi şi-a tras pătura peste cap. Dorin continua să bea, fără s-o bage în seamă. După care protagonista din telenovela aia venezueleană şi-a împuşcat iubitul şi ea a ţâşnit de sub pătură, înapoi în lumea reală. Lili, ca oricine altcineva, avea nevoie de genul ăsta de dramă ieftină şi era gata s-o confecţioneze din resturile pe care le avea la dispoziţie.

Popa îi dădea înainte cu vorbitul:

— Am şi întrebat-o, cum poţi să te căsătoreşti cu cineva pe care nu-l iubeşti? Nu-mi pasă, mi-a zis, vreau doar să mă mărit şi să plec din ţară.

Cu munca ei de secretară la o firmă unde era manager un prieten al soţului ei, câştiga mai bine decât mulţi alţii. Dar nu-i era suficient, mereu intra în câte o criză, i se fura mobilul sau avea de plătit facturi supraîncărcate. Singurele ei interese erau hainele şi revistele pentru femei, televizorul şi orice se putea cumpăra. În mijlocul unei crize dintr-astea, cu o factură de mobil, începea să-ţi povestească cum avea ea de gând să-şi cumpere maşină în rate. Sărăcia, se gândea Dorin, se îndrăgosteşte numai de lucrurile pe care nu şi le permite. O femeie captivă în dormitorul ei, visând la lucrurile pe care nu le poate cumpăra. Şi la gândul ăsta, simţea că-i compătimeşte pe cei care nu pictează. Erau mereu captivi în camerele lor, cu un ecran idiot drept companie.

— Poate că e fericită acum, zise Dorin.

Dorin plecă şi-l lăsă pe Popa în bârlogul lui de fum. Se sui în lift, zăngăni uşile din interior şi urcă la zece. Graffitiurile de pe pereţi erau încurajări şi înjurături la adresa echipelor de fotbal. *Dacă citeşti asta sugi pula*. Citise asta de o mie de ori. Un bloc plin de muişti şi un administrator mort. Şi singurul membru din echipaj care într-adevăr sugea pula cu talent dezertase. Ei bine, nu putea da vina pe ea.

Ieşi din lift. Uşa dintre holul liftului şi palier era încuiată. O descuie şi trecu mai departe. Bătrânul domn Carol stătea cu urechea lipită de uşă şi-i ţâşni în cale ca un Hopa-Mitică:

— Ai încuiat uşa la loc? N-ai încuiat-o!

Obsedat de securitate. Şi de spionat, şi de bârfe, şi de toate cele în care îşi putea băga nasul. Ce puteau să-i fure, dinţii falşi din gură? N-avea dinţi falşi şi nici nevastă-sa nu avea, deşi le-ar fi folosit. Dar aveau televizor, despre care se spune că e minunat de reconfortant pentru oamenii în vârstă.

— Du-te dracului, şopti Dorin în barbă, dulce ca o rugăciune.

Doamne, binecuvântează-ne pe noi, păcătoşii. Că n-avem loc unii de alţii, că avem stomacul sensibil şi verighete care ne irită pielea, ierni grele, nervi în pioneze, hârtie igienică aspră, limbaj vulgar, minţi confuze, facturi lunare, pereţi cu igrasie, păr în urechi, ţevi sparte şi apa creşte ca la potop. Dorin îl auzi pe Carol mormăind ceva în spatele lui, gândea cu voce tare, ca la casa de nebuni. Îşi imagina că bătrânul fusese, la vremea lui, genul de cumpărător care se certa cu vânzătoarele, dar în numai câţiva ani Dorin îl văzuse scuipând din el şi ultimele urme de agresivitate, iar acum, după ce intrase în casă, încă îl putea auzi pe Carol cel fără dinţi ţinând discursuri pe palier, singur cu ecoul. Cu cât oamenii nu mai aveau răbdare să-l asculte, cu atât se încăpăţâna mai rău să vorbească la pereţi.

Toată ziua nu fusese decât un şir lung de discuţii despre nimic, cu nimeni. Prin gaura din peretele de la bucătărie urca acum o duhoare umedă, de la subsol. Instalatorii n-aveau să se mai întoarcă. Toată povestea aia cu semnatul unui contract nu era decât vorbărie goală ca să ne simţim bine. Trebuia să improvizeze ceva ca să astupe gaura, să nu se trezească cu şobolanii căţărându-se prin conducte şi începând să-i exploreze casa. Şi acoperişul era un fenomen negativ. Popa minţea şi el, desigur. Dar să fi zis că minte erau un mod cam dur de a pune problema. Popa vorbea pur şi simplu, dar inerţia şi lenea erau la loc de cinste. Orice promisiune că se va acţiona era doar o extravaganţă de moment, o uşoară excitaţie cerebrală exprimată verbal. Popa era un sistem entropic prezidând asupra unui sistem entropic. Prinţul dezintegrării. Un papă al putrefacţiei. Şi o să se facă toamnă şi o să fie prea târziu ca să se mai repare acoperişul şi aşa o să mai treacă un an. „Ah!“ ar spune Popa. „E prea frig acum. La primăvară!“ Şi tu începeai să te enervezi, iar el stătea în spatele biroului, suflându-şi fumul şi desfăcându-şi mâinile cu palmele în sus. „Ce putem face? N-avem bani.“ Şi bătrânelele vor clătina din cap. Ciuperca aceea colorată care se răzleţea pe tavan era interesantă, dar cădea tencuiala de pe pereţi în fâşii, iar acum, când ploua, se scurgea apa din acoperiş şi pereţii parcă scoteau aburi. Tot

locul mirosea ca o mlaştină. Oricum te apucau depresiile când ploua afară, dar să-ţi mai plouă şi în casă... Nu, lui Popa nu-i păsa deloc. El îşi avea bătrânelele lui. Dorin nu-şi permitea să repare acoperişul. Poate să-şi angajeze un avocat şi să încerce aşa. Dar n-avea decât ceva mărunţiş în buzunare. Se abţinuse chiar şi să-şi cumpere o sticlă cu apă. În curând or să-i dea din nou drumul.

Ceva trebuia să se întâmple în curând.

Nu trebuia?

Veni apa, stropind şi împroşcând, maronie de la rugină şi nisip, apoi aproape limpede. Bău. Apoi se duse să facă duş.

Şi înapoi la nevoile sale. Orez, ceapă, votcă. E timpul pentru un mic picnic. Puse o oală cu apă la fiert pentru orez, deşurubă capacul sticlei şi luă o duşcă zdravănă. Alimentarea, întotdeauna o plăcere, chiar şi în toiul deteriorării. La celălalt capăt al palierului, doamna Carol prăjea nişte gogoşi pentru bătrânul ei tovarăş, sau orice altceva se putea înghiţi şi fără să mesteci. Auzi un televizor mergând. Camera lui, fără covor şi aproape goală, amplifica sunetele din vecini.

Pavel Popa se ridică şi îşi stinse ţigara.

Era adevărat ce spunea, că nu este plătit pentru munca lui. Întru totul adevărat. Dar nici nu putea fi angajat în mod oficial de asociaţia de locatari fără să-şi piardă pensia de invalid. Pavel nu mai lucra de opt ani, de când împlinise 39 de ani, pentru că avea probleme cronice cu ficatul. Ar fi putut lucra, nu erau nişte probleme aşa de grave, dar cum erau atâţia alţii care ardeau gazul de pomană la serviciu, i-au cam înlesnit plecarea. Oricum, pensia nu era cu mult mai mică decât salariul ăla de mizerie. Şi avea gratuitate pe transportul în comun. Totuşi, parcă simţea că are prea mult timp la îndemână, aşa că i-a părut bine să se ocupe de bloc, să fie la conducere. Ce putea blocul să-i ofere pe post de salariu era doar o idee mai mult decât pensia lui de invalid. Şi ar fi schimbat lucrurile cu totul. În

prezent, toată lumea îi era datoare pentru ceea ce făcea, din moment ce o făcea pe gratis. Dacă devenea angajatul lor ar fi fost responsabil pentru toate lucrurile pe care nu le făcea. N-ar fi avut parte decât de plângeri, resentimente şi obligaţii, ar fi trebuit să se ocupe de tot felul de probleme care nu-l interesau deloc. Da, se gândise bine.

Popa încuie uşa de la birou şi o luă încet pe coridor, către garsoniera lui.

Deschise uşa. Două decenii în această cameră. Cu perdelele trase, totul avea o culoare maronie. Canapeaua lui extensibilă era exact cum o lăsase în dimineaţa în care plecase la spital, cu pătura aruncată într-un capăt şi cearşafurile boţite de cum dormise. Aşternuturile îi păstraseră urma trupului. Aproape că se putea vedea întins acolo. Nu-şi strângea niciodată patul să aranjeze canapeaua, pentru că nu venea nimeni în vizită: relaţiile sale sociale se desfăşurau prin bloc. Trebuia să ţină oamenii la distanţă de camera sa. Dacă băteau la uşă, ieşea pe hol să vorbească cu ei. Dorin, de la zece, părea să fi fost destul de apropiat de Lili. Deşi, în general, oamenii aveau tendinţa să nu se culce cu vecinii lor. Şi lui i se părea un instinct inteligent. Vecinii erau buni pentru discuţii scurte sau de lungime medie, dar altfel mai bine nu-i laşi să se amestece în treburile tale. Popa îşi scoase pantofii să-şi pună papucii. Şi totuşi, parcă nu-i bine să fii nici atât de înţelept, atât de protector cu propriul tău spaţiu. De pildă, pe Lili n-ar fi refuzat-o. Când trecea să-şi plătească întreţinerea, mereu zăbovea un pic să stea de vorbă cu el. Nu era aşa ţepoasă ca Dorin. Vara trecută, Lili aproape că-i sugerase să plece la mare împreună. Nu fusese chiar un banc. Sau, mă rog, putea să fi fost din seria vorbelor spuse aşa, la întâmplare. Dar îl pusese pe gânduri. Stătuse aşa de mult fără femei încât acum oricare dintre ele, cât de cât atrăgătoare, cât de cât tânără, i se părea imposibil de atins. Îl despărţea de ele un fel de hău şi să facă pasul peste el i se părea acum la fel de nerealist cum ar fi fost să se arunce în faţa unui autobuz sau să-şi dea jos pantalonii în public. Popa îşi dădu pantalonii jos şi-i aşeză pe spătarul scaunului. Unele lucruri pur şi simplu n-aveau să se întâmple. Dar ele erau

mereu acolo, de partea cealaltă a hăului, cu privirile lor, cu vorbele lor. Vorbe spuse într-o doară de o femeie, acum un an, care îi vârâseră în minte imaginea corpului ei gol pe o plajă. Şi auzise în treacăt o insinuare, cum că altul a avut-o, n-a fost nevoie decât să-i bată la uşă. Să treacă prin zidul care îi despărţea. Ce puteri magice avea de făcuse aşa ceva? Nici un fel de puteri magice. Aceleaşi puteri pe care le au adolescenţii, stupizi, vulgari şi plini de coşuri, asupra fetelor drăguţe de 16 ani. Norocul de a fi acolo şi de a spune cuvintele potrivite, asta era tot. Iar el n-avusese norocul ăsta. Se întinse în pat. Dorin mirosea urât. Nu-i plăcea de el. Dorin era în regulă, doar un pic mai ciudat. Dar nu, nu-i plăcea de el, norocos, simţindu-se în largul lui cu asta, nici măcar nu clipise, un zâmbet n-a văzut pe faţa lui când i-a vorbit de Lili. Se purta de parcă le era superior tuturor, şi mirosea urât, şi locuia acolo sus fără mobilă şi cu acoperişul care picura. Nici n-avea ce să-i ude prin casă. Şi de-acuma oricum se încălzea vremea. N-avea decât să-şi pună un ştergar în jurul şalelor şi să stea în faţa blocului cu picioarele încrucişate şi un castron în mână, cerşind câte un bănuţ de la doamnele care se întorceau de la piaţă.

Nic bău un pahar de vin. Maria pregătea masa de seară. Era o zi mult mai frumoasă decât toate cele în care n-avusese nimic de făcut.

Mâncă bine.

Televizorul stătea deschis în permanenţă. Numai grozăvii se întâmplau peste tot prin ţară. Erau înfăţişate cu de-amănuntul toate crimele, accidentele, tragediile domestice şi greutăţile economice. Astăzi nu dădea doi bani pe schelălăiala lor. Să-i ia naiba, toate aveau o limită, nu puteai să-i asculţi la nesfârşit. Cronţănea la ridichi, îşi sfârteca friptura cu cuţitul, împungea de zor cartofii prăjiţi şi mai bea câte o duşcă de vin roşu, să alunece mai bine.

Coco veni în vizită. Păreau să se apropie vremuri noi. Ferestrele erau larg deschise şi lumina strălucitoare a asfinţitului se strecura printre

ramurile copacilor. Să stai cu ferestrele deschise şi să laşi aerul să-ţi intre în casă te făcea să vezi lucrurile cu alţi ochi. Într-o seară ca asta, n-aveai ce-i face, viitorul îţi apărea plin de lucruri bune care abia aşteptau să ţi se întâmple. În toiul iernii era uşor să te simţi descurajat. Ciudate făpturi mai sunt şi oamenii. Se sperie din nimica toată. Le trece un nor pe deasupra capetelor şi ei simt cum li se strânge inima. Găsesc nişte bani pe stradă şi li se pare că Dumnezeu îi iubeşte.

Totuşi, te simţeai mai bine reparând ceva decât văzând cum se duce de râpă. Dacă stăteai doar să te uiţi, până la urmă sfârşeai uitându-te şi la tine cum te duci de râpă, un ditamai sacul de rahat legat cu fundă.

S-au uitat împreună la ştiri, jucându-se de-a comentatul pe marginea celor prezentate. Şi ştirile abia începuseră. O rachetă sau un proiectil lovise o altă ţintă decât cea prevăzută. Scheletul bombardat al unei imense clădiri de beton, moloz pe străzi, maşini în flăcări, ambulanţe tânguindu-se ca nişte bocitoare. O mulţime de oameni strigând şi gesticulând în faţa camerei de filmat, femei urlând. Apoi o imagine panoramică a clădirii. Era greu să-ţi dai seama cum arătase înainte. Fusese o bombă sănătoasă.

Nici Nic, nici Coco nu găseau nimic de comentat, dar amândoi se gândeau la acelaşi lucru: cât beton se risipise în aer şi cum le-ar fi fost imposibil să-l mai adune la loc.

Popa îşi aranjă cearşafurile şi pătura şi se întinse, închizând ochii.

Iat-o din nou, ţigăncuşa de numai 15 ani, dar cu pieptul aproape revărsându-se din uniforma de şcoală. Fâşii albe de pânză, ca nişte bandaje, îi legau braţele şi picioarele de patul lui, care acum avea bare la fiecare dintre cele patru colţuri. Îi astupase gura cu un căluş şi ea îl implora din priviri. Îşi scutura capul, cu fruntea încreţită de frică, şi lacrimile îi curgeau în tăcere pe faţă. Cu cât se zbătea mai tare, cu atât legăturile muşcau mai nemilos din pielea moale de la încheieturi. Gemea, se smucea şi-şi arcuia trupul, apoi cădea la loc, extenuată. Fusta mototolită i se ridicase până la

şolduri şi pieptul îi tresălta. El luă foarfeca de pe masă. Inima ei bătea cu putere sub ţesătura bluzei albe şi strâmte. Foarfeca era uriaşă, ruginită şi greu de mânuit, cum sunt foarfecile de tuns iarba, dar foarte ascuţită, şi-i spintecă ţesătura fustei cu precizie, de sus până jos. Apoi îi tăie bluza. Sutienul alb şi chiloţeii străluceau fosforescent pe pielea închisă la culoare, arăta ca stripperiţa pe care o văzuse el odată, în 1991, dansând în lumina becurilor cu ultraviolete într-un bar din Constanţa. Lenjeria fetei era dintr-un catalog pentru femei pe care îl ţinea ascuns în sertarul de jos, sub ciorapi. O atinse cu lama foarfecii pe gât, în adâncitura de deasupra claviculei, lăsând greutatea metalului să apese pielea. Ca să simţi delicateţea pielii trebuie să o atingi cu un obiect greu, ca metalul. În tot timpul ăsta ea se uita la el cu ochii în lacrimi, implorator. Lama foarfecii i se strecură sub sutien, între sâni, făcând-o să respire repede şi sacadat. El închise scurt foarfeca şi cu vârful ei azvârli la o parte cele două jumătăţi de material. Sânii ei mari zvâcniră în lături şi se depărtară unul de altul, cu sfârcurile lor negre ca o a doua pereche de ochi. Apoi foarfeca tăie şi ultima bucată de material rămas intact şi ea îi apăru în faţa ochilor aşa cum o lăsase Dumnezeu.

Pavel Popa *era* Dumnezeu.

Îşi trecu degetele peste pubisul ei întunecat, puse foarfeca jos şi îşi scoase la rândul lui veşmintele.

Începu să împingă, la început mai greu, dar apoi se simţi înghiţit de umezeală şi căldură. Se mişca într-un ritm foarte lent, circular, din ce în ce mai adânc, iar lacrimile ei se preschimbau în altceva, gemetele şi scâncetele ei se auzeau altfel, frica ei devenea recunoştinţă pentru mila lui atotcuprinzătoare, pentru ceea ce-i oferea cu atâta generozitate. O pătrunse şi mai adânc şi simţi nevoia să-şi desăvârşească opera de caritate desfăcându-i legăturile de la încheieturi, iar mâinile ei se agăţară de el, apoi legăturile de la glezne căzură la o parte şi picioarele ei se strânseră în jurul

lui şi, în cele din urmă, îi scoase căluşul din gură. Suspină şi limba lui îi umplu gura. Un sărut, până la urmă totul se reducea la un simplu sărut.

Se întinse după sulul de hârtie igienică de pe masa din dreapta lui şi rupse o bucată mare să se şteargă pe burtă. Rămase întins acolo încă un moment. Camera părea ceva mai întunecată. Se uită la ceas. Era încă devreme. Poate se înnorase. Ar fi cazul să deschidă ferestrele şi să facă puţină curăţenie. Era nevoie. Se ridică să se ducă la baie şi aruncă hârtia în closet, trăgând apa. Îşi aranjă pernele să se poată sprijini de ele. Luă telecomanda, o îndreptă spre ecran şi apăsă pe buton, trezind la viaţă o nouă lume.

Veronica de la nouă îl adusese pe ăla micu' până jos, la bunici, să se joace un pic înainte să-l ducă la culcare. Era bine că-i avea pe Nic şi Maria cu ea în bloc. Soţul ei, Dan, plecase să muncească în Israel şi trimitea bani acasă, iar ea putea întotdeauna să-l lase pe cel mic în grija părinţilor ei pentru o vreme. Erau foarte norocoşi că reuşiseră să-i găsească o garsonieră în acelaşi bloc cu ei.

Nic spunea că ar fi fost bine să facă ceva cu pământul pe care îl luase înapoi de la cooperativă. Era doar un câmp gol, dar poate îşi făceau acolo o casă de vacanţă. El era prea bătrân, bineînţeles, dar ar fi fost bine pentru ăsta micu' şi poate o să-i folosească atunci când o să crească. Era departe şi ei n-aveau maşină, asta chiar era o problemă. Dar poate când se întorcea Dan din Israel o să aibă destui bani să cumpere nişte lemn pentru construcţie şi aranjau ei ceva. Ar fi fost aşa de bine pentru ăsta mic să ştie că exista şi altfel de lume în afara cartierului.

Veronica dădea din cap şi bea ceai de lămâiţă cu miere. E o idee foarte bună, tată, e al nostru şi ar fi păcat să nu-l folosim. Eu sunt încă în putere, zicea Nic, nu vreau să stau aici la oraş fără să fac nimic toată ziua. Am lucrat zeci de ani într-o fabrică de piese pentru utilaje şi acum fabrica nu mai e, în schimb eu sunt! Le-am supravieţuit, cum s-ar zice, cu toate

planurile lor! Şi le am şi eu pe ale mele, că nu sunt încă aşa de bătrân. E o idee foarte bună, tată, spunea Veronica.

Nic se simţea aşa de bine încât Veronica nu îndrăznea să-i spună că ultima dată când vorbise cu Dan se zvonea că şeful lor de acolo îi înşelase. Le luase actele şi muncitorii nu ştiau ce avea să se aleagă de ei. Din câte se părea, nu erau acolo chiar legal.

Începuse să picure când Alex intră de pe bulevard pe străduţa liniştită unde era blocul lui. Cel puţin era linişte în zona unde locuia, aprecia asta. Dar acum, că reuşise să facă ceva bani, se gândea să schimbe cartierul. Locuia acolo de patru ani. La început, când de-abia se mutase, femeia care stătea în apartamentul de vizavi, cu soţul plecat în Israel, era însărcinată. Acum vedea puştiul fugind pe-acolo, crescuse. Câţiva oameni muriseră şi văzuse cum veniseră să-i ia. Bătrâna care cerşea jos pe scări dispăruse şi ea. Mereu o vedea stând acolo pe trepte după-amiaza. Începea să scâncească încet. Şi el îi dădea întotdeauna restul de prin buzunare. Taxa pentru băbuţe, aşa îi spunea. Apoi dispăruse şi administratorul.

Aurelia, femeia de serviciu, o Pirandă cu faţă de prostănacă, stătea în scara blocului, lângă uşă, uitându-se cum plouă. Şi-au dat bună seara unul altuia. În prima zi după ce se mutase i-a zis bună dimineaţa când a dat peste ea spălând holul blocului şi ea l-a privit de parcă ar fi fost nebun, iar el n-a mai încercat a doua oară. Dar de când a venit la el să-l roage să-i împrumute nişte bani, l-a salutat de fiecare dată, zâmbindu-i. Şi el se simţea prost.

Se nimeri în lift cu Picol, un vecin care stătea câteva uşi mai încolo. Picol era un om mărunţel. Piccolissimo, îi trecu lui Alex prin cap. Nu vorbea. Dacă îl salutai, îţi întorcea spatele. Era practic autist. Dar Alex îi ştia povestea. Predase la un colegiu tehnic, era specializat în construcţii şi metode de prevenire a pagubelor produse de cutremure. Fără îndoială că îşi făcea elevii să caşte de plictiseală şi se procopsise cu vreo poreclă.

Urcară cu liftul până la nouă. Alex îi făcu lui Picol favoarea de a nu-i spune la revedere când se despărţiră pe palier.

Era clar că venise momentul să scape de aici. Să locuiască undeva mai aproape de centru, într-o zonă care să nu duhnească de la o poştă a azil, să n-aibă damful lentei decăderi. Îşi aminti cum agăţase o fată într-un bar cu câţiva ani în urmă. Când i-a spus şoferului de taxi adresa, fata a zis că ea n-are de gând să meargă în zona *aia*.

Intră în casă şi închise uşa după el. Se uită la peretele ud. Nu-i păsa cine ştie ce. Era obosit. Voia să se întindă un pic, apoi să se ducă până la Dorin. Inundaţia părea să fi pornit de sus. Poate stăteau la un pahar.

Se auzi o bătaie în uşă. Era Aurelia, femeia de serviciu. Ţinea gura uşor întredeschisă. Din copilărie fusese gură-cască şi acum era prea târziu s-o mai dreagă. Ţinea în mână o bancnotă. Voia să-l roage pe Alex să i-o schimbe.

De când îşi găsise de lucru se trezea mereu cu oameni la uşă, cu tot felul de nevoi, nerăbdători să-l uşureze de orice surplus. Apăreau din senin tot felul de „prieteni“ vechi, având urgent nevoie de câte un mic „împrumut“. Unii chiar intenţionau să-i dea banii înapoi, alţii făceau parte din cealaltă categorie. Şi unii dintre vecini, văzându-l că pleacă la serviciu în costum, veniseră să-l întrebe dacă le-ar putea face nişte mici credite, iar Aurelia era una dintre ei. Prima dată îl luase pe ocolite. Îl rugase s-o ajute cu o scrisoare pe care voia s-o trimită la un post de televiziune pentru o emisiune în care oamenii veneau să-şi povestească dramele personale, iar istorioara Aureliei intra la categoriile violenţă domestică, lipsă potenţială de domiciliu şi un copil bolnav. A doua şi a treia oară îi ceruse de-a dreptul, „până săptămâna viitoare“. Alex se hotărâse că era momentul să ia o pauză cu toate creditele astea, înainte să se răspândească vestea că era un om bun la inimă.

Alex se uită la bancnotă.

— Îmi pare rău, Aurelia, nu cred că are vreo valoare.

Ea îl privi năucă.

— Îl vezi pe omul ăsta cu mustaţă? N-are cine ştie ce mare viitor. Nu prea mai iese din casă zilele astea. Nu-l plac americanii. De fapt, nu pot să-l sufere.

Orice s-ar fi petrecut în mintea Aureliei, faţa ei nu înregistra nici o expresie. Avea ochii ca două zerouri. Era faţa cuiva pe cale să-şi piardă cunoştinţa.

— Vine cam aşa. Ştii filmul ăla în care Bruce Willis salvează New Yorkul de terorişti exact în ultima clipă?

Aurelia dădu din cap.

— Ei bine, Bruce Willis a lipsit de la apel chiar atunci când era nevoie de el, aşa că au pus laba pe New York. Şi americanii au spus că omul ăsta cu mustaţă avea destule arme chimice, gaz paralizant şi uraniu ca să distrugă planeta, aşa că s-au hotărât să-l elimine până nu apucă s-o facă. Dar pentru asta au fost nevoiţi să-i bombardeze ţara de n-a mai rămas nici un rahat de câine întreg, motiv pentru care bancnota asta, deşi e interesantă, probabil nu valorează nici cât o ceapă degerată. Dar îţi mulţumesc că ai venit să mi-o arăţi.

Aurelia plecă. Alex îşi dădu jos pantofii şi se uită o vreme în tavan.

Nu datora nimic nimănui şi nu-i părea rău pentru asta. Se întreba doar care o fi fost povestea acelei bancnote. Cum de ajunsese în mâinile Aureliei? De pe fluviile Babilonului pe pragul uşii lui. Părea atât de originală că aproape îşi dorea s-o fi cumpărat.

Picol îşi scoase pantofii. Fusese întotdeauna un mare fan al lui Elvis şi în 1990 întâlnise nişte mormoni din Statele Unite, patria lui Elvis. Erau nişte oameni masivi, hrăniţi cu carne şi lapte. Aveau o dantură perfectă şi ştiau să răspundă la orice întrebare le-ar fi pus. Îl convinseseră. Nu erau din cale-afară de interesaţi de Elvis, dar asta nu mai conta. În curând, iubirea lui Picol pentru Iisus şi noua lui comunitate a devenit de necuprins, iar Elvis nu

mai era decât un cântăreţ. Cel mai mare cântăreţ din toate timpurile. Dar nu era ca Iisus Hristos.

Dorin mâncase şi terminase şi sticla, iar acum stătea lungit în întuneric, moţăind. Îşi imagina că e la mare, într-o hidrobicicletă. Era bronzat şi corpul îi strălucea în soare. Pedala, iar hidrobicicleta se îndrepta spre Tahiti. Palmieri, o plajă lungă şi albă, cheiul de lemn. Hidrobicicleta lui lua apă. Pe chei se vedeau nişte femei. Pedală mai cu spor, disperat, dar lua din ce în ce mai multă apă şi se mişca încet ca melcul. Picturile erau legate la un loc şi îngrămădite în spatele lui. Toată partea din spate a hidrobicicletei era plină de tablouri. Se repezi să desfacă sforile şi să-şi lanseze tablourile la apă. Pluteau pe valuri. Pe unele le recunoştea, imagini cu betoane, dar erau şi altele pe care nu-şi amintea să le fi pictat. Era uimit că putuse crea aşa de multe picturi în minte. Ei bine, gata, acum nu mai erau. Pedala furios înainte. Pe chei se plimbau femei în bikini. Bikini albaştri, galbeni, roşii, una purta un sarong strâns peste coapse, alta avea o bandană verde strălucitoare. Toate arătau foarte atletic. Echipa olimpică de volei pe plajă din Tahiti. Pedala cu furie de parcă s-ar fi masturbat. Ele îi făceau cu mâna. Hidrobicicleta se ducea încet la fund. Partea din faţă era mult lăsată în jos, în direcţia în care voia să înainteze. Fetele săreau pe chei făcându-i semne. Haide, Dorin! Hai că poţi!

Dar nu putea. Un val îl izbi în faţă. Simţi picăturile de apă scurgându-i-se pe obraji. Se auzi un trosnet şi hidrobicicleta se desfăcu în două.

Se sculă în fund pe întuneric. Începuse să plouă torenţial. Un fulger, apoi un tunet. Se ridică de pe saltea şi se duse la baie să se spele pe faţă. În curând avea să picure apa din tavan, prelingându-se râuri, râuri pe pereţi. O să-i ia vreo oră să se infiltreze. Se apucă să-şi aranjeze picturile, cu grijă să nu rămână nici una neacoperită.

Bătea cineva la uşă.

George Ristache îşi făcea un ceai când începuse ploaia. Se aşează să-şi bea ceaiul şi să se uite la televizor. I se părea foarte deprimant. Când avea vreo 50 de ani şi Mădălina era încă în viaţă, televiziunea transmitea doar câteva ore pe zi şi nu erau decât chestii oribile. Acum avea 15 sau 16 canale şi erau în continuare numai chestii oribile, dar într-un fel nou şi trist. Arătau doar ce vor oamenii şi nu pot să obţină, asta înţelegea George. Femei frumoase cu care nu puteai să te culci, case frumoase în care nu-ţi permiteai să locuieşti. Vieţi pline de drame, entuziasm, emoţii. Totul era conservat, procesat şi ireal, numai culori strălucitoare, unghiuri de filmare şi cadre care se schimbau înainte de a apuca să te concentrezi. Totul era parcă făcut anume să te ameţească, nu să-ţi arate ceva. O şmecherie care să te umple de imagini la mâna a doua, cu fantezii ieftine despre cum ar trebui să fie viaţa reală, la un moment dat, când în sfârşit o să înceapă.

Îşi aminti că-şi făcuse o promisiune. Stinse televizorul din telecomandă. Se ridică şi-şi dădu seama cât era de obosit. Pe vremuri, oboseala asta o simţeai doar în picioare, când urcai scările, şi-ţi spuneai că ai avut o zi proastă. Acum te apuca în fiecare seară, când voiai să te ridici de pe scaun. Îşi şterse ochelarii şi se uită peste rafturile din bibliotecă. Alese un Céline şi deschise cartea.

Călătoria noastră este în întregime imaginară... Începe din viaţă şi se îndreaptă spre moarte. Oamenii, animalele, oraşele, lucrurile, toate sunt imaginate. E un roman, o poveste inventată.

Céline era un scriitor puternic, în ciuda dispreţului său pentru eleganţă şi formă. Avea personalitate, clocotea, era caustic. Puse la loc cartea şi dădu peste Flaubert. Se întoarse la locul lui, deschise cartea la întâmplare şi începu să citească.

Când se trezi nu era prea sigur cât timp trecuse de când aţipise, dar acum ploua torenţial şi cartea îi rămăsese deschisă în poală. Jumătate de pahar de ceai se răcise lângă el. Se sculă să închidă fereastra. Era întuneric

şi se făcuse rece afară. Un fulger lumină copacii, băltoacele şi blocul de vizavi.

Era timpul să meargă la culcare. Nu prea mai avea altceva de făcut. Îl obosise să citească în franceză. Nu-şi amintea nimic din ce citise. Îi tot venea în minte înmormântarea, cum groparii nu reuşeau să închidă coşciugul, şi citise şi recitise aceleaşi rânduri fără să înţeleagă nimic. Poate mâine. Poate mâine, odihnit, o să poată citi Flaubert. Lucrurile bune trebuiau ţinute în frâu, să nu le laşi să-ţi scape. Era ca o luptă. Îşi aminti că văzuse un bătrân la supermarket cu o zi înainte, stătea cu portofelul în mână şi încerca să-şi numere banii, dar se încurcase în atâtea bucăţele de hârtie colorate diferit, fără să mai ştie la ce anume îi trebuiau. Apoi părea să-şi fi adus aminte ce trebuia să cumpere, dar nu mai ştia câţi bani are şi o luase de la capăt cu număratul. Era o scenă de coşmar, oroarea dezintegrării. Era o luptă să-ţi păstrezi firea, să rămâi cu mintea întreagă cât timp mai dispui de un corp. Poate că Andrei avusese noroc. Scăpase uşor.

Se dezbrăcă şi se duse la baie. Apoi se băgă în pat. Se uită la fotografia Mădălinei şi stinse lumina.

Cuplul din partea cealaltă a peretelui despărţitor începuse iar. Uneori îl trezeau şi la cinci dimineaţa. De fapt, ea îl trezea. Pe el îl auzea doar prin intermediul ei. Ea îi traducea acţiunile în muzică. Note scurte, clare, punctând tăcerea, ca şi cum ar fi fost surprinsă de ceva, o dată şi încă o dată. Mai târziu se transformau în note lungi, vibrante, de parcă mirarea ei presupunea o trăsătură discursivă, interogativă.

Şi, în cele din urmă, era un sunet care nu semăna cu nimic altceva decât cu sunetul pe care îl scoate o femeie când este futută.

Ascultându-l, se simţea ca o fantomă.

Până la urmă nu-ţi rămân decât amintirile. Şi când îţi aminteşti cauţi, de fapt, compania fantomelor.

Trecu mult timp până să reuşească să adoarmă din nou.

— Fă-mi şi mie o frecţie.

Nic se întinse pe pat numai cu pantalonii de pijama pe el. Maria începu să-i maseze spatele, aşa cum îi plăcea lui.

— Bine că am rezolvat problema cu placa aia tocmai la timp.

Maria îl freca.

— Dacă mai stăteam un pic, ar fi fost prea târziu.

Maria îl freca în continuare.

— Te-ai chinuit atâta.

El se ridică în fund şi-şi puse bluza de pijama.

— Tocmai la timp.

Dorin deschise uşa. Era Alex. Intră fără prea multe fasoane şi se uită la maldărul de tablouri.

— Pleci undeva?

— În Tahiti.

— Şi eu mă mut de aici. Şi iubita mi-a dat papucii.

— Îmi pare rău.

— Ce-i cu mirosul ăsta?

— De la subsol. Acolo ţine Popa cadavrele tinerelor sale victime.

Dorin îi arătă lu Alex dezastrul din bucătărie.

— Mai bine pui ceva acolo. O să te trezeşti cu şobolanii în pat.

— Da, uitasem.

Dorin luă un tablou şi-l puse în dreptul găurii.

— Gata. Cine spunea că arta nu foloseşte la nimic?

— Trebuie să pleci de-aici, spuse Alex. Ţi-ar face bine să mai vezi şi alte privelişti. Pe asta cred că ai epuizat-o.

— Problema e că, spre deosebire de tine, eu nu stau cu chirie.

— Dorin, ştiu că ai nişte idei foarte negative în privinţa serviciului, dar poate există şi o parte pozitivă...

— Da, că te plătesc.

— Chiar regulat. Poţi să-ţi plăteşti facturile, să-ţi repari diverse chestii, ai un motiv să ieşi din casă. Nu-ţi mai cade acoperişul în cap. Banii schimbă radical lucrurile. Devii interesant în ochii celorlalţi, îţi zâmbesc mai des şi încep să te caute. Te simţi alt om.

— De ce nu mă întreţii tu? Ştiu să gătesc.

Alex coborî să ia ceva de băut. Se întoarse cu părul ud de ploaie şi cu o sticlă de votcă, pâine, brânză, măsline şi salam. Au mâncat, au băut şi au ascultat ploaia. Alex i-a povestit lui Dorin despre cea mai inteligentă maimuţă din lume, care ştia aşa de multe cuvinte că putea să comande singură băuturi. Băuturi? întrebă Dorin. Cum adică? Daiquiri de banane? Nu, răspunse Alex, i-ar mai fi trebuit încă un milion de ani ca să comande băuturi cu umbreluţe. Apoi începu să picure în casă. Dorin aşeza peste tot oale şi căni. Era o simfonie de picături şi plescăieli.

— Sună bine, zise Dorin. Dacă nu te întrebi de unde vine.

Veronica îl duse pe cel mic la culcare şi, cum n-aveau decât o cameră, nu putea să dea drumul la televizor ca să nu-l trezească. Aşa că se uită la el cum respiră până o luă şi pe ea somnul. Ar fi fost foarte ciudat dacă Dan nu se mai întorcea din Israel, ar fi fost rău, dar la fel de ciudat ar fi fost şi dacă se întorcea, să stea toţi trei acolo, într-o singură cameră, când ei i se părea perfect aşa cum era acum, numai cu ei doi. Înainte să adoarmă, Nic se gândi din nou la bucata lor de pământ, cum ar fi trebuit să facă ceva cu ea, pentru ăsta micu' ar fi groaznic să crească şi să nu ştie decât cum e în cartier. Până să iasă Maria din baie, el dormea deja, cu gura deschisă, sforăind şi visând cum bate cuie şi construieşte o casă. Pavel Popa se mai uită la un concurs, ultimul. Concurenţii răspundeau la întrebări pentru bani şi Popa răspundea şi el cu voce tare, impresionat de cât de multe ştia şi cât de mult valora. Picol asculta *Hawaiian Wedding Song*, *Can't Help Falling in Love* şi *In the Ghetto* şi se gândea la destinul tragic al lui Elvis, plin de osânză în Las Vegas. Apoi şi-a spus rugăciunile şi s-a gândit la Iisus pe cruce. George

Ristache îşi aminti de preotul care îl îngropase pe Andrei şi se enervă aşa de tare că aprinse lumina, dar tot nu reuşea să se concentreze la *Doamna Bovary*. Narcisa Tudor mânca biscuiţi cu cremă de vanilie, cu câinele în faţa ei, cerşind. Nu, îi spuse ea, nu-ţi dau. Şi mâncă în continuare până când câinele începu să tremure. Apoi îi dădu un biscuit şi-l luă în braţe, spunându-i „Mă iubeşti, nu-i aşa?“, iar câinele îi linse firimiturile de pe buze. Dorin stătea întins pe saltea şi, deşi afară se oprise ploaia, apa încă se mai infiltra şi picura înăuntru. Ceva trebuie să se întâmple în curând, se gândea el. Am epuizat priveliştea de la zece. Sau ea m-a epuizat pe mine. Nici în intersecţie nu mai erau atâtea maşini. Semafoarele trecuseră pe galben intermitent şi maşinile traversau târându-se. Alex se gândea cum oamenii şi lucrurile încep să-şi schimbe rolurile. Închipuie-ţi o pereche de bocanci care au fost purtaţi un an întreg sau o pălărie. Un scaun gol tras de sub birou ar putea să spună ceva despre absenţa persoanei care a stat pe el. Şi blocul ăsta? Dacă rămân aici înseamnă că o să devin treptat parte din el? După ce plec o să vină să mă bântuie în vis? Alex asculta câinii hârâindu-se pentru ciolanele nopţii. Era obosit, dar îi plăcea să stea o oră singur la sfârşitul zilei, să facă ordine printre lucrurile pe care le adunase în minte. Încă o zi în care nu se întâmplase nimic, nimic care să merite prea multe comentarii. Poate o să se întâmple ceva în curând, după ce în sfârşit o să se mute din cartier.

Începu să tasteze – vorbe goale, doar aşa, de-al dracului, pentru că nu avea altceva mai bun de făcut.

1. *Podger's Day*, în original (n.t.)

Cine a dat drumul la câini?

Tre’ să vezi locul ăsta – rafturi de cărţi până-n tavan, cărţi peste tot, pe mese, pe măsuţe, în maldăre pe podea. Şi mici statuete fără braţe. Ăsta-i un poponar mare şi gras, cu o manie pentru greci. Grecii au făcut, grecii au dres. Mai vorbeşte câteodată de romani sau de troieni. Ar trebui să-l vezi şi pe el, o namilă de om cu mers de raţă, în nişte pantaloni enormi de catifea reiată verde şi cu haină de catifea reiată maro. Un sacou cu petice de piele la coate, pentru că e profesor universitar. Gâfâie puţin din pricina efortului de a veni până la uşă să mă întâmpine şi are faţa roşie de băutură.

— Tinere barbar neînfrânat! Pofteşte!

Face o plecăciune şi, cu un gest larg al mâinii, mă introduce în hol. E îngrozitor de cabotin şi plin de aere, mă întreb ce-o face când e singur, dacă toate aerele alea ies afară din el şi atunci se boţeşte, se dezumflă şi plânge.

Fiin’că-i un muist bătrân şi singur, cu toţi grecii lui.

— Aşteptam cu nerăbdare minunatul nostru simpozion!

Aşa-i spune el. Ca de obicei, mă duc direct la frigider.

— Am nişte măsline greceşti excepţionale, de Kalamata, şi nişte anghinare umplute cu pate de trufe...

Are o femeie care îi găteşte şi face curat şi frigiderul lui e întotdeauna arhiplin, trebuie să tot arunce din chestiile care se strică. Cotlete de porc în sos propriu, piure de cartofi, spaghete şi chifteluţe, pui întregi umpluţi cu orez şi mirodenii, cu fructe şi cu nuci. N-a ajuns la asemenea dimensiuni

ciugulind felii de morcov şi alte porcărele artistice, dar nu spune niciodată nimic de mâncarea adevărată de la el din frigider, mereu trebuie să pomenească de anghinarele lui umplute şi de pizdele murate de porumbiţe. De Siracuza. Dau peste o halcă splendidă de carne crudă. I-o arăt.

— Desigur! Orice îţi face plăcere.

Aprind focul la aragaz. Albastru.

— Trebuie că eşti năucit de foame, după ce-ai jucat atâta tenis.

N-are nici un sens să-i mai spun că nu joc tenis. E convins că m-a văzut pe terenul de tenis într-o dimineaţă scăldată-n rouă, când eram un tinerel cu obrajii acoperiţi încă de puf.

— Când o să-mi permiţi să te văd jucând?

— Mâine.

Carnea aterizează peste untul din tigaie, sfârâind.

— Unde?

— Ţine-ţi dracu' fleanca!

— Oooh!

Are nevoie de asta, din când în când. Friptura sfârâie în tigaie şi eu mă îndop cu nişte brânză foarte ciudată, măsline şi câteva feliuţe subţiri de şuncă italienească afumată. Îmi pun friptura în farfurie, torn pe deasupra grăsimea rămasă în tigaie şi mă aşez la masă să mănânc. Gazda mea scoate o sticlă din frigider. Îi extrage dopul cu zgomot şi-mi toarnă într-un pahar înalt de apă, eu nefiind un băutor rafinat. Iau o gură şi mi se duce ca fulgerul pe gât, e atât de rece că mă doare, cam cum ar fi să-ţi vâri capul într-un râu îngheţat de munte. După alte câteva scufundări în râuleţul de munte îmi scot capul la suprafaţă, clipesc şi mă trezesc într-un loc mai bun. Friptura a dispărut şi un poponar gras şi pompos se uită la mine. Mă umflă râsul. Asta e doar o scenă şi eu am un rol în ea. Ridic sticla şi dau pe gât ultimele picături de vin.

— Barbarule! Scit netrebnic! Învaţă să savurezi fructul viţei!

Mă prind de marginea mesei cu ambele mâini, mă bâţâi şi-mi dau ochii peste cap.

— Mă simt un pic dionisiac, îi zic.

Vedeţi, tot am prins câte ceva despre grecii ăştia.

Mergem în sufragerie, unde-şi ţine toate cărţile alea şi statuile mutilate, şi ne aşezăm pe canapea. Să înceapă simpozionul.

În timp ce eu mă aflu aici doar ca să i-o frec şi să mă car, el, desigur, este o tristă relicvă a Antichităţii şi se impune aşadar un preludiu dialectic. Există şi o anume temă recurentă. Ceea ce vrea profesorul să mă facă să înţeleg este că zburdălniciile la care ne vom deda pe această canapea nu înseamnă mare lucru. Trebuie să ţinem seama şi de latura intelectuală a relaţiei noastre, pe care profesorul o preţuieşte cu precădere. O, da. Mai mult chiar, dimensiunea fizică a oricărui act este doar o iluzie grosolană, importantă este numai esenţa. Dar esenţa nu poate fi percepută decât pe cale intelectuală, pasămite. Simţurile nu-ţi sunt de nici un folos. Eu nu sunt eu, vedeţi, e doar o iluzie. Eu sunt doar manifestarea tinereţii şi frumuseţii. Şi de asta ar vrea el să mă mut aici, în casa lui. Ca să mă poată contempla regulat. Am fi prieteni. Am avea o relaţie platonică.

Platon. Socrate şi Fedru. Socrate şi Alcibiade. Pausanias, Aristofan şi Eriximah. Îi ştiu pe toţi aceşti fini oratori, le ştiu şi argumentele, şi pe faţă, şi pe dos. Numele lor alcătuiesc un pomelnic de muişti. Toţi sunt nişte poponari.

Dragostea, conform acestei şlehte, este ceva ce se poate petrece numai între cei de-o seamă, astfel încât nu poţi să ai o relaţie cu o femeie, la fel cum nu poţi avea o relaţie cu un animal. Câmpurile şi femeile trebuie brăzdate şi însămânţate, dar iubirea ţi-o dăruieşti doar celui mai bun prieten. Aşa merg lucrurile. De femei se bucură numai plebeii vulgari, care nu vor decât să se descarce. Spiritele rafinate îşi caută câte un băiat, unul în floarea tinereţii şi totuşi suficient de matur ca să fie o creatură raţională – un bărbat.

Socrate nu putea să spună pur şi simplu: Fedru, mi-ar plăcea să-ţi lărgesc gaura aia boţită din dos. Trebuie întâi câteva texte filozofice de încălzire.

Socrate e favoritul profesorului. Dar ce-i interesant la el este că n-a scris nici măcar un cuvânt, niciodată. Tot ce se presupune că a zis Socrate a fost scris de Platon. Platon spune totul, dar pretinde că el nu spune niciodată nimic, că Socrate a spus toate astea. V-aţi prins? Aşa-s intelectualii, nu pot spune nimic de-a dreptul. Pentru Platon, Socrate e ca păpuşa pe care o ţine ventrilocul pe genunchi, trăncănind întruna despre realitate şi explicându-le tuturor cum merg treburile. Dacă cineva nu e de acord cu cele spuse, poate da vina pe Socrate, care-i deja mort. Fainã şmecherie. Îi spun asta profesorului. Îi spun că am oareşice îndoieli în privinţa lui Platon.

— Trebuia să adopte o stratagemă, nu-ţi dai seama? îmi explică profesorul. Uită-te la Socrate. Silit de mulţime să soarbă cucută. Platon dădea dovadă de prudenţă folosindu-l pe Socrate ca purtător de cuvânt. Se proteja de gloatele dezlănţuite.

Dar Socrate nu fusese forţat să bea cucută. I se oferise varianta exilului, dar refuzase. I-am atras atenţia profesorului asupra acestui aspect.

— Da, dar un atenian izgonit din cetate nu mai era o fiinţă umană, nu mai era nimic. Atenienii nu aveau nici măcar închisori, ştii, pentru că să fii alungat dintre cetăţeni, să fii exclus din *polis* era o pedeapsă foarte eficientă. Aşa că Socrate a preferat să moară decât să plece în exil.

Şi totuşi, nu mă pot abţine să nu mă gândesc că de fapt încerca să dea vina pe democraţie pentru moartea lui, când toată lumea s-ar fi aşteptat de la el să se suie într-o corabie şi să dispară pentru o vreme. N-am încredere în Socrate. N-am încredere în nici unul din gaşca aia. Platon îl pune pe Socrate să-i condamne pe sofişti pentru că nu spuneau ce voiau să spună şi nu voiau ce spuneau că vor. Dar erau cu toţii nişte şmecheri, grecii ăştia, şi nu poţi să pui bază pe nimic din ce ziceau. Platon se folosea de toate tertipurile sofiştilor şi mai avea şi el alte câteva, proprietate personală.

Ca de obicei, ajungem să vorbim despre idei. Despre ideea de idee, de fapt, şi asta mi se pare foarte interesant. Filozoful, în schema lui Platon, era un om pe care îl interesau ideile, din moment ce realitatea stabilă din spatele aparenţelor poate fi înţeleasă numai la modul ideatic. Vedeţi, eu, şi proful, şi toate cărţile astea nu existăm ca atare, şi nici voi nu existaţi. Ştiu că sună nebuneşte, dar e logic. Nu există nici o formă de permanenţă în afara Ideilor, pentru că lucrurile pe care le percepem prin simţuri sunt mereu difuze şi schimbătoare. Ceva ce nouă ni se pare că există cu adevărat nu e, de fapt, decât o Idee de moment. Pe câtă vreme acum ne gândim la „ideal“ ca fiind un amestec artificial, un lucru pe care ţi-l imaginezi, dar nu-l poţi atinge, pentru platonicieni Idealul este cel mai real lucru dintre toate.

La început mi s-a părut un mod complet aiurea de a privi lucrurile. Dar într-o seară mergeam pe stradă uitându-mă în jur şi dintr-odată am avut senzaţia că totul era ireal, un vis. Pe jos stătea un cerşetor, cu degetele de la picioare mâncate de boală, şi-şi arăta cioturile însângerate şi soioase, întinzând mâna după mărunţiş. Maşinile şuierau pe lângă el pe stradă şi muştele se adunaseră bâzâind în jurul cioturilor lui şi mai încolo erau două pizde supertari care se uitau leşinate în vitrina unui magazin de bijuterii. O decapotabilă cu copertina lăsată a încetinit lângă ele şi la volan era Domnul Mare Sculă, cu ochelari de soare şi părul dat cu gel, conducând cu o singură mână şi cu cotul odihnindu-i-se pe portieră. Nu l-au observat din prima, se uitau în continuare prin geam, visând la ce frumos ar fi să poată pur şi simplu întinde mâna ca să apuce lucruşoarele acelea strălucitoare puse acolo să-ţi ia ochii. La rândul meu, mă gândeam, cum fac de obicei, cât de mişto ar fi s-o împing pe una dintre ele cu faţa la perete, să-i ridic fusta şi s-o încalec. Măcar o dată şi apoi să mor. Apunea soarele şi mă uitam la toţi oamenii ăia, la feţele lor, şi toţi arătau fie morţi de-a binelea, fie entuziasmaţi de ceva foarte ciudat, iar eu eram fix ca ei şi-mi spuneam: ei bine, Platon poate că are dreptate, ăsta e un vis, un vis bolnav, şi toţi oamenii ăştia pierduţi muncesc şi suferă, beau şi vomită, se luptă şi se fut,

mint şi fac schimb de lucruri între ei, dând şi primind, niciodată mulţumiţi cu ce au, şi locuiesc în case, şi discută despre meciurile de fotbal, mănâncă şi se cacă şi-şi fac griji că se îngraşă şi că îmbătrânesc, se reproduc şi în cele din urmă se îmbolnăvesc şi mor.

Mă întind să-l deschei pe profesor la pantaloni. Ca întotdeauna, se uită la mine şocat. Ridică din sprâncene şi deschide gura – „Aaaa, bine! Vai! Scuză-mă, dar... Eu... Vai!“. Dar se obişnuieşte rapid cu năvala barbară dintre picioarele sale, pantalonii sunt desfăcuţi şi cocoşelul ţâşneşte afară, aşezându-se ca într-un cuib printre firele cărunte, deasupra ouţelor boţite, făcându-mi cu ochiul.

Profesorul se reazemă de pernele de pe canapea, cu capul lăsat mult pe spate, înconjurat de tineri păstori troieni, care saltă şi cântă la nai pe dealurile înmiresmate ale Ilionului. E departe, în *gymnasium*, unde băieţii se adună să-şi modeleze abdominalii, pectoralii şi deltoizii înainte de a purcede la vreun simpozion. E departe, pe platourile olimpiene ale minţii, înconjurat de zeii perfecţiunii.

— O, Doamne! O, ceruri! Pe cuvântul meu! Of, Dumnezeule! Barbarule! Infamule! Haimana! Plebeule! Ah, tu!

Ar fi în interesul meu să-i suflu un tril şi-n fluieraş, dar sunt cam mofturos cu ce bag în gură. E pe fond psihic, doar în mintea mea. Desigur, ca orice altceva.

Platon explică asta cam aşa: Nişte prizonieri se află într-o peşteră, în lanţuri, cu faţa la perete, fără să poată întoarce capul. Singura sursă de lumină este focul din spatele lor. Diferitele lucruri care se întâmplă în spatele lor, în perimetrul dintre ei şi foc, îşi aruncă umbrele pe peretele peşterii, iar prizonierii, văzând aceste umbre de oameni, lucruri sau animale, cred că în asta constă realitatea, într-o sumă de umbre.

Noi suntem acei prizonieri. Asta e condiţia noastră.

Apoi vine cineva care poate percepe realitatea de dincolo de umbrele care tremură pe perete – hai să spunem că-l cheamă Jim, ca să fie mai

simplu. Jim încearcă să ne explice că ceea ce vedem noi nu e realitate. Pentru început, ar fi minunat dacă am înţelege ce sunt umbrele. Dar din moment ce noi credem că totul se reduce la acele umbre, existenţa noastră e una iluzorie. Vedeţi, Jim e cel care a prins Ideea. Ideea a ceea ce provoacă umbrele. Înţelegeţi acum ce vreau să spun cu faptul că Ideile sunt cele reale? N-am explicat aşa de bine prima dată. Şi nici Jim n-a făcut-o, pentru că tot ce are la dispoziţie sunt cuvintele, nişte abstracţiuni. De aceea Platon şi cu mine ne folosim de această poveste şi această imagine vizuală, ne adresăm în acelaşi timp minţii şi simţurilor.

Pot să-mi închipui, totuşi, şi restul poveştii din peşteră. Prizonierii se gândesc că o duc destul de rău şi fără să vină Jim să-i bârâie la cap. Cineva scoate un pachet de cărţi de joc şi începe să le împartă. Pe Jim nu-l bagă în joc.

Platon îşi imagina că el e Jim, cel care le ştie pe toate.

Eu, în schimb, încă mă îndoiesc că ştia aşa de multe. Cred că mai degrabă îi plăcea să creadă că le ştie pe toate. Prin urmare, suntem cu toţii închişi în peşteră. Mulţumesc. Şi? Platon avea planurile lui cu fiecare dintre noi, iar dacă nu-ţi convenea chestia asta, avea şi o cupă cu cucută cu numele tău pe ea.

Şi cu toate astea, când merg uneori pe stradă şi simt că nu sunt tocmai pe de-a-ntregul acolo, mă gândesc la peşteră. Asta mi se întâmplă de obicei serile, când apune soarele, viaţa îşi încetineşte ritmul şi umbrele încep să se lungească.

Mi s-a sculat o dată când i-o frecam profesorului, dar asta nu însemnă că sunt homo. Mă gândeam la cu totul altceva, la ceva legat de propria mea pulă, de fapt, care este incomparabil mai frumoasă decât a profesorului. Am o pulă Ideală, aţi putea spune. Multe femei m-au felicitat pentru perfecţiunea estetică a falusului meu – destul de multe încât să ştiu că n-o spuneau doar aşa, ca să fie drăguţe – şi am ajuns să-l privesc aproape ca pe o operă de artă. Am devenit atât de narcisist în privinţa lui, încât fericirea

pură de a avea o fată care să mi-o sugă e provocată de faptul că-i văd buzele în jurul propriei mele splendori sculate. E o chestie foarte vizuală. Mă gândeam la ceva de genul ăsta în ziua aia când mi se sculase. Şi chiar dacă aş fi fost poponar, tot nu cred mi se scula cu profesorul.

Întotdeauna ştiu când e pe punctul să-şi dea drumul, pentru că renunţă la limbajul academic.

— Ah, să te fut între ochi! Beli-ţi-aş pula aia jegoasă! În pizda mă-tii de futangiu...

În acest punct mă opresc un pic, doar ca să mă distrez văzându-l cum începe să se smucească în toate părţile ca o păpuşă spasmodică, scuipând înjurături.

Apoi Thera erupe, Atlantida se scufundă şi valuri înspumate se revarsă ca o mocirlă peste palatele minoice, eclipsând inteligenţa lui Perseu. Urmează o noapte vulcanică şi înnorată, în care un praf negru se depune pe ruine, şi un Ev Mediu întunecat şi lung, în care nici un eveniment, cultural sau de altă natură, nu tulbură liniştea. Mă ridic şi mă duc la bucătărie să mă spăl pe mâini. Mă şterg, după care mă mai spăl o dată, până la coate. Îmi arunc câţiva pumni de apă peste faţă, deschid sertarul unde ştiu că ţine femeia de serviciu prosoapele şi-mi iau unul curat. Mă şterg pe mâini şi pe faţă cu prosopul, îl fac ghem şi-l arunc pe bufet. Apoi mă întorc.

Profesorul s-a şters şi el, dar încă zace acolo între perne, răsuflând greu, cu pieptul lui mare săltând şi coborându-se, un pic năucit de furtuna ce s-a abătut asupra lui din ceruri. De fiecare dată e la fel. Arată un pic ruşinat, bâlbâindu-se, spunându-mi că probabil acum îl dispreţuiesc pentru purtarea lui destrăbălată, pentru că nu se poate înfrâna. Încearcă să-mi explice, din câte se pare, că relaţia noastră nu se bazează pe acest „act vulgar“. Se bazează pe lucrurile pe care le iubeşte la mine. În speţă, ideea de mine, tânăr, perfect şi frumos. Şi într-adevăr mă adoră, pentru că el nu e decât un nemernic bătrân, o epavă azvârlită pe ţărm de valurile vieţii, şi eu n-am absolut nici un interes să stau prin preajmă doar pentru că mă adoră el.

Adoratorii sunt plictisitori. A fost interesant să stăm de vorbă despre greci, dar probabil mai am şi alte locuri unde trebuie să ajung.

— Eşti un băiat minunat. Destul de primitiv încă, dar inocent şi agreabil, şi un ascultător atât de atent. Ah, dacă ar avea şi studenţii mei asemenea înclinaţii critice! Talentul tău pentru dialectică! Nu trebuie să gândeşti rău despre mine. Vezi cum tânjesc după respect? Sunt doar un bătrân stupid. Am fost şi eu odată tânăr, cam ca tine, aşa, de-abia îmi începeam viaţa, plin de visuri şi speranţe. Dar lumea e aşa de rea... aşa de rea! Oamenii nu se iubesc unii pe alţii. Sunt foarte puţine lucrurile de care ne putem agăţa. Tinereţea? Cu siguranţă, nu. Ideile şi simţul frumosului, asta e poate tot ce avem.

De la platonicieni la epicureni şi apoi la stoici. Dar asta-i viaţa, profesore, înveţi să aştepţi până la următoarea doză care te scoală din morţi. Şi după ce-ai vărsat totul din tine, de nu mai rămâi cu nimic, vine şi timpul pentru o nouă filozofie.

Eu – eu sunt un cinic.

Asta nu înseamnă ce credeţi voi că înseamnă. Dacă vrei să ştii ce înseamnă un cuvânt trebuie să-l iei de la începuturi şi să-l descompui până la ultimul strat. De asta oamenii ca profesorul pot vorbi atât de mult: ştiu toate fărâmele din care e compus un cuvânt.

Dar şi asta e o capcană, pentru că uneori ajung să se certe din cauza cuvintelor şi se îndepărtează de intrigă.

Nu, cuvântul „cinic“ însemna „câinesc“, pentru că cinicii trăiau ca nişte câini. Ca nişte câini vagabonzi. Stoic e un cuvânt care vine de la ceva ce însemna „portal“, dar cinicii n-aveau nici măcar o poartă. Dispreţuiau orice fel de posesiuni. Şi nu credeau în cuvinte. Nu-şi puneau gândurile pe hârtie. Erau maidanezii lumii antice.

— Aş vrea să mai stau la un pahar de vin, profesore, şi să discutăm despre greci, dar...

— Chiar trebuie să pleci? Neapărat? De-abia am apucat să schimbăm câteva vorbe.

— Da, trebuie. Chiar trebuie.

Mă conduce în hol, legănându-se în urma mea. Mă opresc la măsuţa din hol. Deschid agenda cu numere de telefon şi iau de acolo banii. Sunt de două ori mai mulţi decât de obicei. Ei bine, profule, mulţumesc frumos, ştiu că îţi poţi permite, dar mai ştiu şi că nu era neapărat nevoie. Sunt chiar impresionat. N-o să mă ţină mult, presupun, şi o să consider că mi se cuveneau, dar deocamdată sunt sigur că săptămâna viitoare o să petrec ceva mai mult timp cu tine. Deschizând uşa, îi spun:

— Profu', săptămâna viitoare mi-ar plăcea să discutăm despre episodul cu sirena. Am senzaţia că e ceva mai mult acolo decât se vede la prima vedere. Gândeşte-te numai, Odiseu ar fi putut şi el să-şi înfunde urechile cu ceară, dar, în schimb, a ales să se lege de catarg şi să asculte. Vreau să vorbim un pic despre asta, să întoarcem problema pe toate feţele.

Afară, o iau repede la picior pe străzile pustii. Sunt în întârziere.

E un bar dintr-ăla lung, slab luminat de la un capăt la altul, numai lemnăraie şi imitaţii de vechituri agăţate pe unde se nimereşte, dar o văd imediat, tocmai în fund. Picioarele i le văd, lungi, unul peste altul, strălucitoare şi grele ca metalul sub luna plină. S-a pus la patru ace.

Lumea vorbeşte despre aspectul moral al anumitor acţiuni, cum ar fi să-ţi înşeli nevasta. Vorbesc o grămadă de căcaturi. Dacă o femeie ca Helen i s-ar oferi oricăruia dintre ei, aţi vedea cu ce jigodii ipocrite aveţi de-a face.

Şi-a găsit deja un însoţitor, nici nu-i de mirare, şi el îi spune ceva frumos, pentru că ea surâde. Mă duc spre ei. Porcul ăla îmi trage un zâmbet.

— El e Yannis. E din Grecia. Îmi povestea cum e pe-acolo.

Dau mâna cu Yannis. Yannis poartă haine scumpe, are un ceas belea şi zâmbeşte întruna. Genul mediteranean, care îţi fute iubita din vorbe, imediat cum te întorci cu spatele.

— Poţi să te cari acuma, Yannis. Am ceva de discutat cu Helen, în particular.

Yannis încă zâmbeşte, dar fără tragere de inimă. Ar vrea să-mi zică vreo două, dar decide că-i o idee proastă. Helen se uită la scrumieră, îşi scutură ţigara în ea de parcă ar bate în tobă cu un beţigaş, are şi ea destulă minte să-şi ţină gura. Yannis îi spune, cu purtarea lui aleasă:

— Mi-a făcut plăcere să stăm de vorbă.

Ea dă din cap înspre scrumieră şi el eliberează locul. Mă uit cum se strecoară într-un cotlon mai întunecat al barului. Barmanul stă pe lângă noi, în picioare, lustruind un pahar şi rânjind la mine să-mi arate cât de mult i-a plăcut. Să-l ia naiba şi pe el.

— Era doar drăguţ! spune Helen.

— Şi amândoi ştim la ce duce asta.

— Eşti nebun la cap.

— Şi paranoic.

— Da, ai dreptate, eşti. Şi, oricum, se cară în Grecia.

— Se cară în cur şi iese pe partea ailaltă, dacă eşti tu deşteaptă.

Scrâşneşte din dinţi, înfigându-şi beţigaşul în scrumieră, într-un *staccato* furibund.

— Dacă eşti tu deştept!

— Poate că ai dreptate. Eu mă pricep la greci. Ştii cum au câştigat războiul cu Troia?

— Da, ştiu. Cu calul ăla.

— Da, cu calul. I-au tras în piept. Şi erau mândri de asta. A fost momentul lor de glorie. Apoi n-au mai rămas decât greci pe tot ţărmul Mării Egee. Şi şi-au petrecut următoarea mie de ani făcând pe şmecherii unii cu alţii.

— Grecii au inventat democraţia.

— Au inventat cum se face rahatul praf. Şi fix cu asta au rămas. Turcii au pus mâna pe Constantinopol.

— Acum se cheamă Istanbul.

— Nu zău, eşti sigură?

— Da, sunt sigură, şi parcă ziceai că tu nu te fuţi în cur.

— Ăla a fost un cadou special, de ziua ta.

— Da, foarte special. Abia mai puteam să merg după aia.

— Erai tare nostimă. Cum te izbeai de toţi pereţii. Ştiai că atenienii n-aveau închisori? Au trebuit să şi le desfiinţeze. Stăteau băieţii la rând să intre în ele. Nu mai voia nimeni la marină.

— Da, ştiam şi asta.

— Ce vrei să bei?

Îmi scot portofelul să vadă bancnota. Îi lucesc ochii.

— De unde ai făcut rost de atâţia?

— Ore în plus la domn' profesor. Sunt mâna lui dreaptă. Lucrează la o carte care tre' să apară în curând şi l-am ajutat. Stă rău de tot cu ortografia.

Stăm să bem câteva ore, apoi ne cărăm de acolo. Ne plimbăm agale pe stradă.

Se opreşte în dreptul unei vitrine. Cu un manechin îmbrăcat într-o haină lungă.

— N-am văzut în viaţa mea aşa ceva, îmi spune.

Se apropie de vitrină, ţinându-mă de mână. Aproape că se lipeşte cu nasul de geam. Am senzaţia că nici nu mai respiră.

— Nu e piele obişnuită, şopteşte.

Îţi vine să întinzi mâna şi s-o mângâi.

E făcută din petice de piele întoarsă în toate nuanţele de verde, cafeniu, ocru şi ruginiu, culorile pământului, ale plantelor şi ale mării iarna, şi nu sunt două nuanţe exact la fel, deşi sunt enorm de multe petice. Trebuie să fie piele de miel de-o zi, piele de ieduţi, de pui de lamă sau cine ştie ce animale mici pe cale de dispariţie de care n-am auzit niciodată, de pe dealurile nebătute din estul Anatoliei. A fost croită în vreun orăşel antic, Alep sau Damasc sau Antiohia, de un ultim maestru al breslei, care probabil

confecţiona rochiile prinţeselor sau ale fiicelor de negustori bogaţi. Era făcută pentru o femeie înaltă şi frumoasă. Nu s-ar fi potrivit pe oricine.

— O vreau, îmi zice.

Se lipeşte de geam.

— Nu vreau s-o aibă nimeni altcineva.

Se uită în ochii mei şi inima mi se rostogoleşte încet şi trist, ca un delfin sub valurile nopţii. Dintr-odată devii un nimic şi poţi dărui orice, pentru că nimic nu contează, pentru că niciodată nu ai nimic pentru destul de mult timp.

— Ştiu cum te simţi, îi spun.

Eticheta cu preţul spune că o să fac cercetări avansate pe tema sirenei, o să ne ocupăm şi de Scylla şi Charybda, poate şi de ciclopi. O să fie nevoie să lucrez până târziu şi poate să rămân peste noapte.

— O să las mâine un acont, s-ar putea să dureze câteva săptămâni...

Gura i se lipeşte de a mea. E fericită şi eu sunt fericit. Toată lumea e fericită. Aşa că merită osteneala.

Ne întoarcem la mine acasă. Nu arată ca un palat. Îmi arată un gândac care-şi face plimbarea de seară de-a lungul podelei. Am dat cu spray, dar cred că ăsta a clefăit ceva gunoaie radioactive, e mai mare şi mai rezistent decât restul. Nu se mişcă prea repede, totuşi. Îl dau cu spray şi o ia la goană, îl dau întruna cu spray până începe să se mişte în cercuri mici în mijlocul podelei, beat, apoi se prăbuşeşte pe spate, strângându-şi nervos picioruşele.

— Gata, l-am terminat.

Helen deschide ferestrele să iasă mirosul de insecticid. Mă uit la şoldurile ei din spate, învăluite în fustă. Picioarele alea. Regeşti. Ea este Ideea lui Platon de femeie. Şi Ideea mea. Restul nu sunt decât umbre. Într-o altă epocă ar fi fost luată cu japca din sat de ieniceri şi dusă, la vârsta de numai 15 ani, direct la sultan. Orice soldat jegos de pe drum care ar fi încercat să o apuce de pizdă rămânea fără cap. Dar acum suntem în secolul douăşunu' şi este a mea, pentru o vreme.

Se duce la baie. Dacă încă vă mai gândiţi că femeile sunt creaturi delicate, ar trebui s-o auziţi pe a mea cum se pişă. Cât timp îşi vede ea de ciclonul din closet, îi iau telefonul şi derulez numerele. Ajung la YANNIS. Grecii obişnuiau să se cheme Aristarc sau Agesilau. Acum le zice Yannis. Dau comandă să se blocheze apelurile pe care le-ar primi de la YANNIS. Şi schimb şi o cifră din numărul lui YANNIS.

E noaptea ei norocoasă, o să jucăm jocul ei preferat. Un bărbat străin a intrat în apartament şi lucrurile s-au cam încins.

Iese din baie şi o îmbrâncesc în pat. Se luptă, îmi trage un pumn în cap şi mă strânge de gât. Îi smulg hainele. Reuşeşte în acelaşi timp să se zbată şi, în momente strategice, să mă ajute cu dezbrăcatul. Asta falsifică puţin scenariul, dar lenjeria ei costă o avere şi n-ar vrea s-o vadă sfâşiată. O pun jos şi îi leg mâinile cu cureaua de la pantaloni. Strâng până i se albeşte pielea şi o leg de cadrul de la pat. Se zvârcoleşte şi răsuflă greu. Mă dezbrac.

Mă uit la ţâţele ei, la curba şoldurilor ei.

Platon credea în sanctitatea formelor sferice. Spunea că cercul este forma geometrică perfectă, pentru că este infinită. Sfera era şi mai perfectă, fiind un cerc tridimensional. Ţâţele ei arată bine când are mâinile legate aşa la spate. O apuc de una cu toată mâna, o muşc de gât şi o forţez să-şi desfacă picioarele. O strâng de pulpe. Aş fi vrut să am mai multe mâini. Platon credea că Dumnezeu, fiind perfect, era prin urmare sferic şi se gândea la el toată ziua, cum n-avea nimic altceva mai de soi în jur la care să se gândească.

Platon spunea o groază de lucruri.

Mi-alunecă pula înăuntru.

Privirile ni se întâlnesc. Sufletele noastre au o discuţie serioasă.

Nu-i vorba de dragoste, de fapt. E vorba de munţii înalţi cu stele, dar sunt acolo şi toate porcăriile din subsoluri.

Chiar o să ţi-o iei acum, căţea, spun ochii mei.

Hai să te văd, javră, spun ai ei.

Intră până-n plăsele şi când împing i se scutură tot corpul, cu tot cu patul de care am priponit-o. Îmi răspunde zvâcnind şi ea înapoi, ca o femeie sănătoasă ce e.

Aş putea să vă spun cât e de bine. Dar nu găsesc cuvinte.

Dragă

— Scumpo! zise Bob, pe un ton enervat.

— Da, dragă ? întrebă Mary, ocupată cu mâncarea în bucătăria lor mică.

— N-ai mai terminat?

— Ei, ai răbdare. Abia peste câteva ore tre' să vină.

— Peste o oră, mai exact, răspunse el printre dinţi, întorcându-se la articolul pe care îl citea, ceva despre politică şi problemele financiare din Africa.

Bob şi Mary Hamilton, la vreo şaizeci de ani, după ce şi-au crescut copiii şi au făcut împreună înconjurul lumii, se stabiliseră în sfârşit, singuri, în Scottsdale, o suburbie înstărită din Phoenix, Arizona. Un cactus gigantic veghea ca o santinelă dreptunghiul de pietriş din faţa casei lor tipic suburbane. Aveau şi o piscină micuţă în spate. Stăteau uneori acolo, în după-amiezile răcoroase, poate după un grătar făcut afară, şi colibri coborau fluturând peste tufărişul înflorit, ca nişte bondari rotofei. Dar interiorul casei lor era transplantat din nordul Europei. Podeaua era acoperită cu un covor gros, cafeniu închis, iar mobila era făcută din lemn tare, închis la culoare. Pe pereţi atârnau scene cuminţi cu viaţa satului din Europa secolului XIX. Cel mai mare tablou reprezenta un grup de bărcuţe într-un port, înainte de furtună. Marea era de un cenuşiu închis şi cerul greu de nori. Numai zumzetul mecanic, puternic, pe care îl făcea aparatul de aer

condiţionat îţi mai amintea că te afli în deşert. Jaluzelele trase ţineau la distanţă lumina neîndurătoare.

— Dragă, or să apară în câteva minute.

Mary de-abia se apucase să pregătească puiul.

— Ştiu, scumpule. O să fie gata.

Dick şi Nancy veneau la cină. Erau nou-veniţi în oraş. Bob, care se ocupa cu imobiliarele, le vânduse o casă. Întotdeauna, după o vânzare, invitai cuplul respectiv la cină. Era o formă de politeţe.

— Nu înţeleg de ce trebuie să laşi mereu totul pe ultima clipă, dragă. Eu...

Îi puse în faţă un castron cu pastă de avocado şi nişte *tortilla*, iar el începu să mănânce. Era un tip sâcâitor şi în vremurile lui bune, dar acum ajunsese şi mai nesuferit, de când cu programarea asta la doctor, care nu era deloc a bună. Weekendul trecut mergea cu maşina prin deşert, înspre nord, în ţinutul Navajo, şi a leşinat.

Întâi s-a supărat pe ea că-i făcuse programarea.

— Nu înţeleg de ce trebuie să te porţi de parcă aş fi tâmpit, scumpo, i-a reproşat el, dacă voiam să-mi fac o programare mi-o făceam singur şi gata.

— Am presupus că oricum asta aveai de gând, dragă, altfel nu m-aş fi apucat să sun, i-a răspuns ea. Pot s-o anulez.

— Nu te mai deranja. E prea târziu acum. O să creadă doctorul că am înnebunit amândoi. Până la urmă nu strică să-mi fac un control.

— Da, dragă, aşa e.

Dar n-a scăpat de starea asta neplăcută toată săptămâna. Să fi fost din cauză că îi era teamă să nu-i descopere ceva în neregulă, nu se ştie, că n-a spus nimic. N-ar fi putut să spună ceva de genul ăsta în mod direct. N-ar fi putut să spună, de pildă: „Scumpo, am îmbătrânit şi îmbătrânesc pe zi ce trece, nu mă simt prea bine şi mi-e frică“.

În loc de asta, spunea: „Ai scăpat prea multă sare, dragă. Întotdeauna exagerezi cu sarea asta“.

Dick şi Nancy erau din Texas. Aveau vreo patruzeci de ani şi cei doi copii ai lor erau la universitate, fiecare în celălalt colţ al ţării. Nancy avea părul blond şi des şi era greu să-ţi dai seama dacă pielea ei mată lucea din pricina straturilor de machiaj sau de la stat în soare zile întregi. În orice caz, nu arăta prea firesc.

— Ce bluză frumoasă, îi spuse Mary, şi apoi se apucară să trăncănească despre ce avea Nancy de gând cu noua lor casă.

Lui Bob îi plăcea cum arată la corp. Încă n-am murit, îşi spunea singur. Observase că, în comparaţie cu ea, nevastă-sa părea cam stinsă.

— Cum merg treburile la Circle K, Dick? întrebă Bob.

— Ne străduim. Cam dură concurenţa. Dar asta nu-i o noutate. Aşa e piaţa. Tre' să ne luptăm pentru acţiunile noastre.

Dick venise în Phoenix ca manager al unui nou supermarket. Fusese transferat de la Houston de compania pentru care lucra, corporaţia Circle K. Scottsdale era o zonă în plină dezvoltare şi compania lui pusese ochii pe ea, era un loc nou, bine plasat pentru interesele lor. Şi Dick era în linia întâi. Se aşteptau multe de la el. Bob, cu bărbia în palmă, scoase un „hmmm“ lung, încercând să-şi exprime curiozitatea pentru acest subiect.

— Dar e o adevărată provocare, zise Dick, de parcă ar fi ajuns la o concluzie. Şi ce e viaţa fără provocări?

— Chiar aşa, chiar aşa, îi răspunse Bob, pe acelaşi ton. Nu poţi să zăboveşti la nesfârşit pe acelaşi făgaş. Mai ales în afaceri, dacă ajungi doar să faci parte din decor, devii o povară. Şi atunci eşti mort.

— Încă nu-s gata să-mi fac bilanţul la lumânări, anunţă Dick şi adunarea chicoti pe înfundate la asemenea gând absurd, cum că el, Dick, cu aerul lui de tinerel, ar putea să-şi facă prematur bilanţul la lumânări.

Gazda le aduse nişte răcoritoare.

Stăteau adunaţi în jurul măsuţei de cafea din stejar lăcuit, cu o tăblie imensă de formă neregulată, şi beau bere la cutie, vorbind despre condiţiile

climaterice din Phoenix. Făceau o comparaţie între Texas şi Arizona, cu orele de plajă, da, e important, şi umiditatea asta, într-adevăr, încă o problemă de luat în calcul. Bob, ca de obicei, era o sursă fascinantă de informaţii statistice şi îşi lămurea adepţii cu privire la variaţiile de temperatură de la un anotimp la altul şi îngrozitoarele precipitaţii anuale. Iar Dick era un ascultător minunat pentru el. Avea o faţă prietenoasă şi comunicativă şi ridica frecvent din sprâncene de parcă ar fi spus: „Serios? Nu mai auzisem de chestia asta“. Părea mulţumit să fie în compania unei persoane care călătorise mai mult decât el şi era mai bine informată. Au discutat despre diverse procese ale vedetelor, date la televizor, şi despre cum cei bogaţi şi celebri sunt tot timpul achitaţi pentru că îşi permit să-şi cumpere cei mai buni avocaţi. Se auzeau comentarii depreciative din toate colţurile micii lor adunări despre profesiunile juridice, iar Bob se apucase să le povestească nişte anecdote cu titlu de exemplu, din experienţa lui, care atestau imoralitatea unei asemenea profesiuni. Au discutat şi despre crime, cum se înrăutăţea situaţia din ce în ce, sau despre actele de destrăbălare filmate pe viu, de care auziseră sau le văzuseră la televizor, şi despre cum stăteau lucrurile la Houston, ce se întâmpla acolo în ultima vreme întrecea orice închipuire. Dick şi Nancy susţineau cu entuziasm pedeapsa cu moartea. Bob Hamilton, prezidând adunarea, se lăsă pe spate şi-şi încrucişă picioarele cu un aer afectat. Alegându-şi până la urmă să fie dizident, spuse:

— Într-un fel, presupun că nu sunt decât un liberal de modă veche.

— Deci, Bob, îi zise Dick, în timp ce Mary le servea puiul gătit vânătoreşte, după ce se aşezaseră la masă pentru cină, te-ai cam plimbat prin câteva locuri până acum.

— Da, m-am mişcat puţin. Desigur, aveam şi familie de crescut pe atunci, aşa că a trebuit să mă gândesc la toate ca un afacerist. Argentina. Era în plină dezvoltare atunci. Un loc minunat pentru tineri. Hong Kong, Africa de Sud – pentru puţin timp. Beirut.

Dick ridică din sprâncene. Îşi aducea aminte de un arab fanatic, fundamentalist, care s-a sinucis intrând cu un camion cu bombă într-o cazarmă a marinei. Şi Dick fusese în marină cu douăzeci şi ceva de ani în urmă. Voia să ştie cum era în Beirut.

— Ah, asta a fost de mult, prin anii ’60, înainte să înceapă tot iadul ăsta. Şi după aceea m-am întors în State. La San Francisco, acolo s-a născut Mary. După care am venit aici. De unde nu cred că o să mai plecăm nicăieri.

Aerul condiţionat se opri brusc şi absenţa zgomotului o luă prin surprindere pe Mary, dându-i o plăcută senzaţie de linişte, deşi nu fusese conştientă că sunetul acela era atât de enervant. Apoi Bob începu din nou să vorbească.

— Ăsta este unul dintre oraşele care s-au dezvoltat cel mai rapid din toată ţara. Cu zece ani înainte aici nu era decât deşert, o zonă total lipsită de potenţial. Acum e un regal pentru afacerile imobiliare. Îi creşte valoarea cu fiecare acoperiş. Înfloresc terenurile de golf peste tot. Şi aşa îţi dai seama când o zonă are succes, când ajungi să vezi terenuri de 18 găuri prin locurile unde pe vremuri nu erau decât tufişuri uscate. Nu poate fi prea ieftin, cu toată apa pe care trebuie s-o pompezi ca să păstrezi vegetaţia. Dar oamenii, evident, sunt dispuşi să plătească. Tu joci golf, Dick?

Dick admise că el prefera tenisul.

— E o rezervaţie indiană, ceva mai la nord de aici, la câţiva kilometri, continuă Bob. Şi înainte cam aşa mergeau treburile, le ziceai: uite, noi vă dăm un cec în fiecare lună să aveţi de băut şi voi staţi liniştiţi aici. Acuma pământul ăla valorează aşa de mult că şi-au pus în cap să ajungă un trib de milionari. Unii dintre ei, cel puţin. Sunt curios ce-or să facă dacă le încap atâţia bani pe mână.

— Am auzit că sunt destul de mulţi indieni în Arizona, spuse Nancy.

— Nativi americani, cică aşa trebuie să-i numim acum. Vreo jumătate de duzină de triburi. Cel mai mare trib din ţară, Navajo, este înspre nord, dincolo de Flagstaff. Erau două sute cinşpe’ mii ultima dată când i-au

numărat. Probabil că sunt mult mai mulţi acum. Fac atâţia copii. Serios, e revoltător. Şi toţi sunt pe asistenţă socială.

— Am fost acolo săptămâna trecută, spuse Mary. Doar pentru o zi.

— Da, adăugă Bob. În Four Corners. Canyon de Chelly. E şi o porţiune de deşert unde pământul e roşu. Te simţi de parcă ai conduce pe Marte.

Dick ridică din sprâncene.

— Un decor fenomenal. Îngrozitor de cald, totuşi. Am fost nevoiţi să ne întoarcem devreme.

— Ce păcat, răspunse Nancy, cu părere de rău.

— Da, zise Mary, dar maşina era supraîncălzită şi Bob nu se simţea prea bine. O indispoziţie uşoară.

— Dragă, mă simţeam foarte bine, spuse Bob tare, pe un ton aspru, oprindu-se din mâncat şi trântindu-şi tacâmurile în farfurie.

Ridicase vocea un pic prea tare, pentru că Dick şi Nancy se văzură nevoiţi să zâmbească larg, încercând să se asigure, şi totodată să-i arate lui Mary, că înţelegeau perfect situaţia, Bob glumea doar, supărarea din vocea lui nu însemna că el chiar era supărat. Dar Mary, cu toată străduinţa ei de a disimula, arăta stânjenită rău şi pe măsură ce treceau secundele, oaspeţii simţeau cum le îngheaţă rânjetele pe buze.

— Iubitule..., începu ea.

— Scumpo, problema era maşina, spuse el sec, ca şi cum discuţia nu mai putea continua până nu se lămurea acest aspect. Nu poţi să conduci ca nebunu’ la o temperatură de peste 40 de grade, fără să-ţi funcţioneze aerul condiţionat la maşină.

Se uită la feţele din jur, una mai înţelegătoare ca alta, să fie sigur că au priceput cum trebuie.

— Eu mă simţeam bine. Auzi tu, indispoziţie...

Drumul de la nord de Flagstaff ducea până dincolo de dealurile verzi acoperite cu pini, înspre un podiş arid. Pe pământul acesta uscat se afla

rezervaţia. De-a lungul drumului erau amenajate din loc în loc tarabe cu suvenire, ademenind vehiculele ce treceau ocazional prin apropiere cu flecuşteţele lor. Majoritatea însă erau părăsite şi cele în dreptul cărora mai stătea câte un om nu păreau să prospere. Mary ar fi vrut să oprească să se uite un pic, dar Bob îi explicase că, din moment ce ea era singurul lor client, sigur s-ar fi simţit obligată să cumpere ceva ce nici măcar nu-şi dorea, şi trecuse mai departe pe lângă tarabele adormite, mărind viteza. Peisajul era presărat cu barăci şi colibe improvizate, din lemn şi lut, sau cu rulote care gemeau de atâtea antene şi din când în când se vedea şi câte un mănunchi de asemenea reşedinţe strânse la un loc, sub cerul liber. Pe alocuri pământul era acoperit cu pâlcuri de arbori pitici, galbeni, hrana de sezon a turmelor de vite sau oi, cel mult. În alte locuri, pământul arăta de parcă era copt, numai argilă şi pietre. Trecură de o porţiune unde se vedea o crăpătură lungă, stăvilită, rămăşiţele jalnice ale unui râu de iarnă, unde se plantaseră câteva rânduri de păpuşoi. Nişte camioane ticsite cu familii întregi veneau din direcţia opusă. Uitându-se la trăsăturile vădit asiatice ale tribului, Mary îşi dăduse seama că indienii nu erau chiar aşa arătoşi ca în filme. Şi Bob spunea că mulţi sunt cam supraponderali.

— Ce nu pot să înţeleg eu este cum supravieţuiesc oamenii ăştia, zise Mary. Vreau să spun, uită-te la cum arată pământul ăsta.

— Ajutoarele sociale, dragă. Le dă guvernul bani.

Observaseră că aerul condiţionat nu funcţiona cum ar fi trebuit şi, la jumătate de oră după ce trecuseră prin Tuba City (care nu arăta deloc a oraş), maşina începu să dea semne de supraîncălzire.

— Of, la naiba! Poate ajungem totuşi până la vreo staţie de benzină. Unde o fi cea mai apropiată? Unde-i harta, scumpo? La tine era. A, uite-o.

N-aveau ce face decât să meargă mai departe până în Shiprock, următorul oraş. Trebuiau să dea de o staţie de benzină pe undeva în drum. Picăturile de transpiraţie ce punctau fruntea roşie, bombată, a lui Bob

începură s-o ia la vale înspre gulerul tricoului, care în curând deveni bun de stors şi pus pe frânghie.

— Dragă, transpiri rău!

Arăta groaznic; i se dusese tot sângele din obraji şi respira scurt, întretăiat.

— Ştiu că transpir, dragă, răspunse el enervat. Suntem la mama dracului, în deşert, fără aer condiţionat.

Deşi era îngrijorată, Mary se hotărî să nu-l mai bată la cap, că o să fie şi mai rău. Buzele lui îşi pierduseră orice urmă de culoare. Spera numai să dea peste o staţie de benzină după următoarea curbă.

Motorul începuse să scoată fum, sau poate erau doar aburi.

— Are nevoie de apă, icni el.

Apoi smuci fără să vrea de volan, maşina ieşi hurducându-se de pe şosea şi o luă în viteză la vale pe un drumeag prăfuit, înspre o adunătură de clădiri joase. Apăsă violent pe frână şi maşina se opri scrâşnind în faţa unei rulote. Lângă ea erau şase cadavre de maşini dezmembrate, care de care mai veche.

— Ia te uită la dezastrul ăsta, spuse el, trântind nervos portiera în urma lui. Se pare că am ajuns fix unde trebuia. Într-un cimitir de maşini.

Izbuti să deschidă capota maşinii fără să se frigă la degete, degajând nori de aburi. Apoi îşi duse mâna la cap.

— Dragă...

I se muiară picioarele şi se prăbuşi peste ea. Femeia reuşi să-i susţină corpul greu şi inert, sprijinindu-se de capota fierbinte a maşinii. Apoi îl lăsă uşor să alunece în praf.

Bob îşi ridică puţin capul şi o văzu pe Mary aşezată lângă el. Nu spunea nimic. El stătea întins la umbră pe o băncuţă mică de lemn, lângă un perete, şi în faţa ochilor i se întindea o curte prăfuită, mărginită pe o parte de o rulotă lungă şi pe celelalte de un bungalow în formă de L. Un şir de stâlpi

din lemn ciopliţi din bardă susţinea veranda umbroasă de la un capăt la celălalt al construcţiei. Bob zăcea în colţul dintre cele două aripi ale bungalow-ului. Înspre latura deschisă a curţii se vedeau rulota, caroseriile ruginite şi propria lui maşină paralizată. Nimic nu părea să se mişte în căldura înăbuşitoare, cu excepţia câtorva pui de găină care ciuguleau leneşi prin praf.

Îşi dădu la o parte cârpa udă de pe frunte. Avea vocea răguşită, uscată:

— Cum am ajuns aici?

Nu încercă să se ridice.

— Te-a cărat un bărbat care locuieşte aici. Ţi-ai pierdut cunoştinţa câteva minute bune.

Închise ochii. Ideea de a fi cărat ca un copil mic de un bărbat i se părea umilitoare. Mai urma să facă pipi în pantaloni. Şi acum probabil trebuia să stea de vorbă cu bărbatul acela care îl cărase. Nu voia să facă asta.

— Şi unde s-a dus acum?

O uşă se deschise la ceva distanţă de ei. Apăru un Navajo gras, cu părul cenuşiu curgându-i de sub pălăria de cowboy. Aducea un vas de ceramică. Indienii erau singurii care se mai îmbrăcau în haine de cowboy, se gândi Bob. Avea o cataramă mare şi argintie la curea şi de gât îi atârna o amuletă. Bob simţea că ar trebui să-i spună ceva străinului, dar nu-i venea nimic în cap. Ar fi vrut să-i vorbească indianul primul. Se întreba câtă engleză o fi ştiind sau dacă trebuia cumva să-i vorbească rar. Se ridică şi simţi cum i se învârteşte capul. Chipul indianului dispăru sub borul pălăriei când îşi înclină capul, uitându-se la bulele şi valurile pe care le făcea apa în timp ce o turna în pahar, de parcă ar fi fost vie. Îi întinse paharul lui Bob.

— Scumpo, crezi că e potabilă?

— Şşşşt, hai, bea.

Luă câteva guri. Era rece ca un râu de munte şi imediat începu să se simtă mai bine. Indianul mai turnă un pahar şi pentru Mary, apoi aşeză vasul jos şi vorbi:

— Oameni buni, cred că ar fi bine să mai staţi o vreme p-aici. O să mă uit un pic la maşină să văd dacă se poate face ceva. Vă e foame?

— Nu prea, mulţumim foarte mult, spuse Mary.

Indianul dădu din cap.

— Serios, ne-ai fost de mare ajutor, adăugă ea.

— Nici o problemă.

Se întoarse agale, luând-o spre maşină. Femeia se gândea la accentul lui. Nu era chiar atât de diferit de al lor. Încerca să-şi dea seama ce-l făcea să sune un pic ciudat. Cuvintele se auzeau de parcă ar fi venit de undeva mai jos de gât, poate din burtă.

Bob începuse să-şi recapete culoarea în obraji. Stătea aşezat acum, cu mâinile pe genunchi, uitându-se cu o privire înceţoşată în urma indianului, o siluetă tremurătoare în valurile de căldură, micşorându-se pe măsură ce se apropia de maşină.

— Sper că n-o să trebuiască să rămânem aici toată ziua, spuse el, morocănos.

Îşi revenise.

Mary îşi aducea aminte de o scenă petrecută cu ani în urmă, în Beirut – nu, trebuie să fi fost în Africa de Sud, pentru că era însărcinată cu Andrew, fiul cel mic. Da, sigur, Charlotte era încă un bebeluş şi stătea cu ea la umbră, cu Charlotte şi cu Alexander. Ce se întâmplase? Se plimbau pe dealuri să admire peisajul, la kilometri întregi depărtare de orice, şi li s-a stricat şi atunci maşina. Îşi amintea că Alexander, fiul cel mare, era foarte cuminte, probabil din pricina căldurii. Aşa, şi au stat tăcuţi şi nemişcaţi sub un copac, în timp ce Bob făcea spume pe lângă maşină, tunând şi blestemând, furios la culme pe grămada aia inertă de metal.

Îşi amintea că era atât de absorbit de cearta lui cu maşina încât nu mai observa nimic în jur. Stătea şi se uita la el de sub copac, gândindu-se că în clipa aia uitase şi că avea soţie sau că soţia lui era însărcinată cu cel de-al

treilea copil al lor. De ce-i venise asta în minte acum? Poate în primul rând pentru că, în acel moment, i se revelase dintr-odată caracterul lui. Şi îşi dăduse seama că erau legaţi unul de altul, la bine şi la rău, până la moarte. Ea avea să rămână lângă el, indiferent de greşelile şi ratările lui, ba dimpotrivă, cu toate greşelile şi ratările lui. Era un gând pe care el nu l-ar fi putut niciodată înţelege. Îşi imagina că este iubit pentru măreţia lui. Căci cum altfel să-i inspiri femeii devotamentul? N-ar fi înţeles niciodată, îşi dădea ea seama, că propria lui soţie îl putea vedea ca pe ceva comic şi în ultimă instanţă futil, ca atunci, în clipele acelea când înjura şi dădea cu piciorul în maşină pentru că refuza să se urnească; ca oricând altcândva. I se făcuse milă de el; astfel de oameni erau creaturi stupide şi de prisos. O să-şi ducă îngâmfarea asta cu el în mormânt.

Şi după aceea, sub acelaşi copac, ţinând în braţe copiii adormiţi de căldură, îşi amintise cum l-a întâlnit prima dată, pe chei, în portul din San Francisco. Platforma de lemn scrâşnea lovită de valuri şi bărcile se legănau şi pluteau, iar ea îşi dusese mâna la ochi şi abia putea să-l zărească din cauza mării care strălucea atât de puternic în spatele lui. Apoi apăruse lângă ea, înalt şi zvelt, îmbrăcat în alb, cu şapca de marinar pe o ureche. Fratele lui mai mare îl învăţase să navigheze pe iaht. Ea era foarte drăguţă şi era obişnuită cu bărbaţii care se lăsau imediat impresionaţi de prezenţa ei. Iar la el indiferenţa era cea care îl făcea să pară atât de diferit. Orice ar fi încercat să-i spună, nu putea scăpa de senzaţia că mintea lui e în altă parte. Ochii lui păreau că se uită undeva peste umărul ei, la mare distanţă, în largul mării.

Trecuseră anii şi el nu reuşise încă niciodată să o vadă. Ochii lui priveau în continuare peste umărul ei, undeva în depărtare.

O uşă se deschise, întrerupându-i firul amintirilor. O fată cam de 8 ani ieşi din casă, ducând de mână un băieţel de vreo 3 ani, în pielea goală. Fata îşi feri privirea de cei doi bătrâni, zâmbind timid.

Mary se gândi la copiii şi la nepoţii ei, pe care îi vedea atât de rar. Erau răspândiţi în toate colţurile ţării. Alexander era în Chicago şi avea un copil, la fel ca şi Charlotte, în Miami. Charlotte părea să aibă o căsnicie fericită, dar Alexander deja divorţa. Fiul lui avea 3 ani, iar Mary îl văzuse numai de două ori. Copiii erau atât de ocupaţi cu carierele lor, încât le era greu să-şi mai facă timp şi de vizite. Din când în când le dădea câte un telefon, dar mereu păreau obosiţi sau „cu ceva treabă pe moment“. Odată traversaseră deşertul cu maşina ca să se ducă până la Andrew, în Los Angeles. Ambele margini ale şoselei străluceau de cioburi de la parbrizele sparte, de parcă inima acelei pustietăţi ar fi fost brăzdată de o potecă bătută cu diamante.

Trebuia să admită că se simţea singură. Nu-i mai era suficient să meargă zilnic până la poştă şi să se întoarcă acasă sau să conducă pe străzile imaculate din Scottsdale, pustii de căldură. Erau ţinuţi captivi de climă, oamenii îşi duceau vieţile izolaţi în bulele lor de aer condiţionat, urcându-se în maşini cu aer condiţionat şi conducând spre centrele comerciale, unde trebuia să te strecori ca o insectă de-a lungul parcării pârjolite de arşiţă, înspre refugiul cu aer condiţionat al supermarketului. Asta însemna pentru ei acasă: străzi peste străzi pe care nimeni nu se plimba, terenuri de golf şi supermarketuri. Iar familia ei era departe.

Fata se întoarse la fel cum plecase, aducând un coş de roşii proaspăt culese. Zâmbi înspre cei doi bătrâni şi intră în casă.

— Ce copii frumoşi! spuse Mary. Fetiţa aia, ce ochi frumoşi avea, atât de negri şi strălucitori.

— Într-adevăr, mormăi Bob. Dar nu pare să aibă o relaţie prea bună cu apa şi săpunul. Of, slavă Domnului că vine înapoi. Sper s-o fi reparat.

Indianul venea agale prin praful potecii, ştergându-se pe mâini cu o cârpă. Merse cu acelaşi pas egal, liniştit, până ajunse în dreptul lor.

— Cum te mai simţi acum? Mai bine?

— Da, sunt bine. Ce s-a întâmplat cu maşina?

— A, cred că pierde uleiul. Nu curgea prea tare, totuşi. L-am mai completat. I-am pus şi nişte apă. O să vă ţină măcar până la Shiprock. Păcat că nu-i cumnată-miu aici, s-o repare ca lumea. Toate rablele alea de acolo-s ale lui. Le ia ca să le facă bucăţi, pentru piese. Io nu mă pricep cine ştie ce, proa'bil mai mult le-aş strica dac-aş încerca să le repar.

Bob se sculă în picioare şi îşi scoase portofelul.

— Ne-ai fost de mare ajutor. Cât îţi datorăm?

Indianul ridică mâna.

— E vorba doar de puţin ulei. Cumnată-miu nici n-o să se prindă.

— Păi, atunci, hai să mergem.

Bob dădu mâna cu indianul. Şi Mary la fel. Indianul îi mai invită o dată să rămână la masă, dar Bob refuză. Lui Mary îi era foame, totuşi nu-i venea să spună nimic. Făcuseră destul deranj şi aşa. Indianul i-a condus la maşină. Mary s-a oferit să conducă ea, însă Bob insista că se simte chiar bine. Indianul rămase să se uite în urma lor cum plecau.

— Ce om drăguţ!

— Da, un tip foarte săritor.

Au pornit-o din nou de-a lungul platoului arid.

Imediat cum au trecut în New Mexico, câmpurile se făcură tot mai verzi, pe măsură ce drumul înainta pe lângă San Juan, înspre Shiprock. San Juan se vărsa în Colorado. Iar Colorado era sursa de alimentare pentru un lanţ de rezervoare aflate sub stăpânirea unor hidrocentrale. Încă mai erau bătrâni în rezervaţii care îşi aminteau de vremurile îndepărtate, înainte ca fluviul să devină un lanţ de lacuri de acumulare, când încă era doar o venă fertilă ce străbătea pământurile aride de la Munţii Stâncoşi până la ocean. Luna poleia valurile unde veneau animalele să se adape. Păsările îşi făceau cuiburi în stufărişuri, la coturile râului. Zilele acelea se terminaseră.

Dezastrul pe care îl făceau nou-veniţii nu se justifica nicicum, spuneau bătrânii. Storseseră pământul, fără să dea nimic în schimb. Hidrocentralele produceau energie pentru luminile Las Vegasului, tocmai în nord, lumini

care ardeau toată noaptea, şi pentru aerul condiţionat de acasă de la Bob şi Mary Hamilton, din Scottsdale, Arizona.

Aerul condiţionat se activă automat, adăugând surplusul său de zgomot la sunetul vocii lui Bob. Iar Bob vorbea de Naţiunile Unite.

— Nu sunt în stare să facă un program de bun simţ pentru controlul natalităţii; imediat le sar în cap catolicii. E imposibil să mai faci ceva în ziua de azi fără să se supere vreuna dintre grupări. Dacă nu catolicii, atunci negrii sau care or mai fi.

Dick ridică din sprâncene. Nancy urmărea atentă discuţia, ducând la gură câte o linguriţă de îngheţată cu lichior de cafea. Nu se plictisiseră deloc în timpul mesei. Cunoştinţele pe care le avea Bob Hamilton păreau fără limite, experienţa lui, vastă, şi absolut despre toate chestiunile importante avea de zis câteva cuvinte tranşante.

— După mintea mea, nu e nici urmă de îndoială că ne îndreptăm spre un dezastru. Uitaţi-vă la chinezi. Nici măcar ei nu pot controla creşterea populaţiei, iar la ei asta e o prioritate naţională. Vă daţi seama ce înseamnă asta pentru pământ? Ce restricţii? Şi clasa de mijloc în continuă dezvoltare, cu apetitul ei pentru produsele din carne, va începe să folosească pământul din ce în ce mai puţin productiv. Sunt deja peste un miliard. Ce-o să se întâmple când o ţară cum e China va trece printr-o perioadă de destabilizare?

Dick şi Nancy dădeau din cap, la gândul celor un miliard de chinezi destabilizaţi.

— Da, ţi-e teamă şi să te gândeşti, spuse Dick. Aşa de mulţi oameni.

Mary nu mai lua parte la discuţie. De câte ori încerca să facă asta, Bob îşi relua ideea cu tupeu, vorbind mai tare ca ea, o contrazicea pe un ton tăios sau se lua de vreun alt aspect al spuselor ei şi nu se lăsa până nu o forţa, practic, să-şi recunoască greşeala. O teroriza şi ea obosise, obosise şi să mai

facă pe concilianta şi-i era frică să nu-i agraveze proasta dispoziţie de faţă cu musafirii.

— Ca să nu mai vorbim de restul lumii. Africa – abuzuri cronice în materie de agricultură, din pricina suprapopulării. Deşerturile care se tot întind. Nu-mi mai amintesc acum cu câţi kilometri pe an. Şi chiar dacă Naţiunile Unite ar veni cu un program rezonabil pentru controlul natalităţii, tot ar fi ca dracu' de greu să-i convingem pe oamenii ăia să-l aplice. Ei cred în familiile cu mulţi copii. Şatre întregi. Cel mai uman ar fi poate să-i sterilizăm, să-i salvăm astfel de la moartea prin înfometare, dar după aia ne-ar face fascişti.

Bob duse la gură ultima linguriţă de îngheţată. Mary se ridică să întrebe cine vrea cafea.

— Decofeinizată. Două decofeinizate. Toată lumea la fel? Bine, o să fie cu atât mai simplu, atunci.

— Şi nebunia e, continuă Bob, că toţi oamenii ăştia vin să ne bată nouă la uşă. După fiecare război, foamete, calamitate naturală, vin aici să ceară drept de rezidenţă. Iar eu stau şi mă întreb, câţi imigranţi îşi mai permit Statele Unite să primească până să ajungem să plătim noi preţul suprapopulării din celelalte ţări? Nu putem s-o ţinem aşa la nesfârşit. Trebuie să ne oprim la un moment dat, şi de ce nu acum?

Imediat cum se aşezară la cafea, cerul se acoperi de fulgere şi tunete. Apoi se luă curentul. În camera întunecată, atenţia li se îndreptă pentru prima dată înspre fereastră, prin care se vedea limba despicată a unui al doilea fulger tremurând electric pe deasupra culmilor dinţate ale munţilor, înspre nord.

Se aprinse lumina.

— Iată-i şi pe cei patru călăreţi ai Apocalipsei, spuse Bob în glumă, amestecându-şi zahărul.

Dick şi Nancy începură să râdă.

— S-a auzit destul de tare, zise Dick.

— E o zonă foarte încărcată de electricitate. De fiecare dată când începe să plouă, sigur avem parte şi de fulgere.

S-au dus la fereastră să se uite o vreme la fulgerele care brăzdau cerul.

Pe la 11 şi ceva, Dick şi Nancy se pregătiră de plecare.

— Mulţumim de invitaţie, a fost o masă delicioasă.

— Repede, să nu vă udaţi prea rău. Sper să ne mai vedem.

— Sigur, sigur.

— La revedere!

— Noapte bună!

Dick şi Nancy aveau să-i invite o singură dată pe Bob şi Mary la cină, din spirit de curtoazie, şi cu asta basta. Aşa mergeau lucrurile.

Bob se apucă să cureţe farfuriile şi Mary le puse în maşina de spălat vase. În timpul mesei nu se mai oprea din vorbit; acum, că rămăsese singur cu ea, nu mai avea nici un cuvânt de zis. Era dintr-odată atât de linişte, încât Mary se simţea tristă şi obosită, deşi se obişnuise cu starea aceea de disconfort din timpul meselor. Doar ca să spună ceva, îl întrebă:

— Să-ţi pregătesc ceva mâine la micul dejun, iubitule?

El termină de curăţat şi ultima farfurie şi i-o întinse:

— Dragă, ar trebui să ştii că nu ai voie să mănânci înainte de un control medical. Nu înainte să-ţi ia sânge, oricum.

— Ah, am uitat.

Acesta nu era răspunsul potrivit. Nu uitase de spital, doar de faptul că n-avea voie să mănânce. El se retrăsese din nou în spatele unui zid de tăcere.

Furtuna începu să se domolească pe când ei îşi aşteptau somnul în paturile lor paralele de câte o persoană. Tunetele se transformaseră într-un bârâit surd şi îndepărtat, nu cu mult mai enervant decât zgomotul aparatului de aer condiţionat. Adormiseră. Un fulger enorm care lumină toată bolta cerului îl sculă pe Bob din somn. Se pomeni în picioare lângă pat, îngrozit, de parcă l-ar fi electrocutat.

— A fost foarte aproape, îngăimă el.

Mary îl măsura din priviri.

— Cred că a fost la numai câţiva metri de casă.

Urmă o altă descărcare electrică, atât de puternică de parcă în curtea din spate ar fi explodat o bombă, şi în lumina albă, necruţătoare, Bob îşi surprinse imaginea îngrozită în oglindă: ochii larg deschişi, gura căscată ca un tunel negru. Nu mai semăna cu un chip, ci cu un craniu; sub pielea întinsă se desluşeau arcadele, pomeţii, bolta golaşă a creştetului. Înainte să se facă din nou întuneric, imaginea îi stărui un moment pe retină ca un negativ înfierat. Era înspăimântat de propria lui reflecţie. Era dezgustat de cât de bătrân arăta, cât de neputincios.

— Culcă-te la loc, şopti Mary.

Îşi dori pentru o clipă să se ducă la ea, ca un copil la mama lui. Voia să se întindă lângă corpul ei cald, dar îi era teamă că o să pară ridicol şi se întoarse la el în pat. Rămase întins ore întregi fără să poată adormi, uitându-se în tavan.

Cum programarea lui era abia la zece, Mary l-a lăsat să doarmă şi s-a dus până la supermarket. Pe marginea drumului erau grupuri de muncitori mexicani, îmbrăcaţi în uniforme verzi identice şi cu şepci pe cap. Lucrau de zor la restaurarea înfăţişării orginare a curţilor din faţa caselor, înainte să înceapă căldura de peste zi. Greblau pietrişul din jurul tufişurilor şi cactuşilor şi strângeau tulpinile de trestie şi crengile pe care le smulsese furtuna.

Când s-a întors, Bob se trezise deja şi se lupta cu o scară de lemn în curtea din spate. Se repezi după el. Ultima dată când folosise scara, cu vreo şase luni în urmă, alunecase de pe ea şi sfârşise cu două coaste rupte. Îl făcuse să-i promită că nu se mai atinge de ea.

— Dragă, ce faci?

El sprijini scara de zid.

— Păi, uită-te şi tu, dragă. Încerc să-mi dau seama ce stricăciuni a făcut furtuna.

Vântul zburase câteva dintre foile de protecţie de pe acoperiş în piscină. Scutură scara ca să fie sigur că ţine.

— Dar mai ştii ce-ai păţit ultima dată, dragă...

— Îmi pare rău, nu mai ştiu, de ce nu-mi aduci aminte? spuse el sarcastic şi începu să se caţere.

— Am crezut că am fost de acord şi n-o să mai...

— Nu, scumpo, *tu* ai fost de acord!

— Dar...

— Of, fir-ar a dracului de treabă! Numa' uită-te ce-i aici! Alea din piscină sunt floare la ureche în comparaţie cu restul.

Stătea pe ultima treaptă a scării, uitându-se la acoperişul făcut praf de vânt.

— Furtună nenorocită! Şi nici n-o poţi trage la răspundere: deja a trecut de graniţele statului.

— Iubitule, te rog dă-te jos.

Şi el se dădu, chiar mult mai repede decât s-ar fi aşteptat ea. Părea să fi călcat în aer şi apoi, dându-şi seama de greşeală, încercă să se agaţe de acoperiş, însă nu izbuti, iar picioarele lui, zbătându-se în căutarea unui sprijin, împinseră scara. Scara se prăbuşi la pământ şi el o urmă.

Simţea o durere ascuţită în piept şi nu mai putea respira. Nu era un atac de cord, venea din partea dreaptă. Iar îşi rupsese coastele. Când deschise ochii, văzu o femeie bătrână aplecată asupra lui.

Faţa ei îndurerată, cu susul în jos, gura deschisă cu buzele date cu un ruj roşu aprins, ochelarii cu rame negre îi aminteau mai degrabă de o insectă grotescă decât de soţia lui. Femeia încercă să-şi vină în fire şi să spună ceva. El aştepta. Şi, în sfârşit, auzi:

— Dragă! Eşti! Bine?

Turbat de durere şi de furie, era gata să izbucnească într-un torent de cuvinte tăioase, amare ca fierea. În starea asta, nu-i mai putea nimeni pretinde să fie stăpân pe el.

Dar suferinţa era atât de mare, încât nu reuşi să icnească decât un singur cuvânt:

— Dragă!

Înspre Dunăre, pe jos

I

Era după-amiaza târziu şi mergeam printre şirurile de plopi pe un drum de pietriş care urca şi cobora uşor; apunea soarele, aruncând mănunchiuri groase de raze prin crăpăturile norilor vineţi. Câmpurile erau în nuanţe de galben – porumb, grâu şi iarbă – şi în depărtare se vedeau dealurile întunecate. Mergeam pe jos până la Dunăre, 40 de kilometri înspre sud. Eram singur, picioarele mi se mişcau singure, peisajul trecea pe lângă mine, mă simţeam destul de bine. Dar n-aveam apă şi trebuia să găsesc un loc unde să-mi pun cortul.

Am ajuns la o fântână. Am coborât găleata înăuntru, dar până s-o scot toată apa se scurgea prin găurile ei. La a treia încercare am reuşit s-o ridic destul de repede încât să umplu cana de tablă legată cu un lanţ de fântână. Apoi, luându-mă după o căruţă cu fân, am ajuns într-un sat.

Ilidia era de fapt o uliţă lungă, plină de bolovani, străjuită de un şir de case solide. Aş fi avut timp să ajung şi până la următorul sat, dar o femeie în vârstă pe care o întrebasem pe unde s-o iau mi-a spus că pot să rămân la ea peste noapte. Am intrat în curte, gândindu-mă că aş putea să-mi pun cortul în spatele casei, şi apoi m-am trezit înăuntru, iar nepoatele ei se grăbeau să-mi pregătească o cameră. Andreea, de 12 ani, vorbea foarte repede în timp

ce-mi făcea patul şi era iute din fire şi curioasă. Sora ei, cu un an mai mare, blondă şi cam grăsuţă, se uita la noi, hlizindu-se.

Fetele m-au dus să-mi arate satul înainte să se întunece de-a binelea. Se simţeau foarte bine în locul acela, erau mândre de animalele lor, de pomi şi de uliţe. Adulţii se deprind să se simtă jenaţi. Ştiu că sunt săraci, că locul în care trăiesc e înapoiat. O fetiţă de pe-acolo îşi amintea de mine. Spunea că ea era în căruţa cu fân când am intrat în sat. Mi-a arătat un izvor şi mi-a spus că îi era frică de el pentru că odată văzuse un şarpe în apă.

Ajunşi înapoi acasă, după ce s-a lăsat noaptea, bunica mi-a dat pâine şi ceapă, brânză de casă, unt şi lapte cald. Bunicul m-a întrebat dacă îmi place să umblu aşa, singur. După care m-a întrebat unde mergeam. Şi nu mi-era teamă de animalele sălbatice? Apoi mi-a zis:

— Elveţienii fac tot felul de lucruri din aur.

Am dat din cap, nu ştiam ce să zic.

Andreea mi-a arătat nişte fotografii. Bunicul avusese dintotdeauna privirea aceea goală. Era priceput la cosit fânul. Bunica ţinea toată casa. Erau şi poze ale unui bărbat: „Tata, care ne-a părăsit“. În fotografiile de nuntă, tatăl avea o expresie vagă, confuză. Genul de om căruia îi place să se simtă el bine. Mireasa, cu părul lung, ca în anii ’80, părea banală şi posesivă, o femeie predestinată să fie părăsită. Privind în urmă, la nişte fotografii de demult, totul pare întotdeauna evident. Era şi o poză cu cei doi în faţă la Restaurantul Minerilor, unde s-a ţinut petrecerea de nuntă. Avusese loc în oraşul din apropiere, Anina, care acum era în ultimul hal din cauza industriei care dăduse faliment. Vara trecută, îmi povestea Andreea, ea şi sora ei veniseră înapoi la bunicii lor, în sat.

N-aveau toaletă şi mi s-a zis să mă duc în curtea din spate. Era o noapte cu stele. Caprele se uitau la mine cu ochii lor verzi, demonici.

În curtea din spate, bătrâna scotea apă din fântână şi am întrebat cât îi datoram. Dar nu voia bani. Voia să zic bodaproste şi să-i crească fetele sănătoase.

De dimineaţă, mi-a făcut un ou ochi. Era sărbătoarea de Sfântu' Ilie, protectorul satului, şi nu lucra nimeni. Femeia fusese bună cu mine şi am simţit nevoia să mă port ca un creştin adevărat, ca să-i mulţumesc, aşa că m-am dus cu Andreea până în mijlocul satului, la biserică. La plecare, bătrâna mi-a dat o sticlă cu lapte, brânză şi nişte ardei, să am la mine. Strângeam provizii; cu o zi înainte, bunicii unor prieteni îmi dăduseră brânză şi ardei şi o bucată mare de *slanina*, grăsime de porc sărată.

Şi aşa, am pornit la drum spre Socolari, unde nu era decât un singur magazin, apoi spre Potoc, un sat încă şi mai rupt de lume. Multe case erau abandonate. Un loc care murea. Nu mai rămăseseră acolo decât bătrâni. Apoi m-am trezit în câmp deschis, mergând în susul râului, pe malurile Nerei. Pe la începutul după-amiezii s-a stricat vremea şi mi-am pus cortul pentru prima dată.

II

Dimineaţa următoare am mers înainte de-a lungul Nerei. Râul nu era mare, dar dealurile de pe ambele părţi se ridicau în pantă abruptă şi pe o porţiune întinsă drumul străbătea un defileu adânc pe care apa îl tăiase printre stânci. Aveam de umblat vreo două zile fără nici un sat sau şosea prin preajmă.

După câteva ore de mers am ajuns la capătul potecii, defileul se adâncea şi mi-a apărut un perete de piatră în faţă. Am început să urc. Se făcea tot mai abrupt pe măsură ce înaintam. Era destul de greu, mă căţăram ţinându-mă de tufişuri, rucsacul mi se agăţa de crengi şi îmi alunecau pietrele sub picioare. Exact locul în care să-ţi suceşti gleznele sau să te muşte vreo viperă. Stânca se ridica într-o pantă prea înclinată în dreapta mea şi am cotit la stânga, îndepărtându-mă de râu. Apoi s-a făcut prea abruptă şi în partea stângă. M-am odihnit puţin şi am început să cobor încet.

Ajuns înapoi la râu, mi-am dat jos rucsacul şi tricoul, era lac de transpiraţie. Mi-am legat bocancii unul de altul şi mi i-am atârnat de gât, mi-am scos pantalonii, i-am pus şi pe ei pe după gât şi am traversat râul. Apa îmi venea până aproape de coapse şi, cum curentul era puternic, trebuia să fiu atent la fiecare pas pe care îl făceam până am ajuns dincolo. Apoi, bucuros că se putea trece prin apă, m-am întors şi mi-am adus şi rucsacul. M-am odihnit pe mal şi am mâncat nişte pâine cu brânză şi ardei.

Următorul obstacol era o spărtură în terasa săpată în munte, care în momentul acela era singurul drum de trecere prin defileu. O bucată de stâncă se prăbuşise în râu, la ceva adâncime. Am încercat să văd dacă mă pot căţăra de-a lungul peretelui, dar mi-am dat seama că greutatea rucsacului m-ar fi făcut să mă prăbuşesc în râu. Aşa că mi-am scos rucsacul şi i-am făcut vânt în partea cealaltă, cât de uşor am putut. Dacă nu nimeream, ar fi căzut în apă şi dus era. Stătea acolo, părând tentat să alunece peste margine. Apoi am trecut şi eu.

Defileul se lărgea în susul râului şi mai era şi un pod suspendat din lemn, ca un citat dintr-un western, bălăngănindu-se putred pe deasupra defileului. Ei bine, m-au gândit eu, podul n-ar fi aici dacă n-ar duce undeva; ăsta-i drumul pe care trebuie s-o iau. Frânghiile ţineau bine, dar scândurile erau vechi şi desprinse şi lipseau atât de multe încât trebuia să fii atent la fiecare pas, să te hotărăşti între două scânduri evident putrede, puse una lângă alta, sau o a treia care arăta sănătoasă, dar era foarte îngustă. Nu era de glumă. Frânghiile se lăsaseră şi ele şi ca să mă pot ţine trebuia să înaintez aplecat, cu rucsacul greu în spate, care trebuie că arăta destul de ciudat într-o asemenea poziţie. Dar era musai să mă ţin de frânghii pentru că la fiecare pas podul se legăna ca o trambulină. Sub mine era ditamai prăpastia, aşa că preferam să nu mă uit în jos.

Mai departe defileul dădea într-un spaţiu deschis şi am trecut printr-un câmp de mentă, unde am dat peste un bărbat fără dinţi care s-a oferit să mă ajute. N-avea nici mâna dreaptă, doar un ciot. Îşi pierduse vacile. Le

văzusem cumva? Flutura din ciot în timp ce vorbea. O luasem într-o direcţie greşită, mi-a spus el şi apoi mi-a arătat pe unde să trec râul. Mi-am scos bocancii şi mi-am suflecat pantalonii până deasupra genunchilor. Mă simţeam cam stupid după aventura cu podul. Mi-a spus că el îl folosea numai primăvara, când se umflau apele.

Pe o porţiune destul de mare râul curgea mai încet şi se lăţea, iar malurile erau stăvilite cu scânduri; vedeam peşti mari lenevind la umbră, aproape de mal. Îmi doream să fi avut o undiţă. Aş fi putut să văd tot ce se întâmpla sub apă, peştele plutind odată cu curentul, adulmecând momeala. Nick Adams pe Marele Râu al Inimilor Gemene, cu un sendviş cu ceapă în buzunarul de la cămaşă. „Îl dureau muşchii şi era o zi fierbinte, dar Nick era fericit. Simţea că lăsase totul în urmă, nevoia de a gândi, nevoia de a scrie, celelalte nevoi. Totul ţinea de-acum de trecut.“ Bietul Hem. Într-o zi nimic nu i s-a mai părut amuzant. Absolut nimic. Nevastă-sa spunea că împuşcăturile s-au auzit ca nişte uşi trântite.

Drumul urca până într-un punct de unde puteam vedea tot ţinutul acela împădurit. Era după-amiaza târziu şi soarele nu mai ardea atât de tare, lumina nu mai era orbitor de albă. Culorile păreau mai intense, umbrele îşi desenau formele şi obiectele îndepărtate mi se păreau foarte aproape, clare, distingeam detaliile. Se vedeau defileuri înguste în faţă şi în spate; simţeam că duc toate într-un punct invizibil. Era sentimentul acela care începe să te stăpânească atunci când ai ajuns la înălţime şi te poţi uita la drumul pe care l-ai lăsat în urmă.

În realitate, era un singur defileu, săpat de râul care şerpuia în jurul stâncilor. Spre norocul meu, am dat de o curmătură în stâncă, în porţiunea cea mai îngustă a buclei pe care o făcea râul, şi am tăiat-o pe acolo ca să ajung înapoi. Era un loc frumos, cu râul şerpuind prin defileu şi copaci care parcă se agăţau de fiecare bucăţică de pământ din despicăturile stâncilor. Mi-am pus cortul într-o vale formată de o viitură, între pădure şi râu, pe un petic de iarbă. Apunea soarele şi mi-am spălat hainele în râu, apoi m-am

spălat şi eu, în bătaia curentului repede. Mă simţeam ca un sfânt după asta, lângă focul care ardea, cu cerul întunecându-se treptat. Am pus la încălzit o conservă cu chiftele marinate şi le-am mâncat cu pâine, cu atât mai bucuros cu cât ştiam că a doua zi aveam cu jumătate de kilogram mai puţin de cărat. Apoi s-a făcut întuneric beznă şi câteva perechi de ochi strălucitori mă priveau din pădure. Sau poate aşa îmi închipuiam? Eram foarte obosit. M-am târât în cort, sub pătură, şi am adormit.

III

În dimineaţa următoare, a patra zi de drum, am luat-o înainte în susul râului. Defileul se deschidea înspre nişte pământuri cultivate din luncă; se vedea un drumeag prăfuit printre casele răzleţe, din care se auzeau câinii lătrând şi ieşeau copiii să se uite la mine. Era un sat plăcut şi uşor de străbătut. M-am oprit doar o dată, să mănânc nişte pâine veche cu *slanina* şi ardei la umbra unor copaci de pe malul râului.

Pe bătrân l-am întâlnit în satul Şopotu, într-o fundătură dintre dealuri. Am urcat împreună pe un drum forestier îngust, printre copaci – fagi, în mare parte –, până înapoi pe dealuri. Mergeam foarte încet, el avea probleme cu inima. Băiatul lui era în Grecia, spunea el, s-a dus să facă bani. Dinspre bătrân venea un damf greu, aşa că încercam să nu stau pe direcţia vântului. Mi-a spus şi că a fost la Bucureşti o dată, când era în armată. Apoi am început să vorbim despre istorii ceva mai recente.

— Ceauşescu ăsta a vrut să le ia la oameni animalele şi să-i facă pe toţi să stea la bloc. De asta erau oamenii supăraţi. Şi pe urmă l-au împuşcat.

— Şi-a meritat soarta? l-am întrebat.

A stat o clipă să se gândească.

— Şi-a meritat-o.

Odată, când eram în Bucegi, deasupra zonei împădurite, un cioban bătrân care stătea pe iarbă cu picioarele goale, păzindu-şi turma, mi-a spus că era mai bine pe vremea dictatorului. Se vindeau oile mai bine.

— Ravensca, îmi zise bătrânul de acum, referindu-se la locul unde voiam să mă opresc peste noapte. Ăsta-i un sat de cehi.

Cehia era cam departe, dar ce-mi spunea bătrânul nu părea imposibil. Timp de un secol, zona aceea fusese una depopulată, un teritoriu de pe linia frontului în războiul dintre turci şi austrieci, după care fuseseră strămutaţi aici supuşi ai Imperiului Habsburgic.

— Cehi sau saxoni? am întrebat, fără să fiu sigur că m-a înţeles.

— Cehi, saxoni, tot aia-i.

Habar n-avea cum ajunseseră acolo. Erau acolo dintotdeauna.

Ne-am apropiat de o culme golaşă şi ne-am aşezat să ne odihnim, uitându-ne peste dealuri. M-am ferit încă o dată să stau pe direcţia vântului. Deasupra noastră, o pasăre mare era fugărită de una mai mică. Le-am privit o vreme, apoi, după ce şi-a recăpătat suflul, bătrânul a început să-mi vorbească de aur.

Era aur ascuns undeva în pământurile astea, spunea el. Un bătrân îl ascunsese într-una dintre fântânile de pe dealuri. Dar în care fântână? Asta era problema. Altcineva spunea că ar fi ascuns sub un copac. Odată a văzut un bărbat care căra un sac şi punea întrebări ciudate, iar în dimineaţa următoare găsiseră o groapă adâncă sub rădăcinile unui prun.

Când am ajuns la casa lui m-a invitat înăuntru. Am acceptat să beau nişte apă, dar când am refuzat să mănânc a făcut o faţă... Eram nerăbdător să merg mai departe, în ritmul meu, însă n-am putut scăpa de el, trebuia să accept să stau la masă. Nevasta lui s-a dus afară, într-un fel de dependinţă, să pregătească ceva de mâncare. Ea îi spunea „Moşule“, el îi zicea „Bunicuţo“. Aveau o casă cu două camere care arătau bine, cu pereţii interiori proaspăt văruiţi, însă fără apă curentă şi înăuntru mirosea groaznic. Cum era o zi foarte călduroasă, ar fi fost mai bine dacă lăsa uşa deschisă,

dar nu voia să intre muştele. Pentru muşte probabil că mirosea bine. Am mâncat brânza şi carnea friptă pe care mi le pusese femeia în faţă şi am plecat din nou la drum cu bătrânul după mine. Insistase să mă însoţească.

— O să-ţi aduci aminte de mine dacă găseşti aurul? a râs el.

I-am spus că da. Glumea. Şi totuşi nu glumea.

Pe drum s-a întâlnit cu un vecin care stătea întins pe iarbă şi s-au pus pe vorbă. Vecinul avea dinţi de metal şi un miros familiar. Am dat mâna cu ei să-mi iau la revedere şi am mers mai departe printr-un peisaj splendid. Drumul forestier se întindea în faţa mea, ondulat ca o panglică dusă de vânt, peste culmile dealurilor, până într-un punct unde cotea la stânga şi cobora brusc, dispărând în câmpiile îndepărtate, iar eu mergeam repejor, nerăbdător să descâlcesc panglica, în sfârşit singur şi liber.

După o oră am simţit cum mi se strânge stomacul. Mâncarea nu voia să alunece în jos şi mă apucase o stare de slăbiciune. Un om întins în iarbă, păzindu-şi vacile, mi-a spus că satul era la vreo douăzeci de minute depărtare. Am mers încă douăzeci de minute lungi şi m-am oprit să mă uit la două femei care secerau grâul. Nu mai văzusem niciodată o seceră. Coase da, desigur, dar nu seceri. Cât mai aveam de mers? Încă douăzeci de minute. Mi s-a părut o cruzime faptul că, în starea în care eram, distanţa părea să se dubleze. Dar a oprit să mă ia o căruţă cu fân care mergea în sat. Cei doi cai aveau căpăstrul împodobit cu nişte împletituri colorate şi cu flori galbene în dreptul frunţii şi le atârnau panglici roşii de ambele părţi ale capului. Cai de vis, cai regeşti, unicorni. Iar căruţaşul îmi zâmbea. Mi-am aruncat rucsacul în căruţă şi m-am întins în fân pentru încă un kilometru, cât mai era până în sat.

Satul cehilor era la intersecţia a trei drumuri de ţară. M-am odihnit un pic pe un triunghi micuţ de iarbă în faţa bisericii catolice, apoi mi-am pus cortul lângă cimitir, la ieşirea din sat. Aveam febră şi mă simţeam slăbit, abia am reuşit să-mi întind cortul. Mi-am scos un bocanc, m-am mai odihnit

puţin, mi-am desfăcut şireturile la al doilea. Şi tot aşa. Apoi m-am întins, aşteptând să-mi vină să vomit.

După ce am terminat, m-am târât înapoi în cort. Mi-era atât de sete că nu puteam să adorm. Transpirasem pe drum, iar măruntaiele mele otrăvite nu absorbiseră nici un strop de lichid. Se lăsase noaptea şi câinii urlau jos, în satul întunecat, nu voiam să mă împiedic pe acolo în căutare de apă. Când a răsărit soarele am coborât în sat şi-am găsit un robinet deasupra unei albii de lângă biserică. Apoi am reuşit să dorm.

IV

Pe la miezul zilei m-am aşezat la o masă de lemn în curtea mică a bisericii, ascultându-i pe cehi cum cântă înăuntru. După aceea au mai rămas o vreme în mijlocul drumului, de vorbă, până s-a deschis magazinul şi bărbaţii s-au dus să cumpere bere.

După-amiază mă simţeam destul de bine s-o pornesc iar la drum. Un drum de ţară, atât de prăfuit că mi se afundau picioarele. Erau mulţi pruni pe margine, cu prune mici cât boabele de struguri, şi cădeau întruna în praful de pe drum. Drumul ducea înspre dealuri şi nu era nimeni pe câmp, la muncă. Era duminică, satul părea părăsit. Şi era caniculă. Am trecut de un câmp de porumb, foile începuseră să se veştejească. Un an dezastruos pentru recoltele de porumb. Dar o luasem în josul dealului şi mă simţeam bine; după câteva ore, drumul cotea într-o vale destul de adâncă, cu mulţi copaci, un râu curgând în mijloc, şi o câmpie cu iarbă deasă pe malul celălalt al râului.

Valea era îmbibată de apă şi verde, după toate dealurile acelea uscate. Era un loc prea frumos să nu zăbovesc o vreme.

Am mai mers un pic de-a lungul râului şi mi-am pus cortul într-o porţiune cu iarbă deasă. Eram izolat acolo, departe de drum. Aveam toată

valea numai pentru mine.

De dimineaţă m-am spălat la râu, apoi am făcut focul şi mi-am pus la încălzit o conservă cu fasole şi cârnaţi. Mă simţeam minunat şi nu m-am enervat nici când mi-am dat seama că o pornisem într-o direcţie greşită cu o zi înainte. Valea mea ducea înspre nord, prin urmare, ca să o iau înspre sud, trebuia să mă întorc în susul dealului, până la locul de intersecţie a celor trei drumuri, din satul cehilor.

A fost un pic mai greu la început. Urina mea avea încă o culoare ruginie, îngrijorătoare. După intoxicaţie era mai dificil să mă hidratez cum ar fi fost nevoie, cu tot mersul şi căldura. Am făcut două ore până la Ravensca, apoi am luat-o înspre sud-vest.

De data asta drumul era foarte prost, chiar şi pentru o căruţă. Uneori dispărea cu totul şi mergeam pur şi simplu prin câmp, intuind pe unde ar putea s-o ia, până apărea din nou. Erau tot felul de drumuri care duceau în alte direcţii, astfel încât nu puteam fi prea sigur.

Pe o pajişte am dat peste o femeie care păzea două vaci. I-am dat bună ziua şi ea s-a uitat la mine cu o mutră tâmpă.

Trebuia să mă opresc şi s-o lămuresc. Mă aflam pe nişte dealuri la cumpăna apelor, erau pământurile pe care se aşezaseră cei care nu mai aveau unde să se ducă. Nici măcar oamenii din Ravensca sau ceilalţi săteni de prin împrejurimi nu veneau aici. N-aveau de ce. Pentru mine era plăcut să trec pe aici o dată-n viaţă, absolut din întâmplare, dar nu era un loc în care m-aş întoarce. Aşa că m-am oprit şi am stat de vorbă cu femeia, iar ea m-a întrebat cine sunt şi ce făceam pe acolo, i-am zis că nu făceam nimic, mergeam doar, şi poate m-a crezut sau poate s-a gândit că auzisem de aurul de pe-acolo. M-am uitat peste dealuri. Râurile curgeau înspre nord sau înspre sud, dar în cele din urmă se vărsau în Dunăre. În valea îndepărtată puteam să văd strălucirea înceţoşată a unei ape, probabil un fluviu.

— Dunărea? am întrebat.

— Dunărea, mi-a răspuns femeia.

Destul de aproape să ajung la ea până să se însereze. Şi munţii Serbiei pe partea cealaltă. Totul în bătaia privirii mele. Voiam să merg, să merg înspre fluviul cel mare. Era o minune că picioarele mele mă puteau purta până la el.

Trebuie să fi mers vreo oră peste câmpuri, fără să întâlnesc pe nimeni. Apoi am dat de doi oameni întinşi pe o mirişte. Caii lor păşteau, încă înhămaţi la căruţă. M-au chemat să vin la ei. N-aveam nici un motiv să nu mă duc. Am mers pe câmp până la ei şi m-am aşezat.

Miroseau ca bătrânul cel ospitalier care mă otrăvise. Păreau să fie fraţi. Cel mai tânăr se bâlbâia, avea un defect de vorbire şi părea destul de luat. Băuseră o sticlă de *rachiu* făcut în casă. Mai rămăsese un pic pe fund. Fratele mai mare avea pielea roşie, lucioasă, întinsă peste pomeţii mari, rotunzi şi nişte ochi enormi, verzi, în nuanţa aceea ciudată, ca a pisicilor. Nici unul dintre ei nu avea prea mulţi dinţi. Amândoi aveau în jur de treizeci de ani şi prin acele părţi nimeni nu ajungea la vârsta asta fără să-şi piardă dinţii din gură. Zbierau la cai de câte ori dădeau semne că ar lua-o la plimbare. Îşi treceau sticla de la unul la altul. Eu am refuzat-o. Nici vorbă de tărie cu soarele ăla deasupra capului, până nu făceam pipi cum se cuvine.

Discuţia cu ei bătea pasul pe loc până să mă întrebe de unde ştiam pe unde să merg; am scos din buzunar o hartă mică, mototolită, pe care o desenasem cu mâna, ca să nu fiu nevoit să m-afund în rucsac după atlas. Pe harta mea erau sate, râuri, câteva X-uri şi alte semne. Fratele mai mare s-a târât prin iarba proaspăt cosită până la mine, pe palme şi pe genunchi, ca să vadă mai bine.

— Şi aurul unde e? întrebă fratele mai mare.

— În fântână, unde l-a ascuns bătrânul, acum mult timp.

Mai luă o gură de băutură.

— Şi unde e fântâna, atunci?

— Fântâna e undeva pe dealuri.

— Care dealuri?

Am stat şi ne-am uitat înspre dealuri. Erau aşa de multe, îngrozitor de multe dealuri. Se vedeau nedesluşit până dincolo de orizont.

— Ai şi o hartă mai veche?

I-am zis că aveam şi peste câteva clipe mi-am dat seama că el vorbea tot de aur.

Atlasul meu era din 1981, înainte ca regimul să devină atât de paranoic încât să sisteze orice producţie. Şi din 1989 încoace nu mai apăruse nimic folositor. Aşa că am scotocit în rucsac după atlas, ca să-i pot apoi dezamăgi.

Sau poate au crezut că sunt deştept. Cel mai în vârstă începuse să-mi spună că sunt un băiat drăguţ, foarte drăguţ. Era timpul să plec.

Am luat-o iar peste câmp şi i-am lăsat să viseze la aur, deşi tot aurul de prin părţile acelea se afla în gura oamenilor. Aceia care îşi permiteau să mai aibă câţiva dinţi. Lucrându-şi cele câteva parcele de pământ de pe care scoteau atâta porumb şi fân cât să ajungă pentru animale. Fără apă curentă, cu fântânile îngheţate mai mult de cinci luni pe an – vine primăvara şi atunci te poţi spăla în fiecare lună, indiferent dacă e nevoie sau nu. Familia, drojdia societăţii. Dacă aveai noroc. Pentru că oricine a avut ocazia să plece, s-a folosit de ea.

Am luat-o în jos pe o cărare îngustă prin pădure, folosindu-mi picioarele pe post de frână, cu grijă să nu derapez. Mi-era greu să înţeleg cum puteau trece căruţele pe acolo, dar uite că puteau, judecând după urme.

În josul pantei era un pârâu; cărarea se lărgea, transformându-se într-un drum de pietriş. Cale de vreo oră de valea în care ajunsesem era oraşul Sicheviţa. Am trecut pe lângă două femei care nici nu s-au uitat la mine.

În oraş nimănui nu-i păsa cine eram. Totul era minunat. Câini întinşi la umbră, văzându-şi de treabă. Asfaltul crăpat. O fată în pantaloni scurţi. Un camion cu şase roţi. Muzică venind dinspre o casă cu uşa deschisă. Ţiganii care stăteau pe scările din faţa uşii, mâncând seminţe de floarea soarelui. Un bărbat cu o pălărie de paie, la volanul unui tractor. Era o stradă lungă cu

faţade de case vopsite în diferite culori. Mă simţeam ca în apropierea oceanului.

În mijlocul oraşului erau o secţie de poliţie, un oficiu poştal şi un bar. M-am aşezat pe o bancă aşteptând să vină maşina care mergea la Moldova Nouă. O ţigăncuşă se aşezase lângă mine. Venise în vizită la rude. Nu prea aveai ce face în Sicheviţa, mi-a spus ea. „Naşpa.“ Cam de căcat, adică.

Avea dreptate. Trecuseră deja vreo zece minute.

Apoi a apărut un camion mare. În spate avea geamuri şi bănci pe ambele părţi. A fost odată un camion care a futut un autobuz şi din idila asta a ieşit o tărăboanţă. Mi-am trântit rucsacul pe o roată de rezervă.

Şi am pornit la drum paralel cu Dunărea, în lumina obosită a serii. Fluviul era larg şi liniştit, cu Serbia pe partea cealaltă, ca o insulă. Oamenii pescuiau pe mal şi din bărci, iar din loc în loc se vedeau turnuri de pază. Era magnific, ca şi cum chiar ajunsesem la ocean după o călătorie lungă, la sfârşitul unei zile grele. Îmi venea să merg pe malul Dunării, să merg şi să nu mă mai opresc, paralel cu şoseaua. Poate şi din pricină că nu mai eram nevoit să merg pe jos.

Când am coborât din camion n-a plătit nimeni. I-am oferit şoferului bani, dar a refuzat să-i primească.

Moldova Nouă era un oraş ceva mai mic sau un târg ceva mai mare. Mulţi copii ai străzii. Câteva ţigănci alegând nişte haine dintr-un container. Blocuri cu patru etaje. Oameni cu feţe aspre. Bărbaţi cu tricourile suflecate peste buric, dând pe gât bere la sticlă. Bărbaţi care îşi repară maşinile. Femei îmbrăcate de parcă mâine ar veni sfârşitul lumii.

Mi-am găsit un loc de dormit pe marginea drumului, în afara oraşului.

Eram iarăşi în lume.

V

În gara din Reşiţa mi-am văzut imaginea într-un geam, dar mi-a luat ceva timp până să mă recunosc. Îmi dispăruse frica din ochi, pentru o vreme.

Am luat un ziar, m-am aşezat pe rucsacul pus pe peronul gării şi m-am apucat să citesc, ca oamenii care n-au răbdare să aştepte trenul. Se pare că nu pierdusem prea multe. Se întâmplau cam aceleaşi lucruri, doar că mereu arată un pic ciudat când n-ai mai avut de-a face cu ele un timp, şi aveam senzaţia că puteam la fel de bine să fi citit Herodot sau Biblia, ca să-mi dau seama cum mai mergeau lucrurile în lume. Evident că toţi ar trebui să avem ce mânca şi destul spaţiu ca să ne simţim în largul nostru, dar nu e niciodată chiar aşa de simplu. *Toate râurile se varsă în mare; şi totuşi marea nu se umple.* Chestia asta ar trebui să apară în fiecare ziar, în fiecare zi.

În tren, pe drumul de la Reşiţa spre Caransebeş, am luat-o iar de la capăt.

Era o femeie grasă, între două vârste, gâfâind de căldură, fâţâindu-se cu prea multe bagaje şi vorbind întruna. Nu vorbea cu nimeni în mod special. Vorbea cu toată lumea. Aşa era ea făcută. Mă uitam la ea şi simţeam cum mă apucă pandaliile. Era atât de multă în spaţiul acela atât de strâmt!

Se aşezase lângă mine.

Era foarte cald şi înghesuială. Trenul s-a pus în mişcare şi ea a început să-i povestească femeii care stătea vizavi ceva despre soţul ei. Se încurcase cu o femeie mai tânără, care se folosea de el, evident, şi ea nu voia să-i dea divorţul până nu era sigură că n-o să aibă nimic de pierdut din punct de vedere financiar. Dăduseră oamenii afară de la serviciu şi el se pensionase mai devreme, iar pensia lui era mai mare decât a ei. Aveau un apartament cumpărat împreună. Apoi, cum începuse să capete încredere în confidenta ei, i-a povestit de anii în care soţul ei mergea la curve în Reşiţa.

Trenul s-a oprit fără nici un motiv aparent. De ambele părţi se vedeau doar movile de pământ şi tufişuri. Aerul stătut dinăuntru parcă se făcea şi

mai fierbinte. Voiam cu disperare să ies de acolo, să trec de movilă şi s-o iau peste câmpuri.

Dar înveţi să-ţi înăbuşi şi sufletul din tine, să rămâi surd la dorinţele lui, iar brutalitatea asta faţă de tine se cheamă, în general, sănătate, prin locurile de unde vin eu.

Aşa că mi-am ascultat raţiunea, care îmi spunea să stau cuminte. Şi trenul tot nu se punea în mişcare, şi n-aveam idee când o să pornească odată.

Poate că soţul femeii nu era un om prea bun. Dar cel puţin n-o omorâse.

Confidenta femeii grase îşi ţinea geanta pe genunchi; avea faţa plină de urme vechi de coşuri, şi câteva încă pe jumătate productive. Purta o bluză neagră cu o inimă argintie în partea din faţă, peste care scria cu litere fistichii *Natalie*, iar dedesubt, cu litere mai mici, *Paris*. Era trist să te uiţi la faţa ei, pentru că se citea pe ea că nu vrea prea mult de la viaţă şi nici ce voia n-o să obţină. Îi dădea Grăsanei sfaturi din reviste pentru femei, din paginile care se ocupau cu astfel de probleme.

Dar, pe de altă parte, noi avem cu toţii toaleta în casă, noi, orăşenii.

Reşiţa e, întâmplător, un oraş care trăieşte de pe urma unei fabrici ce produce piese pentru maşini. Nebunul a construit-o în ciuda lipsei de cerere de pe piaţă. Printre multe alte lucruri pe care le-a făcut jefuind efectiv ţărănimea, ca să hrănească oamenii îngrămădiţi prin blocuri.

Acum muncitorii – soţul femeii celei grase, de pildă – erau daţi afară pentru că nimeni nu cumpăra ce produceau ei.

Afacerile mergeau prost peste tot pe-acolo.

VI

Am ajuns înapoi la garsoniera mea de la etajul zece al unui bloc de la periferia oraşului, am descuiat uşa şi am intrat. Stăteam în mijlocul camerei,

uitându-mă în jur. Era la fel cum o lăsasem când îmi revenisem după boală, zilele în care transpiram şi mă scuturam tot de frisoane, bântuit de coşmaruri şi speriat în ultimul hal, de orice. Camera în care locuieşti, se spune, este proiecţia personalităţii tale. În acest caz, eu eram un nimeni. Camera mea era practic goală. O saltea aspră şi o pătură. Scaunul şi masa la care scriam. Foi de hârtie răspândite pe podea, poezii şi povestiri, toate scrise de mână.

Erau aşa de multe căcaturi de cumpărat şi nu prea mai aveam bani, iar cei pe care îi aveam îmi trebuiau pentru mâncare. Nu mai voiam să-mi găsesc o slujbă. Avusesem o groază.

Nu mi-a ieşit vraja pentru vreme răcoroasă şi m-am trezit iar în mijlocul unui val de căldură, iar unii dintre vecinii mei înnebuneau, clar. Am coborât să-mi iau apă şi am luat liftul înapoi. Unul dintre cuplurile de pe palier stătea cu uşa de la apartament deschisă, sperând să se facă un pic de curent. O bătrână mi-a spus să nu mai trântesc uşa de la lift.

I-am mulţumit. Sunt un vecin cumsecade, un cetăţean decent. Vreau să fie pace în lume.

Apoi un bătrân care stătea în picioare în pragul uşii, numai în chiloţi, cu burta umflată, a început să strige la mine.

Am încercat să-i spun ceva, dar continua să ţipe. Un bătrânel singur într-o cameră strâmtă, care n-are nimic de făcut, înnebuneşte de căldură.

Mă întorc cu spatele şi plec.

El încă ţipă.

Eu merg mai departe.

Cu dinţii sparţi

Duminică dimineaţă. Radu a coborât să mai ia patru beri. S-a întors cu ele sus: erau pentru el şi pentru Andrei.

O cameră la etajul unu. Două paturi, câte unul de fiecare parte a ferestrei mari care dădea în stradă. Între paturi, sub fereastră, era o masă. Aveau nişte paturi urâte şi o masă urâtă. Şi camera era urâtă. Ţevile din podeaua camerei de deasupra fuseseră sparte şi tencuiala de pe tavanul din baia lor se cojea în fâşii, iar pereţii erau decoloraţi. Robinetul de apă caldă era stricat şi un şuvoi fierbinte se scurgea neîntrerupt în ţevile colectoare. Closetul fără colac abia se ghicea sub atâtea straturi de istorie.

Era un cămin de studenţi. Andrei era student, deşi nu studia niciodată, şi camera era a lui. Radu se mutase acolo după ce îl dăduse soţia afară din casă. Avea un serviciu bun, ceva cu computere, şi avusese şi un apartament bun până să-l prindă nevasta cu alta. Nu-i plăcea să stea cu Andrei şi nu-i plăcea nici camera. Nu-i plăcea că Andrei dormea până târziu, bine înfăşurat în ambele cearşafuri, lăsând în văzul lumii petele abjecte de pe saltea.

Dar totul avea să se schimbe imediat cum primea viza de Canada. Radu puse cele patru beri pe masă, lângă o revistă cu maşini lăsată deschisă. Lângă fiecare maşină stătea câte un model, zâmbind. Deja ştia pe ce-o să dea banii.

Radu se plimba de colo-colo. Simţea nevoia să vorbească. Andrei ştia să asculte. Nu te întrerupea niciodată, dar nici n-avea vreun scop în viaţă. Nu-şi făcea niciodată patul, de exemplu, sau nu-şi tăia unghiile de la picioare. Radu ar fi vrut să-i explice ce-i cu nevoia asta de a avea un scop în viaţă. Ţinea sticla în mâna stângă şi cu dreapta gesticula.

— Uită-te la mine, de pildă. Pizda aia scârboasă de nevastă-mea vrea să divorţeze şi de acum înainte fiul meu nu va mai auzi nimic altceva decât minciuni despre mine, de la ea şi de la socri. Va trebui să-i dau bani tot restul vieţii. Nu pot să mă întorc la mine acasă şi locuiesc în căcatul ăsta de cameră, cu tine. Poţi să zici că gata, s-a terminat cu mine, nu?

Andrei nu spuse nimic. Se uita doar. Era aşezat în fund pe pat. Îşi ţinea sticla de bere pe jumătate goală în echilibru pe genunchi şi stătea cu gura uşor întredeschisă. Se simţea un pic ameţit.

— Bun. Felul în care reacţionezi la încercările la care te supune viaţa este definitoriu pentru tine ca persoană. Altul, probabil, ar freca-o la rece prin Bucureşti ani de zile, aiurea. Dar pentru mine, dacă s-a terminat, s-a terminat. Plec în Canada. România nu mai înseamnă nimic pentru mine. Mă duc s-o iau de la capăt într-o altă ţară. În câţiva ani o să am un alt standard de viaţă, unul la care nici nu îndrăzneşti să visezi. Asta înseamnă să ai un eşec şi să-l transformi într-un succes, Andrei, şi nu poţi să faci asta decât dacă ai o direcţie anume, un ţel.

Se oprise şi era bucuros că Andrei nu încerca să pună altfel problema.

— Cred că asta explică ce vorbeam mai devreme.

— Probabil că da.

— Vezi?

Timpul trecea şi nu mişca nimic, cu excepţia maşinilor, a autobuzelor şi a unui tramvai, plus câteva camioane. Era duminică şi totul funcţiona la minima rezistenţă. Radu se ridicase să se uite pe fereastră şi Andrei încă stătea în pat. Apoi Radu spuse:

— După ce termin berea mă duc la ţigănci, să mi-o sugă.

Andrei zâmbi.

— Ce, vrei să-ţi fac şi ţie cinste?

— Nu.

— Da, sigur. Hai că bem ceva când mă întorc.

După ce termină cu ţiganca, Radu se postă lângă un chioşc din intersecţie, sub soarele arzător, să bea o bere şi să fumeze o ţigară, simţindu-se foarte relaxat. Deşi nu fusese cine ştie ce, avea senzaţia că obţinuse un fel de victorie. Plătise cam cât pentru patru beri. Capeţi fix cât plăteşti. Radu se aplecă să pună sticla goală la loc şi se uită după două studente tinere, drăguţe, în nişte pantaloni aşa de strâmţi de ziceai că stau să crape pe ele. Asta era moda verii, cică. Pizde.

Apoi apăru o maşină scumpă şi toţi bărbaţii se întoarseră să se uite. Nu era nimic altceva de văzut pe stradă. O femeie la fel de scumpă coborî de pe locul de lângă şofer şi se aplecă spre gemuleţul chioşcului să cumpere ceva. Ţigări. Toţi bărbaţii de pe stradă se uitau la ea. Se întoarse în maşină. Maşina o luă înspre centru. În scrâşnet de cauciucuri.

Radu veni cu patru beri şi le puse pe masă.

— A fost bine?

— O, da. Puţin sport, te ţine în viaţă. Mi-a şi înghiţit-o. Dacă aveai ceva bani puteai să ai şi tu parte de aşa ceva. Dar n-ai nici un leu, nu-i aşa?

Andrei luă un gât de bere.

— Ce-o să te faci fără bere după ce-o să plec în Canada?

Andrei se uită în jur. N-avea nici un răspuns. Au mai băut o vreme în linişte, ascultând zgomotele traficului. Se auzea un tramvai zăngănind în trecere. Şi-au terminat berile.

— Te duci tu de data asta. Uite banii.

Următoarele beri le-au băut stând la fereastră şi uitându-se după fete. Era o zi foarte călduroasă şi fetele purtau haine strâmte sau, dacă nu, rochii decoltate, lejere, de vară. O fată trecu pe sub geamul lor şi când ajunse chiar dedesubt, li se păru că arată din cale-afară de bine, cu materialul subţire al

rochiei agăţat de sânii pe jumătate expuşi. Radu găsea că Andrei are o mutră tare stupidă, aşa beat şi uitându-se după femei. Stătea cu gura căscată, îi străluceau ochii şi avea o privire confuză rău.

— Andrei! Uite-o pizdă pentru tine!

Era o femeie în vârstă care abia-şi mai târa picioarele de căldură. Căra două sacoşe. Purta o fustă urâtă, maro şi avea o expresie de epuizare pe faţă, din pricina greutăţii din mâini şi a căldurii. Andrei zâmbi.

Apoi trecu plutind o fată subţirică. Purta un tricou alb prin care i se vedeau sfârcurile. Radu şi Andrei se aplecară amândoi pe fereastră în timp ce fata trecea pe dedesubt.

— E a mea, spuse Andrei.

— Poate în visele tale obscene. Hei! Prietenu' meu are ceva pentru tine!

Fata nu şi-a ridicat ochii. Au mai privit-o ceva vreme, cum se îndepărta cu fundul ei splendid. Un bărbat care trecea pe acolo se uită în sus la Radu. Se uită însă un pic prea lung. Avea pielea arsă de soare, ca ţăranii, şi purta nişte pantaloni bufanţi de ţigan, iar lui Radu nu-i plăcu deloc cum se uita în sus spre ei. Nu-i plăcea să se uite aşa la el un nespălat dintr-ăsta cu părul pieptănat cu cărare într-o parte, ca în epoca de aur.

— Ce, mă? zise Radu.

Dar sunase ca un fel de „Hai, fă paşi, bă, muistule". Şi bărbatul se oprise. Mai era unul în spatele lui. Avea aceeaşi tunsoare idioată, cu părul puţin umflat în vârful capului, şi aceeaşi faţă de om care trage la plug în soare.

— Vezi că ai gura cam mare...

— Du-te, bă, în pizda mă-tii!

După alte câteva urări, primul dintre bărbaţi îi strigă lui Radu că-l invită până jos să-i dea explicaţii.

Radu îl trase pe Andrei de la fereastră.

— Haide!

— Nu ştiu dacă...

Radu o luă la goană pe scări, cu Andrei pleoscăind în urma lui, încălţat în şlapi. Imediat cum ajunse în stradă sub soarele năucitor, Radu simţi că ceva e tare în neregulă. Nu mai sărise la bătaie din şcoala generală şi tipul ăla venea drept spre el, clar n-o să mai apuce să facă nici un fel de scandal. Apoi se trezi la pământ.

Era un vis. Visul cu dinţii care i se fărâmiţau în gură fără nici un motiv şi-i scuipa întruna afară. Îl visa cu regularitate de mulţi ani şi se tot întrebase ce putea să însemne. Erau şi alte vise care se repetau, desigur. Cel în care era pe punctul de a face sex, dar nu reuşea niciodată din pricina unui lanţ de întreruperi şi tot felul de lucruri care îi distrăgeau atenţia. Sau era într-un loc public, o staţie de autobuz, o sală de clasă, şi descoperea că e gol. Visul în care încerca să ajungă undeva şi se pierdea, apoi nu mai avea timp, ăsta era un vis care dura ore întregi şi se termina abia înspre dimineaţă, când se trezea epuizat la el în pat. Dar visul cu dinţii sparţi era cel mai simplu şi mai consistent dintre toate, şi acum i se îndeplinise.

Pantofi negri, ieftini, fără şireturi, ca să se încalţe mai uşor, şi şosete albe, în dreptul feţei lui. Pantofii îl loveau în coaste şi în umeri. Bătut la sânge de o pereche de pantofi ieftini care se încalţă uşor! Nu era prea amuzant. Văzu pete de sânge pe şosetele albe. Închise ochii.

Aşteptă să fie sigur că pantofii plecaseră înainte de a-i deschide din nou. Se ridică într-un cot. Femeia în vârstă cu fusta maro era în staţia de autobuz. Se uitau unul la altul. Îşi lăsase sacoşele jos, de o parte şi de cealaltă, şi îşi dusese ambele mâini la gură. Vedea ceva îngrozitor. Mai erau şi câţiva tineri în staţie, stăteau şi se uitau. Oamenii din maşini încetineau să se uite. Toată strada se uita. Radu simţea şirurile de ferestre ale blocurilor din jur uitându-se pe furiş în jos la el.

— Andrei! Scoală-te!

Avea o voce ciudată. Buzele îi erau făcute zob.

Şlapii lui Andrei zăceau alături. Se sculă cu greu şi îi luă în picioare.

S-au dus în cameră. Şi-au pus hârtie igienică pe răni. Radu avea doi dinţi sparţi în faţă, în partea de sus, şi-i curgea sânge din buză. Obrazul drept era zdrelit bine. Avea dâre negre de pământ incrustate în piele. Gemea din reflex şi de fiecare dată durerea ascuţită de sub coaste îi curma respiraţia. Andrei avea o tăietură mică şi adâncă sub ochiul stâng. Ochiul era umflat şi închis. Îşi scrântise şi încheietura de la mâna stângă. Au stat pe pat o bună bucată de vreme, poate o jumătate de oră, fără să vorbească. Pe masă erau două beri neterminate. Afară se făcuse linişte şi ei erau perfect treji.

Când s-au întors de la spital era întuneric. Radu stătea cu un tampon de tifon la buză. Andrei se întinsese în pat cu faţa la perete. Autobuzele, tramvaiele şi troleibuzele treceau din ce în ce mai rar de-acum. Se retrăgeau să-şi petreacă noaptea la depou. Ieşiseră gândacii, patrulau pe linoleum. Radu şi-ar fi dorit să fi venit deja săptămâna viitoare, anul viitor. Şi-ar fi dorit să fie undeva departe. Şi-ar fi dorit să fie altcineva, cu totul alt om. Nu era vorba atât de durere – îi dăduseră un calmant la spital – cât de faptul că mâncase bătaie. Trântit la pământ şi bătut ca un câine. Şi de cineva pentru care n-ar fi putut să simtă decât dispreţ – pentru părul său, pentru hainele sale, pentru munca sa, pentru felul în care vorbea. Un ţigan, practic. Iar dinţii sparţi erau semnul înfrângerii sale. Visul cel ciudat devenise realitate. Cei doi dinţi pe care lumea îi putea vedea când vorbea sau zâmbea. Avusese nişte dinţi foarte frumoşi şi până acum nici nu se gândise la asta. Şi uite aşa îi trecuse viaţa, parcă îl pedepsise Dumnezeu. Dinţii ar fi trebuit să fie mai solizi, mai tari ca oasele – cel puţin aşa se presupune. Cei mai puternici din tot organismul. Oamenii care trecuseră prin cutremurul din ’77 spuneau că ce i-a dat cel mai tare peste cap a fost faptul că pământul li se păruse mereu foarte solid.

Înfrânt.

Aşa se simţise şi când s-a dus la apartament să-i ceară iertare neveste-sii şi a descoperit că schimbase yala la uşă. L-a lăsat să intre şi i-a explicat ce

zice legea. Părea nedrept. Dacă l-ar fi iubit într-adevăr, nu profita în halul ăsta de o greşeală. Avea senzaţia că de-abia aşteptase, în tot timpul ăsta, să-l prindă că face un pas greşit, în timp ce el, credul, îşi închipuia că relaţia lor are o bază solidă. Se uita în urmă, la toate prin câte trecuseră, la toate lucrurile pe care şi le spuseseră, îşi amintea toate dăţile în care făcuseră dragoste, şi nu mai ştia ce e real. Cum putea ceva real să se dezintegreze atât de uşor?

Îşi desfăcu o sticlă de bere şi bău. Vărsă un pic când duse sticla la gură, din cauza buzei rănite şi a tifonului. Un şuvoi subţire de bere amestecată cu sânge şi salivă i se prelinse pe gât şi pe mijlocul pieptului, până jos, în pantalonii lui scurţi.

— Andrei, bea o bere cu mine.

— Nu.

Andrei se învelise până peste cap în cearşafuri, stătea cu spatele la Radu. Ca de obicei, salteaua pătată în mod misterios stătea dezgolită sub ochii lumii.

— Andrei, îmi pare rău.

Andrei nu-i răspundea.

Radu rezolvă problema scurgerilor de bere demontând un pix cu mină şi folosindu-i tubul de plastic pe post de pai. Era satisfăcut că reuşise să rezolve problema. Răspunzând provocărilor la care le supune mediul înconjurător, fiinţele umane reuşesc să progreseze din punct de vedere tehnologic. Îşi aminti că citise asta undeva. Dar după ce bău jumătate de sticlă, se văzu nevoit s-o încline ca să ajungă cu tubul până la bere şi o vărsă din nou. Tifonul de la gură era îmbibat de bere şi i se lipise de buză. Turnă bere într-o cană şi bău cu tubul din ea.

— Andrei, calmantele astea n-au nici un efect. Îmi pulsează buza. Cred că o să mai iau o pastilă.

— Au spus să nu le combini cu alcool.

— Mereu spun asta.

— N-o să-ţi mai rămână nici una pentru mâine dimineaţă.

— Parcă tu n-aveai chestii dintr-astea în program. Şi, oricum, ce spunea Iisus Hristos despre ziua de mâine? Îţi aduci aminte?

Andrei nu-i răspunse.

— Spunea că păsările din cer nu se gândesc la ziua de mâine.

Radu luă calmantul şi mai desfăcu o bere. Până la urmă n-a fost o zi chiar aşa de rea. O căldură adormitoare i se răspândea în tot corpul. Începuse cu o senzaţie plăcută de amorţeală în membre şi apoi se întinsese, cuprinzând masa, cana de cafea plină de bere răsuflată, chiar şi pe Andrei, ghemuit ca un copil în aşternuturile sale. Afară se auzeau maşinile trecând, torcând. Căldura cuprindea totul, se răspândea asupra oraşului lâncezind de oboseală şi asupra cetăţenilor săi, li se urca încetişor în paturi. Iar el le vedea garsonierele şi apartamentele de prin blocuri, pe dinăuntru, mii de celule, un fagure de miere electric, desfăcut în două cu cuţitul. Căldura se răspândea prin troleibuze şi autobuze, de-a lungul şinelor de tramvai, care brăzdau pielea de beton a oraşului, ca o dantelărie de nervi. Se strecura în casele ticsite ale ţiganilor şi pe terenurile virane dintre blocuri, în care urlă câinii vagabonzi. Se strecura prin firele de telefon atârnate deasupra străzilor şi pe bulevarde cu şase benzi, largi cât fluviile. Firmele de neon de pe clădirile din Piaţa Unirii clipeau rece spre Casa Poporului.

Oraşul era ţinut laolaltă de o undă invizibilă de electricitate. Când închise ochii, Radu o auzi bâzâindu-i prin corp, urcând şi coborând pe şina spinării. Îşi aminti de doctorii şi asistentele de la spital şi un val de recunoştinţă pentru bunătatea lor îi invadă pieptul, făcându-l să-i vină să plângă. Nu se purtaseră cu el cu dispreţ, pentru că era beat şi pentru că mâncase bătaie. Se purtaseră bine, ca nişte profesionişti. Asistentele îmbrăcate în alb pluteau de-a lungul coridoarelor ca nişte îngeri. O lacrimă fierbinte i se scurgea pe obrazul stâng. Era atât de frumos.

Deschise ochii. Era în Canada. Se odihnea într-un scaun mare şi negru, un scaun de dentist. Era foarte sus, în aer. Prin pereţii transparenţi ai

camerei se vedea oraşul, clădiri cu geamuri strălucitoare, turnuri şi coloane de metal. Dincolo de zgârie-nori era un lac mare, cu reflexii argintii. Urmele albe ale unui avion cu reacţie străbăteau cruciş şi curmeziş cerul de un albastru rece al iernii şi se auzeau clar sunetele rare ale unui concert de vioară, de undeva din tavan.

Un bărbat înalt într-o haină albă stătea în picioare cu spatele la Radu, contemplând cerul. Îşi ţinea mâinile la spate. Oraşul era Toronto, iar lacul era Ontario. Dentistul se întoarse încet cu faţa la Radu. Arăta incredibil de bine. Avea părul cenuşiu, cu câteva şuviţe întunecate, şi barba neagră, cu câteva fire cenuşii. Sprâncenele îi erau negre, bine arcuite, şi acestea, împreună cu ochii lui pătrunzători, inteligenţi şi întunecaţi şi nasul uşor coroiat, îi dădeau aspectul unei păsări răpitoare. Vorbea pe un ton grav, în engleză:

— Ştii, pe vremea când eram copil, în Armenia, într-una dintre dimineţile acestea friguroase, cu pământul îngheţat, plecam de acasă de la tata spre şcoală şi, uitându-mă înspre vest, puteam să văd în depărtare vârfurile înzăpezite ale Araratului.

Dentistul făcu o pauză şi se uită încă o dată înspre oraş. Se întoarse şi spuse mai departe:

— Pot să-ţi refac dinţii. De fapt, pot să-i fac mai puternici decât erau, cu materialele şi tehnologia pe care o avem acum la dispoziţie.

Radu îşi atinse cu limba locul gol, zimţat, unde ar fi trebuit să fie dinţii. Dentistul continuă:

— După cum progresează ştiinţa, cu destui bani ar fi posibil să oprim şi chiar să inversăm procesul fizic de îmbătrânire.

Dentistul se duse înapoi la fereastră. Dădu din cap încet, ca pentru el; oraşul se întindea la picioarele lui.

Radu se trezi cu o lumină neîndurătoare intrând pe fereastră. Se uită la ceas. Avea cadranul spart. Îi era rău şi îl durea gura. Găsi cel de-al doilea calmant al lui Andrei pe masă, înspre partea lui de pat. Se ridică şi se duse

la baie să facă pipi, dar îşi dădu seama că nu poate să stea drept. Jos, la baza cefei, simţea o durere cumplită. Luă calmantul cu apă.

Baia nu se schimbase. În continuare, din tavan tencuiala cădea în fâşii, pereţii erau pătaţi, robinetul de apă caldă şuiera, lăsând apa să se prelingă prin rozetă. Îşi aminti că avea programat un interviu la ambasada Canadei, la ora nouă. Era zece. Se uită la faţa lui în oglindă. Veşti proaste cât cuprinde.

Şi dinţii sparţi.

Viaţa mea de artist

Am acoperit tulpinile copacilor şi arbuştilor cu straturi protectoare de paie şi frunze uscate, am făcut borduri pentru potecile de cărămizi, am tuns iarba. Noi eram vreo treizeci, iar locul era enorm. Iarba de pe terenul vast din faţa clădirilor corporaţiei trebuia tunsă în linii drepte, alternativ, astfel încât şoferii care treceau în viteză pe şoseaua din apropiere să vadă nişte benzi în diferite nuanţe de verde.

Încărcam cu furca frunzele uscate în roabă când José m-a anunţat:

— *Oye, Felipe, anoche pisé mi mujer.*[1]

Arăta foarte încântat de el însuşi. Minunat, am zis. Şi ce-i aşa neobişnuit în asta?

— Stăm într-o cameră cu alţi şase oameni. Nu-i chiar aşa de uşor.

Eram cu toţii imigranţi, majoritatea ilegali. Pe José aproape că-l luaseră pe sus curenţii când a trecut râul să ajungă în Statele Unite. Era cam pirpiriu. În dimineaţa aceea sufla un vânt rece şi el dârdâia din toate mădularele. Era primăvară, dar dimineţile erau încă friguroase în Virginia, mai ales la primele ore. Cu numai câteva săptămâni înainte, când veneam să luăm lopeţile şi greblele dimineaţa devreme, le găseam cozile acoperite cu o pojghiţă de gheaţă.

— *Lo hizimos muy tranquilamente*.[2]

José s-a îndepărtat împingându-şi roaba cu îngrăşăminte, frunze uscsate şi paie, cu aceeaşi expresie de încântare pe faţă.

Supraveghetorul ne-a strigat la masă. Ne-am aşezat în cerc pe iarbă să mâncăm.

Ieşiseră şi câţiva dintre funcţionarii de prin birouri, să se mai dezmorţească. Ne simţeam ciudat uitându-ne la ei în timp ce ne odihneam; acum aveau tenişi albi în picioare şi dădeau câteva ture rapide în jurul parcului industrial la care munciserăm noi toată dimineaţa ca să-i menţinem armonia artificială. Era ciudat să-i vezi pe oamenii aceia mergând atât de nefiresc, în pas forţat. Păreau să se îndrepte cu pas întins spre o treabă anume, în permanenţă concentraţi asupra ţintei, incapabili să se oprească.

Era ţara lor.

Supraveghetorul, Bill, mânca un sendviş, iar noi, ceilalţi, aveam turte de mălai, orez şi fasole. Îmi spusese că ar vrea să-l învăţ spaniolă. Se angajase de curând şi voia să ne fie simpatic. Uneori mă punea să-i traduc. Buza de deasupra îi era ascunsă de o mustaţă pe oală, cum vezi în pozele cu Wild Bill Hickock sau generalul Custer sau oricare altul dintre criminalii ăştia care vânau indieni. Deşi n-avea, probabil, mai mult de treizeci de ani, îi cam atârna pielea pe faţă şi era plin de riduri. Avea ochii albaştri, cu marginile pleoapelor inferioare înroşite. De la droguri, îmi povestise el odată. În tinereţe nu-i stătea capul decât la distracţie.

În orice caz, acum toate astea erau istorie şi, prin urmare, iată-l pe Wild Bill Hickock – după atâţia ani demenţi în care fumase marijuana, se ţinuse de futaiuri, condusese beat şi avusese mici probleme cu legea – supraveghind treaba muncitorilor imigranţi, o chestie care probabil i se părea oarecum exotică şi întrebându-mă dacă n-aş putea cumva să-l învăţ spaniolă.

Desigur, i-am zis că puteam, dar până la urmă povestea asta a rămas la stadiul de discuţie. N-aveam parte de cine ştie ce mediu academic şi studiile interculturale nu se bucurau de succes. Asta şi din cauză că angajatorul nostru ne-a tras tuturor clapa. Ceva mai încolo.

Dacă ştiai engleză şi aveai carnet de şofer, te făceau supraveghetor şi câştigai cu 1.75$ în plus pe oră. Eu n-aveam carnet.

Eddy mă dusese în DC într-o după-amiază. Ne dăduseră liber şi puteam să dau testul. Eddy arăta de 17 ani, dar era cu zece mai mare. Avea o mustaţă mică şi subţire. Toţi îşi lăsau mustaţă, care cum se nimerea, indiferent cât de prost arătau. Dacă n-aveai păr pe faţă, însemna că eşti indian. Era o problemă de rasă. O mustaţă deasă însemna coaie mari şi sânge de cuceritor.

Centrul de testare consta din câteva barăci prefabricate trântite într-o parcare. Funcţionarii erau toţi nişte înfumuraţi. Strămoşii lor fuseseră aduşi din Africa în lanţuri, în calele vapoarelor, şi acum ei erau angajaţi să stea la birou ca funcţionari publici ai Districtului Columbia, iar asta nu prea le convenea. O femeie aspră cu o mapă în braţe stătea lângă mine în maşină. Făcea asta de câţiva ani de zile, dar ei i se părea că trecuseră secole. Plictisită sau nu, arăta bine. Mi-a spus să pornesc maşina. M-am uitat la picioarele ei în timp ce trăgeam frâna de mână şi băgam în viteză şi am luat-o din loc, alunecând uşor. Aveam zece ani de condus în spate.

Nici măcar nu ieşiserăm din parcare, când a tras frâna de mână şi a oprit brusc maşina.

— Ai picat testul.

Trecusem de un indicator de cedare a trecerii, plasat într-un loc unde n-avea ce căuta, cu câţiva metri înainte de colţul străzii. Ar fi trebuit să mă opresc acolo şi să mă uit în stânga şi în dreapta de parcă aş fi vrut să-mi dezmorţesc gâtul. Aşa scria la lege.

Deci n-aveam să mă fac supraveghetor. N-aveam să primesc o mărire de salariu, şi ea putea acum să se ducă liniştită să-şi ia o cafea.

A intrat înapoi în baraca din prefabricate, cu emisferele dosului ei intolerant bâţâindu-se într-o parte şi în alta în pantalonii largi, în timp ce se îndepărta, fericită cum numai oamenii supăraţi pe lume pot fi. Eddy şi cu mine ne-am întors la muncă. Am luat-o prin cartierele deprimante de negri

din sud-estul DC-ului. Erau semne de cedare a trecerii peste tot. Parcă până atunci fuseseră invizibile; acum dădeam peste ele la tot pasul.

— *Hija de puta*, spuse Eddy.

— Mda...

Asta era America. Cam pe atunci am început să am sentimentul că tot ce aş fi încercat să fac aici era sortit eşecului.

Viaţa mi s-a făcut un pic mai bună câteva luni mai târziu când, în cele din urmă, am reuşit să trec de semnul cu „Cedează trecerea“ şi m-au făcut supraveghetor. Aveam camioneta mea şi o echipă de muncitori şi conduceam de colo-colo, între substaţiile de distribuţie a electricităţii din nordul Virginiei. De obicei tăiam iarba, cu nişte maşini de tuns enorme. Şi întotdeauna maşina era cea care făcea ce voia cu tine, te smucea înainte mai repede decât ai fi vrut să mergi. N-o lua la goană, dar nici nu puteai spune că ieşise la plimbare. Vitezele se schimbau din ghidon. Aveam în cap o imagine de desen animat, cu un bărbat numai pielea şi osul, în poziţie orizontală şi ţinându-se strâns cu mâinile de ghidonul uneia dintre maşinile astea de tuns iarba, în timp ce zbura deasupra pământului, cu dinţii dezgoliţi într-un rânjet comic şi totodată disperat.

Iar noaptea, în somn, îţi strângeai pumnii ca un cleşte. Eu aveam mâini mici. Mă trezeam cu degetele amorţite, nu puteam nici să apuc periuţa de dinţi.

Ceasul suna la 4:45 dimineaţa. Era întuneric şi nu-ţi doreai decât să mai dormi puţin. Aşa că îţi începeai ziua cu acest mic act de violenţă împotriva corpului tău obosit. Te sforţai să te scoli, să-ţi strecori corpul ţeapăn în uniformă, pantaloni bej şi tricou verde, peste care venea un hanorac verde cu emblema companiei. Şi o luai în jos pe scări, prin casa cufundată în întuneric, unde ceilalţi încă mai aveau voie să doarmă pentru alte câteva

ore. Îmi luam micul dejun şi-mi pregăteam mâncarea pentru prânz, apoi, pe la 5:20, venea Eddy să mă ia.

Eram vreo 12 cei cărora Eddy ne asigura transportul, într-un microbuz vechi, şi ne cerea câţiva dolari pe zi pentru asta. Dacă aveai noroc, puteai să stai pe roata de rezervă. Nimeni nu prea avea nimic de zis la ora aia. Mergeam înspre centrul oraşului, prin cartierul afaceriştilor, pustiu, şi peste podul care lega DC-ul de Virginia. De acolo se vedea Lincoln Memorial, puternic luminat în zorii zilei, când ieşeam noi din oraş. Abraham stătea acolo singur, pe tronul lui de piatră, pe când abia se crăpa de ziuă, contemplând libertatea, spiritul de sacrificiu şi alte câteva lucruri pentru care America era măreaţă. Ne lua aproximativ o oră să ajungem la companie. Birourile clădirii erau ca nişte barăci de lemn prefabricate. Cum de obicei n-aveam timp, funcţionam cu o precizie de ceasornic şi, imediat cum trăgeam pe dreapta, mă îndreptam spre propriul meu tron. Mă simţeam foarte bine acolo. Era curat şi liniştit, locul perfect pentru acei funcţionari de birou care nu urmau să vină decât peste vreo două ore şi, câteva minute mai târziu, ieşeam un pic mai luminos şi mai cu suflet, pregătit să-mi încep ziua de muncă.

Se formau grupele de lucru, câte un supraveghetor şi o echipă la fiecare maşină, şi ne încărcam camionetele cu roabe, lopeţi, greble, furci şi tot ce ne mai trebuia. Pe la 7 o porneam spre locul unde trebuia să muncim în ziua respectivă, care era la o jumătate de oră distanţă, uneori o oră sau mai mult.

Dar întâi ne opream să luăm mâncare de la El Chino’s, o benzinărie.

Toate benzinăriile astea aveau *fast food*-uri – cartofi prăjiţi şi sendvişuri şi pizza, făcute undeva într-o fabrică, întotdeauna cu un gust suspect, întotdeauna pline de grăsime şi foarte tentante – sau cafea şi gogoşi. Şi, dacă erai destul de tâmpit, găseai şi fasole *burrito* ambalată în plastic, cu cincizeci de ingrediente care expirau peste luni de zile, pe care puteai s-o desfaci şi s-o pui la microunde, ca să te facă apoi să tragi nişte băşini care puţeau de parc-ai fi avut în cur un cimitir întreg. Dar trecea ceva timp între

micul dejun şi prânz şi totul era aşa de tentant. La El Chino's aveau întotdeauna cartofi prăjiţi dintr-aceia plini de grăsime şi foarte condimentaţi, sendvişuri calde cu *bacon*, de care trăgeai cu dinţii şi se întindea şi ouă răscoapte. Iar El Chino probabil că se trezea la fel de devreme ca noi, amărâtul. Probabil că atunci când era copil, în oraşul lui de baştină din Asia, se uita la taică-su cum spăla şi călca mii de cămăşi pe zi într-o cameră înăbuşitoare, plină de boilere şi aburi, şi acum era fericit că avea o benzinărie a lui pe unul dintre drumurile nu foarte aglomerate ale Americii. Nu ştiu de unde venea – China, Vietnam sau Coreea –, dar mare parte din viaţă şi-o petrecuse la benzinăria lui, iar de-a lungul anilor învăţase chiar şi spaniolă. Ştia să numere, cel puţin.

Cam în acelaşi timp cu noi, apăreau şi oamenii de la celelalte companii din zonă care se ocupau cu amenajarea, şi era ciudat să-i vezi. Aveau uniforme aproape ca ale noastre, doar că într-o nuanţă de verde diferită şi cu altă emblemă. Îţi stricau toată liniştea, pentru că arătau ca noi, dar erau străini. Ca şi cum te-ai uita într-o oglindă în care totul este deformat, dar numai puţin. Simţi că ar trebui să recunoşti feţele şi totuşi nu reuşeşti.

Făceau aceeaşi muncă şi trăiau la fel ca noi. Numai compania era diferită. Nu eram unici pe lume, prin urmare. Ne înrolaserăm într-o armată care-şi desfăşura trupele prin toată ţara, salariaţi în război cu dezordinea suburbană.

Serveam patria amenajând peluzele din faţa caselor, adică acele locuri care te făceau să înţelegi că America e condusă de companii, face parte dintr-un sistem. Te pierdeai în sistem pentru câţiva dolari pe oră. Ei cumpărau pământul, ei ridicau casele şi apoi aduceau trupele de gherilă ale imigranţilor ilegali să amenajeze locul, ca să arate drăguţ şi civilizat şi, mai târziu, ca să-l menţină aşa. După aceea vindeau loturile, cumpărau iar pământ şi o luau de la capăt.

Camioanele veneau şi descărcau munţi întregi de îngrăşăminte, paie şi frunze uscate. Cu o iarnă în urmă, devreme, în dimineţile îngheţate, când de-abia se zărea vreo geană de lumină pe cer, movilele acelea de materie organică închisă la culoare scoteau aburi când le descărcau şi scoteau aburi când îţi înfigeai lopata în ele, lopata cu coada acoperită de o pojghiţă de gheaţă, iar dacă îţi uitai mănuşile acasă într-o asemenea dimineaţă, puteai să-ţi bagi mâinile reci în grămada aia caldă care fermenta.

Apoi, ei bine, venea primăvara şi nu mai erau aburi. Nu mai era nimic drăguţ. Doar o movilă mare, închisă la culoare, într-o zi, de altfel, plăcută. Ore întregi săpam la muntele ăla, învârtindu-ne de colo-colo cu roabele încărcate, ca nişte furnici hărnicuţe din desenele animate, obsedate de o baligă enormă lăsată în urmă de o ierbivoră supraponderală. Soarele urca pe cer şi, cu o oarecare satisfacţie, vedeam cum toată munca noastră cu datul la lopată, împinsul la roabă şi tot aşa începea să aibă efect. Muntele se făcea tot mai mic. Eram chiar un pic entuziasmaţi la gândul că în curând va dispărea de tot. Strigam unii la alţii din ce în ce mai tare şi munca mergea ca pe roate. Era rândul *nostru* să-i venim de hac! Să-l înfrângem! Încă puţin şi dispărea ca şi cum n-ar fost, chiar înainte să vină următorul camion. Roabele pline haleau acum cu înghiţituri mari bucăţile rămase din morman. În sfârşit, puteam să ne întindem la soare şi să vorbim tot felul de căcaturi pentru o vreme.

Dar apoi, în depărtare, ieşind de pe şosea acolo unde începea drumul care ducea înspre locul nostru de muncă, se ivea un alt camion; abia îl vedeam, mic, ca de jucărie, venind către noi. Şi-l priveam cum se face din ce în ce mai mare. Era plin ochi cu îngrăşăminte şi îşi ridica remorca, huruind, ca să-şi verse încărcătura exact în locul unde fusese celălalt munte.

N-am învins niciodată muntele acela. Indiferent cât de buni am fi fost, grămezile de îngrăşăminte, paie şi crenguţe creşteau mereu la loc. Toată treaba asta a noastră cu furcile, roabele şi netezitul straturilor protectoare ţinea toată ziua, zi de zi; aşa ne-am petrecut toată primăvara. Tantal, Sisif şi

ridicolul. În America existau cantităţi infinite de îngrăşăminte. Era ca o predestinare, imediat cum părinţii pelerini s-au dat jos de pe vapoarele lor şi s-au trezit că trebuie să facă faţă provocărilor agricole, s-au hotărât să-şi planteze nişte tufe, pe care să le înconjoare cu straturi protectoare, iar toată treaba asta urmau s-o facă indienii. Prin urmare, asta era viaţa noastră. Să le facem pătuţul preţioşilor pomişori, să bătătorim uşurel straturile, ca să arate îngrijite şi plăcute ochiului, şi să prevenim apariţia buruienilor pentru încă un an.

Toată munca asta. De ce să nu arate ceva mai natural, mă întrebam, de ce să-mi petrec zilele făcând gogoşele de bălegar la baza copacilor tineri şi a puieţilor?

Dar era o întrebare tâmpită. Genul de întrebare pe care o pune un om care nu e în stare să-şi găsească altceva de lucru. Totul era calculat. Pur şi simplu nu-i costam prea mult. Tuturor le plac lucrurile drăguţe şi, dacă sunt drăguţe şi ieftine, atunci le plac şi mai tare.

Iar serile, când cobora soarele pieziş şi aveam de-a face cu ultimul munte de îngrăşăminte, pe ziua aceea, cel puţin, americanii veneau acasă în maşinile lor, de la slujbele lor de prin birourile capitalei la peluzele frumos amenajate, şi viaţa era minunată. Zgomotul portierelor trântite şi al televizoarelor deschise. Chiar arăta ca unul dintre locurile în care să-ţi doreşti să trăieşti. Soarele nu mai ardea, munca pe ziua aceea era gata, se vedeau grădinarii în fundal, strângând totul, încărcându-şi uneltele în spatele camionetelor.

Noi trăiam în altfel de locuri. Noi locuiam în oraş.

Cartierele de negri erau cele mai ieftine. Mai existau şi câteva zone mixte. Cea mai bună soluţie era să închiriezi o casă mare într-un cartier al negrilor şi s-o umpli.

Don Pablo şi cei doi fii ai lui locuiau împreună cu vreo alţi 14 oameni într-o asemenea casă. Odată a trecut pe acolo o curvă, vai mama ei. Avea

nevoie de vreo 10 dolari, urgent. Câţiva chiriaşi au venit până la uşă, dar nu era nimeni tentat. Femeia tremura ca un câine bolnav. În cele din urmă, lui Don Pablo i s-a făcut milă de ea şi a luat-o în primire, apoi au urmat fiul lui mai mare şi cel mic, care avea cu câţiva pesos mai puţin decât îi trebuiau în dotare. Toţi cu zece dolari.

— *Bastante burato*[3], i-am zis fiului cel mare al lui Don Pablo, în timp ce făceam nişte straturi; tăişul lopeţilor noastre felia frumos gazonul, apoi pătrundea uşor în pământ.

El m-a privit lung.

— Noi suntem şi mai ieftini.

Imigranţii n-aveau deloc respect pentru bieţii negri. Ei aveau hârtiile în ordine, vorbeau engleză şi tot trăiau în rahat.

M-a întrebat de ce nu mă duc şi eu la curve. Ce, eram zgârcit?

— Eu? Am femeie.

Nu i s-a părut un motiv suficient de bun.

Eram în 17 martie, iar eu mă mişcam îngrozitor de încet. Mi-ar fi picat bine o sărbătoare. Nu păreau să aibă prea multe sărbători în Statele Unite. Cred că eram doar foarte obosit în ziua aceea. Şi Wild Bill Hickock vine şi-mi spune:

— Tre’ să ne mişcăm un pic mai repede. Mă rog, dacă se poate. Băieţii lui Reuben ne-au cam luat-o înainte.

A spus-o politicos. Aproape cerându-şi scuze, de fapt. Unul dintre ceilalţi supraveghetori se trezise să mănânce căcat de elefant ceva mai repede şi Bill era un pic nervos pe chestia asta.

— Pe mine nu mă deranjează, i-am zis, împingându-mi roaba plină.

Lucrul amuzant era că Wild Bill nici măcar nu voia slujba asta. Îl obligase nevastă-sa să şi-o ia. El ne-a povestit. Investise bani în echipament.

Putea fi propriul lui şef. S-a apucat să ne povestească asta odată, în timpul mesei de prânz.

Stăteam în cerc, vorbind engleză, eu, Bill şi un negru mare din New York, Stan, care se mişca cu încetinitorul şi era şi el supraveghetor. Stan încerca să-şi umple timpul aşteptând să facă rost de o slujbă ca îngrijitor la terenurile de sport dintr-o şcoală, unde ar fi avut mult mai puţină treabă de făcut. Venise în Virginia pentru că nevastă-sa îşi găsise un serviciu mai bun în DC. Stan îmi spunea că el nu şi-ar mai părăsi nevasta la vârsta lui – avea vreo 35 de ani – pentru că era prea târziu să se mai poată obişnui cu altă femeie. Într-un fel, era soţul perfect. Stătea serile pe-acasă, trăgând din chiştoc şi ascultând muzică. Era şi Ramón cu noi, un grăsan din El Salvador cu obrajii rotunzi ca de copil, ochi de chinez şi o mustaţă subţire.

Aşa, şi Wild Bill ne povestea cum l-a bătut nevastă-sa la cap să-şi ia serviciul ăsta, pentru că un salariu stabil era cel mai bun lucru din lume.

Se trezea înainte să se lumineze de ziuă, îşi ducea fiica – din prima lui căsnicie – la creşă şi ajungea la companie pe la 6 jumate, îşi umplea camioneta şi o pornea spre locul de muncă, iar pe la 7 sau 7 jumate era acolo, gata să facă bani. Îşi trecea în condică nouă ore de muncă, se ducea acasă, se spăla şi mânca. Presupun că se uita la televizor câteva ore şi-şi asculta femeia plângându-se de ce se mai întâmpla la ea la birou.

— Şi încă vrea să facă sex în fiecare noapte, adăugă el.

M-am uitat în ochii lui înroşiţi şi l-am văzut căţărându-se pe ea, îndatoritor. Apoi plecând dimineaţa şi încercând să nu facă prea mult zgomot, ca să o lase să sforăie, trăgându-şi singur un şut în cur să se dea jos din pat şi să se ducă la muncă pentru salariul ăla stabil.

Ramón ne-a spus că în fiecare seară se duce la femeia lui, tot din Salvador, şi ea îi satisface toate poftele. Ramón avea o voce plângăreaţă şi semăna cu un eunuc, genul de bărbat preocupat mai degrabă de burta lui decât de coaie. Ea voia să se mărite cu el pentru că el avea drept de rezidenţă, iar ea nu, dar, în schimb, ea avea o fată de care trebuia să aibă

grijă. Aşa că Ramón profita cât putea, se ducea la ea acasă în fiecare seară, rânjind şi îndopându-şi faţa aia grasă a lui.

— Ăsta e singurul motiv pentru care e bine să te însori, spuse Wild Bill. Pentru mâncare.

Apoi se uită la ceas.

— Gata cu prânzul. Hai înapoi la lucru.

— Dar de-abia a trecut o juma' de oră, am protestat eu.

— Pauza de prânz e doar de o juma' de oră.

Până atunci îmi luasem câte 45 de minute, în echipa lui Reuben şi a lui Eddy, şi credeam că atâta am dreptul să stau. Când colo, furam de la companie. Uneori, după ce mâncam de prânz, aveam timp chiar şi să-mi trag şapca pe ochi pentru un pui de somn. Zilele acelea fericite se terminaseră. Wild Bill, omul care pe vremuri obişnuia să conducă beat pulbere şi să se îndoape cu substanţe ilegale, se hotărâse s-o facă de-acum încolo ca la carte.

Mi-am umplut roaba pentru a cinşpea sau poate a şaişpea oară pe ziua aceea şi m-am îndreptat către următorul copac.

Eu m-am însurat pentru că n-aveam nici un sfanţ.

Cei 1 500 de dolari pe care îi împrumutasem se terminaseră, Rosa se apucase să mai împrumute încă 500, facturile veneau întruna şi eu nu reuşeam să-mi găsesc de lucru nici măcar la un bufet nenorocit de pe şosea, să le pun pe masă cafele şi gogoşi, la cinci dimineaţa, unor rataţi ca mine. Până şi în bombele astea îmi cereau să le arăt actele! Lucrasem vreo două zile într-o librărie dintr-un ditamai mall, pe terenurile virane de la periferiile oraşului Montgomery, Maryland. Îi minţisem cu actele. M-au lăsat să lucrez vreo două zile, cât am tras eu de timp că o să le aduc. Apoi m-au dat afară şi mi-au trimis plata prin poştă.

Stăteam pe treptele din faţa uşii. Asta se întâmpla prin octombrie şi era încă o vreme călduţă.

— Hai să ne căsătorim, am zis.

Era mult mai uşor decât să cumperi o maşină, de exemplu. M-am dus până la tribunalul din Rockville cu paşapoartele noastre şi am făcut o programare peste câteva zile. Rosa şi-a luat liber de la birou în după-amiaza respectivă, eu am împrumutat o haină şi am luat un autobuz până în Rockville.

Am mers să bem o cafea şi să stăm puţin de vorbă, să vedem dacă într-adevăr e bine ce facem. Cafeaua şi discuţia fuseseră ideea ei. Eu plătisem deja taxa la tribunal şi nu simţeam nevoia să mă răzgândesc. I-am spus că o iubeam şi asta a părut s-o liniştească.

Căsătoria a fost oficiată de o femeie şi noi ne abţineam să nu râdem când am zis cuvintele. Era ca în filme. N-aveam nici inele. Apoi am luat autobuzul înapoi până la mine acasă – în toamna aceea locuiam într-o cameră de la subsolul unei case, în Montgomery – şi ne-am consumat căsătoria.

După cum s-a dovedit, ar fi fost mai uşor să-mi fac rost de acte false pentru dreptul de rezidenţă, şi mai ieftin, pe deasupra, dar în momentul acela nu ştiam pe nimeni care să mă ajute în problema asta.

Într-o zi mă învârteam pe la firmă aşteptând să mă duc acasă şi unul dintre funcţionarii de la birou m-a chemat înăuntru.

— Sunt unşpe oameni acolo, mi-a zis el. Alege trei.

Uneori mă puneau să fac şi lucruri de genul ăsta, pentru că vorbeam spaniolă, cică.

Am intrat în camera unde erau cei unşpe oameni, unii aşezaţi, alţii în picioare. Păreau să fie mai mult de unşpe, poate pentru că erau toţi cu ochii pe mine, aşteptând să decid. Toţi auziseră că probabil e rost de vreo slujbă şi veniseră din oraş, de la o oră distanţă, să vadă despre ce e vorba. Unii dintre ei erau mai în vârstă. Unul avea chiar fire cărunte în mustaţă şi o figură

înţeleaptă şi blândă. Îmi doream ca omul acela să aibă o slujbă. Simţeam că viaţa ar trebui să devină ceva mai uşoară pentru cineva cu o asemenea faţă.

— Hai să vedem. Cine e căsătorit?

Aveam şapte oameni.

— Cine are şi copii?

Au rămas cinci.

Trei dintre ei, cu cei mai mulţi copii, au primit slujbele; printre ei era şi cel care îmi plăcuse. Scăpasem de responsabilitate, deşi nu eram sigur de criteriile pe care le aplicasem. E posibil să fi descurajat folosirea metodelor contraceptive. Le-am luat numele şi m-am dus la şef.

— Fă-le nişte xeroxuri după actele de identitate, te rog, mi-a zis şeful.

Aşa că i-am dus pe norocoşii candidaţi la xerox şi ei mi-au înmânat documentele. Erau toate false. Şi prost făcute. Dacă îţi treceai degetul peste ele se simţea că fotografiile erau decupate şi lipite pe deasupra. Am glumit cu ei, spunându-le că actele sunt false. Râdeau cam cu teamă, dar n-au spus nimic. Pe moment, eu eram un birocrat al companiei, o persoană importantă. Şi nişte bărbaţi în toată firea râdeau de bancurile mele stupide, speriaţi de moarte, pentru că aveau mare nevoie de o slujbă.

Am făcut xeroxuri. Ca să avem o dovadă, în caz că sunau cei de la imigrări, că am angajat numai rezidenţi cu acte în regulă. Compania îşi făcuse datoria, după litera legii. Compania noastră era la concurenţă cu celelalte companii care făceau acelaşi lucru, aşa că să respecţi spiritul legii nu era o opţiune. Era primăvară şi creştea iarba, iar peluzele trebuiau să aibă marginile frumos aranjate.

Cei de la imigrări n-au sunat niciodată. Imigranţii ilegali erau deja o instituţie. Care se ocupa de muncile neplăcute.

Ceilalţi opt oameni făcuseră călătoria de pomană, dar a doua zi se zvonea că e nevoie de un om care să spele vasele. Pe uşile din spate, erau admişi în bucătăriile restaurantelor din centru.

Am luat-o pe şosea către benzinărie şi mi-am cumpărat o bere pentru drumul înspre casă.

De obicei lucram până la 5 şi eram înapoi la companie, să ne lăsăm uneltele, pe la 5 jumate sau 6. Eddy, desigur, nu putea să plece până nu se întorcea şi ultimul om să aducă echipamentul, adică omul care lucrase cel mai mult în ziua respectivă sau la cea mai mare distanţă. Aşa că rareori plecam de la companie înainte de 6 jumate, uneori chiar mai târziu.

Aşteptam până făceam măcar o treime din drumul înspre casă înainte să-mi desfac sticla de bere, ca să nu mă chinui cu vezica plină. Un asemenea disconfort era ultimul lucru pe care mi-l doream. Corpul meu se simţea deja mai bine, relaxat după muncă. Mi se făcea sete, cum ne întorceam noi prin DC, cu toată populaţia trează şi în mişcare la ora asta, toţi americanii aceia ocupaţi şi de succes, agitându-se de colo-colo în lumina serii, văzându-şi de treburi; mi se făcea sete şi mă cam luam de la berea aia. Era o binecuvântare. Îmi plăcea să mă uit la oraş seara şi la toţi oamenii aceia care făceau bine. Nu, nu era o binecuvântare. Era doar o bere. Nu era rău.

Asta însemna că ajungeam acasă un pic după 7 jumate. Nouă ore plătite. Cel puţin şase dintre ele mi le petreceam pe drum, încărcând sau descărcând roabe şi învârtindu-mă degeaba pe-acolo. Îmi rămâneau nouă ore pe zi, dacă totul mergea bine, pentru orice altceva, inclusiv dormit.

În perioada aceea, duşul era pentru mine o mare plăcere. Apa fierbinte pe muşchii mei obosiţi, spălatul în sine şi un rând de haine curate după aceea – tricouri şi hanorace – şi faptul că eram liber până adormeam. Asta nu se întâmpla niciodată prea târziu, cam imediat după ce-mi pregăteam ceva de mâncare.

Ultimul lucru pe care-l făceam era să-mi pun ceasul să sune.

Mă sculam dimineaţa şi o luam de la capăt.

Anotimpurile treceau.

Ajunsesem acasă şi îmi făceam ceva de mâncare, ceva cu carne. Colegii mei de cameră se uitau la mine oripilaţi, pentru că ei erau vegetarieni şi participau la campanii pentru drepturile animalelor. Eu nimerisem printre ei accidental. Era una dintre casele acelea din DC pline de tineri cinstiţi care lucrau pentru organizaţii non-profit care se ocupau cu astfel de campanii. Ai mei erau cu campania pentru Mâncare Necontaminată, militau pentru vite, să nu li se mai facă de petrecanie, ca să dea mai mult lapte. În America, pâinea are vreo douăzeci de ingrediente şi e făcută în fabrici la sute de mile distanţă. Merele sunt mari şi frumoase, dar n-au nici un gust. Animalele sunt dependente de droguri. Era într-adevăr o problemă, dar în momentul acela nu voiam decât să-mi pregătesc masa de seară şi vegetarienii mei plângăreţi încercau să mă convingă să nu contaminez o anumită tigaie, prăjind în ea un animal mort.

— Putem să facem şi noi ca evreii, ei au câte două seturi din fiecare, am sugerat.

Pe Continentul Pierdut, maniile culinare deveniseră una dintre multele noi religii. Nu se prindea nimeni că singurul fel în care puteau salva pământul era să-l dea înapoi indienilor.

— De ce nu cooperezi? scânceau ei.

— Pentru că mă doare-n cur.

M-au considerat înapoiat din punct de vedere politic. Nu „progresist“. Eu îi consideram pe ei americani. Le era greu şi lor să fie anglo-saxoni, responsabili pentru soarta lumii. Era o situaţie cam stupidă, dar plăteam foarte puţin la chirie.

De fapt, lucrasem şi eu pentru scurt timp în birourile uneia dintre organizaţiile acelea care se ocupau cu campaniile. Eram cercetător, şi încă unul foarte bun. Dar femeia americană, cu firea ei constant plângăreaţă şi cam ticăloasă, împreună cu înfiorătoarea plictiseală a unei zile de muncă,

m-au făcut să-mi dau seama că am şi eu limitele mele şi, într-o zi, am simţit nevoia să iau o gură de aer, am plecat la plimbare şi nu m-am mai întors.

Apoi mi-am făcut rost de slujba asta. Se plătea ceva mai puţin. Dar nu se plângea nimeni. Era doar o muncă de îndeplinit şi atât. Nu mai era vorba de nici un fel de ambiţii, posturi, idei, cauze, şi oamenii se înţelegeau mult mai bine.

Am trecut prin toate anotimpurile, de la îngheţul iernii la canicula verii. La începutul primăverii s-a pornit o ninsoare întârziată şi ne-am oprit din lucru, ne-am urcat într-un camion şi ne-am uitat ce frumos cad fulgii, speram să acopere lumea şi să se sfârşească ziua de muncă, iar Luis ne spunea despre femeile pe care le futuse, şi altcineva povestea despre un bărbat care a lucrat pentru companie până şi-a pierdut unul dintre degetele de la picior din cauza unui ferăstrău electric şi a primit douăşpe mii de dolari drept compensaţie, pe care s-a apucat să-i bea până când i-au mai rămas vreo trei mii, iar pe ăştia i-a furat cel mai bun prieten al lui şi s-a întors cu ei în El Salvador. Eram cu toţii de acord că bine îi făcuse. Acasă, cu trei mii de dolari puteai să cumperi pământ şi să-ţi faci o viaţă. Omul nu tre' să se pişe aşa pe şansele pe care le are. Şi am vorbit despre cât ai putea să câştigi dacă ţi-ai pierde un deget sau o mână. Accidentele puteau fi şi cu noroc. Apoi s-a oprit ninsoarea, a ieşit soarele şi supraveghetorii au început să ţipe la noi să ne dăm jos din camioane. Dacă nu terminam treaba, îi puneam într-o postură proastă.

În miezul verii, când aveam şi eu camioneta mea, echipa pe care o conduceam îşi termina treaba şi după aceea, cum eram într-un loc liniştit, la ţară, se adunau cu toţii să mănânce de prânz şi se întindeau la umbră. Odată, prin nord-vestul ţării, unde erau dealuri şi DC-ul părea foarte îndepărtat, am văzut un vultur uriaş coborând din înalturi şi aşezându-se în faţa noastră, în praful de pe drum. Luis mi-a spus că în Salvador era plin de dihănii dintr-astea pentru că mereu se găseau cadavre pe drumuri. Americanii susţineau

guvernul împotriva rebelilor şi, prin urmare, mereu rămâneau cadavre în drum.

Unii nu vor să lucreze pentru alţi oameni. Ştiu că cel mai bine e să aibă pământul lor, că atunci pot fi liberi. Asemenea oameni sunt adevăraţii idealişti, pentru că au viziunea primilor paşi pe care trebuie să-i facă fiinţa umană ca să fie împlinită. Cei care lucrează pentru alţii îşi compromit acest ideal. Cei care lucrează orbeşte pentru alţii şi nu-şi dau seama la ce au renunţat sunt deja pierduţi.

Săptămâna Paştelui, *Semana Santa*, este o sărbătoare care durează o săptămână în America Latină. În America anglo-saxonă, desigur, este doar o altă săptămână de muncă. Deci am lucrat în Vinerea Mare şi apoi am aflat că urma să lucrăm şi în sâmbăta Paştelui.

Asta era o veste proastă în sine. Dar era o veste proastă şi pentru că nu urma să fim plătiţi pentru orele în plus. Dimpotrivă, pentru ce depăşea cele 40 de ore de muncă obişnuite, primeam *jumătate* din plata obişnuită pe oră. Doi dolari jumate în loc de cinci.

Exista un salariu minim, dar asta se pare că nu conta prea mult. Contractul nostru stipula că trebuie să primim un salariu săptămânal, dar nu spunea pentru câte ore. Aşa că, practic, în loc să ne jefuiască de-a dreptul, compania ne dădea un bonus pentru orele în plus pe care le lucram. Şi cum se întâmpla să lucrăm nouă sau chiar zece ore pe zi, pierdeam cam zece dolari pe săptămână. Apoi, la fiecare două săptămâni, trebuia să lucrăm şi sâmbăta. Asta îţi lăsa destul timp să te îmbeţi peste noapte, să te cerţi cu nevasta şi duminică să dormi toată ziua. Iar luni treceai iar la treabă, la îngrămădit bălegar în jurul copacilor.

Aşa că eram în sâmbăta Paştelui, împingându-ne roabele, aranjând alte câteva straturi protectoare în jurul tufelor, bătătorindu-le frumos şi pierzându-ne vremea cu alte asemenea activităţi idioate la departamentul de

înzorzonare. Ne aflam în acelaşi parc industrial în care, cu ceva vreme în urmă, Wild Bill mă rugase să-l învăţ spaniola. Părea să fi uitat complet de asta. Eram cu toţii într-o dispoziţie cât se poate de proastă. Şi cum mormăiam cu toţii în spaniolă, fără să ne mişcăm prea vioi, pe Bill l-a apucat paranoia. I s-a părut că José, pe care îl rugase să se mişte puţin mai repede, a zis ceva despre el în spaniolă. Poate chiar o fi zis.

— Ce-i, José, ai vreo problemă cu mine?

José a spus că n-are. Ce altceva ar fi putut spune? Oricum nu vorbea engleză prea bine, aşa că, şi să fi vrut, tot nu putea zice mare lucru.

Nu-mi plăcea ce se întâmpla. Nici unuia dintre noi nu-i plăcea. Îi spusese lui José să-şi vadă naibii de treabă. Noi ne vedeam de treabă oricum. Eram de mult acolo. Nu era nevoie să ni se mai spună.

José a venit întâi la mine:

— *Trabajamos hasta las cuatro. No más. Qué dices?*

Mie îmi convenea. Şi vorbele lui au ajuns la urechile tuturor celorlalţi din echipă. Indiferent dacă terminam sau nu până la patru, aveam să ne încărcăm echipamentul în camion şi s-o luăm din loc. Până la patru, atât. De-abia aşteptam. Eram bucuroşi că reuşiserăm să luăm împreună o decizie.

Prin urmare, la patru deja încărcam camionul. José conducea. Dar Bill, transpirat tot, vine în goană şi îmi spune mie, pentru că eu eram cel care vorbea engleză:

— *Hey!* Ce v-a apucat, băieţi?

— Ne pregătim de plecare.

— N-aţi terminat treaba!

— Ba am terminat.

Am ridicat rampa din spate a camionetei. José s-a strecurat pe locul şoferului. Am urcat cu toţii. Bill înjura. Am plecat şi l-am lăsat acolo, cu alţi câţiva oameni. Îmi amintesc că Ramón era unul dintre ei. Îmi amintesc ce privire de şobolan avea, privirea unui om care n-ar fi niciodată în stare să

iasă din turmă. Ne-am întors la companie, am descărcat echipamentul şi ne-am dus acasă.

Nu era mare lucru. Dar nouă ni se părea că am realizat ceva.

În noaptea aia m-am îmbătat cu Rosa şi ne-am certat. Nu-mi amintesc ce ne-am spus, dar totul era foarte dramatic. Din cauza mea, eram supărat pe viaţă şi pe ea. Presupun că îmi plăcea să dau vina pe ea pentru America. E o vină cam mare, şi tot ea era de vină şi pentru alte lucruri. Detaliile nu sunt aşa de importante, mereu ne întorceam la câte o chestie foarte veche, cauzele Războiului Troian sau ceva legat de un măr. Cine ce i-a zis cui şi de ce. Mai târziu spunea că am trântit-o jos de pe scaun. Îmi amintesc vag că la un moment dat se învârtea cu picioarele în sus pe podea. Devenisem un tip cam nesuferit. Până atunci crezusem despre mine că sunt o persoană decentă, dar ceva mi se întâmplase şi acum nu mai era adevărat ce credeam şi nu ştiam nici ce anume s-a schimbat. M-am trezit singur, dimineaţa devreme. La un moment dat a intrat în cameră, gata îmbrăcată şi s-a uitat la mine. Am deschis ochii. Mă durea tot corpul. Mi-a spus că sunt un ticălos.

— Du-te dracului, i-am zis şi eu.

Parcă nici vocea nu mai era a mea. Eram răguşit mort. Şi alea erau primele mele cuvinte în ziua aceea, Duminica Paştelui.

Rosa a plecat. Dar nu ne-am despărţit. Eram îndrăgostiţi.

Asta s-a întâmplat duminică, tocmai bine să-mi strice ziua liberă.

Luni, Iisus se simţea deja mai bine, şi eu la fel. M-am trezit pe întuneric, m-am dus jos şi când a venit Eddy i-am zis să le spună că-mi iau liber.

M-am băgat înapoi în pat şi când m-am trezit din nou strălucea soarele şi era tare bine că mai aveam câteva ore lungi şi goale înaintea mea. Fără roabe, fără îngrăşăminte. M-am plimbat prin cartier, fericit, mi-am cumpărat ceva de mâncare, m-am dus până la poştă; genul de lucruri pe care de obicei n-aveam vreme să le fac. Şi în tot timpul ăsta mă gândeam la ei muncind, în

vreme ce eu eram liber, şi asta m-a făcut să mă simt şi mai bine. După prânz am adormit pe canapeaua mare de sub fereastră. Aveam toată casa aia mare şi goală la dispoziţia mea. Toţi ceilalţi locatari erau pe afară, salvau lumea. Să le fie de bine. Eu voiam să salvez ceva din mine.

După-amiază m-am apucat să scriu o poveste. Nu mai scrisesem niciodată o poveste şi nu ştiam dacă sunt în stare. Nu ştiam cum să fac bani pe tărâmul mierii şi al laptelui şi nu ştiam multe alte lucruri, iar să scriu nici atât. Totuşi, ca prin farmec, cuvintele se rostogoleau afară, separate şi legate, deveneau propoziţii şi paragrafe care curgeau în josul paginii, transformându-se, cu toată stângăcia lor, în ceva mult mai coerent decât viaţa mea. Asta era libertatea. Ceilalţi muncesc, mă gândeam, şi eu stau aici la masa asta, cu un creion în mână, în casa asta mare şi goală. Puteam să scriu o propoziţie şi, dacă nu-mi plăcea, puteam s-o şterg şi să fac alta nouă. Dacă exersai îndeajuns, căpătai puterea să spui tot felul de lucruri, chiar dacă nu le auzea nimeni altcineva. O parte îngrădită din tine, o parte debilă, începea să se mişte şi să vorbească, neîndemânatică şi cu atâta mirare.

Afară, prin uşa pe care o lăsasem deschisă, vedeam o pisică; tocmai se trezise, probabil, şi-a întins labele din faţă cât de mult a putut, cu coada ridicată drept în aer, ca un fulger.

În ziua următoare m-am întors la lucru. Eddy nu le spusese că nu vin luni şi m-au chemat în birou pentru asta şi pentru incidentul de sâmbătă; m-au pus să semnez o hârtie prin care eram de acord că sunt vinovat de ceva. Şi pedeapsa: urma să lucrez într-o altă zi liberă, fără plată. Ei bine, aveam nevoie de bani, dar aveam nevoie şi să-mi exersez propoziţiile, şi probabil să mai trag un pui de somn pe canapea.

Când am ajuns la locul de muncă, Wild Bill a venit la mine. Am schimbat câteva cuvinte despre ce se întâmplase. Destul de politicos.

— Am hotărât că nu mai lucrăm după patru. Asta a fost tot.

— Ascultă, eu sunt şeful aici!

— Ştiu asta.

Voiam să cad la pace cu el, dar n-aveam de gând să capitulez.

— Să muncim sâmbăta pe jumătate din bani! Săptămâna Patimilor e sărbătoare în America Latină, toată săptămâna e sărbătoare. Aici nu înseamnă nimic.

— Ba înseamnă, dacă eşti creştin, spuse Bill.

Atunci m-am prins. El era pocăit. Americanii ăştia parcă o au în sânge. Adică îţi faci de cap vreo câţiva ani şi apoi, imediat ce devii un pic confuz şi te frigi, cum se întâmplă mereu în ţările pustii şi deprimante, Iisus dă peste tine şi te ridică la pieptul Lui. Apoi Iisus le strânge sufletele şi ei se văd scăpaţi.

Mi-a părut rău pentru Wild Bill. Nu era prea deştept. Era la fel ca noi, ceilalţi, încercând doar să meargă înainte, nu prea apuca să doarmă, nu prea avea bani, era hărţuit între doi stăpâni, se străduia să-şi facă nevasta fericită şi-şi dăruia majoritatea orelor lui de viaţă unei munci care nu însemna nimic pentru el, care îl plimba de colo-colo, la întâmplare, şi-l făcea să se simtă atât de mărunt.

Mi-a părut rău că ne-am purtat cu el ca şi cum ar fi fost omul companiei. Era doar un om, cu nimic mai norocos decât noi, şi de asta voiam să fac pace cu el.

Dar, lucru cu adevărat incredibil, el insista – în timp ce oamenii de pe cositoare se luptau să tundă iarba, înainte şi înapoi, în aşa fel încât să obţină acele benzi alternative de verde care li se păreau atât de şmechere oamenilor ce treceau prin apropiere, pe şosea, înspre capitală – Bill insista şi tot insista că el e şeful.

Colorado, spre sud, pe şoseaua interstatală către graniţa cu New Mexico, întuneric afară, somn, şi şoferul spune:

— Hei! E rândul tău să treci la volan!

Era un camion în toată legea, nu mai condusesem aşa ceva.

— Bine, trage pe dreapta şi o să încerc.

— Nu. O să scot aerul din scaun.

Apăsă pe un buton, aerul începu să sâsâie şi scaunul se lăsă în jos.

— Acuma suie-te pe scaunul meu, aşa, pe la spate. Ia volanul. O să mă strecor eu pe lângă tine.

Am schimbat locurile fără să încetinim şi iată-mă conducând. Aşa am ajuns şofer de tir.

Şi am mers tot înainte. Nu voiam să mă mai întorc în DC. Nici la nevastă-mea.

Întâi m-am dus la New York să-mi găsesc de lucru. Un prieten de-al meu îşi cumpărase maşină. Am pornit-o pe drumurile din Long Island, apoi am luat-o către vest, am trecut de Marile Lacuri, peste prerii, înspre Munţii Stâncoşi. Apoi m-am trezit în camion. Am condus cu rândul peste Stâncoşi, traversând deşertul din sud-vest, către California.

Când am ajuns în San Diego, în nord, apunea soarele peste Pacific. Cu câteva săptămâni mai devreme mă uitasem la Atlantic. Din greşeală, traversasem tot continentul.

Habar n-aveam ce fac. Habar n-aveam ce-o să se întâmple mai departe. Nu-mi rămăsese decât să mă mişc, să muncesc mai departe. Pentru moment, poate că era mai bine să nu mă mai gândesc atâta.

1. Azi-noapte mi-am futut nevasta. (în sp. în orig.) (n.a.)
2. Am făcut-o pe tăcute. (în sp. în orig.) (n.a.)
3. Destul de ieftin (în sp. în orig.) (n.a.)

Animalul

Doi bătrâni stăteau într-o grădină de legume. Unul dintre ei era o namilă de om şi îţi puteai da seama după părul lui sur, şi în mod special după mustaţa lui, tot cenuşie şi lungă de începuse să se răsucească la capete, că avea o părere bună despre el. Ion se îmbrăca, se ducea în oraş şi nu se simţea mai prejos. Întotdeauna îşi punea pe el o cămaşă. Când trebăluia singur în grădina lui din spatele casei se mai descheia la câte un nasture şi lăsa soarele să-l mângâie pe burta lui mare, bronzată şi lucioasă. Numai dacă era foarte cald îşi scotea cămaşa cu totul. Lui Ion îi plăcea să facă treabă în grădină. Avea viţă de vie, pruni, peri şi meri. Apoi erau legumele şi în fundul grădinii se ridica un şir de plopi; frunzele lor licăreau în lumina soarelui, scuturate de câte o pală de vânt. Dincolo de plopi se vedea lanul de porumb pe care îl arase fiul lui, cu tractorul. Ion stătea împreună cu prietenul lui, Mircea, şi admirau amândoi fasolea, ce frumos crescuse, roşiile şi celelalte plante.

Mircea avea pe el o pereche de pantaloni scurţi. Era singurul bărbat din sat care purta pantaloni scurţi. Era chel. Mai purta şi un tricou cu „Freddie Mercury“ scris pe el. Şi o poză cu Freddie, cam ieşită la spălat.

— Te îmbraci ca un puştan de 12 ani, spuse Ion. Arăţi ca o sperietoare aşa.

— Nu zău.

— Şi habar n-ai cine e Freddie Mercury.

— Un cântăreţ din Franţa.

— Nu e nici cântăreţ, nici din Franţa.

— Dacă aş avea ţâţe ca ale tale, aş purta şi eu cămaşă.

— Când te vede lumea pe stradă...

Mircea îl apucă pe Ion de încheietura mâinii. Încerca să-i arate ceva la vreo zece paşi de locul unde stăteau ei, un animal care se apucase să roadă câteva fire de mărar.

Ion văzuse multe la viaţa lui. Când era tânăr, după război, l-au obligat să cedeze zece hectare de pământ bun cooperativei din Timişoara. Atunci a plâns. Şi a râs când l-au împuşcat pe dictator. Pe vremea aia era deja prea bătrân ca să mai poată lucra pământul cum trebuia. Fiul lui, care trăia la oraş, a cumpărat un tractor şi a plantat lanurile de porumb; se întorcea în weekenduri şi de sărbători să aibă grijă de pământul familiei.

Dar Ion nu mai văzuse niciodată ceva care să semene cu creatura care se afla în grădina lui de legume în seara aceea.

Cei doi bătrâni stăteau nemişcaţi. Se aşteptau ca animalul s-o ia la goană în orice moment.

Mircea arătă înspre o plasă, lângă piciorul lui Ion. O folosiseră să acopere căpşunile, ca să nu le ciugulească păsările. Dar acum era iunie şi se terminase perioada căpşunilor. Ion ridică plasa şi-i întinse un colţ lui Mircea, fără să-şi ia ochii de la creatură. Înaintau încet printre cuiburile de fasole. Nu se puteau abţine să nu se lase conduşi de dramatismul momentului. Era ca la vânătoare. Păşeau foarte încet. Aveau amândoi aproape optzeci de ani şi oricum nu se grăbeau prea tare cu nimic. Dar în acest moment, care cerea atâta îndemânare, şi cu atâta presiune pe capul lor, reuşeau să se mişte cu o graţie desăvârşită.

Creatura se uită în sus la ei. Nu părea dornică să scape. Poate că era un animal foarte prost. Plasa căzu peste ea. Continua să se uite la ei, încreţindu-şi nasul. Ion se aplecă s-o apuce de după ceafă, ca nu cumva să-l muşte.

— Ai grijă! spuse Mircea.

Creatura nu opunea nici un pic de rezistenţă. Au dus-o în curte, au descâlcit-o din plasă şi au pus-o într-o cutie să se uite mai bine la ea.

Era greu de spus ce animal o fi fost. La urma urmei, amândoi aveau aproape optzeci de ani de când făceau umbră pământului. Într-o sută şi şaizeci de ani, te-ai aştepta să fi văzut cam orice animal care putea să trăiască prin partea locului, chiar şi pe cele rare sau foarte sălbatice.

Creatura avea urechi mici ca de şoarece, mergea mai mult sau mai puţin tot ca un şoarece şi avea păr, nu blană. Dar era de mărimea unui iepure şi nu avea deloc coadă. N-avea moacă nici de şoarece, nici de iepure. Şi nu părea s-o deranjeze prea tare că se afla în captivitate.

— Poate e o corcitură, spuse Mircea, dând glas unui gând care le trecuse amândurora prin minte. Ca un catâr.

Ion îşi drese glasul.

— Între un şoarece şi un iepure. Hai, nu mă-nnebuni. Poate între un şoarece şi un elefant!

Începură amândoi să râdă. Vorbele lui se refereau la bancul preferat al lui Mircea. Mircea n-avea deloc memorie pentru bancuri, aşa că nu ştia decât unul, pe care îl repeta de câte ori era cu cineva nou şi se cerea un banc: un şoarece se îndrăgosteşte de o elefăntiţă şi reuşeşte s-o seducă. În timpul actului, se rupe o creangă din copac şi cade peste elefăntiţă, care scoate un strigăt de durere. Ei, vezi că-s tare? zice şoarecele printre dinţi.

Lui Ion i se păruse mereu un banc oarecum inadecvat, venind din partea unui bărbat cam pirpiriu, care avea o soţie foarte grasă, dar nu-i spusese niciodată asta lui Mircea. Asemenea lucruri nu le puteai spune, pur şi simplu. Soţia lui Ion era şi ea cam plăpândă, aşa că paturile conjugale ale celor doi prieteni susţineau aproximativ aceeaşi încărcătură.

În cele din urmă, se plictisiră să stea în picioare şi nici soarele nu mai era aşa de puternic. Mircea o luă înspre casă pe drumul de ţară prăfuit, peste dungile umbrelor pe care şi le întindeau trunchiurile copacilor.

*

* *

În seara aceea, Ion se băgă în pat şi patul scârţâi sub greutatea lui. Scârţâia în fiecare seară. Ce să-i faci, aşa era patul. Aşa era şi omul. Se simţea un pic îngrijorat. N-o să treacă mult şi Mircea probabil o să se apuce să dea din gură şi curtea lui o să se umple de oameni curioşi să vadă creatura, stând cu toţii grămadă să se uite ca proştii şi flecărind mai rău ca maimuţele, iar el va trebui să le dea de mâncare şi de băut la toţi. Va trebui să fie acolo în permanenţă, să stea cu ochii pe ei şi n-o să mai aibă deloc timp de treburile lui. Or să vină şi ţiganii din partea cealaltă a satului, să sară gardul noaptea şi să-i fure animalul. Dacă erau ei în stare să-i jumulească pomii noaptea, sigur or să fie foarte interesaţi de un animal ciudat. Unul care s-ar putea să aibă o mare valoare. Sau să le stârnească interesul oamenilor de ştiinţă. Exista şi posibilitatea unei recompense. O sumă importantă. Ion se dădu jos din pat şi aduse cutia de carton în care puseseră creatura din camera mare în camera mică; o aşeză pe podea lângă patul lui. Se întinse să mângâie creatura pe cap. Părea să aprecieze gestul, îşi ridicase capul şi mişca din botic. Simţi în nări un miros uşor de fân cald şi de petale proaspete de trandafir. Chiar era un animăluţ liniştit, plin de afecţiune şi poate chiar inteligent.

— Ei, hai acuma, Brigitte.

Se băgă la loc în pat. Numele îi venise din pură inspiraţie de moment. Întotdeauna fusese bun la nume pentru animale. Era unul dintre talentele lui. Şi pe ea o botezase după Brigitte Bardot, una dintre marile vedete din tinereţea lui şi o mare iubitoare de animale, la rândul ei. Venise la Bucureşti cu câţiva ani în urmă, era preocupată de soarta câinilor vagabonzi şi adoptase unul să-l ia cu ea în Franţa. Se dăduse la ştiri. Era încă o femeie frumoasă, se gândea Ion.

Pe lângă scârţâitul patului se auzeau multe alte mormăieli şi oftaturi până să-şi găsească el locul. Dar în noaptea aceasta îl frământau prea multe

gânduri şi nu reuşea să adoarmă. Pe lângă toate celelalte lucruri care nu-i dădeau pace, mai era şi Mircea. De fapt, Mircea nu-i dădea pace de peste şaptezeci de ani, de când erau copii. Şi pe atunci era subţirel ca fusul, împiedicat, şi avea tendinţa să-i stea în drum de câte ori era ceva treabă mai serioasă de făcut. Se certaseră de câteva ori de-a lungul anilor. Fuseseră şi situaţii în care nu-şi mai vorbiseră cu lunile. Dar lui Ion o lună sau două nu i se părea un timp neapărat lung. Desigur, treceau mai repede decât pe vremea când avea douăzeci de ani. Da, se gândea Ion, era cam alunecos, nu prea puteai să pui bază pe caracterul lui Mircea. Asta se vedea şi din felul în care se îmbrăca. Cine ar fi vrut să se uite la picioarele lui sfrijite? Şi felul în care vorbea despre Brigitte, de parcă ar fi fost proprietatea lui. Probabil deja se gândea la bani.

— Nu ştiu dacă pot să am încredere în el, îi spuse Ion neveste-sii, pe care aproape o luase somnul.

— În cine?

— În Mircea. Nu e genul de om pe care să te poţi baza, la o adică.

— Mai bine nu mai bei cafea după masa de seară. Nu mă mai bate atâta la cap.

Ion rămase treaz o vreme destul de lungă sau cel puţin aşa i se păru. Mintea îi zumzăia într-un mod neplăcut. Omul se putea trezi încovoiat de responsabilităţi când se aştepta mai puţin. Şi apoi, când era chiar pe punctul de a adormi, sări brusc în picioare, speriat de un zgomot ciudat. Era ca ciripitul unei păsări din înaltul cerului. Care venea dinspre cutia lui Brigitte. Aprinse lampa şi zgomotul încetă. Nevasta lui se ridicase în fund pe pat, uitându-se chiorâş la lumină, cu faţa boţită de somn.

— Ce-a fost asta?

— Brigitte! Cânta!

Lumea se făcea tot mai ciudată.

*

* *

Şi Mircea dormise prost. Îl deranja atitudinea lui Ion faţă de animal. Lui îi era clar că jumătate din drepturile asupra creaturii îi reveneau lui şi ar fi fost frumos din partea lui Ion să ţină seama de asta. Încă de când erau copii, Ion a vrut mereu să fie el şeful. Ion era cu un an mai mare şi mult mai puternic şi mereu se jucau numai de-a ce voia el. Iar familia lui Ion avea mai mult pământ. Chiar şi după ce le fusese luat pământul, familiile mai bune încă îşi aminteau care le era locul. De obicei, Mircea nu se supăra că Ion prelua conducerea, pentru că n-avea sens să se certe cu el pentru fiecare mărunţiş. Dar în cazul de faţă, Ion se gândea, probabil, că acel animal ciudat ar putea să le aducă ceva bani. Sau poate să atragă atenţia presei. Şi Ion o să stea în grădină, în cea mai bună cămaşă a lui, povestindu-le oamenilor de la televiziune cum *el* a fost cel care a capturat animalul.

Ca de obicei, Mircea se trezi mult prea devreme, nevoit să se scoale din pat şi să meargă afară să se uşureze. De câte ori i se întâmpla asta, nu mai reuşea să adoarmă la loc. Se luminase deja de ziuă. Încercă să-şi repete în minte discuţia pe care voia s-o aibă cu Ion. Era ca şi cum ai juca şah. Şi când el o să zică asta, eu o să spun că, apoi el o să-mi răspundă... În acel moment, Mircea vorbi cu voce tare.

— Adică îmi spui în faţă că...

Nevastă-sa miji un ochi şi se uită la el.

Mircea se dădu jos din pat, puse nişte lapte la fiert pentru micul dejun şi, după ce îl termină de băut, ieşi să dea de mâncare la pui şi la porc. Era încă prea devreme să se ducă acasă la Ion, aşa că se apucă să repare gardul din jurul grădinii de zarzavaturi, pentru că scăpau puii înăuntru, ăia mai mici, şi ciuguleau roşiile şi ardeii înainte să se coacă.

— Ce devreme te-ai trezit! spuse Ion voios când Mircea apăru la el în curte, câteva ore mai târziu.

Un pic prea voios, se gândi Mircea. E cam nerăbdător, îşi zise Ion, hotărât să nu-i spună prietenului său că animalul putea să cânte. Au luat-o amândoi spre locul din grădină în care găsiseră creatura, evitând subiectul, fiecare aşteptându-l pe celălalt să înceapă. În cele din urmă, Mircea îi dădu drumu':

— Ştii, m-am gândit. Poate că ar trebui să anunţăm autorităţile.

— Autorităţile? Ce autorităţi? Despre ce Dumnezeu vorbeşti?

— Vreau să spun, animalul...

— Brigitte?

— Da, Brigitte. Din moment ce noi nici măcar nu ştim pe ce am pus mâna. Ar trebui să mergem în oraş. Şi să anunţăm pe toată lumea. Presa. Sau vreun departament de la guvern care se ocupă cu fenomene dintr-astea neobişnuite. Şi, desigur, după cum bine ştii, s-ar putea să fie vorba şi de o sumă de bani.

Ion, cu buzele strânse, îşi înfipse degetul de la picior în ţărâna dintre araci.

— Noi? Şi pe ce-am pus *noi* mâna, mă rog? Ar fi trebuit să-mi dau seama. Probabil că n-ai pus geană pe geană azi-noapte, gândindu-te la banii ăia de recompensă.

— Nu-mi spune că ţie nici nu ţi-a trecut prin cap.

Ion îşi drese vocea.

— Întotdeauna m-am mulţumit cu ce-am avut. Asta este o descoperire ştiinţifică, nu un bilet la loterie. Dar dacă primesc vreun ban, n-o să te uit.

— Cum ai putea să mă uiţi? spuse Mircea, ridicându-şi vocea. E pe jumătate a mea şi ştii foarte bine asta! Aşa e drept!

— Acuma nu te agita degeaba! Vezi pământul ăsta? E al meu! Taică-miu mi l-a lăsat mie şi la rândul lui îl avea de la taică-su, care i l-a lăsat lui. A trebuit să aştept patruzeci de ani să-l primesc înapoi. Şi pe ea am prins-o aici, asta înseamnă că e a mea.

— Eu am văzut-o primul şi am prins-o împreună, cu plasa aia de colo. Aşa că nu are prea mare importanţă unde a fost prinsă. Legea spune că-i a mea.

— Ştiu ce spune legea. Dacă merele vecinului cad pe pământul meu, atunci sunt ale mele. Aşa că ea e a mea, sută la sută, şi dacă primeşti vreun ban pentru ea, va fi pentru că eu sunt bun la inimă. Dar în momentul ăsta n-aş conta prea mult pe asta.

— Las' că vedem noi!

— Da, vedem noi.

Ion îl însoţi pe Mircea până la poartă, unde se despărţiră.

— Porc de Guineea, spuse fiul cel mai mic al lui Ion, care venise de la oraş, unde era profesor la o şcoală.

— Nu prea arată a porc. Însă am auzit-o guiţând.

— Sunt din America de Sud. Indienii din Peru cică le mănâncă. Poate că asta o fi.

— Serios? Şi crezi că Brigitte valorează ceva?

— Nu. Şi e un el. Uite.

— Prin urmare, aşa arată ştremeleagul unui porc de Guineea. Ce pot să zic, m-ai dezamăgit, Brigitte. Sau cum te-o fi chemând, porcuşor peruan ce eşti.

Ion aşează „porcul" înapoi în cutie.

Intrară în casă să se aşeze la masa de prânz. Era sâmbătă. Întotdeauna era frumos când unul dintre băieţi trecea pe acasă. Soţia lui Ion era plină de viaţă şi aveau o scuză bună ca să stea cu toţii laolaltă, să mănânce bine şi să bea o ţuică de prune. Apoi Ion se ducea să se întindă un pic pe canapea după-masă, ascultându-şi puii din ogradă cum râcâie prin ţărână, şi adormea.

Mircea fusese furios toată ziua, dar spre sfârşitul după-amiezii nu mai avea pic de energie şi se simţea mai degrabă deprimat. Dădu drumul la televizor, însă nu-l prea interesa nimic, îl închise la loc şi acum stătea cuminte pe scaun, în timp ce soarele se umfla tot mai mult şi se lăsa în jos peste câmpuri, iar lui nu-i venea nici să aprindă lampa, aşa că singura lumină din cameră erau razele palide care intrau pe fereastră. După toate probabilităţile, creatura era a lui Ion, din punct de vedere legal. Dar pe el aroganţa lui Ion îl jignise. Felul în care îl făcuse să înţeleagă că nu merită nici un fel de consideraţie. Era vorba de puţin noroc, pe care Ion nu suporta să-l împartă. Ce mai prietenie.

Auzi poarta închizându-se. Paşii erau ai unei femei, dar mai uşori decât ai nevestei lui, care plecase să-şi viziteze nişte rude în satul vecin. Apăru un cap pe după uşă. Era nevasta lui Ion. Îi spuse că Ion îl roagă să treacă pe la ei ceva mai încolo, la un pahar de vin.

Mircea se învioră imediat. Avusese dreptate să-şi susţină punctul de vedere, să arate că el nu se lasă călcat în picioare. Aşa trebuia să te porţi cu un om ca Ion, care avea tendinţa să-i sară ţandăra din orice.

Mircea mergea pe drumul de ţară, iar casele şi copacii se transformaseră în siluete. Ramurile copacilor, în special, îşi abandonaseră concreteţea şi culoarea şi acum se desenau pe cer ca o dantelărie complicată, de doliu. Sau, dacă se uita la ei dintr-un unghi diferit, lumina lor i se părea solidă, neagră, un mozaic neregulat format dintr-un milion de gâze lucioase. Ai putea să trăieşti dintotdeauna şi încă să te mire asemenea lucruri, pentru că mereu le uiţi. N-ai să ştii niciodată asemenea lucruri, pentru că n-ai cum să nu le uiţi. Dacă ar fi vrut cineva să picteze o astfel de imagine, ar fi fost imposibil. N-ar fi avut niciodată destul timp. I s-ar fi făcut foame, i s-ar fi făcut somn şi, în cele din urmă, s-ar fi descurajat văzând că nu e în stare. Din spatele gardurilor înalte de lemn se auzeau uneori zgomote. Voci de copii. Muzica de la radio. Clincănitul unor oale de tablă în timp ce femeile puneau masa. Sunetele din spatele gardurilor erau sunete paşnice. Mircea

salută un vecin, care îşi ducea vaca de funie înspre grajd, după ultima ei masă la marginea drumului. Apoi trecu pe lângă un băiat şi o fată. Se sărutau şi el îi deranjase. Şi-au dat drumul din braţe şi l-au salutat politicos, fără să îndrăznească să mai scoată vreun cuvânt până nu s-a îndepărtat. Aveau amândoi vreo 16 ani. Le ştia familiile, le cunoştea bunicii şi străbunicii mai bine chiar decât ei. Dar să-şi cunoască bunicii nu mai însemna nimic pentru ei. Cei bătrâni se subţiau şi dispăreau, iar lumea trebuia descoperită din nou, pentru prima dată. Numai sărutările în serile calde de vară, primele din istoria lumii, erau în continuare reale pentru acei tineri. Şi cei tineri aveau dreptate, simţea el. Să stai cu o fată sub un copac, sărutând-o şi uitându-te la un drum despre care nu ştii nimic şi nici nu-ţi pasă dacă înseamnă ceva. Şi apoi închideai ochii o clipă şi erai iarăşi un om bătrân, mergând încetişor de-a lungul aceluiaşi drum.

Pe deasupra lui zbură un liliac. Avusese mai degrabă senzaţia unei mişcări, fără să distingă o formă, ca un freamăt în câmpul vederii, care dispăruse înainte să se poată concentra. Nu-şi dorea să fie altundeva pe lume. Nu ştia prea multe, dar cumva simţea că îi e îndeajuns. Te năşteai, mureai, şi între aceste două capete viaţa era deseori foarte ciudată. Avea un presentiment că o să moară înaintea soţiei lui şi îi părea un pic rău de ea, se obişnuise foarte tare cu el. Ion o să moară şi el. Unul dintre ei o să moară primul şi celălalt n-o să mai poată veni în vizită, să stea de vorbă la un pahar de vin. Mai aveau şi alţi vecini, dar nu era acelaşi lucru.

Ion îl întâmpină la poartă şi îi strânse mâna cu căldură. Deci erau în continuare prieteni şi egali, chiar şi în privinţa înţelegerilor asupra animalului. Nu era vorba de bani. Ci doar de respect. S-au aşezat la masa de lemn de pe verandă. Ion i-a turnat un pahar de vin roşu dintr-o carafă. Fusese o recoltă mai bună decât cea din anii precedenţi. Au stat şi au ascultat greierii şi au vorbit despre tot felul de mărunţişuri.

— Mi-e un pic foame. Mâncăm ceva?

Ion aduse o cratiţă şi nişte farfurii şi Mircea tăie pâinea. Au mâncat în linişte până s-au săturat bine. Apoi au mai mâncat puţin. Era un ghiveci la tavă, cu mai multe feluri de carne şi nişte cârnaţi afumaţi, care se muiaseră frumos la cuptor. Avea ceapă, usturoi, fasole verde, ardei, roşii şi cimbru, şi frunze de dafin, mărar şi pătrunjel – toate din grădină –, iar sosul era cu piper negru din plin, şi ardei iute, şi nişte smântână turnată pe deasupra la sfârşit. Mircea îşi şterse farfuria cu pâine şi luă o înghiţitură bună de vin, să nu i se aplece, se lăsă cu scaunul pe spate şi scoase un râgâit, fără nici o reţinere. Ion umplu din nou paharele. Nu e nimic mai bun în viaţă decât să stai la sfârşitul zilei lângă un prieten, să mâncaţi împreună şi să staţi de vorbă la un pahar de vin.

— În legătură cu Brigitte, spuse Ion.

— Da?

— Tot ce ai spus. Cam ai dreptate.

Ion se întinse pe deasupra mesei şi îşi puse mâna peste cea a lui Mircea, strângându-l uşor şi uitându-se în ochii lui.

— Jumi-juma, spuse Ion, zâmbind.

— Da, aşa e drept.

— Parte egală. Jumătate tu, jumătate eu!

Ion se aşează la loc pe scaun. Începu să râdă încetişor, cu mâinile pe burta care-i tremura greoaie. Arăta de parcă stătea să plesnească. Avea faţa congestionată. Apoi începu să râdă până-i dădură lacrimile, curgându-i pe obrajii lui roşii.

Mircea se uită la grămăjoara de oase din farfurie. Şi rămase cu gura uşor deschisă.

Încă o poveste de dragoste

Era sfârşitul verii şi stăteam pe terasa unuia dintre barurile mele preferate, sub un lămâi, simţindu-mă destul de bine; bătea o briză uşoară, iar ea a venit şi l-a sărutat pe prietenul meu Anton, un actor, apoi s-a aşezat la masa noastră. El şi-a scuturat ţigara în scrumieră, jarul a scânteiat scurt, ne-a prezentat; ea mi-a întins mâna, lungă şi bronzată. O chema Ana. Arăta bine şi mirosea şi mai bine. Era brunetă, cu ochii alunecoşi şi strălucitori, îşi mişca graţios mâinile în timp ce vorbea. Dacă mi-ai fi spus atunci că într-o lună urma să ne îndrăgostim şi să ne mutăm împreună, aş fi zis că-i o prostie. Trecuse mult timp de când nu mai credeam în miracole.

Dar, ca să nu mai lungesc povestea, exact aşa s-a întâmplat.

Într-un weekend minunat din septembrie, am ajutat-o să-şi mute lucrurile în apartamentul meu, care dădea înspre parc şi de unde se auzeau în fiecare zi vocile copiilor prin ferestrele deschise şi vedeai bătrâni şi cupluri de tineri stând pe bancă, imuni pentru câteva momente la mecanica stridentă a oraşului. Am scăpat un suspin de recunoştinţă în sinea mea pentru viaţa asta care putea să fie şi bună şi mi-am dat seama că totul i se datora ei. Devenisem mai răbdător, mai blând cu ceilalţi. Îmi dedicam mai mult timp familiei şi zilele de muncă parcă treceau mai repede. Odată chiar le-am sugerat amicilor, uşor jenat, că nu e nevoie să folosească un limbaj vulgar când se referă la femei. Au râs că mă schimbasem atât de mult şi am râs şi eu cu ei.

Serile stăteam la fereastra deschisă, ultimele raze calde ale anului cădeau asupra parcului şi asupra oamenilor care se plimbau, iar eu mă gândeam că viaţa, în fond, e aşa de simplă! Noi ne-o făceam mai grea decât trebuia, tot agitându-ne atâta, cu ambiţiile noastre, cu vanitatea noastră stupidă, dar ea, de fapt, era simplă. Şi nu era nimic urât pe lume, în afară de lucrurile pe care şi le făceau oamenii unii altora. Aerul cald răspândea sunetele din parc, sufla prin copacii parfumaţi şi-mi limpezea faţa. Eram îndrăgostit şi lumea mi se părea pură.

Arătam bine împreună, toată lumea spunea asta, şi prietenele noastre – iubitele amicilor mei – îmi ziceau că dintotdeauna au crezut că până la urmă o s-o găsesc pe ea, pe cea pe care o căutam. Tuturor le place să-i vadă pe cei singuri fiind în sfârşit cu cineva. Le dă senzaţia că totul merge bine.

Prima dată când am sesizat mirosul a fost într-o duminică dimineaţa, când ne-am trezit amândoi în acelaşi timp.

Duminica, cea mai frumoasă dimineaţă dintre toate, când n-aveam altceva de făcut decât să stăm în pat, să facem dragoste, să facem duş, să ne întoarcem iar în pat, să citim ziare, cărţi, să ne uităm la televizor până ni se făcea foame. Apoi plecam în plimbare până la piaţă să cumpărăm ceva de mâncare, de dragul de a cumpăra lucruri şi de a ne plimba, mai degrabă, decât de nevoie. Şi după aceea veneam acasă cu pungile pline de mâncare, scoteam cumpărăturile şi ne apucam să gătim ceva bun.

În dimineaţa aceea ne-am rostogolit unul cu faţa la celălalt. Mi-a zâmbit somnoroasă. Am zâmbit şi eu. Mâna mea a alunecat de-a lungul conturului ferm al coapsei ei, peste curba adâncă a şoldului, înspre valea lină a taliei şi, în sfârşit, s-a făcut căuş deasupra sânului ei, culmea cea mai apropiată, încercând să apuce cât mai mult din el, şi am strâns-o uşor. Apoi mi-am coborât capul să-i pot suge sfârcul închis la culoare şi mi-am lăsat mâna în jos pe spatele ei, să-i mângâi cele două emisfere. O voiam toată. Eram lacom. Iar ăsta nu era preludiul unui act sexual ce-ar fi urmat imediat, nu

era nici o grabă, mai întâi urma o vizită la baie, să mă spăl pe dinţi şi să-mi arunc câţiva pumni de apă peste faţă. Ăsta era doar un mod aparte de a ne spune bună dimineaţa.

Mi-am dat seama că ceva nu e în regulă când mi-am îngropat faţa în părul ei. Iar ea mi-a simţit uşoara crispare.

— Ce s-a întâmplat?

— Nimic, am zis.

I-am adulmecat capul încă o dată, conştient că mă purtam aproape ca un câine.

— E doar părul tău. Miroase... diferit.

Nu era un miros rău sau foarte puternic. Dar era neobişnuit. Nu era al ei. Se simţea un iz uşor de rânceză, în dreptul tâmplelor.

— Diferit? Cum?

Era un pic îngrijorată. Oamenii sunt întotdeauna sensibili la mirosuri.

— Ei, nu-i nimic, am spus şi am sărutat-o pe buze.

Am făcut duş împreună, şi-a spălat părul şi mirosul a dispărut. Ne-am băut cafeaua, am plecat să ne plimbăm prin parc şi apoi până la piaţă. Era o toamnă dintre cele mai blânde, cum nu-şi amintea nimeni să mai fi fost de mult, şi frunzele căpătaseră o nuanţă de auriu palid. Sau de galben strălucitor, portocaliu şi ruginiu, şi roşu ca sângele.

Dimineaţa următoare m-am grăbit să mă duc la lucru. Seara, când am ajuns înapoi acasă, era acolo, l-am simţit de cum am deschis uşa. Ea a luat florile pe care i le adusesem – nişte lalele – şi le-a pus în apă. Am deschis o fereastră. Nu era un miros groaznic. Dar mă deranja şi mă învârteam din cameră în cameră ca o pisică, adulmecând lucrurile. Mă scotea din fire. Era peste tot şi nicăieri. Venea dinspre rufele murdare, îl simţeam în aşternuturi. Ea a venit la mine şi m-a luat în braţe.

— Ce s-a întâmplat? m-a întrebat. La ce te gândeşti?

Cel mai mult era în *ea*.

— La nimic.

Am pregătit cina. Friptură bine condimentată rumenită în unt, pe care am flambat-o cu coniac când a fost gata – am stins luminile să vedem flăcările albastre – şi am amestecat şi un pic de frişcă în sosul din tigaie. Şi o salată. O masă excelentă. Am băut un pahar de vin roşu, tare, şi am uitat ce mă deranjase atâta.

După alte câteva zile am observat că mirosul încă nu dispăruse. Ba era chiar mai puternic. Se răcise şi vremea şi nu prea mai aveam motive să las geamurile deschise. Nu era insuportabil. Nu pot nici măcar să spun cu siguranţă că era neplăcut. Dar era acolo, unde nu trebuia să fie, şi imediat ce reuşeam să-l uit, ea trecea pe lângă mine şi mă izbea şi mai rău. Părea să vină *din* ea, mai exact, dar era în mod sigur mai puternic *în jurul* ei, şi de asta eram atât de confuz. Am fost cam retras şi necomunicativ toată săptămâna aceea. Era îndeajuns de neplăcut încât să-mi atragă atenţia, să încep să nu mă mai simt bine. Ca atunci când te duci la un concert, asculţi o muzică foarte frumoasă, dar începe să te mănânce talpa sau te apucă o durere de dinţi, nu-ţi aminteşti dacă nu cumva ai lăsat ceva în cuptor sau vreun robinet deschis, şi muzica nu mai are nici un farmec. Ana mă întreba întruna ce e în neregulă şi eu îi ziceam că nu e nimic.

N-am mai făcut dragoste săptămâna aceea, în afară de o singură dată când eram cam beat.

Sigur venea dinspre ea, am tras eu concluzia vineri seară.

Mă aşezasem pe o bancă în parc, într-un loc de unde puteam să văd apartamentul nostru, încercând să amân un pic momentul în care trebuia să mă întorc acasă. Cădeau frunzele în jurul meu. Venea iarna şi zilele se scurtau. Ea era acasă, se vedeau luminile aprinse. Străluceau roşiatic, cald, printre ramurile aproape goale ale copacilor, iar eu aveam un sentiment straniu de exil, un fel de nostalgie, ca pe vremuri, când eram adolescent şi mergeam noaptea prin oraşul singuratic, uitându-mă la ferestrele luminate

ale caselor şi imaginându-mi încântat vieţile perfecte ale celorlalţi oameni desfăşurându-se în camerele acelea confortabile. O iubeam şi ştiam că sunt infantil. Poate avea o problemă de sănătate şi trebuia să-mi depăşesc reticenţele şi să discut cu ea despre asta. Numai că îmi era foarte greu. În primul rând, o să ne apropie mult prea tare, era între noi o distanţă care pentru mine încă avea o anume valoare. Eram încă un pic misterioşi unul faţă de celălalt şi nu voiam să se termine acest stadiu al relaţiei noastre. Dar purtarea mea o făcea să sufere. M-am dus acasă, hotărându-mă să vorbesc cu ea a doua zi.

A doua zi, seara, aveam nişte musafiri. Am ajuns acasă, am deschis larg fereastra, mi-am pus un pahar mare de gin tonic şi am decis că o să-i servim cu pâine cu usturoi şi ceva delicatese.

Eram cam nervos, gândindu-mă că prietenii noştri or să vină şi atunci când o vor îmbrăţişa sau săruta, or să observe şi ei. Anton a venit primul. N-a spus nimic de miros, a început să vorbească de nu ştiu ce producţie în care era implicat şi el. După o vreme – Ana era ocupată în bucătărie – l-am întrerupt. M-am aplecat peste măsuţa de cafea:

— Anton, e un miros ciudat. Tu nu-l simţi?

A crezut că poate îi sugerez că el l-a adus în casă şi s-a uitat pe tălpile de la pantofi.

— Nu de la tine! N-ai simţit un miros ciudat când ai intrat?

Ba da, simţise mirosul de ardei copţi. Îi amintea de serile de toamnă ale copilăriei. Şi i se făcuse foame.

M-am lăsat înapoi pe spate în fotoliu, confuz, şi el a reînceput să vorbească despre teatru. Mi-era greu să mă concentrez la ce spunea.

Apoi a sosit Nick, un prieten vechi de-al Anei. S-au îmbrăţişat cu căldură. Nick băuse deja ceva şi era într-o dispoziţie bună. E un tip foarte masiv, cu un piept mare şi rotund, şi de fiecare dată când îl vedeam observam că-şi tunsese barba altfel, asta dacă nu se rădea în cap. Era

solistul unei trupe rap de succes, cu versuri agresive. Lumea se minuna mereu cât de civilizat era în realitate.

— Nick, i-am zis, când l-am prins singur un moment, n-ai observat nimic neobişnuit în casă? Vreun miros ciudat care nu se simţea înainte?

Nu observase. Mi-a lăudat pâinea cu usturoi, totuşi.

Şi aşa au decurs lucrurile mai departe. A fost o seară minunată. Când au venit şi ceilalţi, ne adunaserăm vreo şase şi am stat cu toţii la masa mea mare de lemn, prietenii îmi devorau mâncarea – mereu îmi place să le pun prietenilor mei pe masă mâncare bună – şi ne simţeam foarte bine dispuşi. Am băut şi am râs, iar eu am băut şi am râs mai mult decât oricine altcineva. Ana arăta minunat. Mi-am pus mâna peste a ei:

— Ştiţi, le-am zis, toată săptămâna mi-a venit un miros ciudat în nări şi nu mai scăpam de el. Încă puţin şi credeam că am înnebunit. Şi ştiţi ce? Nimeni altcineva nu-l simţea.

Nick aprinsese un *joint* şi-l trecea în jurul mesei, iar asta mi se părea destul de amuzant.

— Ce fel de miros? m-a întrebat Anton.

Am încercat să le explic. Era un miros acru, înţepător, de parcă ar fi fost ceva pe cale să putrezească. Pâine mucegăită. Un miros umed, ca hainele unei prostituate. Brânză. Peşte afumat. Transport în comun. Un miros ordinar, enervant. Semăna cu o mulţime de lucruri şi, în acelaşi timp, cu nimic anume. Şi cu cât mă străduiam să-l descriu, cu atât mi se părea că sună şi mai ridicol şi ei râdeau de se stricau.

— Serios, zise Ana, toată săptămâna s-a învârtit prin casă adulmecând ca un câine. Începuse să mă îngrijoreze.

— Da’ acum a trecut, am spus eu, simţind că mi s-a luat o piatră de pe inimă.

— Eu am o babă la mine în bloc, zise Anton. Mi-a bătut la uşă să-mi spună că se sufocă de la vaporii degajaţi de deşeurile toxice, că îi ard ochii şi gâtul, şi mirosul vine prin ţeava de ventilaţie şi prin găurile de la prize.

Spunea că nu mai poate să-l suporte. Şi că o să cheme poliţia. Nu era drept. Nu era civilizat să te porţi aşa, îmi tot spunea şi mă ruga, dacă pot, să încetez cu aruncatul deşeurilor toxice în chiuvetă.

— Şi a chemat poliţia? a întrebat Ana.

— Nu cred, zise Anton. Unii nebuni ştiu cumva că sunt nebuni, îşi dau seama cât de departe pot merge.

În noaptea aia cred că am râs până am adormit.

Dar, trebuie să vă spun, nu mi-a fost deloc mai uşor din momentul acela, ştiind că eu sunt singurul care poate să simtă mirosul. Da, mi-a trecut prin cap că poate era ceva în neregulă cu mine, că eram un pic nebun, dar asta nu mă ajuta defel să rezolv problema sau să-mi fie mai uşor să trăiesc cu ea, iar putoarea era din ce în ce mai puternică. Făceam tot ce puteam ca să evit să stau cu ea acasă. Veneam târziu, deja beat, şi beam în continuare, într-o atmosferă din ce în ce mai grea de putreziciune.

O mai iubeam încă? Desigur că o iubeam şi desigur că i-aş fi arătat-o dacă nu m-aş fi simţit tot timpul atât de hăituit de mirosul acela care părea să vină din porii ei şi să pătrundă în toate. Începuse să-mi placă răceala iminentă, purificatoare, a vântului de iarnă, cum îmi intra prin haine, mă mușca de oase, îmi înţepa pielea şi omora duhoarea râncedă ce se agăţase de mine în camera în care dormisem. Şi stăteam pe o bancă în parc, gândindu-mă: Cum de mi se poate întâmpla una ca asta? Aşa ceva distruge totul. E posibil să existe un asemenea blestem? Atunci asta o fi. Şi atâta timp cât o să mă las sufocat de persoana asta, n-o să pot fi nicicum fericit. Nici ea nu poate fi fericită. E nevoie de credinţă să menţii vie vraja iubirii. Îndoielile distrug orice vrajă. Am aşteptat şi am tot aşteptat şi nu e deloc mai uşor. Da, am vrut să-mi salvez iubirea. Dar eram deja otrăvit.

V-a fost vreodată rău de la stomac, cu febră şi senzaţie de vomă? Şi într-o asemenea stare, aţi mai simţit vreo urmă de iubire? Tot ce face omul atunci când suferă e să sufere. Nu mai e loc de nimic altceva. În această

postură mă aflam eu. Tot ce-mi doream era să scap de senzaţia asta mizerabilă.

M-am dus într-un bar şi am băut câteva pahare, apoi am plecat acasă. M-a izbit de cum am intrat pe uşă.

Devenise violent.

Adusesem vorba de miros de câteva ori, dar ea credea că nu vreau decât să schimb subiectul şi eram perfect conştient că în felul ăsta nu demonstram altceva decât că nu sunt normal la cap. Nu puteam s-o suport când mă atingea. Mă simţeam groaznic şi când o respingeam. Dar mereu mă trezeam că o resping – era aproape un reflex fizic –, înainte să-mi creez spaţiul necesar ca să observ cum o făceau să se simtă gesturile mele.

Şi apoi, atâta noian de cuvinte! Trebuia să explic întruna ceva ce nu se putea explica. Discuţiile îmi intensificau frustrarea de îmi venea să plâng ca un copil mic. Aveam ieşiri necontrolate de furie, care o speriau şi mă făceau să mă simt vinovat a doua zi, când ieşeam din casă şi reveneam la o stare mintală ceva mai rezonabilă. Şi apoi erau absenţele, care o făceau geloasă. De ce o evitam? De ce nu vorbeam cu ea? De ce n-o mai iubeam?

Beam întruna. Desigur, ştiam din înţelepciunea populară că băutura face rău la depresie. Dar în acest caz, băutura era singura care izbutea să facă lucrurile mai uşoare. Mirosul mă deranja mai puţin, apoi parcă dispărea cu totul şi uneori reuşeam să fim împreună ca pe vremuri. Era ca o abandonare, ca o revenire la dragostea noastră, cum fusese ea înainte. Şi, în acelaşi timp, cumva într-un fel rezervat, amorţit. De parcă murise şi deja trăiam cu nostalgia ei.

Nimeni nu ştie de unde vine dragostea sau ce este acea magie. Şi nimeni nu ştie unde dispare.

Îi mulţumesc lui Dumnezeu că a inventat cutiile de medicamente, mă gândeam eu dacă se întâmpla să rămânem unul lângă altul mai mult decât trebuia.

Viaţa noastră sexuală era moartă. Ultimele flori pe care i le adusesem se ofiliseră şi le aruncase. Unde pe vremuri nu era decât generozitate, acum găseam doar amarul. Stăteam în parc, singur cu copacii goi şi lucioşi din jur şi cu vântul iernii, şi mă uitam la fereastra unde strălucea lumina casei noastre. Uneori îi vedeam silueta sau doar umbra, mişcându-se dincolo de geam. Când o vedeam de la distanţa asta, când îmi dădeam seama cât de aproape era, simţeam cum mi se rupe inima.

M-am dus acasă, ştiind că ne apropiem de sfârşit. Mi-am turnat un pahar de votcă, seacă. Era foarte frig afară. Am destupat sticla, am deschis un pic fereastra, m-am aplecat şi am luat câteva înghiţituri mari în aerul îngheţat şi străin.

Am auzit-o în spatele meu. Paşii ei pe parchet.

— Nu mai suport, mi-a spus. Parcă mă urăşti. Nici nu te mai apropii de mine.

M-am întors. Îmi părea rău pentru ea. Pentru amândoi. Era mai uşor când simţeai că mai există încă o speranţă, după ce te despărţeai de cineva. Am stat lângă fereastră.

— Nici măcar nu spui nimic. E o cruzime. E o cruzime ce faci.

Am luat încă o înghiţitură zdravănă.

— Te-ai schimbat, continuă ea.

Se învârtea cu paşi mari prin cameră. Nu era genul de femeie căreia să-i placă scenele dramatice. Dar purtarea mea din ultimele săptămâni o ţinuse cu nervii încordaţi. Se plimba încoace şi-ncolo. Era posibil să se termine cu lacrimi. Poate ale mele.

— Uită-te la tine! mi-a zis. Spune ceva!

Nu puteam. Vântul rece aproape îmi jupuise obrajii. Am stat acolo, uitându-mă la ea.

— Nu se mai poate aşa, a zis.

Mişcările ei, de obicei graţioase, erau acum haotice. Când vorbea, faţa şi mâinile i se mişcau atât de repede că nu puteam să fiu atent la ea.

— Îmi pare rău, i-am răspuns. Nu pot să explic.

Mi-a zis cu un râs amar că da, mai mult de atât nu pot.

— Plec, mi-a spus apoi. Nu mai stau aici nici o singură noapte. Nu încerca să mă suni.

Mi-a sărit inima. Reuşisem, în sfârşit se întâmplase. M-am dus înspre ea. Râncezeala mă sufoca şi tot mi-era greu s-o pierd. O uram. Aveam pumnii strânşi. Aş fi putut s-o lovesc şi dacă spunea un singur cuvânt aiurea.

— Căţea stricată ce eşti! Pizdă stricată!

Am împins-o în drum spre uşă.

M-am dus în parc şi am stat acolo mult timp, uitându-mă la fereastră prin împletitura crengilor negre, acum goale, fără frunze. Am continuat să stau acolo şi după ce, în sfârşit, s-au stins luminile şi ea plecase, iar eu începusem să tremur. Apoi m-am întors acasă.

Am deschis toate ferestrele. Să intre aer curat. Nu mai eram obligat să explic nimănui ceva ce eu însumi nu puteam să înţeleg. M-am plimbat prin camere, m-am uitat la obiectele familiare, la mobilă, tablouri, cărţi. Era totul foarte simplu şi concret. Eram din nou singur şi mă simţeam uşurat. Înapoi la nimic. Înapoi la zero. Şi în acelaşi timp simţeam că mi se jucase un renghi murdar. Aerul îngheţat curăţa duhoarea şi deja nostalgia şi singurătatea se instalaseră la locurile lor. Îmi doream lucruri imposibile. Îmi doream viaţa cu ea înainte să se strice totul. Tot ce dădusem îmi fusese luat înapoi şi acum aveam chiar mai puţin decât la început.

Vântul rece lua cu sine toată otrava. Afară începuse să ningă. Fulgii enormi pluteau prin aerul întunecat, împinşi către pământ, aşezându-se peste copacii din parc. Cât de multă mişcare şi totuşi atâta linişte! Era uimitor. Am început să plâng.

Când mă scufund

I

Blocat într-un taxi, pe o căldură infernală, la semafoarele de la Universitate, mă îndreptam spre Unirii. Traficul la ora de vârf, o dementă. Şi mi-era rău. Intoxicaţie. Parcă aveam un bolovan în burtă şi nu mi se părea o idee prea bună nici să respir. Înainte să apuce măcar să se mişte camionul din faţă, şoferul de taxi se proptise în claxon, aşa cum se face la Bucureşti. Maşina din spate claxonează şi ea, apoi şirul de claxoane se întinde în urma noastră. Un lanţ inutil de zgomote şi gaze fierbinţi de eşapament prin geamul deschis. Şoferul accelerează spre următorul stop, ieşind pe interval să vadă dacă poate depăşi camionul şi virează scurt înapoi în rând când îşi dă seama că nu poate. Îşi varsă nervii pe maşină şi după maşină pe mine. Nu-mi vine deloc să-l cunosc. Un corp mărunţel, umflat, într-un maiou roşu strălucitor, cu umerii şi braţele acoperite de păr negru şi des. La semafoarele de la Unirii frânează puternic, aruncându-mă în faţă. Ajunsesem la porţiunea de oraş dărâmată şi reconstruită de dictator, nouă şi teribilă.

— Ia-o mai uşor, îi spun.

Întoarce capul spre mine. Mă uit înainte, cu dinţii strânşi, încercând să mă abţin. Nu pot să-i văd expresia feţei, dar o simt.

Apoi se întâmplă din nou; claxoane, acceleraţie, frână bruscă.

— Ia-o mai uşor sau lasă-mă să mă dau jos.

Şi iar privirea dură, cu soarele arzând în partea cealaltă.

— Dacă aveţi o problemă cu felul în care...

Mă aplec şi-i dau drumul. Curge din mine ca din găleată. Mă şi mir de unde iese. Da' el se miră şi mai tare. N-am vrut să-i vomit în maşină, dar asta era problema lui acum, eu le aveam pe ale mele. Scuip, îi arunc nişte bani în poală şi cobor încet din maşină. Luminile s-au schimbat şi şoferii din spate înnebunesc. Maşinile zvâcnesc înainte până la următoarele semafoare şi eu mă alătur unei turme de oameni înecaţi de fum, aşteptând să traversez şase benzi de trafic. Ziua se încălzeşte tot mai tare şi mai am de străbătut o bucată bună din Bulevardul Unirii. Acolo stă ea.

Hai să ne întâlnim, i-am spus iubitei mele, să mai vorbim o singură dată.

Nu, mi-a zis ea, înainte să-mi închidă telefonul. Nu fi ridicol.

Rataţii oraşului. Fac iarăşi parte dintre ei. Ştiu că ar trebui să renunţ, dar nu pot.

Se dă liber la pietoni. Ne mişcăm înainte.

II

Cu o zi în urmă, am luat un tren de dimineaţă de la Petroşani. Un drum pe care l-am făcut de multe ori, dar nu în ultimul an. E un drum lung şi în zonele de şes e foarte cald.

M-am dus acasă la soră-mea, Loredana. N-a fost prea încântată să mă vadă. Ştia că vin, dar a rămas în uşă câteva secunde, uitându-se la mine, înainte să facă un pas în spate ca să mă lase să intru. N-aveau nici ei prea mult spaţiu. Îmi împrumutase nişte bani cu un an în urmă şi acum aştepta. Este o persoană ordonată, nefericită şi crede că mi-am ratat şansele, îmi irosesc viaţa. Nu-i convine că am avut nevoie să vin la ea.

Au o fetiţă mică şi un băiat de opt ani, nepotul meu, Ovidiu. El stă pe un scăunel lângă uşa de la balcon, sperând să bată vreo adiere de vânt. E în sufragerie, camera în care dorm părinţii lui noaptea. Intru, dar el nu se ridică. Îmi zâmbeşte şi mă duc să-l mângâi pe cap. Îl întreb ce citeşte. E o carte cu animale care trăiesc în mare. Suntem la etajul patru şi se văd vârfurile copacilor legănându-se uşor. El e singurul meu nepot şi eu sunt singurul lui unchi. E foarte inteligent, foarte atent şi are foarte multă răbdare. E mic pentru vârsta lui, cam apatic şi are cearcăne negre în jurul ochilor. Cu câţiva ani înainte crezuserăm că o să moară. Avea o boală de ficat foarte rară. Acum se pare că e mai bine, dar soră-mea încă mai stă cu zilele în sălile de aşteptare. Ar trebui s-o întreb cum se mai simte copilul. Dar nu sunt în stare.

Vine şi soţul Loredanei. Ne dăm mâna şi ne spunem unul altuia că suntem bine. Dă drumul la televizor şi se aşază pe canapea. Pe ecran se bat doi tipi cu nişte bâte acoperite cu pâslă până când unul dintre ei cade de pe un fel de piedestal. Sunt pe o plajă. Cu lume în jur care aplaudă şi ţipă. E amuzant. Toată lumea e îmbrăcată lejer. Comentatorul îşi scuipă plămânii.

Cu mult timp înainte, cumnatul meu şi cu mine ne-am decis că nici unul dintre noi nu era interesat de celălalt şi am căpătat obiceiul să nu vorbim. El are un serviciu bun, câştigă destui bani. Computere, o firmă străină. Din câte ştiu, îi place. Şi-au luat maşină, au asigurare privată de sănătate. Se gândesc să-şi ia un apartament mai mare.

Aşteaptă posac să fie gata masa de seară.

Mă duc jos cu Ovidiu şi ne aşezăm pe o bancă între blocuri, la umbra copacilor, să stăm de vorbă. Blocul lor e în vestul oraşului şi acolo e la fel ca oriunde altundeva, şiruri după şiruri de blocuri. Totuşi, nu e chiar la bulevard şi nu arată prea rău. Nişte copii se zbânţuie prin preajmă. Câţiva dintre ei vin la Ovidiu şi stau puţin de vorbă, dar el nu se duce să se joace cu ei. S-au obişnuit. Fumez o ţigară şi fumul se ridică în spirale în aer, înspre copaci. Îi spun că înainte să se construiască oraşul, înainte să înceapă

oamenii să locuiască în oraşe, nu era decât pădure peste tot, de la Dunăre până în munţi. Cei care nu ştiau bine drumul se puteau pierde.

Ovidiu îmi spune că atunci când o să se facă mare vrea să fie pădurar, ca să taie copacii cu nişte ustensile speciale.

— Şi voi aveţi ustensile speciale, îmi spune. Burghie. Şi căşti cu lanternă.

— Da.

— Tu ai vrut dintotdeauna să te faci miner?

— Niciodată.

— Ah.

E adevărat. Dacă ai crescut într-un oraş minier, cu un tată miner, îţi imaginezi că viaţa ta o să fie altfel.

— O să plec de acolo în curând. O să mă duc să mă fac pădurar. Şi o să tăiem împreună copaci. Cu ferăstraie electrice.

Copilul îmi zâmbeşte şi eu sunt bucuros. Stăm de vorbă doar.

Mi-e uşor cu copiii. Nu mă străduiesc prea tare şi ei mă ascultă. Îi spun lui Ovidiu o poveste cu un bărbat care visase că în pădure e ascunsă o comoară. Şi a plecat din satul lui să caute comoara. A umblat încolo şi încoace un an întreg fără s-o găsească, dar nu putea să se oprească pentru că vedea comoara cu ochii minţii. A descoperit tot felul de lucruri ciudate în pădure şi s-a întâlnit cu oameni despre care nici nu ştia că sunt de la el din sat. Când s-a întors acasă fără comoară, lumea a început să râdă de el. Dar el, de câte ori îi auzea râzând, îşi amintea de călătoria lui.

Am urcat înapoi la etajul patru, ne-am aşezat la masă. Loredana hrănea bebeluşul. Soţul ei nu scotea un cuvânt. Poate din cauza prezenţei mele. Sau poate că mereu era aşa. Un om resemnat cu viaţa lui, prea obosit să mai fie dezgustat. Soră-mea mă întreabă de ce am venit la Bucureşti. Îi spun că am venit să opresc o nuntă. Pufneşte.

— Îţi pierzi timpul.

— Ştiu.

— Şi-atunci?

Soţul ei ţine un os între degete şi se uită la mine în timp ce-l roade şi-l suge deasupra farfuriei.

— Trebuie să fiu sigur că asta vrea într-adevăr.

— Şi-apoi?

— Nimic.

Există un scop în ceea ce fac. Trebuie neapărat să fac asta. Chiar dacă e inutil, pentru mine e necesar.

Şi nu vreau să discut asta cu alţii.

Se uită la televizor, tot jocuri pe plajă. Apoi un karaoke, toţi cântă fals, în engleză. Şi reclamele ne spun ce trebuie să cumpărăm. De obicei ţin ceva de băut în casă, dar nu mă întreabă dacă aş vrea, aşa că le cer cheile de la uşă.

— Vezi să nu trezeşti copilul când te întorci.

— Nu-l trezesc.

Mă întorc beat şi dau peste pătuţul copilului pe întuneric; copilul începe să ţipe. Eu dorm în camera copilului şi a lui Ovidiu, separată de a adulţilor prin nişte uşi mari de sticlă acoperite cu perdele transparente. Se aprind luminile. Stau pe patul pe care îl împart cu Ovidiu şi îmi scot ghetele. Loredana e cu spatele la mine, liniştind copilul, tăcerea ei e mai grea decât cuvintele. Simt aceeaşi ostilitate ca şi înainte, dar acum pare să-şi fi găsit un motiv şi ea e, fără îndoială, cumva satisfăcută, într-un mod straniu. Ovidiu e întins pe o parte, uitându-se la mine, cu ochii larg deschişi de parcă ar fi stat treaz pe întuneric până atunci. N-are nici o expresie pe faţă. E mai rău decât dacă ar fi ţipat. Apoi se face iar întuneric.

— Îmi pare rău, Ovidiu. N-am vrut.

Tace şi pentru un moment mi-e teamă că şi el s-a supărat pe mine.

— Mă gândeam. Povestea pe care mi-ai spus-o, cu omul din pădure. E mai bine să găsească totuşi o comoară. Aşa, toată lumea o să înţeleagă că n-a fost o călătorie degeaba. E un final mai bun. Ce zici?

— Ai dreptate. E un final mult mai bun.

Încă multă vreme după aceea le aud şoaptele în camera alăturată, sorămea pe un ton aspru, vorbind repede, soţul ei, încet şi obosit. Adorm pentru câteva secunde şi se face dimineaţă.

III

Bulevardul Unirii este un vis al perfecţiunii, lung şi drept, visul unui nebun. În spatele meu, la distanţă, pe o ridicătură de pământ, stă Casa Poporului cea de coşmar. Vechiul Bucureşti dărâmat cu buldozerul, ca să se construiască în loc un monument al nebuniei. Care acum îşi bate joc de noi. Nu există destui oameni să umple spaţiul ăla. Nu e făcut pentru o măsură omenească. Încă un teren viran în care să se pişe maidanezii. Clădirile sclipesc în lumina intensă a soarelui. Nu e pic de umbră şi sunt lac de transpiraţie. Îmi cumpăr nişte apă de la un chioşc, pe care încerc să n-o dau pe gât dintr-odată, şi gumă să-mi ia mirosul greu din gură.

Merg întins spre banca unde lucrează Ileana. Îmi simt picioarele scufundându-se în asfalt. Mă uit în urmă şi nu e deloc o iluzie. Am lăsat urme în smoala trotuarului.

Banca are aer condiţionat. Întreb la vreo trei ghişee şi dau de ea la un birou de schimb valutar. O deranjează să mă vadă, dar nu mai are ce să facă. Se ridică de la masă şi vine la uşa biroului, unde stăteam în picioare.

— Ce cauţi aici?

— N-ai vrut să ne întâlnim. Trebuia să vorbesc cu tine.

Ne aşezăm în hol. E îmbrăcată ca de serviciu. S-a fardat şi arată grozav, e elegantă. Eu sunt cel nelalocul lui, încă transpirat, venit de pe stradă. Arată probabil ca şi cum ar vorbi cu vreo persoană străină, aflată acolo din întâmplare.

— Şi? Ce vrei să-mi spui?

În jurul nostru, peste tot, oamenii numără bani. Era o vreme în care un teanc dintr-acela de bancnote ne-ar fi salvat. Dar ce vreau să spun cu acest „ne-ar fi salvat“? Ea e bine acum. Se întâmplă să mai greşeşti, dar uiţi, treci mai departe. Eu sunt cel care s-a blocat în trecut, tot întorcându-mă când ar trebui să stau deoparte. Ştiam că o să vină şi momentul ăsta, în care o să-mi dau seama că nu se mai poate face nimic, în sfârşit, nimic. *Ce vrei să-mi spui?* Am dat din mâini. O mie de lucruri voiam să-i spun şi acum nu-mi venea nimic în cap. Stă picior peste picior, cu mâinile odihnindu-i-se în poală. Pe degetul ei străluceşte un diamant. Cărbune sau diamante, e acelaşi lucru. E doar o problemă de racord. Şi de cizelare. Un biet nemernic a coborât în mină să-l scoată la suprafaţă. Mă uit în jos şi văd că am pantofii murdari. Încerc să nu-i las la vedere, ascunzându-mi picioarele sub scaun.

— Vorbesc cu tine, la mine în cap, tot timpul. N-ar fi trebuit să se termine atunci. Ar fi trebuit de-abia să înceapă. Vreau să spun, când erai însărcinată cu copilul meu.

Întoarce capul. Nu vrea să-şi mai amintească de asta acum. E pe cale să înceapă o nouă viaţă, una mai bună, cu toate piesele la locul lor. O casă, un soţ. Cu care să aibă copii.

— Aş putea să mă întorc în Bucureşti. Să-mi găsesc ceva de lucru, orice.

— Nu. E prea târziu acum.

Simt că mă pierd. O întreb:

— Eşti fericită?

— Da.

E adevărat. Am dispărut. Nu mai am loc lângă ea. Mă întreabă de slujbă.

— Spuneai că e numai pentru un an. A trecut deja anul.

— Nu prea am altceva de făcut. S-ar putea să mai rămân un an.

Apare o femeie care îi întinde Ilenei ceva să semneze. Îmi spune că trebuie să plece.

— Bine, du-te.

— Pleacă tu întâi.

Aş fi vrut să mai stau puţin în răcoarea de acolo, dar ea vrea să mă vadă plecând. Nu ne sărutăm, nu ne îmbrăţişăm. Ies din bancă. Venisem să-mi îndeplinesc misiunea, acum era gata. Aerul fierbinte din stradă mă pocneşte de parcă aş fi deschis uşa unui cuptor.

IV

Am fost student o vreme, la Facultatea de Construcţii. Nu prea îţi mai găseai de lucru ca inginer de când începuse să se năruie totul în jur şi nu mă duceam la cursuri. Dar Bucureştiul era nou pentru mine şi era bine să te simţi aşa de liber. Majoritatea studenţilor erau ca mine, din provincie, profitând de căminele gratuite.

Pe vremea când am întâlnit-o pe Ileana, oficial nu mai eram student, dar mă înţelesesem cu unul care nu avea nevoie de cămin şi-i dădusem nişte bani administratorului. Căminele erau nişte clădiri de zece etaje, cu câte patru oameni în cameră. Eu stăteam la C7, etajul unu. Ghena de pe coloană se înfundase undeva la etajele de sus, aşa că toate gunoaiele se aruncau pe geam, pe terenul viran de dedesubt. Nu ştiai niciodată ce-o să vezi zburând prin dreptul ferestrei. Sticle. Oase. Prezervative. Şi un televizor, în noaptea în care am pierdut calificarea la campionatul mondial. Câinii vagabonzi scurmau prin gunoaiele dintre cămine. Iarna urlau de foame.

Erau vremuri bune. Oraşul se simţea bine cu sine însuşi în urâţenia lui brutală, abrazivă, dar pentru noi era în continuare nou, treceam prin el şi nu ne păsa. Aveam destulă mâncare şi băutură, apăruseră şi fetele. Un oraş în descompunere, plin de cele mai frumoase fete. Tramvaiele cârâiau oprindu-se în staţii şi prin uşile care scârţâiau, zăngănind în lături, se vedeau coborând în stradă fetele, grăbite să ajungă la cursuri. Picături de ploaie dansând în cercuri prin băltoace de noroi, toamna, pe trotuarele cârpăcite, şi

o fată păşind cu grijă pe deasupra să nu-şi strice pantofii. O corcitură uitându-se buimacă la fulgii de zăpadă. O fată cu capul gol, repezindu-se spre intrarea în cămin, cu fulgi în părul ei negru.

Aveam bani. Treceam graniţa în Bulgaria şi mă întorceam cu marfă, pe tren, strecurându-le vameşilor partea lor. Uneori mă duceam şi în Turcia. Când mă întorceam din călătoriile mele, mă duceam la Ileana, stătea într-o cameră cu alte trei fete din oraşul ei. Masa era mereu acoperită cu o faţă de masă. Uneori erau şi nişte flori. Paturile mereu făcute, vasele spălate şi puse la loc după masă. Aveau răbdare să-şi calce hainele pentru dimineaţa următoare, vorbeau fără să se grăbească. În oraşul acela care te îmbolnăveşte de nervi sunt uneori femei care ştiu cum să facă lucrurile frumoase, să pună graţie în cele mai simple gesturi.

Mi se par extraordinare vremurile acelea, acum, că sunt doar o amintire. Cât de uşor ne era, asta mă uimeşte. Uneori plecam cu Ileana în excursii la Predeal, unde munţii şi brazii îmi aminteau de acasă. Vara, acolo era răcoare şi iarna vedeam zăpadă curată. Şi aveam o cameră numai pentru noi, să facem dragoste şi să stăm întinşi unul lângă altul dimineţile, ascultând sunetele de afară.

Totul s-a schimbat.

Guvernul băgase taxe de timbru la ţigări, ca să descurajeze traficul la negru, şi vânzătorii de la chioşcuri se temeau să mai cumpere pachete de contrabandă. Am sfârşit umblând prin cămine, din cameră în cameră, să le vând direct studenţilor. Întotdeauna ziceau că-mi dau banii mai târziu.

Într-o dimineaţă mă spălam pe dinţi, gândindu-mă ce aş putea să-mi găsesc de lucru, când am auzit că bate cineva tare la uşă. Era poliţia, veniseră să-mi ceară actele la control. Încercau să-i prindă pe cei care stăteau pe de-a moaca în căminele de studenţi. Am brodat o poveste cum că sunt în vizită, pe care n-au crezut-o, pentru că deja îl luaseră la bani mărunţi pe administratorul căminului. S-au aşezat, simţindu-se ca la ei acasă, şi am stat de vorbă o groază de timp. Până la urmă le-am dat o sută de dolari. Şi

mi-au promis că n-o să mai aud de ei. Nu eram în situaţia în care să mă târguiesc cu ei, să ajungem, de pildă, la vreo 40 sau 50 de dolari. Apoi au observat cartuşele de ţigări şi s-au decis să mi le confişte. A trebuit să le învelesc pachetele în nişte ziare vechi. Le era târşă să iasă din clădire cu atâtea cartuşe de ţigări bune. N-au zis nimic de faptul că ţigările n-aveau timbru, dar ştiam că aveau să aibă destule de zis data viitoare, când se vor întoarce. Trebuia s-o şterg.

Mi-am găsit un loc ieftin în centrul oraşului, puţin mai mare decât o debara, sub acoperiş, o cameră cu un pat şi mai nimic altceva. Duşul era la subsol, un furtun deasupra podelei de beton. Cineva îmi dăduse şi o plită electrică. Prietenii au venit în vizită şi au râs de cum putea să arate locul. Dar, în general, aveam mai puţini vizitatori decât înainte.

Mi-am găsit de lucru pe un şantier. Primul lucru pe care a trebuit să-l fac era să dau jos tencuiala de pe un perete cu barosul. Voiau să facă un restaurant acolo şi sub tencuială era cărămidă bună, dintr-aia roşie. Două săptămâni am izbit pereţii cu barosul ăla. Ridicam nori de praf şi îi inhalam. Ieşea praful în valuri şi pe stradă. Fetele care treceau pe lângă clădire îşi acopereau faţa cu mâinile. Ne făceam semne când trecea câte una mişto. Atunci când stai cu un baros în mână, plin de praf din cap până în picioare, ţi se pare că fata aceea drăguţă care trece prin apropiere e dintr-o lume din care tu nu faci parte. Ea arată curată, luminoasă şi foarte departe şi tu ştii că dacă v-aţi întâlni, te-ar dispreţui, pe tine şi salariul tău de mizerie.

Câştigam destul cât să-mi ajungă de chirie şi de mâncare, dar pe măsură ce trecea timpul mi-era tot mai greu, cu toate acele zile de muncă, urmate de după-amiezi obositoare de plictiseală. Îţi calculai fiecare ban, disperat că duci o viaţă atât de meschină. Vorbeam cu prietenii de petrecerile noastre de pe vremuri. Şi, mult prea repede, ne transformam în nişte oameni cum nu voiam să fim.

Apoi mi s-a oferit slujba asta, în mină. Era atât de neaşteptată, atât de extremă, că mi s-a părut o şansă. M-am amuzat de ce reacţie au avut

prietenii mei din Bucureşti. Pentru oamenii din Bucureşti, minerii sunt nişte brute violente care într-o zi au venit şi i-au bătut măr pe contemporanii lor ceva mai sofisticaţi. Nişte oameni care aduc ţara la sapă de lemn cu salariile lor imense, pe care le primesc pentru că guvernul se teme de ei. Mi-am propus să fac o astfel de muncă pentru cel mult un an. După aceea o să găsesc eu altceva, cu siguranţă. Şi, oricum, minele se pot închide în orice moment.

Ileana nu era prea încântată, dar n-a zis mare lucru. Ne-am despărţit cam ambiguu şi câteva zile mai târziu coboram în mină pentru prima dată în viaţă.

Nimic nu m-ar fi putut pregăti pentru ororile primei săptămâni. Eram un străin, unul care le stătea mereu în drum. Munceam într-un spaţiu strâmt, ciocănind la pietrele cele negre, într-o lume complet separată de cea luminoasă de deasupra. Asta e imposibil de înţeles până n-ai coborât acolo: distanţa faţă de lumea pe care ai lăsat-o în urmă. Şi ştii în fiecare secundă că e posibil s-o fi lăsat în urmă de tot. În acea primă săptămână am trăit cu spaima continuă că o să se prăbuşească bolta tunelului. Mulţi oameni muriseră pe loc în puţuri. Alţii avuseseră timp să aştepte ajutor în linişte şi întuneric, fără să ştie dacă or să-l primească la timp. Numai de ruşine am continuat să mă duc până la sfârşitul săptămânii. Ruşinea de a fi trecut în fiecare zi, pe stradă, pe lângă oameni despre ale căror vieţi adevărate nu ştiam nimic. Mi-era ruşine că tata făcuse o astfel de muncă şi eu nu ştiusem până atunci cât de rău era.

La sfârşitul primei săptămâni mi-a spus că e însărcinată. Avea nevoie de bani pentru avort. Dacă ar fi avut bani, probabil s-ar fi dus fără ca măcar să-mi spună. Abia terminase facultatea şi stătea cu ai ei în Târgovişte, până îşi găsea ceva de lucru. Costa 22 de dolari. Clinica cerea plata în dolari.

Am plecat de dimineaţă. Aveam banii în buzunar, dar încă nu credeam că era neapărat nevoie de ei. Pe drum, în timp ce autobuzul şerpuia în jos pe munte, spre câmpiile fierbinţi, îmi repetam în minte ce aveam să-i zic. Era o

zi senină şi munţii se vedeau limpede în stânga mea. Mereu îmi aduc aminte de drumul spre Târgovişte, cu şiruri de plopi de o parte şi de alta, înalţi şi drepţi, cu spaţii egale între ei.

Autobuzul m-a lăsat la gară. Urma să fac o plimbare, de acolo până în locul unde mă întâlneam cu Ileana, pe străduţele liniştite dintre casele care nu dădeau înspre bulevard. Era după-amiaza devreme şi străzile păreau somnoroase. Gardurile de lemn ascundeau grădinile şi verdeaţa lor se revărsa pe deasupra. Era un cartier care pe vremuri fusese elegant, dintr-un oraş care pe vremuri fusese prosper, dar îmbătrânise şi se stinsese şi acum nu mai voia decât să-şi vadă liniştit de treburile lui. Ca să fii fericit, îmi imaginam că era de-ajuns să ai o casă pe o stradă ca asta, în care singura tulburare ţi-era provocată poate de lacrimile copiilor, când pisica intra în casă, ţinând în gură o pasăre cu gâtul frânt.

Ne-am întâlnit într-un parc în apropiere de casa ei. Purta o rochie neagră de vară, neagră ca părul ei, cu un imprimeu cu flori roşii. S-a uitat drept înainte cât timp am stat pe marginea băncii, întors către ea, spunându-i cum o să plec de la mină şi o să-mi găsesc de lucru în Bucureşti, cum o să ne descurcăm noi şi totul o să fie bine. Era însărcinată cu copilul meu şi eu aflasem asta la sfârşitul aceleiaşi săptămâni în care aflasem, de asemenea, cât de uşor poţi să mori, cât de subţire e firul ăsta care ne ţine în viaţă. Eram îndrăgostit de ea, şi eram îndrăgostit de copaci, de soare şi de viitor.

Dar în ochii ei mă prăbuşisem de mult. Când am terminat de vorbit, a dat încet din cap. După ce se rezolva problema asta, poate mai discutam despre ce simţeam unul faţă de celălalt. Eu îmi luasem o slujbă la capătul lumii, într-o mină, iar ea nu mai era studentă, trebuia să-şi găsească de lucru. N-aveam bani, n-aveam unde locui. Viaţa era destul de grea şi fără un copil. Ea era abia la început de drum şi la ce se întâmpla cu ţara noastră, nimic nu mai era aşa de sigur. I-am promis că o să fim fericiţi. A dat iar din cap, încet.

O făceam să sufere, vorbindu-i de lucruri imposibile. I-am dat banii. Ea s-a dus la clinică, eu m-am dus la gară.

Era întuneric când m-am întors la Petroşani. Se vedeau nori imenşi venind în grabă dinspre nord, plouase şi străzile erau portocalii, lucioase, sub lumina felinarelor. Am găsit un telefon şi, la celălalt capăt al firului, ea a început să plângă, încet şi îndelung. Nu mai era nimic de zis. Se terminase. În tăcerile lungi stăteam cu receptorul lipit de ureche, cu ochii închişi, simţindu-mă ridicol. Ştiam că trebuie să spun ceva, dar nu-mi venea nimic în cap. Am întrebat-o dacă a durut şi mi-a spus că nu. Şi exact când începuse să-mi vorbească, mi s-a terminat cartela. Începutul unei propoziţii suspendat în aer. Am rămas tâmpit în picioare câteva secunde. Nu mai ştiam cine sunt sau cum am ajuns acolo.

Nu mai aveam nici un ban, aşa că m-am uitat în jur, poate dădeam de cineva din Lupeni care să mă ajute să ajung acasă. L-am găsit pe văru-meu Marius, în fundul unui bar, jucând table cu nişte prieteni. Erau beţi şi veseli şi am stat să-i ascult până au terminat. Eram foarte departe. Viaţa mea reală se scursese în subterane, nu mai era în văzul nimănui. Omul de la suprafaţă, cel pe care îl vedeau toţi, nu mai eram eu. Mă întrebam dacă se mai simţiseră şi alţii aşa şi bănuiam că da. Mă gândeam cum nu l-am cunoscut niciodată pe tata şi pe nimeni dintre cei care lucrau cu el, până când n-am coborât eu însumi într-o mină. Am înţeles de ce erau ei împotriva lumii. Nimeni altcineva nu conta, nimeni altcineva nu înţelegea.

În ziua următoare m-am dus la muncă. Era mai bine decât să fac ce vreau cu timpul meu. Nu-mi mai era frică. Am muncit cu spor.

V

— Hei!

— Vreau doar să-mi iau bagajul.

Loredana mă lasă să intru în hol. Vine după mine în cameră şi stă în picioare, uitându-se, cu braţele încrucişate, cum îmi strâng lucrurile. De parcă i-ar fi teamă să nu fur ceva.

— Şi? Ai reuşit cu ce voiai tu?

— După cum ai spus, o pierdere de vreme.

— Şi de bani. Eşti fericit acum?

Îmi scot portofelul şi îi întind două bancnote mototolite de câte o sută de dolari. Banii pe care i-i datoram de peste un an, când mă jefuise poliţia şi nu mai aveam de nici unele. Îi adusesem în caz că Ileana mi-ar fi dat vreun motiv să rămân. Acum eram în drum spre gară. Îmi cer scuze pentru întârzierea cu banii. Ea se uită la mine confuză. Transformase banii într-un motiv de ranchiună. Şi nu mai ştie cum să se simtă, plăcut suprinsă pentru bani sau deranjată să afle că până la urmă m-am descurcat un pic mai bine decât se aşteptase. Îi spun la revedere civilizat şi uşa se închide în urma mea.

Cobor un şir de scări şi înţepenesc la jumătatea drumului, cu mâna pe balustradă. Nu mi-am luat la revedere de la Ovidiu. Aş putea să mă întorc.

Merg mai departe.

În gară, la bilete, e haos. Şi mirosul oamenilor, aşteptându-şi trenurile nerăbdători şi nervoşi, îmbâcseşte aerul încins. Toată lumea are aceeaşi idee – să plece din oraş – şi această idee ne-a vărsat pe toţi ca prin pâlnie înspre punctul de evacuare, aproape că ne călcărăm unii peste alţii ca nişte furnici. Mă aşez la o coadă lungă şi frustrată şi, după câteva minute, îmi dau seama că e o creatură mutantă, cu două capete, amândouă desfăşurându-se dinspre acelaşi ghişeu. Mă mut la altă coadă. Pe măsură ce înaintează, lumea începe să se certe, din cauza celor care vor să se bage în faţă. Inevitabilii pensionari se târguiesc ca într-o reclamă a neputinţei. Apoi un bărbat care pledează: nu poate pierde trenul. O familie de ţigani îşi saltă bunica pe treptele de afară, din stradă. Bătrâna stă îndesată ca un sac de cartofi pe capacul unei lăzi în care sunt nişte nutrii. Iar ei trag lada cu o funie, de

parcă ar fi o sanie, printre chiţăieli infernale, înspre sala de bilete, strigând nervoşi. Probabil că în ochii bătrânei toată scena arată ca un vis ciudat.

Reuşesc să prind trenul. Ceilalţi şapte din compartiment sunt nişte bătrâni din Petroşani. Ca de obicei, unul începe să vorbească şi se pun toţi pe discutat. Subiectul preferat al tuturor: preţurile, cât costă asta, cât costă ailaltă şi cu cât se dădea în nu ştiu care piaţă, preţul pâinii în comparaţie cu anul trecut şi cum se duc toate naibii. A fost o zi lungă şi lipsa de sens a discuţiei mă scoate din minţi. Acelaşi lucru se întâmplă în compartimentele de tren de când lumea. Cum ieşim din Bucureşti, două femei în vârstă se apucă să vorbească despre diferite dezastre întâmplate în mine de-a lungul anilor. Asta o să dureze o vreme.

Odată a venit un tip din Germania, făcea parte dintr-o delegaţie a sindicatului de mineri, şi noi stăteam în jurul lui împreună cu un translator, iar el spunea: E o crimă! Această mină trebuie închisă imediat! Părea şocat. Apoi noi ne-am întors la lucru. Şi el s-a întors în Germania.

Ironia e că nimeni nu vrea cărbunele nostru. E de calitate inferioară şi echipamentele noastre sunt vechi de când lumea. E mai ieftin să importe. Guvernul ne-ar închide şi mâine, dar le e teamă că brutele se vor coborî iar de pe dealurile lor şi, prin urmare, o târâie aşa de ani de zile.

Suntem în câmp deschis, e o seară liniştită. Ciudat, ceilalţi pasageri nu mai simt nici ei nevoia să vorbească şi e mai bine aşa. Sunt foarte obosit. Înspre Piteşti soarele pare umflat şi greu şi umbrele încep să se deseneze pe pământ. Lumina şi-a mai pierdut din strălucirea albă şi lucrurile îndepărtate se conturează în detaliu. Dealurile, un mănunchi de sălcii la cotitura unui râu. Totul pare prezent şi urgent. Ochiul nu mai trebuie să caute, totul este în imediata lui apropiere. S-a întâmplat ceva curios cu felul în care mi-o amintesc pe Ileana, indiferent cât mi-aş spune eu să las trecutul în urmă. Cu cât se îndepărtează, pare să ia contururi tot mai limpezi. Acum ştiu ce mi s-a întâmplat mai clar decât ştiam atunci când le trăiam. Nu pot să fac nimic în

privinţa asta, e ca şi cum mi-aş spune, de pildă, să mă uit pe geamurile acestui tren, dar fără să văd ce e dincolo de ele.

Un şir de oameni se mişcă pe şosea, de-a lungul unui şir de plopi, cu coasele în echilibru pe umeri. Lamele sunt strânse pe ax şi înfăşurate în cârpe albe, ca nişte bandaje. Şi-au terminat treaba şi sunt bucuroşi că au scăpat. Cunosc sentimentul.

Simt o mână pe umăr, scuturându-mă. Deschid ochii. Zorii cenuşii în Petroşani. Oamenii de pe peron trec pe sub geamul meu, cu mersul acela grăbit de prin gări. Sunt nerăbdători să se întoarcă la vieţile lor.

Iau primul autobuz spre Lupeni, cerul îşi recapătă treptat culorile. Printr-o gaură din podea intră gaze de eşapament. Nu se simt prea rău cât mergem drept, dar imediat cum autobuzul face eforturi s-o ia la deal, ne curg ochii şi începem să ne sufocăm.

Merg pe singura stradă principală din Lupeni, care este, de asemenea, drumul care străbate Valea Jiului. Drumul se termină în capătul văii, la vreo treizeci de kilometri mai încolo. De-a lungul străzii sunt blocuri golaşe din beton, de zece etaje. Cam la fel cum vezi şi la periferiile Bucureştiului. Un oraş mort, acolo unde, în mod rezonabil, n-ar trebui să fie deloc un oraş.

Deschid uşa de la apartamentul în care stau împreună cu părinţii mei, acelaşi în care am crescut. Mă întâmpină tata. De-abia s-a trezit şi e îmbrăcat în nişte pijamale ponosite şi un halat vechi. Îmi spune că mama s-a dus până la piaţă. Are abia 50 şi ceva de ani, dar pare mai bătrân. Se mişcă greoi. Are plămânii terminaţi din cauza anilor de praf negru inhalat. Are ochii grei şi pielea de pe faţă brăzdată. E dărâmat. Când zâmbeşte, pare să-l doară, de parcă ar sfida gravitaţia. Aş vrea să fac un duş, însă robinetul scuipă şi tuşeşte. Mă aşez în bucătărie şi tata îmi face o cafea. Întotdeauna ţine câteva sticle de apă în frigider. Nu ştii niciodată când se opreşte apa. Mă întreabă de restul familiei şi eu mint. Îi spun că Ovidiu creşte frumos şi s-a mai îngrăşat un pic. I se luminează faţa.

— Ce bine. Foarte bine.

Mă întreabă cum a fost. Crede că m-am dus la Bucureşti să fac rost de nişte bani. Afacerile mele cu ţigări. Inventez o scuză, că au vrut prea mulţi bani în avans.

— N-are importanţă. Măcar ai încercat. Ai simţ pentru afaceri. Prea mulţi oameni se mulţumesc doar cu ce le pică.

Simt nevoia să dorm, dar în curând trebuie să intru în şut. Mi-am terminat zilele de odihnă şi acum e timpul să cobor din nou în mină.

Iau autobuzul împreună cu ceilalţi, ne duce în afara oraşului, la câţiva kilometri în susul văii, unde e gura puţului. O femeie ridică bariera să ne lase să trecem. Şi-a luat slujba asta de când i-a murit bărbatul în mină, cu un an înainte. Ne schimbăm în salopete, ne punem bocancii şi căştile. Oamenii din tura de mai devreme tocmai au ieşit la suprafaţă. Se mişcă greu, răspândindu-se care pe unde, încercând să se adapteze din nou la spaţiul deschis. Sunt obosiţi şi murdari, şi beţi de atâta lumină şi culoare. Întotdeauna e aşa când scapi, când vezi iar cerul, iarba şi munţii.

Ne suim în lift. Poarta de metal se trânteşte în urma noastră. La întâlnirea filoanelor de metal se nasc diamantele. Coborâm şi aerul se răceşte repede. Niciodată nu vorbim în momentele astea. În primele luni sau cam aşa, mereu simţeam cum mi se strânge pieptul, dar acum m-am mai obişnuit. Când mă întorc şi văd iarăşi cerul îmi vin tot felul de idei ciudate, minunate. Parcă asist la naşterea lumii. Aş putea chiar să spun că am început să cred în Dumnezeu. Când mă scufund, în schimb, mi se goleşte mintea şi nu mai ştiu decât de munca pe care o am de făcut.

Mă trezesc. Sunt în patul Ilenei. E după-amiaza devreme, duminică, nu se simte nici o mişcare pe o asemenea căldură, nici un sunet. Este camera ei din studenţie. Stă la birou, în faţa ferestrei, scriind. E cu spatele la mine, nu ştie că m-am trezit şi o privesc. În dreptul ferestrei mari e agăţat un cearşaf alb, să facă un pic de umbră. O adiere slabă de vânt ridică încet unul dintre colţurile de jos ale cearşafului şi nu se aude decât creionul ei mişcându-se

deasupra hârtiei. Are părul negru, strălucitor, pe fondul alb, lucios, al foii de hârtie. Stau întins acolo, uitându-mă la ea.

Liftul se opreşte. Se deschid uşile. Ne mişcăm înainte.

Un spectacol

Aplauzele s-au potolit, artistul a făcut un pas înainte şi şi-a scos cămaşa. Publicul a amuţit complet. Avea partea stângă a pieptului atrofiată, suptă, arăta artificial şi era proaspăt tivită pe trei laturi cu nişte cicatrici roşii: o linie dreaptă puţin mai jos de clavicula stângă, încă o linie dreaptă uşor în stânga sternului şi, tot pe stânga, o linie curbă care cobora sub şirul de coaste.

Era un bărbat urât, palid, cu câteva fire de păr răsfirate în vârful capului şi expresia unuia care a suferit un şoc teribil cu mult timp în urmă şi nu şi-a mai revenit. Genul care ar sta într-un colţ la petreceri, fără să spună nimic, şi de care nici ţie nu ţi-ar veni să te apropii.

Cu un tampon îmbibat în alcool şi-a curăţat zonele cicatrizate, apoi a luat un cuţitaş de pe masă. Nu părea să aibă de gând să zică ceva. Toată lumea se aşteptase să ţină un mic discurs înainte, o expunere a filozofiei sale, un cadru în care publicul să plaseze spectacolul la care avea să asiste. Nu; trecuse direct la acţiune, îşi decupa cu dexteritate propria carne, pe urmele liniilor lăsate de cicatrici. Dacă e vorba să te tai singur, trebuie să ai ceva îndemânare.

Spectatorii erau aşezaţi pe scaune dintr-acelea sub formă de strapontine, aşa cum sunt de obicei prin cinematografe, şi s-a auzit zgomotul multora dintre aceste scaune săltându-se brusc, semn că unii dintre cei de faţă

găseau că spectacolul devenise deja insuportabil pentru stomacurile lor. Era mai mult decât se aşteptaseră.

Începuse să curgă ceva sânge, într-adevăr, dar nu foarte mult, carnea din jurul ţesuturilor cicatrizate era moartă de ani de zile. Artistul îşi scotea copcile care îi înconjurau coastele până în dreptul sternului şi le lăsa să cadă una câte una într-o soluţie albastră. Apoi mai meşteri ceva cu cuţitaşul şi, iată, ceea ce promisese era pe cale să se întâmple: îşi vârâse degetele în propria rană, în apropierea inimii.

Acum, că totul era gata, îşi ridică faţa palidă să înfrunte spectatorii. Urma să se uite la ei în tot timpul ăsta. Era vorba de profesionalism. Pentru ei o făcea. Trase şi coastele sale se desfăcură. Îşi deschisese propriul piept ca pe un panou, de parcă l-ar fi scos din balamale.

Şi le-a arătat o inimă de om, o inimă vie.

Stătea acolo în picioare, cu transpiraţia curgându-i pe faţa palidă şi sângele prelingându-i-se pe mâini. I se citea suferinţa în ochi. Nu felul acela de suferinţă pe care simţi nevoia să o împărtăşeşti, neapărat. Suferinţa unui nebun.

Undeva în spatele sălii s-a auzit un zgomot de lichid care se varsă. Asta era rău. Dacă începea vreunul să vomite, îi putea pune pe fugă pe toţi ceilalţi.

A urmat imediat hohotul de plâns al unui bărbat, plângea de parcă n-ar mai fi plâns de când era copil, ca după ani lungi de disperare tăcută. Şi plânsul lui s-a întins în toată sala. În curând mulţi dintre ei au început să plângă. Nu ştiau de ce. Fiecare persoană care plângea scotea altfel de sunete. Oamenii nu vorbesc la fel sau nu râd la fel şi nici nu plâng la fel, dar hohotele lor s-au adunat laolaltă ca apele unui râu şi s-au unit într-un singur sunet.

Artistul stătea în picioare în faţa lor, cu pieptul deschis, ochii deschişi şi gura uşor întredeschisă. Îşi ridicase braţele într-o parte şi alta, doar puţin, cu

palmele deschise, tremurând, ca pentru a spune: Vă dau inima mea vie. Acum o puteţi vedea. Mai mult de atât nu am ce să vă ofer.

Rămase aşa vreo jumătate de minut, deşi părea că trecuse mult mai mult timp, destul de mult încât să-i facă pe câţiva spectatori să se întrebe dacă nu cumva avea de gând să sângereze până la moarte sub ochii lor. După care şi-a închis pieptul, cu un gest tandru, şi şi-a montat la loc copcile care îi ţineau coastele lipite de stern. Nu părea să mai dea prea multă atenţie publicului. Pierduse ceva sânge în timpul spectacolului şi acum trebuia neapărat să aibă grijă să nu-i mai curgă. Un bărbat în halat alb apăru pe scenă să-l ajute. Începând din partea de sus a inciziei, asistentul se apucase să-i coasă artistului carnea măcelărită.

Un tip gras, în costum, apăru în faţa publicului pe scenă:

— Asta a fost tot, spuse el. Spectacolul s-a terminat. Puteţi merge acasă.

Era un sfârşit cam abrupt. Totuşi, oamenii erau bucuroşi să plece. Văzuseră destul. Nu se auziră nici un fel de aplauze.

— N-ai decât să spui ce vrei, zise o femeie în hol, dar asta arată că teatrul încă mai înseamnă ceva în ziua de azi.

Afară, lumea începuse să discute despre ce semnificaţii ar fi putut să aibă spectacolul. Erau cu toţii de acord că avea o semnificaţie. Până la urmă, oamenii erau mişcaţi. Nu era vorba de o montare elaborată, dar avea forţă. Mulţi erau de părere că probabil teatrul se reîntorcea la primitivism, la ritualurile care dăduseră naştere tragediei antice.

— A fost extrem, spuse un bărbat în negru, ştergându-şi ochelarii.

Era împreună cu o fată înaltă, subţirică, şi încă un bărbat.

— Dar se poate numi artă?

Fata cea subţirică încercă să-i răspundă:

— Catharsis, spuse ea. Ai observat ce mulţi oameni au început să plângă?

— Eu n-am plâns, zise bărbatul, punându-şi ochelarii.

— Consolările nu mai au nici un efect asupra oamenilor. Au nevoie să simtă suferinţa, continuă fata.

Ieşiseră în stradă, încheindu-şi nasturii la haină.

— O paralelă evidentă ar fi Iisus Hristos, bătut în cuie spre binele nostru. Un spectacol care durează de câteva mii de ani. Poate că tipul ăsta are vreun complex mesianic.

Cel de-al doilea bărbat, iubitul celui cu ochelarii, spuse:

— Nu ştiu dacă leacul ăsta al lui chiar şi-a făcut efectul.

— Asta pentru că eşti un jidan împuţit, spuse primul bărbat.

— Am făcut duş de dimineaţă. Dar, din replica ta, îmi dau seama că am dreptate.

Fata începu să râdă.

— Vreau să spun, ce rol are sacrificiul? continuă cel de-al doilea bărbat. Evreii îl omoară pe Iisus. Creştinii îi omoară pe evrei. Acum evreii îi omoară pe arabi. Pilda sacrificiului n-o să le ajungă niciodată. Sau o să le ajungă, dar n-o să-i ţină prea mult.

Au mai continuat o vreme discuţia, despre japonezi şi mexicani. Japonezii erau oameni cu stil, dar nu visau de fapt decât la cărnuri bine condimentate şi brânză topită.

În culise, artistul era bandajat şi examinat de medicul lui personal, sub ochii bărbatului gras în costum.

— Te anemiezi tot mai mult, spuse doctorul.

— O să te odihneşti câteva săptămâni, zise costumul. Mai avem programate încă două spectacole şi apoi mai bine ne-am opri, te lăsăm să te odihneşti cum trebuie.

Artistul nu părea prea încântat.

— Oamenii au nevoie de mine, spuse el.

Doctorul şi costumul se uitară unul la celălalt. Amândoi făceau bani frumoşi, dar nu mai voiau să continue.

— Au nevoie de mine, repetă artistul.

Costumul scoase o pastilă şi-o înghiţi.

— Oamenii nu-s decât nişte rataţi, spuse el. Crezi că ştii de ce au ei nevoie? Mai bine ia-ţi banii şi ţine-te un timp departe de lume. Ăsta-i sfatul meu.

— Dacă nu, o să te sinucizi până la urmă, zise şi doctorul.

— Niciodată n-o să le ajungă, spuse costumul.

Însemnări dintr-un bordel turcesc

Am ajuns înapoi în camera mea de hotel. Femeia arăta bine. Nu voiam decât să trecem odată la ceva acţiune.

— Patruzeci de milioane.

— Treizeci.

— Bine. Acum.

— După.

— Acum.

În filme, mereu le plăteau după. Dar aşa e în filme. I-am dat 20 de dolari, aproape treizeci de milioane de lire turceşti. A calculat şi mi-a făcut semn că trebuie să facă o mică plimbare, să verifice dacă nu sunt falşi, da, de parcă eu m-aş fi născut ieri.

— Cum să nu, i-am zis, ştii ce? Dacă nu-ţi plac, dă-mi-i înapoi.

S-a hotărât că-i plac.

Toată povestea asta era ca un joc de mimă, singurul cuvânt pe care îl ştia în engleză era „bani“, asta până să spun numele oraşului în care ne aflam şi să arăt înspre ea.

— Azerbaijan, mi-a răspuns.

Apoi am vorbit în ruseşte. Eu vorbesc şapte limbi. Şase dintre ele prost. Înveţi tot felul de lucruri când eşti departe de casă. Cu rusa poţi să agăţi târfele din Turcia. Multe vin din fostele ţări sovietice. Cerere şi ofertă.

— Tre’ să-i dau toţi banii peştelui, mi-a zis. Mai dă-mi cinci milioane, numai pentru mine.

— Bine. Dacă faci treabă bună.

— O să fac. Dă-mi-i acum.

— După.

— Acum.

I-am mai dat cinci.

O întâlnisem pe stradă cu o zi înainte. Semăna bine cu grecoaica. Brunetă şi uitându-se un pic cruciş, micuţă, cu forme pline. Mi-a propus să facem sex şi am simţit cum mi se contractă un muşchi în spatele sternului, nervos, ca o pisică ghemuindu-se înainte să facă un salt, dar nu vorbeam boabă de turcă şi mă cuprinsese o spaimă mută, în timp ce vânzătorii de prin magazine se uitau la noi, în lumina necruţătoare a zilei. Ea a dat din cap şi a plecat. Eram o pierdere de vreme. M-am întors în camera mea şi am început să mă plimb încoace şi încolo. Cât ar trebui să-i dau? Mă ameţeau şirurile de zerouri de pe bancnote. Ea era din carne şi asta era doar hârtie. Din partea mea, i-aş fi dat şi pe toţi. M-am spălat pe dinţi şi am făcut caca. Când mi-am tras pantalonii, m-am trezit că-mi sare nasturele de sus. N-aveam curea, aşa că urma să alerg după o femeie cu pantalonii în vine, la propriu.

Am căutat-o toată ziua şi toată noaptea, plimbându-mă prin oraş cu mâinile în buzunare ca să-mi ţin pantalonii pe mine. Înspre dimineaţă am sfârşit într-un bordel, vorbind ruseşte cu fetele din Georgia şi Azerbaijan, Moldova sau Ucraina. La ora aia eram deja beat şi rupt de oboseală, aşa că nu mai puteam decât să dau din gură.

— Trece timpul, mi-a zis ea.

S-a dezbrăcat şi s-a suit în pat, desfăcându-şi picioarele de parcă s-ar fi aşteptat să i-o înfig, pur şi simplu.

Pizda ei ar fi trebuit să fie largă şi urâtă, uzată de atâtea futaiuri. Dar era mică şi curată. Cu părul pubian foarte scurt, aproape o umbră. Nici o şansă

de păduchi. Musulmanii sunt oameni foarte curaţi. Stătea întinsă, sprijinită într-un cot, cu părul ei des şi negru revărsându-se pe perna albă. Rămăsesem în picioare, numai cu boxerii pe mine, simţindu-mă ca un sultan.

— Îmi aminteşti de cineva.

— Hai să trecem la treabă, îmi zice.

Mă întind lângă ea.

— Îmi pare rău, îi spun, am nevoie şi de ceva preludiu.

Era moale şi mirosea bine. Petale de trandafir. Dintre toate florile din harem, pe tine te-am cules în noaptea aceasta. Mi-am pus prezervativul. Gemea şi suspina de parcă eram un armăsar în călduri, dar când şi-a dat seama că nu mă grăbeam deloc a început să se plângă.

— Hai odată! Dă-ţi drumu' că trece timpul!

Încă mai aveam de învăţat cu tocmelile astea. Mânca stafide când m-a agăţat şi m-am întins după punga de hârtie maro, am luat un pumn plin şi i l-am îndesat în gură. Asta a făcut-o să tacă. Pentru câteva secunde.

— Hai că trece timpul, n-auzi?

Eram mazilit. Mi-am dat drumul şi gata.

A fugit în baie. Auzeam duşul. S-a întors în cameră ştergându-se între picioare şi a aruncat prosopul ud pe pat. Mi-a smuls ţigara dintre degete, a fumat-o şi s-a apucat să-şi perie părul ăla magnific în faţa oglinzii. Ca să se facă frumoasă pentru următorul. Mă uitam la ea din spate. I-am mai dat câteva ţigări şi a plecat, lăsându-mi o grămăjoară de stafide pe noptieră.

Şi-aşa am gustat prima dată din Sabila.

Grecoaica din Salonic tuna şi fulgera când venea vorba de turci. Acum eram într-un bordel de pe malul Mării Negre şi mă uitam la Atatürk, agăţat pe perete. Îmi spuseseră că nu e nimic de văzut în oraş, dar cu toate astea m-am dus; puţea a peşte de te trăznea, dar măcar nu se înghesuia nimeni să-mi vândă vreun covor. Bordelul arăta destul de obişnuit pe dinafară. Adică era mizerabil, prost luminat, cu câţiva bărbaţi arzând-o pe-acolo, plictisiţi

de ei înşişi. Femeile erau în spatele ferestrelor acoperite cu obloane, ca să nu se vadă din stradă. Puteai să treci prin apropiere fără măcar să-ţi dai seama. Eu intrasem şi şedeam sub Atatürk. Mustafa Kemal era tătucu' tuturora. Avea sfaturi pentru orice. Dacă le spunea să se spele pe mâini înainte de cină, făceau din asta un slogan şi îl agăţau la vedere lângă poză.

Mă împrietenisem cu Yakup, chelnerul. Peste vară lucrase într-un bar de pe litoralul Mării Egee. Erau destui turişti. Englezoaicele şi nemţoaicele se regulau cu turcii pe gratis, subminând un sector important al economiei.

— Dar mie îmi ziceau: Hai, tataie! Fă paşi!

Avea treişapte de ani, divorţat, chel, scund şi fetele de 20 de dolari din casă erau prea scumpe pentru el. Îşi permitea însă câte o târfă de doi dolari de pe stradă, dar mai bine era fără.

Într-o zi i-am spus:

—Yakup, de câte ori vin încoace te găsesc scriind, ce tot scrii acolo?

Mi-a arătat caietele lui. Scria nişte „povestiri comice", aşa le numea el.

— Mă uit, îmi zise, arătându-mi în jur, ascult şi îmi fac nişte însemnări, aşa, ca pentru mine.

„Însemnări dintr-un bordel turcesc", m-am gândit eu. Ce titlu bun! Exotic şi totuşi dostoievskian. Merită să scrii o poveste fie şi numai pentru un titlu ca ăsta. S-ar putea să-l folosesc.

Yakup glumea, zicea că o să ajungă bogat, o să câştige Premiul Nobel şi atunci o să ducă fetele la plimbare cu iahtul. Îi purtam ceva respect, totuşi. Era unde era şi o scotea la capăt. De câte ori începea câte o perioadă de acalmie, stătea acolo şi scria, arunca trei lulele într-o oală şi le amesteca.

Şi eu făceam la fel. Ciolanele idilelor sunt greu de îngropat, aşa că eu le ţineam la foc mic. Romanul vieţii mele.

Venise iarna şi ploua peste Marea Neagră, bărcile erau trase la mal, iar pescarii ascunşi pe după geamuri şiroinde, trăgându-se de mustăţi, jucau table şi fumau, şi beau pahar după pahar de ceai la orele mici ale dimineţii,

şi iată-mă şi pe mine, în camera mea închiriată, cu podele de lemn, trezindu-mă în fiecare zi de dimineaţă ca să lucrez la operele mele în proză, frumoase şi săltăreţe, înghiţind găleţi întregi de ceai şi plimbându-mă cu paşi mari, pe măsură ce lumea din capul meu prindea strălucire, se înflăcăra, scotea scântei – şi aşezându-mă din nou, să aştern alte câteva rânduri curgătoare, copleşitoare, de mă uimeam singur, eu, creatorul. Dar ăsta era farmecul locului în sine, nu eu îl confecţionasem. Nu eu ciopleam materialul încăpăţânat pentru a scoate forma la iveală. Eu eram doar conductorul unei energii magice. Eram posedat de ea, eram acolo s-o aduc pe lume, să mă eliberez de ea. Eram băiatul de la livrări. Mă simţeam în culmea fericirii şi totodată umil. Era un timp sfânt.

Făceam şi sex din plin, iar asta mă scutea de chestii mai elevate. Îmi picau în plasă toate piţipoancele, mă lingeam cu toate plimbistele, mă tăvăleam cu toate zdrenţele, boarfele şi ştoarfele, încălecasem toate curvele şi cocotele. Erau tinere şi curate, marfă de calitate.

Nu mă mai săturam de Sabila. Pentru că semăna la corp cu grecoaica şi era ceva şi în caracterul ei, ceva nostim şi energic, duritatea aceea impenetrabilă de sub pielea ei, care parcă mă apuca de coaie. Când visam, Sabila şi grecoaica se împleteau, deveneau una şi aceeaşi. Aş fi putut să le separ, să fiu rezonabil, să nu mă mai trezesc din somn plângând, dar, iată, raţiunea mai putea încă să aştepte. Romanul meu era pe terminate. Ştiam că mă fut prea mult şi în curând o să rămân fără bani, dar nu voiam să rup ritmul. Mă trezeam în fiecare dimineaţă, îmi puneam de cafea, făceam rost de o târfă şi cuvintele curgeau de la sine. Încropisem şi un volum de poeme.

Reuşisem să pun la punct un sistem prin care eu făceam ce voiam cu Sabila şi ea scotea cât voia de la mine. Îi dădeam câte un dolar la fiecare două minute. Schimbaserăm rolurile. Se uita la ceasul de pe noptieră ca la cronometru.

— Mai încet! îmi şoptea.

— Doamne! spuneam eu, simţind că-mi ticăie şi creierii din cap. Hai, că trece timpul!

Totul mergea foarte bine, până când a început să meargă cum nu se poate mai prost.

Şi s-a întâmplat după cum urmează. Ea îşi pieptăna părul în faţa oglinzii, vorbind încontinuu, cum făcea mereu, şi înainte, şi după, despre nişte prostii, cum că soţul ei avea o maşină mare şi o să vină să o ia acasă, una din zilele astea, iar eu m-am dus la sertăraş, pentru cele patruzeci de milioane ale ei, le merita, şi acolo nu mai era nici un ban. Una dintre colegele ei de breaslă mă curăţase. Indiferent cât de beat eşti, nu trebuie să adormi înainte să plece ea. Întotdeauna o conduci până la uşă. Ei bine, am vrut distracţie, acum aveam. Pentru un moment medievalo-epifanic, mi-a trecut prin cap gândul îngrijorător că poate să ţi-o tragi cu o groază de târfe este de fapt UN LUCRU RĂU şi acum mă pedepsea Dumnezeu. M-am simţit ca un păcătos. Era şocul de a fi rămas lefter. Mai aveam ceva bani în bancă, dar foarte puţini, cam cât mi-ar fi trebuit să ies din ţară. Asta era tot. M-am întors în cameră. Încă vorbea de nebună. Cum îi plăceau ei nucile cu miere.

— Sabila, va trebui să te plătesc mâine.

A rămas cu peria în aer. I-a pierit zâmbetul din ochi şi apoi de pe buze.

— *EahociumoidenghiSECEAS!*[1]

I-am explicat situaţia în care mă găseam. A sărit în picioare şi a început să şuiere printre dinţi. Şi mi-a trântit o droaie de cuvinte frumoase. Mi s-a părut amuzant. Până când s-a uitat fix în ochii mei, de parcă ar fi vrut să mă ţintuiască de perete, cu nişte ochi sticloşi, umezi şi negri ca tăciunii, şi mi-a trecut degetul, foarte încet, de la scrot până la stern.

— Prietenul meu o să te spintece ca pe un peşte!

Nu ştiam nimic de prietenul, soţul sau peştele ei, nici dacă ăştia trei erau unul şi acelaşi, ca Sfânta Treime, dar tre’ să recunosc că mă căcam pe mine de frică.

— Credeam că suntem prieteni! N-ai tu aşa o inimă de aur?

Acum îşi strânsese pumnul şi stătea cu picioruşul ei mic înfipt în podea.

— Nu futut pe gratis!

Ar fi trebuit să fie nostim, dar nu era. Am încercat să-i explic, însă calculatorul minuscul din creierul ei nu putea să proceseze expresia „mai târziu“. Era în stare să-mi facă tot felul de chestii nasoale, nu încăpea nici o îndoială.

— O să-ţi primeşti banii. Doar că nu-i am aici.

— DĂ-MI! BANII! ACUM!

— Ascultă, i-am zis, cu mâinile tremurându-mi în timp ce-mi deschideam portofelul. Uită-te la chestia asta. Arată ca un cartonaş de plastic. Dar asta-i tehnologia Vestului. Magie. Bag chestia asta într-o gaură din perete şi îmi ies bani. Aşa că nu-i nevoie de ameninţări. Dacă nu poţi să aştepţi până mâine, mergem şi-ţi dau banii acum.

Asta a mai calmat-o un pic.

— Trece timpul! a mârâit la mine, punându-şi haina.

N-o mai auzisem de mult zicându-mi asta.

Am coborât scările de lemn, apoi am luat-o la stânga, chiar pe Atatürk Caddesi şi drept înainte spre faleza plină de sare şi maţe de peşte, cu formele negre ale macaralelor din port proiectate pe cer.

Mi-am băgat cardul în gaura din perete.

— Trece timpul!

Am pocnit tastele să introduc codul şi să-mi revendic avuţiile. Şi nici prin cap să nu-i treacă micii mele curve ticăloase că o să aibă parte de ele. Să înveţe cum să se poarte cu clienţii mai întâi.

Era frig. Îmi frecam mâinile una de alta. Maşinăria a început să toarcă şi mesajele zburau prin eter de la o reţea de computere la alta, gloria economiei globale şi a tehnologiei informaţiei la cheremul meu, făcându-mi pe plac în momentele mele de nevoie.

YOUR BANK HAS DECLINED YOUR REQUEST.
PLEASE REMOVE YOUR CARD.[2]

Am introdus din nou cardul şi am cerut o sumă mai mică. Acelaşi rahat.

— Vezi, Sabila, acest sistem depinde de comunicarea între un număr de reţele de computere, care leagă un număr de circuite bancare, şi ştii cum e cu computerele, uneori mai cade temporar reţeaua. Asta nu înseamnă că nu mai am bani. Înseamnă doar că nu am acces la ei pe moment, fix în clipa asta, chiar acum. Te rog să înţelegi.

Corpul i s-a răsucit şi s-a încordat de mânie, iar piciorul ei micuţ s-a înfipt iar în pământ, ca o ştampilă. Încă o mostră de limbaj vulgar, ceva despre maţele mele revărsându-se pe trotuar.

— Bine, bine. Ajunge cu asta. Dacă n-ai încredere în mine pentru 20 de dolari amărâţi, hai să mergem la mine acasă şi o să-ţi dau altceva în schimb.

— Trece timpul!

Asta vedeam şi eu. De câte ori mă uitam în oglindă. Şi încă nu publicasem nimic.

Ne-am întors acasă, dar n-aveam decât tot felul de prostii să-i dau. Până şi ceasul de pe noptieră era un rahat. I-am oferit un radio vechi, care aparţinea proprietarului. I-am oferit şi singura mea pereche de pantaloni.

— Ha! Fetele zic că eşti gagiu' cu pantalonii în vine.

Chiar sperasem ca vreuna din ele să fi vrut să-mi coasă amărâtul ăla de nasture.

— Ce-i cu mâzgălelile astea ale tale? mă întrebă, luându-mi nepreţuitele caiete de pe masă.

— Lasă-le pe alea. N-au nici o valoare.

Şi-a îndesat romanul şi poemele mele în geantă, pe care nu mai reuşea să o închidă, murmurând întruna:

— Nu futut gratis! Nu futut gratis!

— De ce iei chestiile alea?

— Pentru că pe astea nu vrei să mi le dai. Ha!

Şi apoi a plecat cu tot ce scrisesem de când venisem în oraş. Nu mai aveam nici un alt exemplar.

Am desfăcut o sticlă de votcă să mă liniştesc şi când am terminat-o eram gata să scot şişul la peştele-soţul-prietenul ei. Din fericire, m-am împiedicat de covoraşul de rugăciune şi m-am lovit cu nasul de birou. Mi-am înfundat nările cu hârtie igienică şi am lăsat capul pe spate. Apoi am adormit, aşa, pe scaun.

M-am trezit foarte devreme şi m-am dus la bancomat. Mă simţeam ca o sperietoare de ciori căreia i se dăduse un suflet şi un şut în cur să se ducă şi să cutreiere toate tărâmurile blestemate din lume. Nu se vedea ţipenie de om, doar un măturător artritic, care mătura strada cu încetinitorul, şi totul în urma lui era trist şi dureros. Dinspre Marea Neagră bătea un vânt rece, care îmi înţepa ochii şi făcea să-mi dea lacrimile. Ar fi arătat bine la *National Geographic* – „Turcia în zorii zilei pe coastele solitare ale Mării Negre“, şi apoi nişte statistici despre sardine –, dar mie mi se părea de tot căcatul. Şi idioţii ăia de pescăruşi nu-mi erau de nici un folos. În vreme ce-mi introduceam codul, un cârd de pescăruşi atacase un tomberon de plastic. Erau mari ca nişte gâşte. Nici nu era nevoie de prea mulţi ca să omoare un om. Spre norocul meu, găsiseră nişte bucăţele de peşte.

Apoi am auzit un zumzet blând dinspre bancomat şi muzica reconfortantă a bancnotelor nou-nouţe în timp ce erau numărate. Am inhalat mirosul de alge al mării, condimentat cu guano şi alte obiecte de mult expirate.

VĂ RUGĂM SCOATEŢI CARDUL

Ceea ce am şi făcut.

VĂ RUGĂM SCOATEŢI BANII

Şi le-am zâmbit pescăruşilor.

Muezinul îşi striga chemarea de dimineaţă. Se auzea ca un bocet târându-se prin boxele date la maximum ale minaretului. De câte ori nu-l înjurasem că mă scula din somn, şi acum intrase atât de frumos în armonie

cu momentul meu de salvare. M-am oprit pe treptele moscheii. Interiorul dogorea de lumini roşii, artificiale. Erau câţiva bărbaţi pe covoraşe, la începutul unei noi zile, deschizându-şi inimile şi mulţumindu-I lui Dumnezeu pentru viaţă. M-am dezlegat la şireturi şi mi-am scos ghetele. Eram înăuntru, în genunchi, cu fruntea pe covoraş. Asta este! Până jos! Săracii de voi, catolicii, habar n-aveţi de nimic! Să fi fost mahmureala, banii, zorii fără de speranţă, roşi de molii şi surghiuniţi de soarele ce se ridica pe cer, dar mi s-au umezit obrajii. Lăsaţi-mă să fiu abject, căci mă voi ridica din nou, prin mila voastră! Lăsaţi-mă să fiu umil în faţa Lui, stăpânul universului, să-l proslăvesc că nu s-a depărtat de mine, El, carele din păcat m-a ridicat – m-a erectat – la viaţa cea veşnică, El, chezăşie a potenţei mele, El, carele în deşert lucrează cu oasele şi carnea mea! A fost bine o vreme, cât s-a putut, dar apoi câţiva dintre ceilalţi credincioşi au început să se uite cu coada ochiului la mine. Erau destul de rezervaţi în prosternările lor şi eu mă aruncam prea violent cu fruntea la pământ şi aveam capul descoperit. Şi miroseam a băutură şi prepuţul meu era netăiat. Mi-am dat seama la timp şi mi s-a făcut teamă de scandal. M-am retras. N-ar fi înţeles în veci ce simţeam eu.

Aşa că m-am dus acasă, am dat drumul la apă în cadă şi m-am băgat înăuntru. Apa fierbinte îmi făcea bine la coaie şi am luat problema în mână. Mă simţeam departe de încurcăturile dintre oameni. Şi făcusem rost de bani.

După-amiază, mai înspre seară, eram, însă, la fel de smintit ca înainte. N-o găseam pe Sabila. Euforia iniţială, datorată banilor, începea să pălească şi eram îngrijorat pentru textele mele. Ştiam că-i o căţea mercenară şi m-ar fi şantajat la sânge dacă ar fi aflat ce imporante erau pentru mine caietele alea. Mi le-ar fi vândut înapoi pagină cu pagină şi n-aş fi avut ce face, deloc.

Când muezinul a anunţat apusul soarelui, nu făcusem încă nici un progres. M-am dus la bar şi am stat puţin cu Yakup, dar era prea devreme

pentru oricare dintre fete şi n-o văzusem nici pe Sabila. I-am povestit de caietele mele. S-a uitat la mine cu înţelegere.

— Cred că ai făcut o greşeală, prietene.

Ce cuvinte simple! Avea prezenţă auctorială, voce narativă. Dacă mi-ar fi vorbit însuşi oracolul din Amun, şi tot n-ar fi fost mai clar că eram terminat. N-aş mai fi avut inima s-o iau de la capăt cu romanul. Felul în care curgea prin mine, cum mă uimise, mă înrobise, inocent, deschis şi umil în actul scrierii, toate astea nu se mai puteau repeta. Ar fi fost ca şi cum m-aş fi forţat să stau jos şi să înfulec linguri mari şi reci din ciorba de ieri. Să-mi spun că era gustoasă şi hrănitoare nu m-ar fi ajutat câtuşi de puţin s-o înghit mai uşor. N-ar fi mers. Şi s-ar putea să nu mai am niciodată o idee promiţătoare. O să mă întâlnesc cu muzele fără să mi se mai scoale. Sabila mă curăţase de toată seva, rămăsesem impotent şi sărac. Eram terminat ca scriitor şi ca om dacă nu-mi luam caietele alea înapoi.

Se făcuse aproape miezul nopţii când am dat de ea, pe Atatürk Caddesi, unde o văzusem prima oară, în toamnă. Am încercat să mă controlez. Nu voiam să par prea interesat de caietele alea. Nu-mi permiteam. Aveam în buzunar ultimii mei bani. Alţii nu mai erau.

— Ţi-am adus banii, dă-mi caietele.

— N-am mâzgălelile tale la mine. Ţi le dau mâine.

— Le vreau acum.

— Bine. Dă-mi banii.

— Banii după.

— Acum!

Aceeaşi veche discuţie. Clar mă avea. I-am dat banii.

— Prea puţini. Trece noaptea, trece timpul. Prea multe cuvinte.

Am mai scos o bancnotă. Văzuse tot teancul de data asta şi mi-a zâmbit. Eram iar respectabil.

— Timp pentru sex, mi-a zis, luându-mă de braţ.

— Nu vreau sex, Sabila. Vreau mâzgălelile înapoi. Acum.

— Le-am aruncat.

Am auzit un sunet ciudat ieşindu-mi din gât. Ca al unui om pe care îl apucă cineva de pe stradă şi-l sugrumă brusc, fără veste.

— Noaptea trecută eram foarte supărată pe tine, mi-a spus, făcându-mi cu degetul. Eşti foarte rău!

— Poţi să le găseşti?

— Trece timpul. Trebuie să plăteşti.

— După.

— Acum!

Futut de o curvă.

M-a luat de braţ, conducându-mă în josul străzii întunecate. S-a oprit şi mi-a arătat un şanţ.

— Ce? Mi-ai aruncat mâzgălelile acolo?

A dat din cap că da.

Am făcut un salt înainte să mă uit. Pentru o clipă am avut senzaţia că am nimerit într-o groapă cu şobolani, dar de fapt erau pisici, probabil jumătate din pisicile oraşului, şi au fugit speriate care încotro. Ghetele mi se scufundau într-un strat moale de măruntaie de peşte, cartoane, cadavre în descompunere, frunze de varză, ziare ude şi alte asemenea împuţiciuni. De fapt, nu ştiu exact ce era acolo, dar conţinutul organic era neobişnuit de dezvoltat. Mă sufocam şi nu vedeam nimic în jur. M-am pipăit să-mi găsesc bricheta. Nici cu ajutorul ei n-am reuşit să descopăr prea multe. Erau nişte hârtii aruncate acolo, dar nu ale mele. Lipăiam prin mizeria aia, căutând urme de artă. Dispăruse. Îngropată în căcat. Sau nu fusese niciodată acolo.

— Sabila. Te implor. Spune-mi că hârtiile mele sunt în siguranţă în camera ta. Te iert că mi-am distrus ghetele din cauza ta. Te implor. Era un roman despre o fată care mi-a frânt inima şi tot ce mi-a rămas era povestea ei. Era singurul lucru care avea vreo valoare. Semăna mult cu tine, dacă vrei să ştii. Ăsta-i singurul motiv pentru care ai câştigat peste 500 de dolari de la mine până în clipa asta. Spune-mi că arta şi iubirea nu sunt îngropate în

rahat de pisică şi capete de peşti. Trece timpul. O ştiu prea bine. Spune-mi ceva! Sabila?

Bricheta se încinsese prea rău şi mă ardea la deget, aşa că am lăsat-o să se stingă. Cerul era plin de stele şi, cu cât mă uitam, cu atât se făceau tot mai multe şi m-am simţit îngrozitor de singur când mi-am dat seama că nu vorbeam decât cu ele şi că Sabila deja plecase. Poate până la urmă o să-mi iasă un poem mai scurtuţ din toată povestea asta. Am ieşit din şanţ, căţărându-mă pe ce se nimerea şi m-am dus înapoi la bar să vorbesc cu Yakup.

— Prietene, miroşi a ceva neplăcut!

M-am uitat la ghetele mele. Am ieşit în stradă să vorbim.

— Eram dezamăgit din dragoste, Yakup, foarte romantic, şi am scris o carte despre asta. Dar nu eram pregătit pentru curvele astea. Sunt absolut imorale.

— Asta e o poveste foarte comică. Pot s-o folosesc?

— Fă ce vrei cu ea. Eu am terminat cu scrisul.

— Nu, e ca şi cu femeile, dorinţa mereu ţi se întoarce. Şi când se întoarce, o primeşti, pentru că îţi spune că încă mai ai o inimă care bate.

— Foarte aforistic, Yakup.

— Poţi să-ţi satisfaci şi singur foamea. Dar nevoia de femei cere întotdeauna un partener. Nu e niciodată simplu.

— Ăsta *trebuie* să fie sfârşitul poveştii.

— Numai puţin, prietene, încă puţin. Să faci un pic de curăţenie, întâi. Dacă nu-i dăm haosului din jur o formă, suferim, suntem confuzi, ne apucă depresiile, sau chiar altele mai rele.

În clipa următoare eram într-un autobuz spre Istanbul. Nu-mi ieşiseră jocurile cum voiam şi acum trebuia să mă întorc şi s-o iau de la capăt de undeva, să-mi vând timpul. În drum spre staţia de autobuz am văzut-o pe Sabila. Era pe partea cealaltă a străzii, se ducea la o întâlnire. Paşii ăia ai ei, mici şi săltăreţi. Ştiam că era cu treabă pentru că mergea foarte repede,

foarte hotărât. Dintr-un oarecare motiv, nu simţeam nimic împotriva ei. Dimpotrivă, o admiram.

Unele activităţi nu prea au sens, dar să nu le faci parcă are şi mai puţin sens, şi atunci eşti prins în capcană, cântând de după gratii. Autobuzul pornise şi eu mă gândeam la Yakup. Am scris titlul în susul paginii. Apoi au început să curgă cuvintele.

1. VreaubaniimeiACUM! (în rusă în orig.) (n.a.)
2. Banca refuză transferul. Vă rugăm, scoateţi cardul. (n.t.)

Filantropia

Virgil a scris articolul şi apoi a stat o vreme să se uite la valurile de fum ce se ridicau prin dreptul fereastrei sale de la etajul zece. Fumul era de la nişte frunze cărora le dăduseră foc. Dar nu se poate spune că ardeau, mai degrabă mocneau, şi asta dura deja de săptămâni întregi. Scrisese despre cum e să trăieşti în fum. Încercase să o ia în glumă. Nu voia să pară isteric.

Se auziră nişte bufnituri cu pumnul în uşă. Deschise. O matahală de femeie se uita în jos la el, zâmbind printre dinţii lipsă. Virgil i-a întins o bancnotă şi a închis uşa înainte să apuce să vorbească.

De şase ani îi împrumuta bani. După câteva luni venea să-i aducă înapoi şi după alte câteva zile apărea iar, mirosind a băutură, şi-i împrumuta la loc. Timp de câţiva ani l-a tot distrat ritualul ăsta. Dar acum se schimbaseră lucrurile. Femeia nu mai vorbea de varicele ei. Îi spusese foarte tăios într-o zi că nu mai voia să audă de picioarele ei sau de orice altă parte a corpului.

La scurt timp după ce eliminase conversaţia din relaţia lor creditor-debitor, femeia şi-a luat un câine, care scheuna isteric de câte ori trecea pe lângă uşa ei, în drumul lui înspre şi dinspre garsoniera în care stătea, la capătul holului.

Îşi imagina cum vine la ea şi-i dă un pumn de bani: „Poftim, îţi cumpăr câinele!“, apoi lua animalul, încă scheunând, şi-l arunca pe geam. O mică rotire în aer, dădea moale din lăbuţe şi gata, dispărea peste marginea balconului. Tragic, tragic şi abia şi-l cumpărase.

Nu putea să se uite pe fereastră, la fumul ca o perdea de ceaţă, fără să aibă senzaţia că e asediat. Şi nu doar de fum, care era oricum destul de rău, ci de prostia atotcuprinzătoare pentru care fumul era doar una dintre manifestări.

Acuma, se gândi Virgil, într-un oraş de blocuri gri, cu dungi de funingine, cum să te mai deranjeze şi nişte frunze veştede? Într-un oraş vandalizat, ameninţat de câinii sălbatici, de traficul agresiv, de gazele de eşapament de la maşinile vechi, de la autobuze şi camioane, cine să mai spună că frunzele veştede sunt şi ele o sursă de poluare? Şi totuşi, dacă oraşul a îndurat milenii întregi, şi-a schimbat religiile, au murit şi s-au născut în el dinastii, s-a lăsat prădat de barbarii călărind cu spatele, veniţi din est, dacă în oraş s-au întâmplat deja toate astea şi mai stau încă să se întâmple o groază, de ce, până la urmă, n-ar avea loc aici şi un omuleţ, în miezul iernii, îmbrăcat aproape în zdrenţe, care să se aplece şi să dea foc la o moviliţă de frunze. Hei, dragii mei vecini, iată nişte fum! Hai să se amestece cu gazele de eşapament, cu muzica asurzitoare a claxoanelor şi cu lătratul extatic al maidanezilor!

Într-un an, Virgil coborâse să se înţeleagă cu cei care făceau focul. Inevitabil, au început să ridice vocea şi o femeie grasă, între două vârste, cu un batic pe cap şi vreo şase fuste – arăta de parcă tocmai s-ar fi dat jos din trenul care o adusese de la ţară – a pus mâna pe o greblă şi o scutura ameninţător în direcţia lui, spunându-i să se ducă în morţii mă-sii. El a răspuns la fel şi nişte băieţi care jucau fotbal au lăsat mingea şi au venit şi ei să se uite. Cei doi bărbaţi, cu haine şi feţe de culoarea frunzelor veştede, s-au aplecat după greblele lor, rânjind.

Virgil se duse să se spele. Din robinete curgea numai aer. Adio duş. Dar parcă avea câlţi în loc de păr. Nu putea să se ducă pe la redacţiile ziarelor arătând ca un idiot. Dacă scriai ca un idiot erai plătit pentru asta, dar dacă arătai aşa, erai terminat. Şi-a dat cu nişte apă pe cap dintr-un lighean în care îşi pusese la muiat nişte rufe murdare.

O luase pe palier şi câinele femeii-matahală începu să latre ca nebunul din spatele uşii. Ca de obicei. Intră în lift, închise uşile scălâmbe şi apăsă pe buton. Când stai la zece, îţi petreci mai mult timp în lifturi decât alţi oameni. Şi dacă te apuci să calculezi tot timpul ăsta, se gândea Virgil, cât îţi ia să urci şi să cobori, să deschizi şi să închizi uşi, de-a lungul a zeci de ani, descoperi că ţi s-a dus aşa jumătate din viaţă.

O să înnebuneşti gândindu-te la asemenea lucruri, îşi spuse singur.

O bătrână ieşise din bloc în faţa lui Virgil şi, cum nu-l observase, încerca să închidă uşa, tot împingând-o. El a ţinut-o până când femeia şi-a dat seama de prezenţa lui. A durat un pic mai mult decât s-ar fi aşteptat. Era unul dintre oamenii aceia care trăiseră atât de mult că bătuseră cărare până la magazin sau până în staţia de autobuz şi acum se orientau după propriile urme. Aşa se întâmplă, se gândi Virgil. Poţi să trăieşti o viaţă fără imaginaţie sau curiozitate, să te târâi prin lume la întâmplare şi să nu mai vezi nici ce-i sub nasul tău. Bătrâna va avea o zi la fel de frumoasă ca şi până atunci. Tineri obtuzi care la bătrâneţe devin nişte decrepiţi şi mai obtuzi. Până şi copiii mici sunt mai înţelepţi.

Apoi privirile îi rămaseră aţintite asupra unei gropi adânci în trotuar. Apăruse peste noapte. Destul de mare cât să cazi în ea. Dacă ţi se întâmpla să calci aiurea, cu ochii după vreo frumuseţe de 16 ani mişcându-şi fundul pe-acolo, o încurcai. Crusta de beton de deasupra aleii se năruise, pur şi simplu, şi acum se formase un crater adânc. Şi-ar fi dorit să apară şi mai multe gropi. Mari de tot, adânci, inexplicabile, ca să le dea oamenilor senzaţia aia puternică de bucurie secretă – sentimentul că era posibil să se întâmple ceva atât de extraordinar – pe care o aveau când vedeau nişte avioane zburând pe cerul albastru şi intrând direct în nişte zgârie-nori.

Trebuia să traverseze o intersecţie frenetică. Mereu era acolo o groază de fum, şi zgomot, şi claxoane, alte câteva secunde din viaţa lui de muritor ticăind degeaba, în timp ce sufletul lui nemulţumit se consuma singur,

aşteptând o lumină pietonală. Iar gânduri tâmpite. Şi apoi o luă de-a valma împreună cu ceilalţi.

Coborî la metrou. Tocmai pierduse un tren. Următoarea grămadă de oameni se revărsa în jos pe scări să umple din nou spaţiul rămas gol. Stat în picioare. Zece minute. Mozaicul de pe jos era de un galben plictisitor, ca într-un closet de pe vremuri.

Undeva, ştia el, viaţa era frumoasă.

Se sui în tren şi-şi găsi un loc pe scaun. Înţeleg, îşi spunea, cum oamenii îşi petrec viaţa obsedaţi de bani şi de creşterea nivelului de confort material, de aparenţa statutului pe care îl au, ca şi cum şi-ar dori să fie nişte insecte mai strălucitoare decât suratele lor de nediferenţiat. Adevărul e că ne dispreţuim unii pe alţii. Oamenii nu se mai respectă, respectă banul. Eu sunt cea mai puţin materialistă persoană pe care o cunosc şi dacă aş avea bani mi-aş construi pereţi şi porţi să mă protejez de toţi aceşti sălbatici care nu pot niciodată să tacă.

Bărbatul de lângă el îşi citea pagina zilnică de bârfe, o mizerie. (Învaţă-i să citească şi exact asta o să-i intereseze.) Era o poveste despre un om care căzuse într-un canal deschis şi zăcuse acolo, la zece metri adâncime, timp de două zile, strigând după ajutor. Bărbatul nu-şi amintea cum de căzuse prin gura de canal, ceea ce era de înţeles. Se pare că lumea arunca gunoi acolo de ceva vreme şi sticlele de plastic de pe fundul canalului îi amortizaseră căderea, salvându-l de la răni mai grave. Nimeni nu-i răspunsese la strigăte. Stătea în întuneric şi pierduse noţiunea timpului. În cele din urmă, un pensionar care îşi plimba din întâmplare câinele pe terenul viran unde era canalul a auzit gemetele şi a anunţat autorităţile. Era o fotografie cu bărbatul pe un pat de spital, cu o perfuzie în braţ şi buzele cojite. Spunea că n-are familie şi nici serviciu şi numai credinţa în Dumnezeu l-a susţinut în existenţa lui de zi cu zi şi în tot acel timp petrecut în canal.

Oribil. Povestea era mişto, totuşi.

Apăru şi primul cerşetor. Ţinea în braţe o icoană, Iisus cu mielul în braţe. Imaginea era încadrată de beculeţe roşii care pâlpâiau. Un Iisus cu baterii. Peste toate scrâşnetele şi scuturăturile metroului, un submarin prăpădit transportând invalizi, se făcu auzită o litanie monotonă, bâzâitul abject al autocompătimirii. Tatăl mort, opt fraţi acasă, mama bolnavă de cancer, foame, dacă aveţi putinţa, Dumnezeu să vă binecuvânteze. Şi apoi jos, în genunchi, foarte jos, făcându-şi cruce, cu poza în faţa lui şi luminiţele în jur.

Creştinism. Comunism. Şi iar creştinism. Ideologii similare, deşi creştinismul fusese inventat pentru sclavi, iar comunismul pentru micii funcţionari şi muncitorii din fabrici. În timpul comunismului, muncitorii, nişte idioţi cu bale, turma, sunt prezentaţi ca victime inocente ale istoriei. Băieţii cei buni de prin filme. Şi apoi, să munceşti pentru stat însemna să fii liber. Liber de obligaţia de a face ceva. Cu excepţia muncii. Elementul bovin din om, ridicat la rang de virtute. Pentru că aşa spune Tătucu'. Apoi Tătucu' face un infarct şi moare şi tu te întorci să-l aştepţi pe Iisus, scâncind în metrou, cum eşti tu victima lumii, rugându-te de semenii tăi călători în numele virtuţilor creştine.

Mai erau şi ţiganii. Bărbatul care cânta la acordeon, femeia care venea cu mâna întinsă. Lui Virgil îi plăcea muzica vioaie care se auzea ca la horă pe fundalul zgomotului mecanic al vagonului de metrou, cu mădularele sale prost asamblate, îi plăcea cum sunetele mai ascuţite răzbăteau printre vociferări şi câştigau teren pe moment, sunetele vieţii ridicându-se deasupra oamenilor resemnaţi, o floare răsărind printr-o crăpătură din beton.

Virgil îşi băgă o mână în buzunar. Să finanţăm trupele de rezistenţă.

Virgil credea că dacă îţi împarţi banii cu străinii trebuie s-o faci dintr-un motiv raţional. Ţi-ar trece prin cap să plăteşti pe cineva ca să-şi expună diformităţile? Ţi-ai dori să vezi un ciung la paradă? Să fi fost ăsta un spectacol revigorant? Un om care se târăşte de-a lungul podelei unui vagon de metrou, cu un crac de la pantaloni suflecat, ca să-şi expună ciotul murdar

al piciorului? Era bine să plăteşti un om ca să facă asta, să-şi expună propria inutilitate într-un fel degradant şi pentru tine, şi pentru el? Le-ai da bani unor copii ai străzii cu ochii trişti, trimişi de părinţii lor la produs în subteran pentru că scoteau mai mult profit de pe urma lor aşa decât dacă i-ar fi dat la şcoală? Dar unui dobitoc mucos, care se umilea singur, crezând că dacă se apleacă destul de jos o să-i arunci un bănuţ?

FAAAACE-ţi-looooooc, văăăă-ROOOG! FAAAACE-ţi-looooooc, văăăă-ROOOG! se auzi deodată şi Virgil se trase în lături.

Bărbatul cu operaţia lucra pe aceeaşi linie de metrou de ani de zile. Şchiopăta în cârje, aplecat de mijloc, cu ochii pierduţi în spatele unor lentile groase, plângându-se de o operaţie pe care ar fi trebuit s-o facă, dar nu reuşea să strângă bani. O altă victimă. A sănătăţii precare. Iar asta nu era vina lui. Dar vocea aia plângăreaţă, aia da, era numai vina lui. Dacă trăieşti cu un asemenea om, în cele din urmă îţi vine să-l pocneşti şi să-l pui să cureţe veceul cu periuţa de dinţi.

Trenul se oprise. S-au deschis uşile. Bărbatul cu operaţia a ieşit. În drumul său spre următorul vagon, este oprit de cineva care îl prinde de braţ.

— Ia stai un minut, îi spuse Virgil.

— Atenţie, anunţă robotul, se închid uşile.

Bărbatul cu operaţia se zbătea să ajungă între uşi. Mâna încă îl ţinea strâns de braţ.

— Vreau să-ţi zic două vorbe.

Coada trenului dispăru înghiţită de tunel şi se făcu iar linişte şi pace pe peronul pustiu, cu excepţia celor doi bărbaţi în lumina slabă.

Bărbatul cu operaţia îşi ridică privirea, dar numai până la nivelul umerilor, ca un câine lovit prea des, care îşi ţine mereu capul în pământ, uitându-se în jur să preîntâmpine pericolul.

— Dă-mi drumul!

— Ascultă. Asta-i ziua ta norocoasă. Îţi dau bani de operaţie, înţelegi? Am strâns ceva bani la ciorap şi, deşi sunt doar un străin, am de gând să-i

scot şi să ţi-i dau. Ştiu că sună incredibil, dar nu glumesc.

Bărbatul cu operaţia oftă.

— Gata, ieşi din starea asta. Cerşitul nu-ţi ajută la nimic. Mare parte din ce aduni se duce pe mâncare şi alte nevoi şi nu faci decât să-ţi lungeşti cariera de cerşetor până la adânci bătrâneţi. Aşa că m-am gândit să fac apel la raţiune. Pe lângă asta, vocea ta mă scoate din minţi de ceva vreme. Nu cred că am cuvinte să-ţi descriu gradul de neplăcere pe care mi-l provoacă vocea ta şi tot ce reprezintă ea pentru mine. Atitudinea din spatele ei, completa dezintegrare a personalităţii umane, doborâtă la pământ de secole de ideologii creştine şi comuniste. Acuma, să nu îndrăzneşti să-ţi faci cruce, că nu ştiu ce-ţi fac. Nu te mai suport. În ceea ce te priveşte, eu sunt Anticristul. Şi Raskolnikov. Şi Kurtz. Nu că ai fi auzit vreodată de ei, brută. Altceva decât cei trei porcuşori nu cred că ştii din toată literatura europeană. Dar nu-ţi face griji, n-am de gând să-ţi fac de petrecanie, pentru că aşa ceva mai degrabă creează probleme decât să le rezolve. Sunt un om rezonabil şi-mi dau seama de asta. Nu sunt un tâmpit de nazist. Nu, vreau doar să-ţi plătesc operaţia.

— Dăăăă-mi drumuuuu'!

— Haide, hai să ieşim din hruba asta şi să mergem să ne cunoaştem mai bine. O să-ţi fac cinste cu o cafea şi ceva de mâncare şi ne gândim cum să procedăm mai departe.

Încă ţinând-o strâns de braţ, binefăcătorul îşi scoate victima din staţia de metrou. Bărbatul cu operaţia mai să cadă grămadă pe scara rulantă care îl azvârle la lumina zilei. Era destul de neîndemânatic cu cârjele. Clipi din cauza soarelui şi ochii mici i se îngustară şi mai mult, ascunzându-se sub lentilele groase.

— Mai eşti şi aproape orb, practic. Arăţi ca o molie la lumina becului. Chiar te cred că n-ai prea petrecut mult timp la suprafaţă. E minunat aici sus, o să-ţi placă.

Ieşiseră pe un teren viran. Nu părea să existe prin apropiere nici un loc unde să li se servească o cafea sau altceva. Camioane, autobuze, maşini mişcându-se de-a lungul unei străzi enorme. Ceva mai sus, la o oarecare distanţă, se vedeau blocurile pe fondul cerului. Un şir de chioşcuri, care de care mai strâmbe, îngrămădite unul într-altul şi arătând de parcă le-ar fi azvârlit cineva din cer cu faţa la stradă. Câţiva oameni mergeau pe o străduţă prăfuită înspre blocuri. Şi trei câini stăteau prin preajmă într-o poză nostimă, cu boturile îndreptate în direcţii diferite.

— Nu te mai purta de parcă te-ai aştepta să-ţi trag una. Fii bărbat! Stai drept! Cât costă operaţia asta? Şi, de fapt, ce ai?

— Am o ppppp-ia-ttttthhhhhh-nichi!

— Of, pentru numele lui Dumnezeu, spune odată să înţeleg şi eu! Ce? Ştiai că ai şi un defect de vorbire?

— Ppppp-ia-tttthhh-răăăhhh-nichi!

— Eşti constipat?

— Riiiihhh-chhhhh.

— Of, lua-m-ar naiba! Ce ai ?

— Piatră la rinichi!

Virgil îşi ridică ochii spre cer, unde zbura o pasăre. După care lovi cu piciorul una dintre cârjele de sub molie. Apoi pe cealaltă. Zdrăngănitul lemnului pe beton.

— Dhoooare foarte tareee!

— Îţi arăt eu ţie durere. Ce-i toată tărăşenia asta cu cârjele, ei? Văd că eşti în stare să stai în picioare foarte bine şi fără ele. Şi când mă gândesc că era să dau o avere pe tine. Ar trebui să-ţi ard una în moacă pentru asta.

— Sunt aproape orb. Nu pooohhht să lucrez.

— Dar ştii destule şmecherii, nu? Parazit nenorocit. Înşeli oamenii cinstiţi să-ţi dea bani câştigaţi din munca lor. Vă ştiu eu p-ăştia, staţi la supt berea după colţ în timp ce copiii umblă cu cartoane de gât pe care scrie că le e foame.

— Lasă-mă-n pace!

— Hai, cară-te naibii de-aici.

Molia se aplecă să-şi culeagă cârjele de pe jos şi Virgil îi trase un şut generos în fund.

— Să te duci la lucru pe altă linie de metrou de-acu' înainte!

Atunci au apărut poliţiştii cu câinele mort.

— Ce se întâmplă aici?

— Domnule ofiţer! spuse Virgil. Derbedeul ăsta m-a înjurat!

Protestul moliei se înţepeni într-o oclusivă.

Poliţiştii se uitară care dintre cei doi era mai bine îmbrăcat şi deciseră să voteze în favoarea decenţei.

— Vagabond împuţit! Îl deranjezi pe domnul. Dispari!

Molia se întoarse grăbită în pământ, cu ambele cârje sub braţul drept.

Poliţiştii aveau grade prea mari să fi fost în patrulă la o staţie de metrou de pe un teren viran. Căpitanul avea o faţă de gogoaşă. Colonelul era ceva mai în vârstă, sever şi prezentabil într-un mod cumva lipsit de expresie. Amândoi erau înalţi. Gardienii statului. Ai oricărui stat şi ai nici unuia în special. Căpitanul ţinea un câine mic de un picior din spate, ca pe un iepure împuşcat.

— Au! Ce-a păţit la cap? întrebă Virgil, strâmbându-se.

— Un camion.

— Da' şi să-l cari aşa prin oraş! Se sperie copiii, mă gândesc. Şi pe mine mă cam sperie, de fapt.

Căpitanul, căruia gura îi atârna un pic deschisă tot timpul, se uită la colonel; acesta continua să privească drept în faţă, impasibil. Colonelul era un actor care îşi confecţionase o singură expresie – impasibilă – şi se ţinea de ea indiferent ce se întâmpla în piesă.

— Câinele, spuse colonelul, aparţine unui senator.

Colonelul, deşi nu era prea vorbăreţ de felul lui, îşi simţise demnitatea rănită de faptul că se afla în posesia unui câine mort şi se gândise să

clarifice situaţia cum se cuvine. O femeie, senator şi membru al Partidului România Mare, îşi pierduse câinele şi telefonase la secţia de poliţie de care aparţinea. Ofiţerii care răspundeau de zona respectivă preluaseră imediat cazul şi se duseseră în vizită la senatoare acasă, unde li se făcuse o descriere amănunţită a câinelui. Senatoarea era înnebunită, obsedată de ideea că i-l furaseră ţiganii să-l folosească pentru cine ştie ce ritual oribil. Au fost alertate toate unităţile. Au găsit câţiva ţigani să-i căpăcească, dar nici urmă de câine. Conducând prin oraş, colonelul le ordonase tuturor unităţilor să stea cu ochii în patru după un câine neobişnuit de mic, fără coadă. În cele din urmă, Lucky, cum se numea câinele, a fost găsit într-o zonă urâtă a oraşului, unde lipsa lui de experienţă în privinţa vehiculelor îl costase viaţa.

Virgil era de acord că acesta era un mod urât de a rezolva un caz.

— Ştiu unde puteţi găsi un câine ca ăsta, spuse el.

Căpitanul cu faţa ca o gogoaşă se uită la colonel.

— Poate că merită să facem nişte cercetări, spuse colonelul.

— Nu spun că ar fi exact la fel.

— Ea nu prea vede bine.

— Ne-a pus sare în cafea, spuse faţa de gogoaşă, vorbind pentru prima dată.

Virgil îşi dădu seama că o şi băuseră.

La ordinele colonelului, căpitanul azvârli câinele într-o gură deschisă de canal. Se suiră în maşina de poliţie, cu Virgil în spate. Căpitanul porni motorul.

— Pun girofarul?

— Lasă, porneşte odată, spuse colonelul.

Au parcat în faţa blocului lui Virgil. Focul aproape că se stinsese şi fumul nu se mai înălţa prea sus, dar era încă prea gros ca să fie suportabil.

— Nu puteţi să-i arestaţi?

— Nu există nici o lege împotriva arderii frunzelor uscate, zise colonelul.

— Să-i luaţi la interogatoriu şi să-i ameninţaţi cu câteva palme sau ceva de genul ăsta?

Au intrat în bloc şi s-au îngrămădit în lift, urcând la zece.

— Aici, spuse Virgil.

Au bătut la uşă. Se auzi un câine scheunând. Uşa se deschise. Un munte deşănţat de femeie, cu gura deschisă de uimire la vederea uniformelor. Amândoi poliţiştii observaseră câinele.

— E bun, zise colonelul.

Căpitanul se apucase să-l măsoare.

— Vă confiscăm câinele, doamnă, spuse colonelul, impasibil, ridicând vocea să se audă peste schelălăitul panicat al câinelui.

— Dar...

— Câinele dumneavoastră nu este înregistrat. Din punct de vedere legal, este un câine care nu există.

După care poliţia dispăru. Lătratul se auzea tot mai îndepărtat pe măsură ce coborau cu liftul.

— Mi l-au luat pe Brioşă, spuse femeia. Singurul meu prieten!

— Aşa este, spuse Virgil, apropiindu-şi faţa de a ei. Şi dacă încerci să-ţi faci rost de altul, îi pun să te aresteze.

Se întoarse să plece şi câţiva vecini care spionau prin vizoare şi-au retras gâturile subţiri de pui şi s-au îndepărat speriaţi de uşi. Virgil a luat-o pe hol înspre camera sa, a intrat şi a încuiat uşa.

Şi-a dat jos haina şi pantofii şi şi-a pus un pahar de votcă. S-a aşezat şi s-a uitat la fumul care bătea iar în dreptul ferestrei lui şi apoi la paharul de votcă de pe masă. După ce s-a săturat să se tot uite la el, l-a dat peste cap. Era cu o zi mai în vârstă şi oraşul era acelaşi. Un fel de Om al Renaşterii, se gândi Virgil. Ies din casă să-mi ajut semenii şi ajung să joc într-un scheci cu Stan şi Bran. Nu era deloc bine sau frumos să dai în cerşetori, ştia. Dar se simţise destul de bine în momentul cu pricina.

Articolul lui era încă în buzunarul hainei. Undeva, doi ofiţeri de poliţie se prezentau în faţa unui senator cu jumătate de creier cu un câine fără jumătate de creier, refuzând politicos încă o cafea, din lipsă de timp. Virgil îşi mai turnă nişte votcă. Focul încă mocnea şi fumul se ridica în valuri pe fondul întunecat al cerului. Dădu pe gât şi al doilea pahar.

Era bine, era foarte bine, ce putea să facă votca asta, şi probabil mâine va fi o nouă zi foarte frumoasă.

Relatări de la faţa locului

I

Gara de Nord, Bucureşti. Stau sprijinit de o coloană de fier, aşteptând-o pe Elena, o femeie pe care de-abia o cunosc. O ţigancă bătrână şi grasă stă pe vine în stânga mea, scuipând seminţe de floarea soarelui printre dinţi. Mă uit la ceas şi o iau grăbit prin mulţime. Iat-o, uitându-se drept înainte, mergând cu paşi mari, croindu-şi drum prin înghesuială ca un aparat de ras electric, indiferentă la cei din jurul ei: băieţaşi în zdrenţe cu pungi de aurolac, un bărbat cu un sac de cartofi în spate, care aproape că intră în ea şi apoi se întoarce s-o privească lung. Părul negru, lins şi strălucitor, strâns bine la spate. Doi soldaţi tineri, cu feţele înroşite de frig, o văd cum zâmbeşte când mă recunoaşte. Iar eu mă uit încântat la toate astea, ca un regizor care şi-a instruit figuranţii ca la cazarmă şi a filmat un cadru perfect. Noi ne sărutăm, un soldat ridică din umeri. Tăiaţi! Gata, puteţi să mergeţi acasă. Ţiganca grasă şi bătrână scuipă vehement, ridicându-se în picioare. În locul unde stătuse a rămas o cunună de coji.

— Am întârziat.

— Nu contează. Ai reuşit să faci rost?

— Nu sunt sigură.

— Nu te-ai văzut cu el?

— Te rog. Hai că vorbim mai târziu.

Plantez o sticlă de rom pe tăblia rabatabilă de sub fereastra compartimentului nostru.

— Mâine dimineaţă, când deschid ochii, o să văd pământ străin.

Mă întorc şi văd că zâmbeşte la cuvintele mele. Suntem la acel stadiu al relaţiei noastre în care tot ce ne spunem pare interesant.

Trenul se urneşte din gară şi eu o sărut. Am sentimentul unui nou început. Blocurile înfiorătoare ale Bucureştiului alunecă pe lângă noi, lumina prăfuită a serii se scurge din cerul ud de iarnă, iar în penumbra compartimentului îmi văd satisfăcut propria imagine reflectată în geam. Senzaţia de mişcare îmi alungă gândurile. Sunt bucuros că-mi las în urmă viaţa obosită şi Bucureştiul.

— Nu mi-ai spus ce s-a întâmplat cu unchiul tău, dacă ai reuşit până la urmă.

— Nu vreau să vorbesc despre asta acum. Îţi spun altă dată.

Unchiul ei, pe vremuri funcţionar comunist, responsabil cu unele proiecte importante în domeniul construcţiilor, tocmai fusese ales în Senatul României. Nebunia de după privatizare îl făcuse un om bogat; apoi banii şi nişte vechi amici îl făcuseră senator. Aşadar, avea dreptul la o cameră de hotel cu tot dichisul şi la un apartament de serviciu în Bucureşti. Apartamentul i-l promisese Elenei şi, cum eu n-aveam neapărat un loc al meu în care să stau, mă interesa foarte tare acest aspect.

Însoţitorul de vagon ne aduce aşternuturile şi ceilalţi ocupanţi ai cuşetei, un cuplu din Moldova, de vârstă medie, se pregătesc în scurt timp de culcare. Mă întind pe locul meu, cu pernele îndesate la spate şi Elena în faţă şi mă scufund pentru multă vreme în rom şi în vorbe, povestind iar şi iar întâmplări de prin trenuri şi călătorii, viaţa mea de hoinar. Oraşe invizibile se strecoară pe lângă noi în noapte şi zgomotul roţilor ţăcăne un ritm în care vocea începe treptat să mi se piardă. Elena e vrăjită de cuvintele mele şi, într-adevăr, există o urmă de dorinţă pentru ea în discursul meu alambicat, mă întreb dacă o să fiu în stare s-o iubesc. Ameţit de propriul meu

romantism, îmi spun singur că până la urmă am dreptate să aştept, cu toate îndoielile mele, asemenea momente pure şi rare ca acesta. Am dreptate să fiu atât de lipsit de simţ practic, să n-am nici măcar unde locui.

Se face târziu şi ne întindem, băgându-ne unul într-altul în patul strâmt, ea cu capul pe umărul meu, eu cu mâna răsfirându-i părul negru, în timp ce mintea îmi clocoteşte de planuri. Am ajuns la un prag şi am aşa de multe de spus că dau pe-afară.

II

Mă trezesc cu un vag sentiment de jenă, de parcă aş fi spus o minciună gogonată. Sticla e pe jumătate goală şi am de lucru. Republica Moldova, la câţiva ani haotici după ce şi-a luat inima în dinţi şi s-a desprins dintre ruinele Uniunii Sovietice, îşi alege un nou preşedinte. Iar eu trebuie să scriu un articol; încă o ţară amărâtă rezumată în câteva sute de cuvinte. Cerul de deasupra Chişinăului e greu ca plumbul în această ultimă zi de noiembrie.

Într-o cameră neîncălzită de la etajul 11 al Hotelului Naţional, înghit o aspirină şi dispar sub un maldăr de aşternuturi. Elena are de scris ceva despre sărbătorirea zilei naţionale a României în această provincie greu încercată. Pe străzi, oamenii vorbesc ruseşte. Îi sugerez să scrie un articol ironic, dar pentru aşa ceva ar putea fi dată afară; drept urmare se duce să prindă o ceremonie organizată într-un cimitir. După-amiază mă simt destul de bine încât să mă apuc de lucru. Cumpăr ziarele locale, dau o raită pe la organizaţia internaţională de monitorizare a alegerilor şi apoi petrec o oră în compania unui tânăr şi cinstit patriot din Ministerul de Externe, care încearcă să mă tragă de limbă. Se nelinişteşte când îi spun că vreau să mă duc în Transnistria, unde separatiştii de etnie rusă şi-au declarat independenţa. Nu-ţi garantează nimeni siguranţa, îmi spune pe un ton grav, şi apoi îmi povesteşte de lăcomia vameşilor de la punctele de trecere.

În noaptea aceea, după ce facem, să zicem, dragoste, Elena mă strânge în braţe ceva mai mult decât mi-aş fi dorit. Mă întreabă ce e în neregulă. Nimic, îi spun. E vechea dezamăgire care apare după ce ai obţinut ceva ce-ţi doreai de mult. Romul s-a terminat şi sunt prea obosit să cobor în stradă după încă o sticlă.

— Cum o cheamă? mă întreabă după o lungă tăcere.

— Contează?

— Voiam doar să ştiu.

— O cheamă Ana.

Sunt obosit şi cam irascibil. E ca şi cum aş mai fi văzut o dată scena asta şi replicile îmi revin în minte înainte să le aud. Nu e vina Elenei, aşa că trebuie să-mi controlez resentimentele şi să-mi joc mai departe rolul. Mi-e greu să mă văd în postura asta. Îmi spun că în curând o să fiu în Transnistria, de parcă asta ar fi un fel de scăpare. Elena îmi colorează infidelitatea cu nuanţe care nu există. Aşa cum stă acum, întinsă lângă mine, o simt cum caută să intre în rolul de Cealaltă Femeie, de parcă ar proba nişte haine, să vadă dacă i se potrivesc.

— Vrei s-o părăseşti?

— N-are importanţă ce vreau eu. Viaţa curge de la sine.

Încă alte câteva replici de genul ăsta, ale căror detalii nu mi se pare necesar să le relatez, apoi, inevitabil:

— Deci până la urmă la asta se rezumă vorbele tale minunate. Nu eşti genul de bărbat care să aibă prea mari tangenţe cu lumea înconjurătoare.

— M-am cam săturat de lumea asta înconjurătoare.

— Şi-atunci ce cauţi aici, dacă nu-ţi pasă de mine?

— Îmi scriu articolul. Relatez de la faţa locului...

Se pare că e o neînţelegere la mijloc. Elena îşi imaginase un altfel de film, unul despre lumea reală, în care apărea un bărbat real. Evident, nu prea-mi vine să colaborez la scenariu. Dar începem să ne cam certăm şi n-am chef de scandal. Nu-i adevărat că nu-mi pasă de ea. Îmi pasă, dar nu atât

de mult încât să mă bag în jocul ăsta. Nu vreau să mă cert, să-i spun lucruri care să doară. Aşa că o sărut şi o iau în braţe.

Ne împreunăm din nou, mai cu succes de data asta. Mai cu succes pentru că o facem cu furia şi dezamăgirea că nu suntem decât doi străini. Nu ne mai prefacem că suntem tandri şi, ciudat, în lupta noastră scapără momente de tandreţe adevărată, care ne împing şi mai departe. Apoi se face iar frig în cameră, suntem amândoi transpiraţi şi încercăm să aranjăm păturile pe care le-am trântit pe jos. Adormim.

Ziua alegerilor. S-a terminat cu discuţiile, cerul e din nou greu ca plumbul.

Silitoare, Elena se ridică şi se îmbracă încet, iar eu simt că mă apucă remuşcările. Trebuie să se ducă la biroul electoral central şi nu se poate hotărî cu ce să se îmbrace.

— Ar trebui să pun o fustă pe mine.

— E un fel de ţinută obligatorie?

— Nu. Dar dacă mă îmbrac bine o să-mi fie mai uşor să conving bărbaţii să mă ajute.

— Până la un punct...

Îşi pune o fustă foarte scurtă şi cizme de piele lungi până deasupra genunchilor, lăsându-şi la vedere pulpele învelite în dresuri. Îmi vine s-o trag înapoi în pat.

Mai dorm câteva ore. Când mă trezesc, cerul e la fel ca înainte şi mă gândesc dacă să aflu rezultatele de la televizor sau să mă duc mai încolo la o bere cu cineva de la o agenţie de ştiri. Înghit o aspirină şi decid că e cazul să fac un efort. Pot să iau trenul până în Transnistria, să stau câteva ore şi să mă întorc în aceeaşi seară.

Elena apare după prânz şi se arată îngrijorată de planurile mele. Mă folosesc de situaţie să aflu ce-i cu apartamentul.

Îmi povesteşte că atunci când s-a dus la unchiul ei la hotel să discute problema, a încercat s-o pipăie. Se pare că n-avea de gând să dea apartamentul chiar pe gratis. Logic. Doar într-o ţară săracă nu te îmbogăţeşti cu o asemenea atitudine. Îmi imaginez un cadru cu un satir fugărind o fătucă într-o cameră luxoasă de hotel.

— Nu mi-a venit să cred. Are doi copii de vârsta mea. E bătrân şi gras. A încercat să mă împingă în pat. Mi-a zis că îi vine să mă mănânce.

— Ce ticălos lacom. Ăsta-i genul de lucru pe care l-aş spune eu. E fratele maică-tii sau al lui taică-tu?

— Nu, e vărul maică-mii. Au fost colegi la universitate. Îl ştiu de când eram mică.

— Atunci nu ţi-e chiar unchi. Văr de-al doilea. Sau văr mai de departe. Mă rog. Bănuiesc că-i obişnuit să pună mâna pe ce nu-i al lui.

— A fost oribil. Chiar îl ştiam de când eram copil.

Ieşim împreună din hotel şi mă roagă să nu mă duc în Transnistria. Mă simt cumva flatat că i se pare că am de gând să fac ceva periculos. Ne ţinem de mână şi aşteptăm să-i vină ei autobuzul. În staţie mai e şi un băieţel de trei sau patru ani. Maică-sa se apleacă să-i aranjeze pălăriuţa şi cravata, deşi nu era deloc nevoie de chestia asta, apoi îl sărută pe obraji.

Elena spune că un copil e cea mai mare realizare în viaţă; l-ar îmbrăca în haine drăguţe şi s-ar bucura să-l audă spunând „mama“. Elena e extraordinar de frumoasă, dar frumuseţea asta nu i-a contaminat şi visurile. Sunt banale. Tot ce-şi doreşte e un bărbat bun pe care să se poată baza, cu ceva bani, care să-i facă un copil. În schimb, dă peste mine sau peste tot felul de politicieni libidinoşi. Asta e, ghinion. De fapt, nu-i decât o pizdă proastă şi-mi pare rău pentru ea. Iar eu nu sunt decât un cretin de muist. Şi-mi pare rău şi pentru mine. În timp ce se suie în autobuz îmi spune să nu mă întorc târziu şi, pentru o clipă, chiar regret că sunt un episod fără consecinţe în viaţa ei.

Se simte miros de grajd. Oamenii care iau trenul spre Răsărit, toţi vorbitori de rusă, par istoviţi şi săraci. Ghemuit lângă geamul murdar, cu şapca trasă pe ochi, mă uit la peisajul care se scurge pe lângă noi. Dolarii sunt împăturiţi în şaişpe şi ascunşi prin haine, pentru ca vameşii să nu-mi poată lua chiar tot. Un tip pe care îl cheamă Andrei mă întreabă care-i treaba cu mine şi îi răspund într-o rusă stâlcită. Am mai văzut vreodată atâta sărăcie? îmi zice. De fapt, am mai văzut, şi încă de multe ori, şi nu mi se pare interesant. Îmi spune aceeaşi poveste, cu lucrurile care merg tot mai rău, oamenii cumsecade nu reuşesc să aibă o viaţă normală, e mafie peste tot. Mă întreb dacă discuţia asta o să ajungă până în punctul în care o să-mi ceară bani. Pot să-i dau bani fără nici o problemă, dar ascultatul şi aşteptarea asta mă fac să nu mă simt în largul meu. Câmpurile se ondulează în zare şi linia orizontului pare tot mai aproape. Un tractor minuscul lucrează pe un câmp pătrat. Copacii sunt lucioşi şi negri, iar pământul şi-a pierdut toată verdeaţa, petice de iarbă gri şi maro aşteaptă să cadă zăpada şi să le acopere. Aveţi case din astea la voi în ţară? Acolo cât se câştigă? Un ţăran îşi trage de căpăstru calul înhămat la plug, îi atârnă capul greu şi se clatină, bălăcindu-se prin noroi. O femeie îl ceartă pe Andrei că se plânge unui străin. Intră şi alţii în vorbă. Când obosesc, un bătrân care tăcuse până atunci spune calm, cu aerul că ar trage o concluzie:

— O vacă îţi trebuie ţie. Ca să ai lapte întotdeauna. Şi brânză, şi unt, toate ale tale. Smântână. Fără vacă n-ai de nici unele.

Andrei îşi ia capul în mâini şi se freacă la ochi îndelung. Desigur, n-o să mai ceară bani. E doar un om, umilit de hainele pe care le poartă, încercând să-i spună unui străin că nu hainele astea îl fac pe el om.

Până la urmă, nu vine nimeni să ne ceară paşapoartele la Benderi, un oraş de după graniţa cu Transnistria. Pe peron un steag flutură uşor în bătaia vântului. O întreb discret pe o femeie din bufetul gării dacă poate să-mi schimbe banii şi mi se oferă cu dragă inimă un teanc de bancnote locale.

Câţiva mafioţi stau înşiraţi la bar şi beau votcă. Femeia se întoarce să se uite mai departe la televizor. Mă îndrept spre centrul de votare, dincoace de graniţă, înapoi în Moldova, traversând un pod de beton peste şinele de tren, cu vântul şuierând printre stâlpii de susţinere, şi apoi o iau pe un drum care se încolăceşte şi se îngustează înspre periferie, până afară din oraş.

Venind aici, fugeam de Chişinău şi de Elena, unde ajunsesem încercând să fug de Bucureşti şi de Ana, la care ajunsesem fugind de altundeva. Poliţia transnistriană opreşte maşinile la punctul de trecere şi eu îmi târâi picioarele printre ele, neobservat, împreună cu alţi câţiva localnici care se întorc acasă cu traistele pline. Se lasă noaptea şi simt noroaiele sub tălpi. La centrul de votare oamenii spun că totul a decurs bine. Mă uit la nişte bătrâne certându-se care să intre prima după perdele să voteze şi asta e tot.

După 11, mă întorc la hotel, înfrigurat şi obosit după călătoria într-un tren neîncălzit şi fără lumină. Elena, bucuroasă că mă vede, îşi îmbrăţişează eroul revenit cu bine. Mă uit la mine prin ochii ei şi mă simt un pic mai bine decât m-am simţit în mai tot restul zilei. Îmi pune ceva de mâncare pe masă şi îmi toarnă un pahar de votcă. Îi arăt ce mi-a mai rămas din bancnotele transnistriene, peste un milion de ruble. Se uită curioasă la banii aceia fără nici o valoare.

Mănânc şi beau şi-mi simt din nou picioarele calde. Încerc un sentiment de simpatie faţă de Elena, faţă de femeia din ea, nu vreo imagine a ei, şi-mi dau seama că nu mi s-a mai întâmplat asta niciodată. E fericită că m-am întors cu bine, iar eu sunt la rândul meu fericit să fiu împreună cu ea. Îi spun că am obosit de statutul meu de *freelancer*. Ai toată libertatea, teoretic, dar nu prea se cheamă că-ţi rămân cine ştie ce bani, chiar dacă reuşeşti să nu-i dai pe chirie. Votca parcă m-a lovit în moalele capului şi vorbesc fără şir.

— Era în tren un tip, Andrei, care nu mi-a plăcut prea mult. Discutau toţi în rusă şi nu puteam să-i urmăresc prea bine, iar el stătea acolo cu capul

în mâini, le mai auzise pe toate de o mie de ori şi se săturase. Viaţa se tot învârte în jurul cozii, oricât de mult de străduieşti. Şi atunci a apărut lângă el fetiţa lui, avea, cred, vreo nouă ani. Mă întreabă ce limbă vorbesc şi îmi spune în engleză „Pe mine mă cheamă Maria“. El se uita în sus la fetiţă, fetiţa lui deşteaptă şi drăguţă, şi pentru prima dată ochii i s-au umplut de viaţă, de parcă se revărsase asupra lui o lumină. Asta îl făcea să meargă înainte; nimic altceva din ce credea, făcuse vreodată sau învăţase. Fetiţa asta de care lumea încă nu se atinsese...

Dacă eram într-o altă stare, probabil aş fi spus: uite ce lucruri ciudate ne ţin să nu ne înecăm în rahat, şi aş fi lăsat-o baltă. Dar acum mă împiedic de cuvinte, încercând cu disperare să explic. Mi-e uşor să construiesc din vorbe chestii sofisticate, dar de câte ori încerc să povestesc ceva simplu simt că ratez. E un lucru evident şi eu îl complic, punându-l în cuvinte. Dar Elena oricum nu mă ascultă. Ţine banii în mână, îi întoarce pe o parte şi pe alta şi i se plimbă prin cap propriile fraze. Îmi spune că s-a gândit şi poate ar fi mai bine să nu ne mai vedem după ce ne întoarcem la Bucureşti. Cel puţin pentru o vreme. Iată că mi se face şi o cronică proastă. Se pare că nu mai sunt unic. Sunt ca mulţi alţi bărbaţi fără coloană vertebrală, care au retragerea pregătită de la bun început. Vorbeşte mai departe, încă o vreme. În cele din urmă ridic o mână s-o opresc. A fost o zi lungă şi destul de grea încât să întoarcă totul cu susul în jos. Te lupţi să fii singur, copleşit de singurătate. Îmi vine să-i spun: Elena, ar fi atât de simplu pentru noi să încercăm să ne iubim unul pe celălalt! Pare un lucru uşor de spus şi chiar de simţit, pentru câteva momente.

Încep să arăt descurajat şi asta o face pe ea să se simtă ceva mai împlinită, pare mai fericită, mai puternică. Orice rugăminte venită acum din partea mea ne-ar arunca într-un contrast vizibil, şi am şi eu mândria mea. Îi spun că are dreptate, n-ar trebui să ne mai vedem, ne-am face singuri probleme. Îmi dau seama că strâng în pumn milioanele pe care i le-am adus ca suvenir.

Miezul nopţii. Se anunţă la radio rezultatele parţiale ale alegerilor şi candidatul pro-Rusia e clar la conducere. Pentru mine e bine aşa; pot să scriu despre colapsul economic de la câştigarea independenţei şi despre petrolul rusesc de care este atâta nevoie. „Moldova cu faţa către Rusia.“ Un titlu bun. Dau câteva telefoane şi-mi scriu articolul. Închei cu ceva despre idealul libertăţii care, din păcate, este cam scump. Indiferent cât de prost sau superficial este articolul, mereu e bine să bagi un pic de filozofie la final. Îl face pe cititor să aibă senzaţia că a înţeles şi el ceva.

Mă bag în pat. E cald. Elena e şi ea caldă. Se trezeşte şi mă ia în braţe, îşi pune un picior peste mine. Pentru ultima oară, se pare. De data asta, tonul ei e cel al unei femei independente care caută plăcerea. Simt că am subestimat-o, iar asta mă face s-o vreau, însă sunt un pic dezechilibrat de turnura pe care a luat-o noul meu rol. Îmi fac datoria şi ea adoarme cu mult înaintea mea.

III

Acum am zburat către sud şi m-am oprit să mă odihnesc în Atena.

După ce m-am întors la Bucureşti, am cam tras un pic de mine să merg înainte, să fac bani în continuare; colaps economic în Bulgaria, demonstraţii pe străzile Belgradului, tulburări în Kosovo. Butoiul cu pulbere al Balcanilor! mi-a zis un prieten ziarist, cu o privire încântată. Dar eu eram terminat şi în Bucureşti n-aveam pic de linişte. Mi se părea că oriunde îmi puneam puţin capul jos, se nimerea câte o haită de câini să-mi urle sub fereastră. (Jumătate de oraş se plângea că a fost muşcată, cealaltă jumătate îi hrănea cu resturi – niciodată nu a existat o majoritate convingătoare care să-i extermine.) Am terminat cu articolele. Şi era plăcut să simt că am lăsat-o baltă. Ana şi-a pierdut răbdarea în cele din urmă, confruntată cu apatia

mea. Îmi părea rău că am făcut-o să-şi piardă timpul. Iarna mă deprimă întotdeauna. Primăvara e sezonul migraţiilor.

Într-o zi, prin martie, m-am aşezat pe o bancă în parc, întrebându-mă ce să fac mai departe. Rămăsesem cam fără bani. Se făcuse vreme bună, subit, inexplicabil, şi printre crengile bătrâne se vedeau iţindu-se frunzuliţe strălucitoare. Apoi s-a întâmplat ceva ciudat: Elena, pe care n-o mai văzusem de la Chişinău, venea plimbându-se pe aleea acoperită de pietriş, de mână cu un bărbat. Avea o expresie de relaxare pe faţă pe care n-o mai văzusem niciodată. Se uita în jur, se uita în pământ, îşi ridica ochii înspre el şi pe mine nu mă vedea absolut deloc. Am avut senzaţia – poate un pic cam aiurea pentru gustul meu – că sunt invizibil.

Îmi amintea de scena din gară, când o priveam cum îşi face loc prin mulţime, numai că de data asta mă simţeam mai degrabă ca unul dintre figuranţi, nu ca un regizor. Îmi trecuse vremea. Făcusem câteva însemnări. Şi gata, îmi completasem raportul. Era timpul să trec mai departe.

Aşa am ajuns la Atena, oraşul care a văzut totul. Oraşul care a murit şi a renăscut de câteva ori.

Am o cameră mică, fără prea multă mobilă. Urmează să se întâmple ceva în curând, dar n-ar strica să ţin asta numai pentru mine, deocamdată. În loc să-mi îndrept atenţia asupra Albaniei, sfâşiată de un război civil, îmi petrec timpul cu două tinere femei, una de 19 ani, alta de 21. Tatăl lor, armator, mă plăteşte, ca să le învăţ engleză, mai bine decât aş fi putut câştiga vânând dezastrele din Balcani. Se îmbracă la modă, elegant, aşa cum trebuie să arate nişte fete bogate. Tatăl lor hotărâse că se vor duce să studieze în California, că e timpul să facă şi ele ceva. N-au nici un interes pentru nimic din ce le spun că se întâmplă pe lume, nu pare să le impresioneze nimic. Ne înţelegem repede; ele nu vor să înveţe, eu n-am chef să predau. Oricum, engleza lor e destul de bună pentru California. Aşadar, în timp ce tatăl lor stă la birou, întorcând banii cu lopata, inclusiv pe ai mei, fetele mă plimbă prin oraş. Stăm şi ne tratăm pe terasele

cafenelelor. Îmi cumpără prăjituri şi lichior de anason. Eu stau şi citesc istorie antică, despre zidurile de apărare pe care le-au construit Pericle şi Temistocle ca să-i ţină la distanţă pe spartani şi despre ambiţii, trădări şi lunga agonie a imperiului, iar ele fumează ţigări mentolate şi, din spatele ochelarilor cu lentile mate, se uită impasibile ca nişte pisici la oamenii care vin şi pleacă. Ca doi doi sfincşi lustruiţi şi plictisiţi.

Nu-mi dau seama nici măcar dacă mă plac sau dacă pentru ele fac pur şi simplu parte din decor.

Ieri, cea mai mare dintre ele şi-a pus ochelarii pe masă şi, cu mâinile încrucişate la ceafă, fixându-mă cu nişte ochi pe drept cuvânt ca ai Cleopatrei, m-a întrebat în greceşte:

— Care-i problema cu tine? Ţi-e frică de femei?

Se presupunea că nu ştiu greceşte, aşa că m-am prefăcut că nu pricep o boabă, iar ele au început să râdă.

Am răspuns în limba strămoşilor mei, de care mă simt ataşat sentimental:

— *Tá tuirse orm, tar éis do mháthair*.[1]

Nu prea aveam ce vorbi. Şi-a pus ochelarii pe cap, italieneşte, ca o a doua pereche de ochi. Eu m-am întors la Tucidide. Democraţii atenieni dezbat o problemă spinoasă: dacă să extermine sau nu întreaga populaţie a unei insuliţe pe motiv că le-a dat ajutor duşmanilor.

Generaţiile vin şi se duc, iar lumea rămâne la fel. Bate vântul dinspre nord, bate vântul dinspre sud, apoi o ia din nou de la capăt. Ochii noştri n-ajung să vadă destul încât să fie satisfăcuţi, urechile noastre n-apucă să audă destule. Nu e nimic nou pe lume.

Sunt zile în care mă satur de toată repetiţia asta şi mă simt ca un câine care aleargă aiurea în cerc, la infinit, încercând să-şi prindă propria coadă. Şi în alte zile iau metroul până în port şi mă uit în zare peste apa strălucitoare, la vapoarele care se îndepărtează pe mare şi simt viaţă înaintea mea, în razele energice de soare ce scaldă crestele valurilor care se

ridică şi coboară regulat. Ce mai urmează? Ce e dincolo de marea asta? Vaporul ăla poate merge spre Bosfor? Don Quijote, pe patul de moarte, îi spune lui Sancho: Uită de toate rătăcirile astea, eram nebun. Şi Sancho plânge: Dar îmi plăcea de tine aşa! Hai, încă o călătorie măcar! Vaporul se face din ce în mai mic. Există un pod la Istanbul. Aş putea să trec în plimbare pe alt continent, să las Europa în urmă. Am destul aur în buzunare. Vaporul se transformă într-un punct. Îmi încordez privirea. Tremură un pic. Şi dispare.

1. M-a cam epuizat maică-ta. (în gaelică în orig.) (n.a.)

O după-amiază de dragoste

Dan stătuse sub soarele arzător toată ziua, muncind. Acum se făcuse seară şi aştepta să-şi primească recompensa. Se dădu jos din lift la etajul cinci şi înaintă pe palierul murdar şi sumbru, asemenea tuturor celorlalte paliere murdare şi sumbre din oraş.

Irina îi deschise uşa. Părinţii ei plecaseră în weekend. S-au sărutat şi el a închis uşurel uşa în spatele lui. I-a strecurat o mână sub bluză. De-abia făcuse duş şi avea pielea catifelată şi răcoroasă, iar şoldurile şi sânii plini şi copţi. O asemenea risipă de feminitate la numai 17 ani, ştia şi el, însemna că în timp ce fetele mai subţirele de-abia se împlineau, ea o să se îngraşe. Dar în momentul ăsta toate era la locul lor, perfecte.

Se desprinse de ea şi trecu din hol în sufragerie. Întâi o să fumeze o ţigară şi ea o să-i aducă ceva de mâncare şi de băut. Apoi venea vremea să meargă în dormitor.

Dan se aşezase la masă, cu Irina îmbrăţişându-l de la spate. Inspira parfumul părului ei proaspăt spălat. Iar ea şi-l dăduse peste cap, ca să-şi lipească obrazul stâng de obrazul lui drept. Îi mângâia pectoralii întăriţi de greutăţile pe care le ridica la muncă.

— Ai avut o zi bună, dragă? îl întrebă în joacă.

El pufni scurt, râzând pe jumătate de felul în care începuse ea să imite genul de discuţie pe care l-ar avea în timpul mesei de seară un cuplu în vârstă, plictisit, care n-ar semăna deloc cu ei.

— Nu, dragă, n-am avut.

— Mi s-a părut mie că erai cam nervos la telefon.

— Câteva sute de kilograme de piersici mucegăite.

— Asta înseamnă foarte mulţi bani?

— Nu înseamnă nimic, o să uit imediat ce apuc să-ţi sfâşii chiloţeii ăştia de pe tine.

— Ah, bestie!

Îl pocni uşurel peste faţă şi sări la o parte. El o lăsă să plece. Apoi şi-au zâmbit unul altuia. El şi-a scos pachetul de ţigări din buzunar, iar ea i-a adus nişte vin alb şi un pahar din bucătărie. Auzea aragazul şuierând şi o oală pusă la încălzit. Apartamentul era înghesuit, pereţii nu mai fuseseră văruiţi de douăzeci de ani şi arătau îngălbeniţi. Într-o zi, când o să aibă destui bani, o să-i facă o casă mai frumoasă decât asta. Şi-o să aibă bani. Nu trebuia decât să fie foarte hotărât şi să se folosească de toate ocaziile pe care i le scotea viaţa în cale. El fusese primul. Asta era tot ce conta. Cu fetele ceva mai mari erau o droaie de lucruri pe care n-aveai cum să le ştii. Îşi aprinse un Marlboro şi privi satisfăcut spiralele de fum. Se simţea bărbat.

— Cam devreme pentru piersici, se auzi vocea ei din bucătărie, înăbuşit, de parcă ar fi vorbit singură.

Ştia şi el asta. Erau importate din Turcia, dar nimeni altcineva nu scosese încă piersici pe piaţă şi el le-o luase înainte, le-a cumpărat şi le-a aranjat frumos la 7 dimineaţa, când soarele începuse deja să ardă, pe taraba din intersecţie. La fel ca în fiecare dimineaţă, trafic la greu, maşini turându-şi nerăbdătoare motoarele la semafoare, camioane lăsând în urma lor nori negri şi groşi de fum, oamenii scurgându-se spre gura de metrou. Decorul în care îşi făcea el banii.

— Nu-i vorba numai de bani, spuse el, ridicând vocea ca Irina să-l poată auzi din bucătărie. Doar că nu-mi place să fac greşeli. Arătau perfect când le-am văzut prima dată, probabil or fi avut o groază de tăieturi şi zbârceli.

Şi a fost şi foarte cald. Înspre mijlocul zilei erau toate făcute terci. Nu mai cumpăra nimeni.

Irina îi aduse un castron cu supă şi nişte pâine. Se aşeză lângă el.

— Tu nu mănânci? o întrebă.

— Am mâncat.

— Şi apoi, continuă el, luând o lingură de supă şi muşcând din pâine, eram cu toate lăzile astea de piersici putrede puse unele peste altele ca un zid în faţa tarabei. Îl serveam pe unul şi m-am trezit că peretele se înclină peste noi. Ştii cum zic? Când ceva e pe cale să se prăbuşească şi pare să se mişte cu încetinitorul?

Irina dădu din cap.

— Ei, aşa. Nu puteam să fac nimic, decât să mă uit cum cade. Toate piersicile alea răspândindu-se pe trotuar. Îmi venea să omor pe cineva.

Ea îşi acoperi gura cu mâinile şi începu să râdă la imaginea sutelor de piersici sărind şi rostogolindu-se pe trotuar. Îi veni şi lui să zâmbească, dar zâmbetul i se topi brusc, amintindu-şi de oamenii care se opreau să se uite cum se răstoarnă lăzile de deasupra şi se duc naibii sute de piersici. Picioarele pietonilor grăbiţi, ocolind piersicile. Piersici rostogolindu-se în canal. Un câine mirosind o piersică, fără nici o urmă de interes. O maşină storcind altă piersică şi lăsând o pată pe carosabil. Un băieţel aplecându-se să pună mâna pe o piersică şi mama lui care îl smuceşte grăbită. Şi apoi toate piersicile pe care a trebuit să le adune la loc, împreună cu băiatul pe care îl angajase, şi să le aranjeze înapoi în cutii, mai murdare şi mai stricate decât înainte.

— Crezi că le-a trântit cineva intenţionat?

Dan luă o gură de vin. Asta se întâmplase după-amiaza. Pietonii ieşeau de la metrou, în valuri, ca nişte furnici. Soarele cobora spre apus, arşiţa se mai domolise. Servea un bărbat tânăr, subţirel, la costum, genul care arăta mulţumit de viaţa şi serviciul lui. Bărbatul nu părea să se fi atins de lăzi.

— Poate că le-am aranjat aiurea de la început, spuse el.

Ea ridică mâna şi se frecă la ceafă, după care se întoarse în bucătărie să pună la prăjit nişte carne de porc şi cartofi. El se enervase iar vorbind despre asta.

Irina i-a adus mâncarea. După ce a terminat de mâncat şi-a dat scaunul în spate şi s-a şters la gură cu un şerveţel, l-a împăturit şi şi-a şters fruntea, azvârlind apoi şerveţelul pe masă.

— Prea cald în oraşul ăsta.

Ea se ridicase, stătea în picioare înaintea lui şi-l săruta pe faţă. Dan trase adânc aer în piept. Miroasea răcoros şi bine.

— Într-o zi o să avem o casă la ţară, lângă un râu.

— Mie mi-e bine şi acum.

— E altfel când eşti la şcoală. Când o să începi să lucrezi, o să simţi cum trece timpul şi tot vrei diverse lucruri. Simţi că ţi se scurge viaţa şi ai vrea ceva în schimb.

Recunoscător, începu să o sărute pe faţă şi pe gât. Apoi limbile lor se repeziră una spre alta. Se sărutară aşa până veni momentul să facă o pauză. El se îndreptă de spate, îşi luă bricheta şi ţigările de pe masă şi le băgă în buzunarul de la pantaloni. Apoi se duseră în dormitor şi se dezbrăcară.

Soarele de după-amiază târzie răzbătea prin fereastră, desenând fâşii largi de lumină aurie pe pat şi pe o porţiune de perete din spatele acestuia. Ea stătea întinsă pe pat, goală, pe burtă şi se făcea tot mai aurie. El se suise peste ea şi începuse să-i maseze spatele. Îi frământa cu degetele mari muşchii de pe o parte şi alta a coloanei vertebrale, începând de jos, de la baza spatelui şi croindu-şi drum până la ceafă. Ea suspina, încerca s-o facă să se relaxeze, să scape de tensiunea din corp. Apoi, cu toate degetele, îi masă gâtul şi umerii. Când nu mai putu să se abţină, o muşcă de umăr. O muşcase un pic prea tare şi ea scânci şi se zvârcoli sub el. El se trase înapoi, până la jumătatea picioarelor ei. În lumina care bătea cu o precizie supranaturală, corpul ei se vedea acoperit cu fire foarte subţiri şi mici de păr

auriu, prea fine pentru ca mâinile lui să le poată simţi, pe dosul braţelor, pe spate şi pe fund.

Îngheţă.

Corpul ei, de obicei într-o nuanţă mai palidă, ca mierea aurie, căpătase o culoare mai profundă. Iar în jurul şoldurilor se vedea, subţire, dar distinctă, o urmă albă care indica acea porţiune minusculă ce fusese protejată de razele soarelui.

Cu o vară înainte, când de-abia îşi începuse afacerea şi se vedeau de câteva luni, ea a fost plecată câteva zile la mare, împreună cu nişte prieteni. Nu-i spusese şi lui că pleacă, ştiind că are de lucru şi că nu i-ar fi convenit să se ducă fără el. Dan fusese furios, îi trântise câteva şi apoi dispăruse, aşteptând să vină ea la el, înlăcrimată şi plină de remuşcări.

Irina simţi că ceva e în neregulă şi întoarse capul să se uite la el. Soarele coborâse mai mult şi acum faţa ei era oarecum în umbră. Părul îi acoperea gura.

— Ce e? spuse ea.

— Te-ai bronzat frumos.

Avea vocea un pic răguşită. Ea îşi lăsă capul să-i cadă înapoi pe pernă. Părul îi ascundea faţa. El stătea nemişcat, cu picioarele ei ţintuite unul lângă altul sub el. Se uita la ea cum respiră. Dacă aştepta destul de mult, până la urmă o făcea să-i spună ceva.

— Ţi-am zis, zise ea, vorbind cu capul pe jumătate în pernă, m-am dus cu fratele meu în vizită la nişte prieteni de familie, la ţară. Sunt prieteni vechi de-ai părinţilor.

Se dădu jos de pe ea, greoi, şi se aşeză pe marginea patului, cu spatele, îşi culese pantalonii mototoliţi pe podea şi scoase ţigările şi bricheta din buzunar. Ea rămase întinsă în aceeaşi poziţie. Stătea nemişcată. El era conştient de fiecare zgomot pe care îl făcea, deschizând pachetul şi aprinzându-şi bricheta. Îşi aprinse ţigara din a doua încercare. Era conştient că şi ea auzea toate zgomotele. Chiar şi cu fereastra deschisă, era foarte

liniște. Putea să audă și sfârâitul foiței care ardea, când trăgea din țigară. Toate aceste sunete îi spuneau că încă mai deține controlul pentru câteva momente. Nu știa ce să spună mai departe.

Îi simți corpul schimbându-și poziția. Întoarse capul să se uite la ea. Stătea pe o parte, cu capul sprijinit de brațul drept și degetele pierzându-i-se în păr. Razele de soare se concentraseră acum într-o dungă luminoasă peste sânii și abdomenul ei. Umbra lui îi cădea peste șolduri. Lumina se subția, cățărându-se pe zid, urmând să dispară cu totul în curând. Îi plăcea la nebunie forma sânului ei de deasupra, când stătea pe o parte. Îi venea să-și frece fața de sânii ei, să stea cu sfârcul ei în gură la nesfârșit. Acum, deși arăta excepțional de frumoasă în lumina stranie, vederea ei îl tulbura. Se uita insistent la ea, suflând fumul într-o parte, să nu-i vină în față.

— Ai făcut plajă fără sutien cu niște prieteni vechi de familie?

— Era un loc gol, protestă ea, eram singură.

— Aha.

— Nu-mi place când ești așa. Întrebări prostești. Despre nimic. Despre lucruri care n-au nici o importanță.

— Când iubești pe cineva, când chiar iubești pe cineva, totul are importanță.

Lăsă tăcerea să se adune în jurul lor, să-și facă efectul.

— Și nu spui minciuni când chiar iubești pe cineva.

Ei i se făcuse jenă că era goală. Ușurel, cuprinsă de teamă sau de furie, poate chiar de amândouă, se ridică și-și culese hainele de pe jos. Închise ușa de la baie în urma ei. O auzea trântind și trăncănind pe acolo, apoi dădu drumul la apă. Își făcea de lucru inutil. Stinse țigara, se ridică și își puse pantalonii.

Se auzi soneria de la interfon. De obicei o lăsa pe ea să răspundă la interfon când erau singuri acasă. Dar astăzi era altceva. Ajunsese deja la interfon, când auzi ușa de la baie deschizându-se cu un bufnet nervos.

— Alex? fâșâi vocea de jos.

Era vocea unui bărbat. Alex era fratele mai mare al Irinei. Nu mai stătea cu familia.

— Haide, urcă.

Irina stătea lângă el. Îşi pusese pe ea un şort şi un maiou.

— Acum faci pe nebunul, spuse Irina. Dacă e vreo cunoştinţă de-a alor mei, o să am probleme!

— O să ai probleme! Vorbeşti de parcă ai fi la şcoală.

Mai avea puţin şi începea să plângă.

— *Sunt* la şcoală!

Dan stătea în picioare, cu braţele încrucişate peste pieptul gol, în timp ce Irina se dusese să deschidă uşa. Vizitatorul era un tânăr slab şi foarte bronzat. Se aşteptase să-l vadă pe fratele Irinei şi rămăsese complet nedumerit când Irina i-a spus că Alex plecase să repare maşina. Se întoarse către Dan, care nu dădu nici un semn că ar avea intenţia să se prezinte.

— Dar ai zis...

Dan se uita la el fără nici o expresie. Cu braţele în continuare încrucişate pe piept.

Tânărul se întoarse spre Irina. Încercă să-i explice că geanta lui rămăsese în maşină şi Irina i-a spus că Alex o să fie probabil acasă mai târziu.

— Dar n-am nici pantofi, nimic.

Dan se uită în jos, la picioarele băiatului. Era încălţat cu nişte şlapi, cum se poartă la mare.

Continuă să se uite la el dintr-o parte. Tânărul plecase, preferând s-o ia pe scări decât să mai aştepte liftul, şi Dan închise uşa fără să-i răspundă la salut. Între timp, Irina se întorsese şi o luase spre dormitor.

Dan stătea în picioare pe coridor, privind în gol.

— Cine a fost ăsta? strigă după ea.

O auzi cum deschide şi închide un sertar.

— A, un prieten de-al lui Alex. Când ne-am întors s-a stricat portbagajul de la maşină, n-am putut să ne scoatem lucrurile.

— Dar de ce n-avea pantofi?

— Erau încuiaţi în portbagaj.

Era foarte speriată acum. Cu siguranţă. Dacă o prindea fie şi cu o singură minciună, ar fi fost de ajuns ca s-o termine. Ar fi fost de ajuns ca să scoată la iveală totul.

— La ţară nu se poartă pantofi?

Nici un răspuns. Vorbise încet şi poate nu-l auzise. Începea să se întunece. Aprinse lumina de pe hol. Bătea în roz. Se lăsă pe vine, în dreptul pantofilor înşiraţi la uşă. Ridică una dintre perechile pe care le purta ea de obicei şi îi scutură uşor, cu tălpile în sus, lovindu-i de podea. Câteva fire de nisip fin se scurseră pe linoleum. Pentru un moment rămase în continuare acolo, pe vine. Puse pantofii la loc, exact unde fuseseră. Ştia că în curând o să-l cuprindă furia, dar pe moment simţea doar că nu mai are aer, de parcă ar fi primit un pumn în stomac. Acum, că se întâmplase, i se părea că ar fi trebuit să se aştepte la asta de ceva vreme. Era inevitabil, dar refuzase să creadă că ea ar putea fi la fel ca celelalte. Îşi trecu degetul peste micul cerc de nisip, desenând o linie subţire, împărţindu-l în două. Se întrebă dacă ar fi putut oare să facă ceva astfel încât ea să nu fi fost aşa, dar nu-i venea nimic în cap.

În mod curios, tânărul fără pantofi semăna vag cu bărbatul de la tarabă. Avea aceeaşi figură rafinată, privirea unui om care se îmbracă bine să se ducă la serviciu şi ştie în ce direcţie o s-o ia viaţa. Dan nu se îndoia că asta era doar una dintre coincidenţele acelea care îţi atrag gândurile, în timp ce te chinui să pricepi ce s-a întâmplat. Văzu lăzile clătinându-se, căzând inevitabil, cu încetinitorul, sute de piersici prea coapte luând-o fiecare pe drumul ei de-a lungul trotuarului, oamenii oprindu-se să se uite la el cum încearcă să le adune.

Se ridică şi-şi frecă degetele unele de altele să-şi şteargă nisipul. Se lipise. Avea degetele umede. El fusese primul. Deschisese uşa necazurilor. Îşi simţea gâtul încordat. Începuse să-l doară. Ştia că o iubeşte foarte mult. Dar nu ştia ce avea să spună sau să facă mai departe.

Îşi şterse mâinile de pantaloni şi se îndreptă spre dormitor.

Crimă şi pedeapsă

Iepuraşii se împreunează

Eu şi Diana ne întorceam la ea acasă. Afrodita era şi ea cu noi. Două noaptea, pisicuţele ieşiseră la plimbare, era una dintre nopţile acelea fierbinţi de vară, în care betonul parcă dogoreşte şi oraşul nici n-apucă să se răcească bine înainte ca soarele să se întoarcă pe cer, arzând.

— Pe aici, zice Diana.

— Ba pe aici, spun şi eu.

Eram beţi. Străzile din preajma blocului unde stă ea sunt aşa de încurcate, niciodată nu ştiu care e drumul cel mai scurt. Aşadar, pariul sportivilor: ea o ia pe drumul ei, eu pe al meu şi vedem noi o dată pentru totdeauna cine-i mai tare.

— Afrodita, du-te cu el, să nu fugă.

N-are încredere în mine. Chiar a intrat în joc.

Aşa că o iau la picior împreună cu Afrodita, o tipă misterioasă, închisă în ea şi cam cinică, înaltă, osoasă şi cu părul lung. Se tot împiedică şi se sprijină de mine, poate pentru că e beată. Sau poate nu. O apuc şi o trag pe o alee.

— Hei, jos labele de pe mine, porcule! Diana e cea mai bună prietenă a mea.

— Termină cu prostiile, îi spun. N-avem prea mult timp.

Sărim peste preludiu, dar locaţia e oricum suficient de excitantă, precum şi eliminarea excesului de conversaţie. După ce te-ai futut cu aceeaşi fată de cincizeci de ori, chiar de zece ori, poate încă de a doua oară, nu mai e nimic interesant în asta. Prima dată când intri în ea, atunci da, este pur şi simplu senzaţional. Şi înainte de asta totul e ceva pur teoretic, poate imposibil, e o fantezie, dar acel prim moment de penetrare este un vis împlinit, soarele ce se întrevede printre nori, pământul făgăduinţei în sfârşit aflat, este ca focurile de artificii, ca ploaia în deşert, ca lălăielile sentimentale pentru beţivi, e taina primei comuniuni, primul măr copt, şarpele din iarbă, o explozie de sensuri care îl reduce la tăcere pe învăţat, face din înţelept un copil, îl înalţă pe cel futut şi-l smereşte pe cel care fute. În timp ce-mi intram în ritm, cu Afrodita sprijinită de perete, dimensiunea etică a acţiunilor noastre nu era deloc un factor demn de luat în considerare. Ne aflam dincolo de bine şi de rău. N-o să fiu atât de neobrăzat încât să susţin că Dumnezeu murise şi totul ne era permis. Dar mă înălţam spre lumină şi aş putea spune că eram implicaţi în ceva infinit mai important decât morala măruntă a muritorilor, iar Dumnezeu, creatorul nostru, mă înţelegea pe deplin.

Nu ştiu dacă aţi văzut vreodată iepuri împreunându-se, dar cu ei se întâmplă următoarea chestie: masculul îşi scurtcircuitează creierul lui mărunt când îşi dă drumul; i se aprind neuronii ca nişte artificii, are loc o explozie cerebrală şi alunecă la propriu de pe femelă, căzând inconştient pe o parte pentru câteva momente. Apoi îşi vine în fire şi scutură din cap de parcă ar spune: Mamă, ce-a fost asta? Chiar şi pentru noi, primatele superioare, sexul este un narcotic puternic, unul care, temporar, poate suspenda realitatea. Deci am căzut de pe Afrodita înapoi pe pământ, ameţit, dezorientat şi cumva dezgustat de senzaţia că, of, iar m-a fraierit careva. Cam ca zgomotul ăla ca de băşină când iese aerul dintr-un balon. Mă închei la şliţ şi mă întorc în lume, e momentul în care gândurile ţi se îndreaptă spre eventuale boli venerice şi copii nedoriţi, spre responsabilităţile faţă de

nevastă, dacă ai aşa ceva, şi poate faptul că ai trădat un om pe care îl iubeai, dacă asta ai făcut, îţi frânge inima.

Am alergat un pic, apoi am mers repede până la ultimul colţ, de care am trecut în pas de plimbare, cu un aer responsabil şi încercând să ne domolim respiraţia, pentru că noi nu eram genul care să înşele pe nimeni. Împreunarea noastră fusese ceva care ţinea de instinct. Diana stătea în uşă, cu cheile la vedere şi o mână în şold, uitându-se la noi cu o privire de şcolăriţă care face pe deşteapta, cu expresia aia de „v-am zis eu“ pe faţă.

Grădina de buruieni

În sfârşit, după toate ţepele şi ghinioanele, apăruse o femeie care spunea că mă iubeşte pentru cine sunt cu adevărat, care citea mâzgălelile mele nenorocite de parcă fiecare vers îi străpungea inima. Dar eu nu puteam s-o suport şi, deşi încercasem s-o părăsesc în nenumărate rânduri, se strecura înapoi ca un vierme, de câte ori mă prindea slab, beat sau în călduri. Eram foarte circumspect cu oricine îmi spunea că mă iubeşte pentru cine sunt cu adevărat. Cred că în termenii oricărei relaţii trebuie să se strecoare şi câteva calificative. În cazul ăsta, era vorba doar de faptul că mă foloseam de ea cu neruşinare, iar ea refuza să se supere. Tot ce trebuia să fac era s-o suport şi pe chestia asta eram futut, hrănit şi cazat.

Toate astea spre neplăcerea tatălui ei, director executiv al corporaţiei americane nu ştiu cum. Ai ei erau divorţaţi şi maică-sa plecase în croazieră cu un tânăr cubanez cu pula mare, iar tăticu', în calitate de părinte responsabil, se gândise că o vară în Bucureşti era exact ce-i trebuia Dianei, drept pentru care îi pusese la dispoziţie chiar şi un apartament. Într-o zi a dat buzna înăuntru în timp ce eu stăteam întins pe canapea, în chiloţi, cu un pahar de băutură în mână şi nişte resturi de pizza pe măsuţa de cafea, uitându-mă la un episod cu *Beavis and Butthead* pe DVD. A fost un

moment foarte jenant, el stând acolo în costum şi eu trăgându-mi în grabă o pereche de pantaloni. Era o namilă de om cu o privire autoritară. În fond, ăsta era tipul care avea grijă de mine şi, cum fusesem prins într-un moment atât de prost, mă simţeam foarte umil. Împărtăşeam punctul lui de vedere. Şi mie mi se părea că situaţia era dezgustătoare. Dar ce era să fac? Să mor de foame?

N-am mai reuşit niciodată să mă simt cu adevărat relaxat în apartamentul ăla, ştiind că tăticu' ar putea da buzna oricând, ca un Superman de corporaţie ce era.

— Deci, tu trebuie să fii poetul, îmi aruncă el, fără să-mi întindă mâna.

Şi probabil asta a fost chestia cea mai oribilă, cea care m-a făcut să mă simt ca un impostor. Ea era îndrăgostită de poeziile mele nepublicabile sau de ideea că eram „poet", ceea ce o făcea din start nebună de legat. Eu sunt un tip destul de convenţional în gusturi, îmi plac femeile atrăgătoare, poate şi un pic superficiale. Femei practice interesate de bărbaţii cu serviciu şi cu maşini bune, genul de femei care se feresc de mine.

Diana încuraja tot ce era nevrednic în mine. Sufletul meu semăna cu o grădină de buruieni. Era ca şi cum te-ai apuca să fumezi iarbă într-o dimineaţă, apoi te trezeşti că s-a făcut noapte şi te-ai uitat la MTV toată ziua, nu-ţi vine să te mişti de pe canapea şi nici nu-ţi pasă. Aşa a fost luna mea cu Diana.

A fost odată un băiat din Nantucket

Ştiu la ce vă gândiţi. Vă gândiţi că spun povestea asta pentru că mă cred deştept şi-mi zbârnâie coaiele când vă înşir istorii dintr-astea vulgare. Un futai rapid la colţul străzii cu o fufă cam ameţită. Ei bine, dacă vreţi să ştiţi, Rousseau a scris deja o carte despre asta. Ştiu că nu-i nici o glorie perversă în jocurile astea de doi bani, şi cu atât mai puţin ceva original. Acum nu

vreau să fac pe deşteptul, încerc doar să ajung la esenţa lucrurilor, să scot la iveală adevărul. Încerc să vă spun ceva despre sufletul uman. Încerc să vă spun ceva despre mântuire. Încerc să vă spun ceva, măcar de m-aţi asculta.

Ne-am dus la ea acasă, chiar lângă ambasada Elveţiei. Era un apartament enorm, numai pluş, ultramodern. Puteai să uiţi că eşti la talpa Europei. Mă simţeam, momentan, ca-n Manhattan, departe de putoarea umanităţii. Şi eram fericit? Nu, nu eram. Îmi venea să-mi scot pula şi să mă piş pe ea de casă. Apartamentul ăsta mă prinsese în capcană. Mă simţeam păcălit de paturi confortabile şi băi cu spumă şi sisteme de sunet, de televiziunea prin cablu, frigiderul burduşit şi barul plin cu băuturi şi trebuia să scap cumva, dar asta se dovedea a fi extrem de dificil. Eram prizonierul unei patroane a artelor care îmi aşezase chiar şi hârtie şi creioane pe birou. Trebuia să stau cuminte şi să produc în timp ce ea se învârtea pe-acolo în vârful picioarelor. Viaţa era perfectă. A fost odată un băiat din Nantucket, cu pula aşa de mare că putea să şi-o sugă singur. Îmi venea să plâng, totul era atât de inutil, tot luxul ăsta şi compania unei idioate. Măcar dacă aş fi reuşit să mă organizez, să fur ceva şi apoi s-o şterg. N-ar fi fost o idee proastă. Desigur, în realitate aveam nevoie de un serviciu şi un loc al meu ca să pot să stau singur – SINGURĂTATE! – şi de o revenire la ordine şi decenţă, dar mă făcusem atât de uşor de corupt. Mi se părea oribil. Aşadar, de asta mă purtam ca un rahat în această situaţie nefirească, în loc să stau să ascult zgomotul traficului în noapte, într-o cameră micuţă de la periferiile oraşului, într-un loc unde aş putea începe să fiu din nou fericit.

Baza unei vieţi bune este o existenţă dominată de principii şi un grad anume de sinceritate în relaţiile cu cei din jur, o concordanţă între vieţile noastre interioare şi eurile exterioare, sociale. Dar Diana, cu toleranţa ei izvorâtă dintr-o inimă simţitoare şi un cap prin care sufla vântul, n-ar fi acceptat aşa ceva. Din dragoste pentru mine, mă îndemnase s-o folosesc, iar eu o foloseam, şi-n timpul ăsta deveneam un parazit de ultimă speţă, o scursură a emisferei stângi a curului ei enorm. Mai presus de orice, feriţi-vă

de minciună, pentru că minciuna otrăveşte sufletul aşa cum ploaia face să rugineasc㠄 fierul. Nu asta ne învaţă Feodor în *Fraţii Karamazov*?

Deci, vedeţi, îmi dădeam toată silinţa să provoc o criză, să sparg buba, şi ne-am pus pe băut toţi trei. La un moment dat, Diana m-a pus să le citesc o poezie şi apoi a zis că e puternică. Nu ştiu, când sunt făcut pulbere poemele mele par mai profunde, mai pline de substanţă, ba chiar gravide, dar apoi amintirile mele se înceţoşează, totul devine vag şi eram singur în cameră, aruncând discuri de *frisbee* pe fereastră spre ambasada Elveţiei. Dar nu erau discuri de *frisbee*, erau CD-uri cu muzică clasică degenerată, avea o colecţie întreagă de corcituri din astea, muzică clasică reorchestrată pentru uzul trupelor de rock. Nu puteam s-o suport, de câte ori o auzeam zumzăind mă simţeam ca un eunuc de cartier, aruncând cutii de conserve şi tot soiul de pacheţele într-un cărucior pe care îl împing pe un coridor steril sub neoanele unui supermarket, cu muzică ambientală în fundal – of, la naiba! Aşa că i-am bombardat pe elveţienii ăia pururea neutri şi le-am trântit în completare nişte Céline Dion şi Michael Bolton. Apoi am revenit în cameră, ele erau pe canapea, plângându-şi de milă pentru nu ştiu ce, ceva foarte emoţionant şi m-am gândit: of, la naiba, femei.

Dintr-odată Afrodita m-a arătat cu degetul, cu lacrimile ţâşnindu-i din ochi, şi-a strigat: „M-a futut, jigodia asta m-a futut!“.

O nominalizare la Oscar

Se petrecuse un lucru inexplicabil. Dar mă simţeam minunat de treaz, atent şi bucuros că în sfârşit se întâmpla ceva, drept pentru care am izbit paharul cu whisky de perete, într-o demonstraţie foarte reuşită de furie masculină. Ce, era s-o las pe curva aia mizerabilă să mă împroaşte cu noroi? Nici gând! Eram înalt de zece metri, pe un ecran enorm, era rolul meu de Oscar. Chiţăielile lor m-au făcut să trag un picior şi în măsuţa de cafea. Am

început să strig şi să gesticulez, iar ele s-au agăţat una de alta de parcă aş fi înnebunit. Desigur, nu înnebunisem. Am pornit-o în pas de defilare înspre dormitorul cel mare – încă le mai auzeam hohotind în sufragerie – şi m-am pişat pe pat, a fost ceva dezgustător, dar era sufletul meu în joc şi trebuia să iau măsuri. Poate ar fi cazul să dau foc la casă, m-am gândit, băgându-mi puţa la loc în pantaloni, da, într-adevăr. M-am distrat un pic gândindu-mă la asta, dar era doar de distracţie, n-aveam de gând să fac nimic cu adevărat oribil şi ilegal care să mă distrugă. Aş putea să mai sparg nişte mici consumabile, nişte DVD-uri, de pildă. Şi cu gândul ăsta în minte, am defilat înapoi în sufragerie. Afrodita era pe balcon, vomitând, exagerase cu atâta Bailey's Irish Cream – varianta penibilă de băutură sofisticată a unei curve – şi Diana stătea pe canapea, plângând şi tremurând.

— Era o seară atât de frumoasă, ne simţeam bine şi a trebuit s-o strici tu. Întotdeauna faci aşa!

— Da, mereu aceeaşi poveste, mereu sunt eu de vină şi tu te smiorcăi. Şi americanii ce fac în timpul ăsta? Bagă bani în armata israeliană ca să omoare copii palestinieni. Dau foc Columbiei pentru că Whitney Houston trage cocaină pe nas. Ridică în slăvi orice amărât de dictator, doar pentru că îi lasă să tragă o conductă de petrol peste teritoriul lui, distrug pădurile şi fac găuri în stratul de ozon. Uită-te în jur! Cine naiba plăteşte pentru toate căcaturile astea? Vreo femeie cu zece copii care munceşte pe o plantaţie de banane din Guatemala. Căţea insensibilă ce eşti! Numai la tine te gândeşti. Vai, îmbătrânesc şi o să mor. M-a condamnat cineva la moarte. De unde crezi tu că vine poezia asta a mea, dacă nu din conştiinţa exagerată a propriei mele mortalităţi, din faptul că văd cum se topeşte lumânarea vieţii pe care mi-a fost dat s-o trăiesc? Şi pe tine te preocupă numai fleacurile, lucrurile efemere, ego-ul tău fragil şi rănit. Te preocupă unde îmi bag eu pula!

— Ai dreptate, începu ea să scâncească. Sunt atât de egoistă. Ai nevoie de libertate ca să creezi. Dar îmi faci rău!

— Acuma nu vrei decât să mă faci să mă simt vinovat, din nou.

— Îmi pare rău. Iartă-mă!

— Dacă pot! Tu şi căcatul tău de 11 septembrie. Parc-aţi fi singurii oameni de pe lume care au încasat vreodată o bombă. Ce zici de Dresda şi de Hiroshima, de napalmul din Vietnam şi de ambasada Chinei din Belgrad, de sutele de mii de recruţi irakieni care n-aveau nimic pe lumea asta, nici măcar uniformele de pe ei nu erau ale lor? Ce zici de toate bombele alea deştepte din Afganistan, care şi-au uitat ochelarii acasă şi-au nimerit din greşeală peste nişte ciobani? Ştii, m-am tot întrebat la ce-o fi bună crosa asta de golf, dar acum ştiu.

Am făcut un gest cu mâna înspre ea. S-a făcut mică toată.

— Unchiul Osama este controlorul de trafic aerian şi eu sunt genul de băieţaş care joacă golf.

Am dat cu DVD-ul de pământ. Podeaua s-a umplut de cioburi de sticlă. Afrodita respira greu în fundal.

Apoi nu-mi mai amintesc decât că eram în pat cu Diana, era întuneric beznă şi linişte, iar ea stătea foarte cuminte şi eu vorbeam cum nu se poate mai curgător, mărturisindu-i că am comis o crimă.

Crima...

Acum o să auziţi povestea pe care i-am spus-o Dianei despre crima pe care o săvârşisem, cum am omorât în bătaie o babă şi pe fiică-sa ca să le iau banii. În timp ce citiţi, vă rog să ţineţi minte că e doar o ficţiune. Deşi apar detalii verosimile, în concordanţă cu viaţa mea anterioară, din câte ştia Diana despre ea, adevărul e că n-am omorât niciodată pe nimeni. Pur şi simplu n-am stofă de criminal. Dar, beat fiind, îmi trecuse prin minte, într-o străfulgerare de geniu, că dacă reuşeam s-o conving pe Diana că s-a înhăitat

cu un criminal căutat de poliţie o să-mi dea nişte bani s-o las în pace şi aş fi putut s-o iau de la capăt, proaspăt şi cu inima curată.

Îmi croiam drumul spre mântuire.

— Nu eram în toate minţile, Diana, nu mâncasem ca omu' de nu ştiu câtă vreme şi n-aveam altceva de băut decât o poşircă ordinară luată din piaţă. Era destul de limpede, dar avea nişte pete vâscoase sau uleioase, albastre, foarte ciudate, care pluteau ca nişte şerpişori, efectiv mă fascinau. Visam că înot pe sub apă cu Rimbaud, într-o mare tropicală cu şerpi de mare albaştri. Şi cu cine mă trezesc că-mi bate la uşă, cu baba de sub mine, care venise să-mi spună că îi curge apa prin tavan.

Acuma, asta dura de ceva vreme, ea tot venea pe la mine să-mi zică de tavan, să mă întrebe ce-am de gând cu ţevile alea sparte. Ei bine, nu era nimic în neregulă cu ţevile mele, era vorba de acoperiş, stăteam la zece, dacă îţi aminteşti, şi se scurgea apa pe coloana de aerisire de câte ori ploua, iar ei i se uda tavanul, ca să nu mai zic de-al meu. Bineînţeles, i-am explicat ce se întâmpla, dar nu voia să asculte, voia doar să vorbească, şi stătea acolo în prag trăncănind cu orele, n-avea importanţă ce spuneam eu, ne tot învârteam în jurul cozii, iar şi iar, şi-mi povestea şi de alte lucruri, dar mereu revenea la tavan. La început am crezut că e doar o băbuţă cumsecade, însă până la urmă tavanul ei mă scotea din minţi. Nu doar prostia în sine te înnebuneşte, ci felul în care se repetă, felul în care îţi cere un răspuns de fiecare dată, iar asta se combină cumva cu ideea de politeţe şi de bunăcuviinţă. Cred că de asta unii cedează nervos pân' la urmă, mai ales dacă îşi impun să reziste măcar o vreme, da' de fapt sunt foarte stresaţi, cum eram eu, lasă-mă să-ţi explic, pentru că e vorba de faptul că şi-a căutat-o cu lumânarea, ştiam că mă aşteaptă în josul scărilor, şi nu puteam nici să cobor să-mi iau o pâine, că m-ar fi tras de mânecă să-mi zică iar de tavanul ei.

Şi faza e că nici măcar nu-i păsa de tavan, se simţea singură şi voia să stea de vorbă cu cineva. Aşa că în ziua aia venise, ca de obicei, în vizită, da' eu mă simţeam un pic cam dezechilibrat, cu şerpii de mare şi mâncarea şi

restul, şi stătusem o vreme pe balcon gândindu-mă că nu era chiar aşa de mult până jos, dacă aterizam peste tufişul ăla de dedesubt poate chiar supravieţuiam. Deci m-am uitat la draga de ea şi mi-am zis, păi oricum e deja cu-n picior în groapă şi restul vieţii ei n-o să fie defel mai amuzant, aş putea s-o grăbesc puţin, asta nici n-ar fi un păcat, nu?

Îşi ţinea toate bijuteriile într-o cutie. Mi le arătase odată. Era dintr-o familie de boieri şi comuniştii le naţionalizaseră toate proprietăţile, dar încă mai avea bijuteriile astea într-o cutie şi obişnuia să le scoată ca să le arate celor care veneau în vizită, poate îşi imagina că e un fel de contesă sau aşa ceva. Iar eu mă cam săturasem de atâta sărăcie, nici nu-mi mai aminteam cum ajunsesem în Bucureşti, ştiam doar că era vorba de o greşeală şi mă gândisem că era timpul pentru o schimbare de decor, poate să dau o fugă la New York sau altundeva, în Brazilia. Aşa că am coborât până la ea după vreo oră, cu un ciocan ascuns în haină, n-am întâlnit pe nimeni pe coridor şi ea mi-a dat drumul înăuntru.

Apoi m-am gândit: ciocan, sânge, cam greţos! Doar n-o să-i faci de petrecanie cu ciocanul, ce primitiv! Aşa că am sufocat-o cu perna, a fost ca şi cum s-ar fi dus la culcare, probabil mai puţin dureros decât oricare dintre variantele care o aşteptau. Aş fi putut să ies pe palier şi să spun cuiva că am coborât să văd ce mai face şi am găsit-o aşa. Infarct! M-am dus la cutia cu bijuterii, hotărât să iau numai câteva chestii mai mici ca să nu stârnesc bănuieli. Îi mulţumeam lui Dumnezeu că în sfârşit îmi venise mintea la cap, pentru că dacă aş fi făcut-o aşa cum plănuisem de la început, aş fi putut să dispar din ţară pentru o vreme, da' până la urmă tot sfârşeam la pârnaie.

Şi atunci apare fiică-sa şi se duce dracu' totul. Era o grăsană nesuferită, nu-mi plăcuse niciodată de ea. Profesoară la o şcoală, locuia lângă maică-sa, nemăritată – cine s-o ia? –, foarte încrezută şi agresivă. Bătrâna zăcea moartă pe covor, eu eram cu mâinile înfipte în bijuteriile strămoşilor şi pe masă se vedea un ciocan cât toate zilele. Cam nasol. Şi ea vine direct spre mine, nu-mi amintesc prea clar partea asta, dar trebuie că i-am futut una cu

ciocanul, pentru că apoi am alunecat într-o ditamai balta de sânge, în drum spre uşă. Am înşfăcat cutia cu bijuterii şi astea s-au răspândit peste tot, chiar şi-n sângele de pe jos. Cred că de fapt am alunecat pe linoleumul ud şi m-am lovit cu capul de perete – de asta aveam vânătaia aia mare când ne-am întâlnit noi. Oribil.

În zilele următoare am simţit că-mi pierd minţile. Îmi dădusem seama că am omorât pe cineva. Aveam şi momente de luciditate; bătrâna fusese eutanasiată, iar cu fiică-sa se întâmplase un accident. Toată povestea fusese o mare greşeală, desigur, ştiam şi eu asta, dar nu voiam s-o las să-mi distrugă viaţa pentru totdeauna. Dacă aş fi putut să mă adun, să stau liniştit şi să las timpul să treacă – nimeni din blocul ăla nu mă cunoştea, decât aşa, în termeni foarte vagi – poate reuşeam să fug din ţară.

Dar cum să stau liniştit? Şi dacă mă prindeau? Dacă mă recunoştea cineva pe stradă? Dacă poliţia aflase deja şi era pe urmele mele? Nu puteam să mă gândesc la mine ca la un criminal, dar mă tot vedeam alunecând în sânge cu ciocanul în mână. Am ieşit din casă în noaptea aia, mi-am aruncat hainele într-un canal, chiar şi ghetele. Crezi că ştii cine eşti şi apoi te pomeneşti în plin coşmar, nu poţi să te trezeşti şi te zbaţi să rămâi cu mintea-ntreagă. Primul pas ca să pot desface blestemul ăsta era să scap de bijuterii.

Una câte una, am dat inelele, colierele, broşele, cerceii, brăţările, le-am dat pe toate cerşetorilor. Toată ziua m-am plimbat prin metrouri, tramvaie, autobuze, am traversat dus şi întors tot oraşul până când drumurile mele, desenate pe o hartă, ar fi arătat ca un fir lung şi încâlcit, aruncat pe jos, o traiectorie chinuită şi fără sens, pentru că n-avea importanţă în ce direcţie o luam. Singurul lucru care conta era să scap, să mă descotorosesc de profitul crimei mele, să-i redau statutul de accident, cum ar fi atunci când te tai din greşeală cu un cuţit, ceva ce s-a întâmplat fără să vrei. Dădeam peste câte un cerşetor sau doar un om sărac care-mi cerea ajutorul în timp ce treceam grăbit pe un culoar de la metrou, odată cu turmele de călători de la orele de

vârf, şi lăsam să-i cadă în pălărie un inel de aur, apoi dispăream înainte chiar să-i văd reacţia. Sau dădeam peste un bătrân cântând la vioară. Peste un copil al străzii, o fătucă drăgălaşă de 12 ani, fără îndoială pe cale să ajungă prostituată. Şi de fiecare dată îmi construiam în cap nişte povestioare despre cum le-am schimbat cursul vieţilor. Bătrânelul cu vioara se întoarce acasă la nevasta lui bolnavă, îi spune că poate să-i cumpere medicamente, se mută într-o căsuţă la ţară, el cântă la vioară mai departe, ea croşetează fulare pentru nepoţi. Tot felul de prostii sentimentale, îngrozitoare. De cele mai multe ori n-ai de unde să ştii dacă într-adevăr ajuţi pe cineva sau îi dai ocazia să se distrugă singur, în special când e vorba de bani. Uneori, chiar şi cei care se iubesc îşi vin de hac unul altuia. Dar aşa mi-am ţinut minţile la un loc în ziua aceea teribilă, printr-un şir de pomeni, cu sentimentul că mă despovărez de realitatea cumplită a unei crime. Şi aşa m-ai găsit tu atunci, pe seară, stând într-un bar, aproape inconştient.

După ce mi-am terminat povestea, am rămas întins pe spate, foarte tăcut, ascultând-o cum suspină. Era un moment dramatic. Bietul de el, mă gândeam, să aibă pe conştiinţă o asemenea crimă, un asemenea păcat, pe care în sfârşit îl mărturiseşte pe întuneric, frângându-i inima femeii de lângă el. Apoi mi-am amintit că „bietul de el“ eram eu şi femeia era Diana, iar asta nu era decât o poveste. Dar nu o simplă poveste, ci una al naibii de bună, spusă cu o voce răguşită, foarte credibilă până la capăt. Bine gândită! Nu-i de mirare că mă purtasem complet anapoda în ultimul timp, cu o asemenea povară pe conştiinţă. (Îmi plăcea în mod special porţiunea cu tăvălitul prin sânge, pe care se pare că mi-o aminteam dintr-o nuvelă a lui Cehov, una despre o crimă – o tuşă de realism destul de reuşită, şi chiar *aveam* un semn pe frunte, într-o parte, când mă văzusem prima dată cu Diana, în urma unei întâlniri pe timp de noapte cu un perete.) Apoi m-am gândit: Iar eşti de căcat, spui minciuni extravagante, şi cu *Karamazov* cum rămâne? Şi mi-am răspuns singur: Ei bine, toată scena asta m-a cam terminat psihic, ea o să-mi dea nişte bani, după care o să scăpăm unul de

celălalt, e cel mai bun lucru pentru amândoi, şi o s-o iau de la capăt, scopul scuză mijloacele. Of, dar tot nu puteam să nu mă gândesc: Asta-i filozofie bolşevică, cu scopul scuză mijloacele, şi Stalin a tras din ea o concluzie logică, aşa cum a prezis marele Feodor. Dar apoi: Stalin a omorât milioane de oameni, eu doar am inventat o poveste despre o crimă, ce, e vina mea că fata asta e în stare să înghită orice? De ce trebuie să fii tot timpul atât de dur cu tine însuţi?

Aproape că aţipisem, când am simţit-o mişcându-se şi am întors capul. Stătea pe marginea patului.

— Nu pot să dorm, mi-a spus, cu vocea grea de tragedia care ne copleşea.

După care m-a întrebat:

— Ce-i cu pata asta umedă?

Mi-a venit să-i zic. Dar aş fi stricat toată atmosfera.

... şi pedeapsa

Era mult prea devreme şi mult prea multă lumină, iar camera era plină de oameni. O petrecere? Cine naiba mă scutura în halul ăsta şi de ce? Şi cine-i chemase pe toţi bodyguarzii ăştia?

Poliţiştii erau nervoşi. Nu încăpea îndoială că eram vinovat de ceva, judecând după uniformele lor ponosite şi după mutrele lor furioase. Mahmureala mă făcea să mă simt vinovat oricum, iar poliţiştii care îmi puseseră cătuşele înainte să apuc să beau un gât ca să mă dreg îmi dădeau senzaţia că imediat o să încep să plâng cu sughiţuri şi să mărturisesc. Mare parte din noapte era o gaură neagră şi în timpul ăla aş fi putut să fac orice. Of, orori ale băuturii, cu ce-am mai păcătuit de data asta? Mi-am amintit de DVD-uri. Poate că venise tăticu' în vizită. El credea în justiţie. Sau în răzbunare, versiunea ei americană. De ceva vreme, fiecare ţărişoară lihnită

după bani stătea cu curu-n sus şi cu capul în pământ, ca să demonstreze cât de acut simţea durerile Americii, iar când America trecea la fapte, hop şi ei! Eram naiv să cred că mă puteam lupta cu Marele Satan de unul singur. Diana stătea lângă pat cu lacrimi în ochi.

— Diana, pentru numele lui Dumnezeu, ia poliţia de pe mine!

— Te iubesc, dar ai făcut un lucru groaznic!

— Prostesc, da, dar o să plătesc cumva.

— O să fiu o babă când o să scapi tu de-acolo!

Una dintre staţiile radio ale poliţiei începuse să bârâie. Mi-am dat seama ce se întâmpla şi m-a cuprins îngrijorarea.

— Când o să scap eu de-acolo, te dau cu capul de toţi pereţii!

— Ah!

Vorbisem în engleză, dar violenţa exclamaţiei mele i-a făcut pe poliţişti să mă îmbrâncească pe hol. Mă tratau după cum arătam, ca pe un derbedeu mizerabil. Desigur, procedurile standard ale poliţiei într-un stat civilizat cereau să existe întâi o crimă şi apoi să aresteze pe cineva, dar în acest caz nu era vorba decât de nişte slugi ale sistemului, lingăi de ultimă speţă sau din specia cea mai obtuză, reacţionând la stimulii puterii. O să le ia ceva timp să se dumirească. Le puteam spune că şterpelisem crima respectivă din scrierile unui mare scriitor rus, mort de mult, dar oamenii ăştia, care silabiseau mişcându-şi buzele până şi paginile sportive, ar fi crezut că Dostoievski e un nume de votcă.

Lumea se uita ca la urs în timp ce poliţiştii mă împingeau în maşină. Ştiţi că în filmele americane le pun suspecţilor mâna pe creştetul capului, ca să nu se izbească de partea de sus a portierei când urcă în maşină? Ei bine, în unele ţări nu se face asta şi m-am ales cu o pocnitură în frunte de mi-au dat lacrimile.

Cred că în *Crimă şi pedeapsă* nu răul intrinsec al crimei îl face pe Raskolnikov să mărturisească, să se căiască, ci frica de a nu fi prins, expus, şi tensiunea provocată de nevoia de-a face pace cu lumea oamenilor, de care

nu se poate ţine departe. În cazul meu, lucrurile au funcţionat în sens invers, din moment ce întâi m-au arestat, dar observaţia rămâne valabilă oricum. Fusesem arestat pentru ficţiune şi mă simţeam vinovat, fie şi numai din cauza cătuşelor, a maşinii, a uniformelor şi a seriozităţii şi furiei oamenilor care mă priveau. Toate aceste detalii exterioare îmi produceau o senzaţie de vinovăţie, chiar dacă, întâmplător, eu provocasem toată scena, din exces de inventivitate. Cauzal vorbind, era vina mea. Păcătuiam de multă vreme şi acum mă prinseseră, urma să se facă ceva în privinţa modului meu de viaţă, jignitor în ochii lui Dumnezeu. Vina de a nu avea principii, vina de a trăi pe spinarea porcului american. Nu ştiu. Vina de a face poliţia să-şi piardă timpul. Vina de a pierde timpul.

De ce eşti întotdeauna aşa de dur cu tine?

— Sunteţi născociri ale imaginaţiei mele dezlănţuite, i-am zis, pe un ton oarecum exasperat, poliţistului de lângă mine. În scurt timp o să pun capacul la pix şi voi o să vă evaporaţi.

Poliţistul se uită la nebunul de lângă el, ridicând din sprâncene. Bineînţeles, totul avea să ajungă până la urmă la o concluzie logică. În naraţiune, ca şi în viaţă, nu poţi încălca un număr infinit de reguli.

— De ce-ai făcut-o? întreabă poliţistul.

— Pentru bani, răspunde criminalul.

Poliţistul dă din cap, înţelegător.

Urmează un cadru cu maşinile de poliţie îndepărtându-se, făcându-se tot mai mici în zare. Ţi se arată strada, cu mulţimea de oameni risipindu-se. Apoi rulează genericul şi se aprind luminile.

Unii oameni încetează să existe. Alţii îşi iau hainele şi pleacă.

Viaţă & moarte & ultimii 5$

Două mii datorie şi mi-am găsit de lucru cu ziua. Mi-am rupt de la gură orele de somn şi am început prin a costa bani. În prima dimineaţă am pierdut 76 de dolari, costul uniformei, care urma să mi se reţină din prima plată. Se pare că n-am prins nici o reducere. Apoi, în weekend, a trebuit să-mi iau nişte pantaloni de doc şi o pereche de bocanci pentru muncă. Lucrasem o săptămână întreagă în singura pereche de încălţări pe care o aveam. Cred că erau un fel de, cum le zice, cizme de cowboy, dar fără tocurile alea stupide. De fapt le aveau şi pe alea, dar erau foarte tocite.

După ce-am luat pantalonii, nu-mi mai rămăseseră prea mulţi bani. Am încercat câteva perechi de bocanci ca lumea, apoi unii care nu erau chiar aşa de buni şi, în sfârşit, mi-am cumpărat ce-mi puteam permite, o pereche de ghete şleampete care aduceau a saboţi, făcute în China, în care după câţiva paşi am început să mă simt ca un personaj de desene animate cu picioarele supradimensionate. Aşteptam cu nerăbdare să mă obişnuiesc cu ele, ca să nu mă mai împiedic când mergeam.

Tălpile celorlalte ghete, „cele bune“, se subţiaseră de tot, aşa că le-am lăsat la atelierul unui cizmar din Mountpleasant Square. Era un loc mic şi drăguţ, un ungher tihnit cu o uşă care dădea în stradă şi o tejghea din lemn tare, închis la culoare, cu un omuleţ plin de riduri, şi el închis la culoare, pitit după ea şi cu şiruri peste şiruri de pantofi pe rafturile din spatele lui, de-o parte şi de alta.

Mountpleasant, cartierul meu, era ca un tampon între două lumi. Nu-ţi puteai arăta mutra albă câteva blocuri mai încolo, după 14th Street. Nici chiar colegii mei din America Centrală, care locuiau acolo pentru că era chiria mai ieftină, nu îndrăzneau să iasă la plimbare aşa, de plăcere. Veneau cu maşina la muncă şi se duceau cu maşina înapoi, iar în restul timpului nu ieşeau din casă. În partea cealaltă stăteau oamenii cu bani. Iar între noi şi ei era Rock Creek Park. Care nu era chiar un parc, ci o râpă destul de adâncă şi împădurită.

După ce mi-am lăsat cizmele la reparat, am ieşit să beau ceva. Mountpleasant era locuit în mare parte de imigranţi latino-americani – mulţi veniţi din El Salvador şi Guatemala – şi ambele baruri din scuar erau latino. Dădeau bere ieftină şi îşi puneau muzica lor. Barul în care intrasem avea tot peretele din spate acoperit cu o frescă în culori strălucitoare, cu un cer albastru şi o plajă, cu palmieri, căsuţe de paie şi fete frumoase cu flori roşii în părul lor negru.

La bar, Nolberto s-a apucat să-mi povestească de una dintre cuceririle lui, o fată din Papua Noua Guinee, cu care se întâlnise într-un supermarket. La lactate. Când a zis Papua Noua Guinee, mi-am dat seama că e o poveste adevărată. Cine naiba ar putea inventa aşa ceva? Şi-o trăgea cu ea de câteva luni şi într-o zi fata i-a spus: Nolberto, nu e bine aşa, tre' să mă iei de nevastă! Nu po', măi fată, să te iau de nevastă, zice Nolberto, mai am una acasă!

M-am făcut muci cu Nolberto, apoi am plecat de la bar cu bocancii mei de marţafoi şi cu ultimii 14 dolari pe care-i mai aveam în buzunar. Afară se întunecase deja.

Doi tipi de culoare stăteau la colţul dintre 18th Street şi Ingleside. Unul dintre ei a scos un pistol. Am trecut pe lângă el şi am traversat strada.

Am făcut asta pentru că nu mai fusesem jefuit în viaţa mea, unde mai pui că eram şi beat, dar purtarea mea se pare că l-a scos din sărite. A venit după mine şi mi-a tras una după ceafă cu patul pistolului.

— Îţi arde de-o plimbărică? Zi, vrei să te-aeriseşti?

Nici acum nu ştiu dacă se referea la o plimbărică prin Rock Creek Park, un loc întunecat, numai bun pentru o execuţie, sau ăsta era de fapt cuvântul pe care-l foloseau băieţii de culoare când vorbeau despre moarte, caz în care aerisirea s-ar fi produs printr-o gaură în cap. Oricum, chestia aia de metal era îndreptată spre mine. I-am dat cei 14 dolari. Bancnotele de un dolar erau învelite în cea de zece. Abia dacă le-ar fi ajuns pentru un meniu Happy Meal la McMucks şi poate pentru o plăcintă cu mere ca desert, dar probabil lui i s-o fi părut că era un teanc de bancnote de zece.

— Tai-o.

M-am îndepărtat.

Dar nu destul de repede pentru gustul lui, şi pistolul a început să răpăie în urma mea. A tras cinci focuri şi la al cincilea ţopăiam pe gheaţă şi zăpadă cât mă ţineau idioţii mei de bocanci chinezeşti. Am alunecat, am căzut şi m-am tăiat la mână.

Când am intrat pe uşă, plin de sânge, am dat cu ochii de Carmen.

— Am fost jefuit, a tras cu pistolul...

— *O Jesús o Jesús o Dios mío o Jesús o Madre de Dios o...!*

Ţipa şi-şi frângea mâinile. Mi se părea groaznic de enervant.

— *Callate, ya!* Taci odată, pentru numele lui Dumnezeu, nu m-a nimerit!

Cu câteva ore înainte urlaserăm unul la altul: Javra dracului!, Nemernicule!, bla, bla, bla, şi acum îi tremurau mâinile şi făcea o gălăgie de te ameţea pentru că m-am zgâriat la mână.

Carmen era nevastă-mea. Era din Venezuela, dar avea paşaport american şi, însurându-mă cu ea, îmi făcusem rost de permis de muncă. Însurătoarea fusese o idee proastă, pentru că ne certam întruna, însă rămăseserăm fără bani şi mie îmi ajunsese cuţitul la os, iar pe vremea aceea nu aveam pe nimeni care să-mi facă rost de un act de identitate fals. Acuma ştiam o groază de oameni care m-ar fi putut ajuta.

Mi-am spălat zgârietura de la mână şi i-am zis că am nevoie de 5 dolari să-mi iau ghetele înapoi. Carmen s-a gândit că probabil sunt în stare de şoc, dar nu era decât o reacţie întârziată. Mi-am pus ceasul să sune şi m-am dus la culcare. Trebuia să mă scol la cinci fără un sfert dimineaţa, să-mi pun ghetele în picioare şi să ajung la firmă până pe la şase jumate, eventual să încep să şi câştig ceva de pe la şapte jumate încolo.

Următoarele câteva seri m-am tot dus pe la atelierul cizmarului, dar era închis. Înăuntru se vedeau rafturile cu pantofii înşiraţi pe ele. Am bătut şi am tras de uşă, însă n-a apărut nimeni. M-am dus acasă în bocancii mei chinezeşti. Colţul dintre 18th Street şi Ingleside îmi dădea fiori de fiecare dată, dar n-aveam ce face în privinţa asta, trebuia doar să mă obişnuiesc.

Sâmbăta următoare m-am dus iar la atelier. Uşa era deschisă. Când intrai suna un clopoţel. Nu era nimeni după tejghea, doar şirurile acelea nesfârşite de pantofi, uitându-se la tine. Mă gândeam cum toţi pantofii aceia atât de diferiţi aparţineau unor oameni diferiţi, care umblau pe străzile din cartierul meu, munceau şi îmbătrâneau. Da, le contemplam pantofii. Era un atelier de reparat pantofi. La ce altceva să mă fi uitat? Era foarte linişte. Am aşteptat, dar nu venea nimeni. Apoi am strigat. Începusem să-mi pierd răbdarea când o femeie gârbovită apăru din spatele atelierului. Avea părul încărunţit legat la ceafă şi cearcăne mari în jurul ochilor. I-am întins bonul. A dispărut o vreme, apoi s-a întors şi mi l-a dat înapoi.

— Nu-s gata, săptămâna viitoare.

Nu era drept. Să fiu nevoit să umblu toată săptămâna în ghetele alea chinezeşti şleampete, care mă făceau să cad în nas, şi să le mai car după mine şi în weekend. Eram gata să spun ceva, dar femeia mi-a luat-o înainte.

— Soţul meu a murit.

Era argumentul extrem pentru faptul că încălţările mele nu erau gata. Mie bătrânelul mi se păruse destul de sănătos, dar asta nu însemna nimic. Ce era să zic? Că avusese noroc să moară când încă se simţea bine? Ea stătea acolo, înecată de durere, înghiţită de şiruri peste şiruri de pantofi

nereparaţi, de toate stilurile şi mărimile. I-am spus că-mi pare rău. Era adevărat. Îmi părea. Mă simţeam prost că am deranjat-o acum, într-un moment atât de trist, doar de dragul ghetelor mele. A ridicat din umeri, epuizată, în decorul zecilor de perechi de pantofi lăsate de omul ei după moarte.

Am ieşit în stradă. Oamenii se grăbeau care încotro, ca de obicei, uzându-şi pantofii. Unii îi aruncau şi-şi cumpărau alţii noi, în timp ce alţii îi duceau la reparat, dacă nu prea aveau bani. E ciudat cum oamenii sunt aşa de prinşi de lucrurile pe care le fac. E ciudat să mori şi să laşi în urmă un atelier micuţ, cu şiruri peste şiruri de pantofi aşteptând să fie reparaţi. E groaznic să-ţi moară soţul şi să trebuiască să te ocupi de toţi pantofii ăia, doar aşa, pentru ca nişte străini să poată umbla cu ei de colo-colo. Şi restul oamenilor, încă prinşi în lumea lor, să vină înăuntru, neştiutori, să auzi clopoţelul de la uşă sunând nerăbdător în urma lor, şi apoi să se aştepte să le repari pantofii.

Ei bine, n-aveam ghetele, dar încă mai aveam 5 dolari. Nu prea aveai ce face cu 5 dolari.

Mi-am scos ghetele şleampete la un pahar. Sau ele m-au scos pe mine. Erau făcute praf pe dinăuntru. Începuseră să se deprindă cu mine, şi eu cu ele. În bar nu era nimeni cunoscut şi-mi părea bine, voiam să beau un pahar în linişte. M-am aşezat singur la o masă din spate, lângă pictura murală. Ceva legat de toţi pantofii aceia înşiraţi pe rafturile de lemn mă făcuse să simt nevoia să reflectez un pic şi am băut cea de-a doua bere pe îndelete. Deci. Iată-mă venit din Europa în capitala Statelor Unite şi pe lângă mine erau toţi mustăcioşii ăştia din America Centrală, iar o grămadă de chinezi muncind în fabrici mi-au făcut mie bocancii ăştia de mântuială. Înainte să pot sintetiza faptele în ceva cât de cât inteligibil, apăru Nolberto şi se aşează lângă mine. Pantofii lui erau negri şi lucioşi. Ce-i porcăria asta de care auzise, când am fost împuşcat?

— „Împuşcat“ e o exagerare grosolană...

— Mama lor de cioroi, spuse el în engleză.

Nu ştia prea multă engleză. Doar câteva expresii. Îmi povestea că cineva i-o arătase odată pe nevastă-mea. Arăta foarte bine. Era adevărat că avea paşaport american?

Stăteam sub palmieri şi căsuţele de paie, pe malul oceanului, cu toate señoritele alea şi cu muzica *ranchero* în fundal, iar imigranţii îşi beau berile, gândindu-se la intangibilele femei nord-americane sau la femeile lor de acasă sau la tariful curvelor. Ne beam cu toţii berile noastre de sfârşit de săptămână şi nu erau grozave, dar era mult mai bine decât să te duci la muncă.

La pescuit

Ieşise de sub pământ, de la metrou, direct în lumină. În jur era urât şi un pic înspăimântător, ca o privire aruncată în capul unui nebun. Un dictator demolase şi reconstruise zona aceea, în efortul lui de a face impresie, iar la scurt timp după aceea fusese pus la zid şi împuşcat. Erau clădiri urâte şi maşini urâte şi majoritatea oamenilor erau şi ei urâţi. Cei tineri şi arătoşi erau de fapt cei mai urâţi dintre toţi, pentru că se străduiau prea mult, aşa cum se străduise şi oraşul, să reprezinte ceva.

Nu voia să mai vadă toată urâţenia asta, stătuse până acum în camera lui, citind o poveste şi n-ar fi vrut să se oprească. Era o poveste cu un om care plecase la pescuit. Dar ea îl chemase şi s-ar fi întristat dacă nu se ducea, iar el nu voia s-o vadă supărată. Când era supărată nu se simţea nici el bine, aşa că se străduia s-o facă fericită.

Ajunsese mai devreme, se sprijini de un zid, îşi scoase cartea din buzunar şi începu să citească.

Era o poveste frumoasă. Nu se întâmpla nimic special. Bărbatul era singur şi mergea prin sălbăticia aceea, căutându-şi un loc bun de pescuit. Povestea descria toate lucrurile pe care le făcea. Descria locurile pe unde umbla, căldura zilei, lumina întrezărită printre pini, greutatea rucsacului din spatele lui, cum şi-a pus cortul şi cum pescuia.

Ce era frumos la povestea asta era chiar plăcerea pe care o găsea, o plăcere senzuală, în toate lucrurile pe care le vedea şi le făcea. Şi plăcerea

lui devenea mai mare, iar simţurile sale mai ascuţite, pentru că era absolut singur.

Şi asta era tot. Era vorba de simţul frumosului pe care îl avea scriitorul poveştii. În cuvintele pe care le alegea, în intenţia lui de a observa şi descrie lumea era ceva foarte solitar şi inocent. Şi dacă îi urmăreai cuvintele şi vedeai toate lucrurile acelea, în timp ce bărbatul se plimba, îşi punea cortul şi pescuia, începeai să simţi şi tu că pe lume sunt lucruri noi de văzut, de luat în seamă şi de simţit.

Pe măsură ce citea sprijinit de zid, intra tot mai tare în poveste, şi în acelaşi timp era foarte conştient de oraş, pentru că ceea ce citea îl făcea să simtă că se mişca şi gândea în alt ritm decât lucrurile care îl înconjurau. Era acolo, în oraş, dar era în acelaşi timp şi la ţară. Nu putea să evadeze din oraş citind povestea, pentru că povestea îl făcea să simtă oraşul şi mai tare.

Îi sună telefonul. Nu-i plăcea să umble cu telefonul după el, dar îl rugase ea. Îţi faci un plan şi apoi un simplu telefon îi dă oricui posibilitatea să-l schimbe. Când se întâlneau nişte oameni, mereu erau printre ei câţiva care vorbeau la telefon cu alţi oameni care nu erau de faţă. Nimeni nu era cu totul acolo unde se găsea, acum că puteai să vorbeşti oricând cu oricine.

I-a spus că încă nu intrase în cafenea. Bine, i-a răspuns ea, dându-i un alt loc de întâlnire. Îşi băgă cartea într-un buzunar şi telefonul în celălalt şi o porni către noul loc. Când o zări, îi făcu semn cu mâna şi zâmbi. În parte pentru că se bucura s-o vadă, în parte pentru că aşa făcea el, era doar un joc, să ţopăie şi s-o facă să zâmbească. Ăsta era unul dintre lucrurile care îi plăceau la ea, felul în care-i zâmbea când îi deschidea uşa sau când el îi deschidea ei. Odată îl întrebase ce-i plăcea cel mai mult la ea şi el refuzase să-i spună. Dacă îi spunea că cel mai mult îi place cum zâmbeşte, ar fi devenit conştientă de zâmbetul ăla şi n-ar mai fi fost acelaşi lucru.

Au luat-o la plimbare pe bulevard, depărtându-se de staţia de metrou. Era tot urât, dar nu chiar ca locul pe care îl lăsaseră în urmă. Vorbeau despre unde ar putea să meargă şi pe cine mai trebuiau să sune şi el a zis: Hai mai

bine să ne mai plimbăm puţin aşa. Or să meargă undeva, probabil într-un bar, şi or să stea de vorbă cu diverşi oameni, dar el nu-şi dorea altceva decât să deschidă cartea şi să pescuiască împreună cu omul care scrisese acele cuvinte ce te făceau să deschizi ochii şi să vezi lumea din nou.

Ei îi sună telefonul şi se apucă să vorbească. Ajunseseră într-un loc interesant. La dreapta lor era o linie de tramvai şi o biserică veche cu grădină. Era un capăt de linie pentru tramvaie. Şinele făceau o curbă în jurul bisericii şi se îndreptau brusc, ajungând paralele cu bulevardul. Tramvaiele se opreau în porţiunea dreaptă, înainte să înconjoare biserica şi să se întorcă în direcţia din care veniseră.

Îşi scoase cartea din buzunar, se aşeză pe zidul jos din faţa bisericii şi se apucă să citească despre omul care îşi aruncase undiţa în râul cel mare şi repede.

Când termină de vorbit la telefon, se uită în sus către ea şi-i spuse:

— Hai să mai stăm câteva minute aici.

Erau într-un loc un pic retras de la bulevard. Părea aşa de liniştit, puteau să stea amândoi acolo încă puţin. Iar el ar fi apucat să citească ultimele câteva pagini. Răsfoi cartea să-i arate.

— Nu trebuia să vii, îi spuse ea, dacă voiai să citeşti.

O supărase iar şi acum urma o ceartă. Încă nu era clar dacă avea să fie o ceartă mică sau una serioasă. Ar putea să se răzgândească şi să renunţe la citit, dar era prea târziu, tot trebuia să găsească ceva de spus ca s-o împace şi lucrurile care trebuiau spuse erau complicate şi se legau cu toate celelalte lucruri complicate din certurile anterioare. Poate dacă îi explica foarte simplu că nu intenţionase să facă nimic rău – poate ar înţelege.

— Voiam să te văd, îi spuse el. Dar citeam cartea asta în metrou şi era atât de bună, apoi am văzut zidul de aici. Şi m-am gândit că e un loc bun în care să mai stau să citesc câteva minute, şi n-o să te superi.

— Nu trebuia să te simţi obligat să vii.

El încercă să se stăpânească, nu era vina ei că nu înţelegea, dar dacă n-ar fi încercat să-i explice ar fi fost vina lui că nu s-a străduit.

— N-a fost decât ceva de moment, începu el. Pur şi simplu. Mă gândeam la povestea asta, tu vorbeai la telefon şi atunci am văzut zidul.

— Citeşte, dacă vrei.

— Nu e chiar aşa de important, serios, zise el, ridicându-se şi punându-şi cartea în buzunar. Putem să ne mai plimbăm. N-are rost să ne certăm pentru asta. Chiar nu-mi mai vine să citesc acum.

— Nu, spuse ea. Citeşte. Eu mă duc mai încolo, să mă uit puţin prin magazine.

Arătă înspre trecerea de pietoni, pe partea cealaltă a bulevardului.

Apoi ea plecă şi el se aşeză înapoi pe zid, scoase cartea şi o deschise. Se întreba dacă înţelesese până la urmă că voia s-o vadă şi era vorba doar de faptul că-i plăcuse mult povestea. Dar acum nu se putea concentra la citit pentru că-i zbura mintea la ceartă, care probabil nu se terminase. Era supărat că iar ajunsese să se certe, să caute explicaţii şi să se apere. Ea plecase ca să-l lase să citească, dar acum parcă se postase între el şi râul cel mare. Se uită în jur. Ceva mai încolo, pe zid, stătea o ţigancă, vânzând seminţe de floarea soarelui şi pe aleea din faţa zidului erau doi copii desculţi cu picioruşe subţiri care dădeau într-o minge de fotbal spartă. Era la marginea unui cartier de ţigani, o reţea veche de străzi şi familii, chiar în punctul în care aceasta se întâlnea cu arterele grăbite ale bulevardului celui mare, care aparţinea tuturor. Se aşezase cumva la graniţă. Privi bulevardul aglomerat şi străduţa pe unde o luase ea. Era închisă pentru circulaţie, dar se vedeau maşini parcate pe ea. Parcă nici n-ar fi fost o străduţă, ci un fel de parcare. Ar putea să meargă în josul străzii, se gândi el, şi eu să mă ridic şi s-o iau în cealaltă direcţie, şi asta ar fi tot. Îţi imaginai ceva şi apoi se întâmpla. Totuşi, nu se certase cu el şi-l lăsase să citească. Spunându-şi asta, se linişti, apoi reuşi să se concentreze la carte şi găsi din nou drumul spre râu. Bărbatul coborâse de pe mal să arunce undiţa şi răceala apei îl luase

prin surprindere, simţea curenţii împiedicându-se uşor de picioarele lui, în timp ce tălpile i se afundau şovăielnice în fundul nisipos. Pescuia în râul întins, cu unde repezi şi plin de viaţă.

Ea se întoarse exact când terminase povestea. Fusese la pescuit şi era mulţumit, toate erau din nou la locul lor. Se ridică, o înconjură cu braţul şi o sărută pe obraz. Îşi băgase cartea la loc în buzunar. Au pornit din nou la plimbare împreună. În clipa în care se pregăteau să traverseze şinele în faţa unui tramvai ce se apropia, a auzit-o spunându-i:

— Asta a fost un fel de tactică?

El traversase deja şinele şi ea rămăsese pe loc, acum tramvaiul huruia între ei, iar cuvântul plutea în aer. Tactică. Aşa spusese. Se întrebă ce-ar fi dacă s-ar preface că n-a auzit. Tramvaiul trecu şi el traversă repede înapoi, unde aştepta ea.

— Nu, îi zise. E foarte simplu. Am vrut numai să citesc povestea asta pentru că era foarte frumoasă.

O luă în braţe. Deasupra clădirilor cerul se făcuse foarte întins, cu nori imenşi, zdrenţuiţi, pe fondul nesfârşit şi albastru, înroşiţi de lumina soarelui la apus. O imagine rară şi frumoasă. Îi arătă şi ei cerul. Se gândi s-o întrebe dacă n-ar fi frumos să fie acum undeva la munte, într-un loc liniştit, cu un asemenea cer, fără toate clădirile astea care îl acoperă pe jumătate? Dar se abţinu, pentru că ar fi sunat mai degrabă ca un reproş în privinţa oraşului, decât ca o laudă adusă cerului.

— De ce nu-ţi e de-ajuns să fii pur şi simplu cu mine? îl întrebă ea. Parcă niciodată nu eşti cu adevărat lângă mine. Nu-ţi pasă destul de mult.

Nu se uita la cer. Se uita în jos.

Niciodată nu e de-ajuns, se gândi el. Şi acum singura parte din ea care mai poate vorbi este asta sâcâitoare. Poate că e din cauza mea. Poate că tot eu sunt de vină.

— La revedere, i-a zis el.

S-a întors şi a plecat.

Mergea în josul bulevardului spre piaţa cea urâtă şi spre staţia de metrou şi simţea cum îl strânge ceva în piept, sub stern. Când aproape ajunsese la metrou îşi aminti că exista şi o staţie de tramvai undeva în apropiere, de unde putea lua un tramvai spre casă, şi se simţi uşurat că nu mai trebuia să coboare sub pământ. Era încă destulă lumină pe cerul acelei seri de vară şi tramvaiul o să se plimbe huruind printre case vechi înainte de a-l duce în cartierul lui de blocuri de la periferia oraşului, şi mergând pe deasupra putea să le vadă pe toate.

Hotărârea asta îl mai înveseli puţin şi o luă în susul străzii, către est, înspre staţia de tramvai. Strada urca într-o pantă uşoară şi lui îi făcea plăcere urcuşul. Apăsarea aceea tristă se mai potolise puţin. Încercă să tragă adânc aer în piept. Gura i se deschise automat, de parcă i-ar fi venit să caşte, dar nu ieşi nici un căscat şi după câteva încercări încă nu reuşea să tragă destul aer cât să-şi mulţumească plămânii. S-a întâmplat aşa de vreo patru sau cinci ori în timp ce înainta în susul dealului, înspre staţia de tramvai, şi de fiecare dată a rămas surprins. Era de parcă ar fi uitat cum să respire şi acum trebuia să înveţe din nou.

Retragerea din Moscova

Mă trezesc tremurând. Nu ştiu decât că în faţa mea e un perete. Îmi trag pătura peste mine. Pătura e prea mică. E întuneric beznă. Când mă trezesc din nou afară e lumină şi nu recunosc camera. Văd câteva sticle goale şi dinspre o scrumieră răsturnată lângă capul meu vine un miros îngrozitor. Ochiul stâng, pe partea pe care am dormit, parcă e lipit cu clei. Pereţii n-au mai fost văruiţi de foarte mult timp şi o lumină palidă se strecoară prin ferestrele murdare. Mă întorc să mă uit prin cameră. Sunt două scaune, unul dintre ele sprijinit de celălalt. Cel bun stă înfipt pe toate patru picioarele şi se uită în jos la mine atât de fix încât pare să aibă personalitate, pare să mi se adreseze, ca un bătăuş care m-a făcut una cu pământul şi mă provoacă să mă ridic din nou. Mă dor coastele. Sunt complet îmbrăcat şi am şi ghetele în picioare, dar mi-e groaznic de frig, frigul ăla care te pătrunde până în măduva oaselor.

Mă ridic de pe podea şi mă duc la fereastră. Ninge greu, nişte fulgi deşi peste o lume ciudat de albă. Sunt probabil undeva la etajul şase sau şapte şi nu recunosc nici zona. Blocuri de culoarea cenuşii, o maşină mică şi roşie luptându-se să înainteze prin nămeţi. Aş putea fi oriunde în oraş.

Apartamentul are mai multe camere şi mă învârt prin ele, fără să mă aştept să dau peste cineva, mişcându-mă totuşi cu grijă. Una dintre ele e aproape goală, ca şi cea în care am dormit, cu excepţia unei saltele pătate. Pe jos, lângă saltea, sunt câteva reviste. Le răsfoiesc. Două sunt reviste

pentru femei. Mă uit la pozele cu femei. E şi un articol despre cum să ai un orgasm mai bun şi chiar mă apuc să-l citesc. Restul sunt nişte programe TV vechi de un an. Cealaltă cameră este îndesată până la refuz cu mobilă veche, învelită în folii de plastic. În mare parte, e mobilă din aceea masivă, pe care oamenii o înghesuie în camerele lor mici, cu sertare şi rafturi pe care să-şi expună diverse lucruri, ceştile de cafea şi farfurioarele sau bibelourile cu băieţei care fac pipi. În bucătărie frigiderul e băgat în priză, se aude cum zbârnâie şi mi se pare ciudat să dau peste ceva care funcţionează. Înăuntru sunt câteva borcane cu ceva ce seamănă a gem, probabil de prune, negru şi gros. Îmi simt gura foarte uscată. Găsesc o cană, o limpezesc puţin, o umplu pe jumătate cu apă de la robinet şi beau. Descopăr şi nişte ceai slab şi un ceainic, dar nu prea-mi vine să mă ating de nimic. Mă simt ca un spărgător. E foarte posibil să fi intrat aici prin efracţie, eu sau oamenii cu care eram, iar proprietarul de drept ar putea da buzna pe uşă în orice moment. Mi-ar fi imposibil să-mi explic prezenţa. Şi apoi, totul este acoperit de o mâzgă de grăsime şi praf, care acum se ia pe degetele mele. Nu găsesc săpun. Mă clătesc pe mâini şi mă şterg de pantaloni. În aerul îngheţat, mâinile îmi rămân ude şi reci.

N-am pe mine decât un tricou şi dincolo de pereţii acestor camere neîncălzite fulgii de zăpadă cad atât de des încât am senzaţia că mă uit la un film derulat repede înainte. Nu sunt foarte mahmur. Mă simt ca într-o ceaţă groasă, nepăsătoare, e starea pe care o ai atunci când încă nu ţi s-a dus alcoolul din sânge şi n-ai prea dormit, iar adevărata mea problemă este frigul. Îmi găsesc cămaşa în chiuveta din baie, mototolită, udă şi puţind. O arunc în cadă şi-mi clătesc iar mâinile. Le scutur până sunt aproape uscate. Sunt roşii şi foarte reci. Urinez. Deşi am vezica plină, îmi ia câteva momente până să-mi dau drumul. Jetul face un zgomot neobişnuit de puternic.

Încerc să mă adun ca să pot pleca, dar nu-mi văd puloverul niciunde, nici haina sau măcar căciula şi fularul. Îmi aduc aminte că eram cu toţii într-

o maşină, eu pe bancheta din spate, se vedeau măturătorii împingând frenetic zăpada, şi noi mergeam undeva. Îmi amintesc că ţineam o fată pe genunchi pentru că nu aveam loc în maşină, o cuprinsesem pe după talie şi ea mă ţinea de gât. Ştiu că am sărutat-o pe gură şi apoi eram singuri pe palier. Îmi aduc aminte că cel care condusese m-a tras cu o mână de lângă ea, atât de autoritar că sigur încălcasem orice limită a decenţei. Dar se poate să nu fi fost deloc aşa şi-mi dau seama, cu oarecare umilinţă, că probabil eram pur şi simplu prea beat să fac faţă acelei personalităţi atât de complexe. Apoi ei doi au început să se sărute şi eu mă uitam. Altceva nu prea-mi mai amintesc.

Mi-au dispărut portofelul, actele şi cheile. Mă întorc în prima cameră şi mă uit sub pătură. Bineînţeles că nu-i nimic acolo. Îmi găsesc portofelul gol pe podeaua din hol, lângă uşă, sub măsuţa pe care stă telefonul. Bine că măcar mai am pantalonii pe mine şi ghetele în picioare. Dintr-odată mi se pare foarte important să plec cât mai repede din locul ăsta.

Ridic receptorul şi mă mir că încă are ton, sunt gata să sun după un taxi, dar îmi amintesc că n-am nici un ban şi, oricum, nu ştiu adresa. Încerc să mă gândesc pe cine aş putea suna, cine ar fi dispus să mă ajute într-un astfel de moment. Dar nu s-a întâmplat nimic îngrozitor de rău, cu excepţia faptului că, temporar, m-am rătăcit. Nu sunt rănit sau în pericol. Pur şi simplu simt nevoia să vorbesc cu cineva – cu un prieten, de exemplu. Desigur, am prieteni, le-am format numerele de atâtea ori că le ştiu pe dinafară. Însă nu prea-mi dau seama ce aş putea să le spun. Formez numărul fostei mele iubite şi sună, sună şi când îmi răspunde robotul închid. Oricum n-aş fi vorbit cu ea. Apoi sun undeva la întâmplare şi îmi răspunde o voce, vocea unei femei tinere, îmi dreg glasul şi spun: „Alo, taxi?“, „Cum aţi spus?“, „Am nevoie de un taxi până la aeroport“. Îmi răspunde că am greşit numărul, eu îmi cer scuze şi ne spunem chiar la revedere unul altuia, politicos.

Sentimentul că trebuie să plec imediat din locul ăsta devine foarte puternic. Pun telefonul în furcă, mai caut o dată prin fiecare cameră, pe rând, şi deschid uşa de la intrare. Mă uit cam speriat pe hol şi ies neobservat, iar uşa se închide singură în urma mea. Apăs pe clanţă şi mă gândesc înspăimântat că m-am încuiat pe-afară, că n-o să mai fiu în stare să intru. Am sentimentul că am uitat ceva acolo, ca atunci când pleci de acasă şi te întrebi singur, automat, dacă ţi-ai luat banii, cheile, actele. Şi răspunsul în acest caz este, nu, n-am uitat nimic şi trebuie să merg mai departe.

O iau pe scări în jos. Afară, zăpada se aşterne în straturi groase şi încă ninge din plin. Stau în holul blocului uitându-mă cum ninge şi dorindu-mi să fi avut măcar o căciulă. Doar o căciulă care să-mi acopere urechile, ar fi fost cu totul altceva. Întotdeauna încep să te doară mai întâi urechile.

Ei bine, încă deţin cel mai de preţ lucru pentru un om liber şi independent, o pereche bună de ghete, şi acum e momentul s-o pornesc la drum. Mă împing în uşă s-o deschid şi mă avânt prin ninsoare. Primele câteva secunde sunt chiar plăcute şi mi se pare că nici nu e aşa de frig; mă hotărăsc s-o iau la dreapta, pe o stradă pustie, frământând zăpada cu un pas grăbit. Asta e ciudat, mă gândesc, că zăpada poate să scârţâie când calci pe ea.

Nu ştiu încotro mă duc şi după ce merg aşa câteva minute totul arată exact la fel – blocuri înalte de zece etaje, unul după altul. Sunt câţiva copaci şi, cum nu bate deloc vântul, zăpada s-a adunat până şi pe crengile cele mici şi negre, în straturi mult mai groase decât crengile cele mari, astfel încât totul pare scris cu litere albe îngroşate. Ştiu că încerc să găsesc un bulevard din care să mă orientez în ce direcţie ar putea fi centrul, încotro s-o apuc, şi între timp primii fulgi s-au topit deja în hainele mele şi mi-e clar că orice fiinţă umană ar putea să moară pe o vreme ca asta. Nu ştiu câtă vreme o să-mi ia să cad îngheţat la pământ, dar n-aş putea să rezist pe frigul ăsta la nesfârşit. Mă gândesc la refugiaţii care traversează trecătorile din munţi, la exploratorii din Antarctica atunci când au nevoie să iasă un pic în ger, la cei

care trăiesc pe munte, coborând de pe stânci în timpul avalanşelor, la trupele lui Napoleon retrăgându-se din Moscova. Desigur, istoria e plină de oameni care au murit îngheţaţi, dar mie n-o să mi se întâmple una ca asta. În orice moment aş putea să mă declar învins şi să mă retrag în scara vreunuia dintre blocurile astea anonime şi poate să dau chiar peste un calorifer. Dacă merg înainte şi până la urmă cad, o să vină probabil Salvarea şi o să mă ducă la spital în timp util. Dar sunt şi vagabonzi care mor de frig prin oraşe.

Măresc pasul, alerg aproape, pentru că pur şi simplu trebuie să fac ceva ca să ies din situaţia asta ridicolă. Nu trebuie decât să găsesc o stradă mai mare şi un mijloc de transport în comun. În sfârşit văd pe cineva apropiindu-se şi aş putea să întreb pe unde s-o iau, e o femeie scundă şi grasă care îşi plimbă câinele, unul mic şi îmbrăcat într-un fel de hăinuţă din petice; pare mult mai bine adaptat la condiţiile de afară decât mine. Faţa femeii e aproape invizibilă, înfofolită toată în fular şi sub căciulă, dar citesc în ochii ei că se sperie când mă vede venind. Evident, trebuie să fiu nebun să merg aşa, tremurând îngrozitor, cu mâinile încrucişate peste piept şi zăpada acoperindu-mi părul, cu dinţii clănţănind şi ţipând la ea: Unde e drumul, cum ajung la drum? Ce mai e şi cu nebunul ăsta pe aşa o ninsoare, care parcă ar vrea s-o acosteze şi înghite cuvintele bolborosind ceva despre un drum, când ea nu voia decât să-l scoată pe Pufi în jurul blocului să facă şi el căcuţă? Bietul Pufi, de-abia poate să meargă, aproape că l-a înghiţit zăpada şi uite că tot mai ninge! Ce drum? mă întreabă. Un drum mare, îi spun, bulevardul! Îmi arată cu degetul şi o iau la goană în direcţia respectivă.

În staţia de autobuz stau în picioare sub copertina de metal. Nu-mi mai pasă ce cred toţi oamenii ăştia bine îmbrăcaţi. Îmi scutur zăpada de pe umeri. Dinţii îmi clănţăne zgomotos. Mi-ar putea face un bine enorm împrumutându-mi, eventual, un fular, dar se ţin toţi la distanţă. Dacă ar fi aşa de simplu să-i ajuţi pe cei săraci, pe nebuni sau pe handicapaţi, s-ar fi făcut asta de mult, evident. În manşetele pantalonilor mei s-a adunat zăpada

şi-i simt îngheţaţi şi ţepeni până aproape de genunchi. Deja nu mă mai dor urechile. Mi-a amorţit pielea de tot.

În autobuz mă aşez pe unul din locurile din spate, dau din picioare să-mi scutur zăpada de pe ghete şi mă concentrez asupra mâinilor, să le usuc. Acum chiar o să ajung undeva, am scăpat de vremea de afară şi o să mă ocup de câte un lucru, pe rând, începând cu mâinile mele, care trebuie mai întâi să se usuce. Stau aproape ghemuit, uitându-mă pe fereastră la oraşul care se mişcă încetişor. Au băgat plugurile şi se văd mormane de zăpadă la marginea străzii. Când văd o gură de metrou, cobor. Acolo jos, în staţia de metrou, e tot timpul cald şi aş putea să mă rog de cineva să-mi împrumute o cartelă, apoi mai văd eu.

Întâi nu prea înţeleg ce se întâmplă sau ce-mi ţine bărbatul ăsta în dreptul ochilor. Mă uit în sus, dar deja le arată şi celorlalţi chestia aia, iar lumea se apucă să se caute prin buzunare după bilete şi abonamente de autobuz, iar el le verifică şi le dă înapoi, şi într-un final n-am mai rămas decât eu, mă caut în buzunare şi el stă după mine, numai după mine. Face un semn din cap şi alţi doi colegi ai lui se apropie şi rămân nemişcaţi lângă mine. Ceilalţi pasageri se uită.

La prima staţie coborâm.

Le explic că am fost jefuit, că n-am nici un ban să plătesc amenda şi n-am nici acte de identitate, din acelaşi motiv. La început chiar am senzaţia că mă vor înţelege, dar ei îşi imaginează că stau acolo să îngheţ pentru că sunt foarte încăpăţânat şi mint. Da, oamenii ăştia au auzit toate scuzele. Acum sunt furios pentru că mă simt persecutat, mai degrabă decât ajutat, de trei controlori de bilete bine îmbrăcaţi. Stau acolo cu căciulile pe cap, în hainele lor căptuşite, ne intră zăpada în ochi şi n-au nimic altceva în minte în afară de câţi bani le-aş putea da. Credeţi că glumesc? întreb. Li se pare poate că pierd timpul pe aici, ud tot şi îngheţat, pentru că am chef de glume? Rânjesc unul la celălalt. Bine, atunci, spune cel gras, care pare să fie şeful, aţi încălcat legea, trebuie să mergem la poliţie. Îmi trece prin minte să plec pur

şi simplu de lângă ei. Ce-or să facă? Poate să mă fugărească prin ninsoare. Mă hotărăsc să apelez o ultimă dată la compasiunea lor. Unul dintre ei arată un pic mai inteligent decât ceilalţi doi, sau măcar mai uman, şi mă adresez lui. Uite, îi spun, te rog, ascultă-mă, e un lucru de bun simţ. Mor de frig aici. Am fost jefuit şi n-am nici un ban. Clar e un om bun, dar înainte să apuc să ajung la el, căcatul ăla gras cu mutră de om mi-a pus mâna pe umăr şi-mi spune să înţeleg de vorbă bună, să-i dau pur şi simplu nu ştiu ce sumă de bani şi n-o să fie nevoie să sune la poliţie. Îi şuier ceva în faţă, incoerent, cu excepţia câtorva cuvinte – ...'*ţii mă-tii* – şi-i dau la o parte mâna de pe umărul meu cu destulă forţă încât ceilalţi doi au senzaţia că o să-i trag şi una şi sar să mă ţină din spate.

Cineva mă strigă pe nume. O voce de femeie mă strigă pe nume de undeva din urmă. Se repede în mijlocul nostru, îi îndeasă o hârtie colorată celui gras, mă apucă de mână şi mă trage după ea. Mă duce înainte, prin zăpada care cade mai deasă ca niciodată, înăbuşind formele lucrurilor, orbindu-mă, forţându-mă să merg cu capul plecat. Ne îndepărtăm de blocurile cele mari şi intrăm pe o străduţă, apărută acolo pe neaşteptate, cu case de câte două sau trei etaje. Unele dintre ele au chiar garduri de lemn şi porţi. Am senzaţia că mergem destul de mult. Mi-a dat căciula şi fularul ei şi are părul roşcat plin de zăpadă, încă mă ţine de mână. Sunt pe punctul s-o întreb cât mai avem, când se opreşte şi deschide o poartă. Intrăm într-o curte mică şi-mi spune să aştept ca să lege câinele mare şi negru, care ţâşneşte dintr-o cuşcă făcută anume pentru el. Trecem prin curte, cu câinele mârâind la mine, gâtuindu-se singur la capătul lanţului, şi apoi intrăm într-un hol cu scări înguste care duc undeva sus. Noi o luăm în jos, trei trepte, printr-un coridor strâmt din stânga scărilor şi printr-o altă uşă care dă din nou afară, în zăpadă, în curtea din spatele casei. Sunt câţiva copaci şi se văd zidurile din dosul altor case. E un colţişor care arată cumva vechi, ca o hrubă, de parcă a scăpat de distrugerea generală, de buldozere, pare ascuns de oraş. Coborâm cu grijă câteva trepte de piatră acoperite cu zăpadă spre

un demisol şi ea descuie o uşă cu o cheie mare cât mâna ei. Uşa e înţepenită. O împinge cu umărul şi se deschide scârţâind.

Intrăm într-un hol micuţ şi pătrat, cu două uşi. Cea din faţă, întredeschisă, dă spre baie. La stânga e o cameră mică, cu o canapea, un dulap, o sobă şi un fotoliu. Mă aşez pe canapea şi ea îmi scoate ghetele şi ciorapii. Minunatele mele ghete de drum sunt confiscate. Acum e momentul să evit degerăturile. Din fundul dulapului scoate nişte haine şi un prosop. Se întoarce cu spatele, făcându-şi de lucru cu nişte lemne pe care le îndeasă în sobă să aprindă focul, lăsându-mă să mă dezbrac. Tricoul îmbibat de apă cade pe podea. Îmi desprind pantalonii cu ceva dificultate, simţindu-mi degetele inutile. Mădularul meu s-a ascuns de tot. Ei bine, aşa face el, ca să nu îngheţe. Îl frec bine. Prosopul e aspru, dar curat. Hainele aparţin unui bărbat mult mai înalt decât mine – o pereche de pantaloni gri pe care i-ar fi purtat un funcţionar de birou, o cămaşă roşie în carouri, fără nasturi la mâneci, care îmi flutură peste încheieturi, şi un pulover de lână bleumarin, mirosind uşor a naftalină. Mă simt ca un om care a intrat la apă. Femeia aprinde o hârtie în spatele lemnelor şi în scurt timp camera maronie, întunecată, se umple de forme şi umbre, în special a ei, tremurând pe peretele din spate, în timp ce lemnele încep să sfârâie.

— N-o să mai scoată atâta fum după ce se aprinde ca lumea, îmi spune.

Circumstanţele în care ne-am cunoscut îmi sunt foarte vagi. Menţionează numele unei femei cu care fusesem cândva şi al unui club unde obişnuiam să beau, acum mulţi ani, şi ştiu că am mai văzut-o undeva, chiar de mai multe ori. Dar e una dintre acele feţe aflate mereu în fundal, la periferia grupului, înspre care dai din cap a salut şi cu asta basta, pentru că nu te interesează. Are pielea foarte albă şi părul roşcat şi nu ţi-ai putea imagina vreo urmă de culoare pe buzele ei subţiri. Mă simt uşor jenat de faptul că am ignorat-o în vremurile bune, pe ea, care acum este prietena mea, care mă cunoaşte şi m-a ajutat în situaţia asta grea.

— Cum te simţi?

Încă tremur, dar în momentul ăsta e chiar destul de plăcut. Încep să-mi simt din nou membrele. Mă dor mâinile şi picioarele.

— Mai bine.

Îmi aranjează nişte pernuţe, mă ajută să mă întind pe canapea şi pune o pătură peste mine. Stau întins acolo, uitându-mă spre singura fereastră, în partea de sus a peretelui, abia iţindu-se din pământ. Lumina păleşte şi în curând se va face noapte. Sigur că-i un pic nebună, să stea într-un loc ca ăsta şi să mă culeagă pe mine de pe stradă fără să fie măcar curioasă să întrebe ce s-a întâmplat. Dar acum focul arde bine şi în lumina roşiatică observ câteva forme de viaţă în jurul meu – ilustrate pe un perete, cărţi şi scrisori pe un raft.

— N-a nins niciodată aşa, spune ea, scuturând grilajul de la fereastră. De parcă n-o să se mai oprească niciodată.

De parcă o să înece lumea întreagă, şi n-o să mai rămânem decât noi doi.

Ridică o perdeluţă de plastic care ascunde o improvizaţie de cămară cu rafturi din placaj. Se văd cartofi, ceapă, morcovi, sare, o sticlă de plastic cu ulei şi o sticlă de rom. Mă întreabă de femeia pe care o cunoşteam amândoi şi îi spun că n-am mai auzit nimic de ea de ani buni.

— Cred că aş vrea un pic din romul ăla, îi zic.

— A, nu, îmi spune. E doar sticla. Ţin oţetul în ea. O să-ţi fac o ceaşcă de ciocolată caldă. Ar trebui să pun şi lapte în ea, dar s-a terminat.

Pune nişte apă la fiert şi toarnă ceva dintr-un săculeţ, iar ce rezultă n-are neapărat gust de ciocolată. Dar, oricum, e dulce şi fierbinte. Începe să cureţe cartofi deasupra unei găleţi de metal. Îi curăţă în aşa fel încât coaja se desprinde în spirale lungi, cum curăţă unii oameni portocalele, şi pune cartofii într-o oală mare cu apă, împreună cu nişte morcovi şi ceapă.

Mă trezeşte zgomotul capacului greu de pe oala care fierbe, ridicându-l şi făcându-l să cadă la loc zăngănind, şi o văd că a adormit în fotoliu, cu

gura deschisă şi capul un pic într-o parte, cu părul ei roşcat acoperindu-i un ochi. E aproape cald. Încă nu ştiu cum o cheamă.

— Hei, o strig. Hei!

Tresare şi se uită la mine cu o privire nedumerită, fără expresie, ca omul trezit brusc din somn.

— Nu-i nevoie să dormi acolo, îi spun.

Mă înghesui pe canapea până ating peretele cu spatele şi ridic pătura. Ea se scoală încet în picioare, ia oala şi-o pune la foc mai mic, acoperind-o numai pe jumătate cu capacul ca să iasă aburii. E cu spatele la mine şi nu-mi dau seama dacă mă ignoră. Cu un cârlig special de metal deschide uşiţa de la sobă şi, aşezată pe vine, îndeasă alte câteva lemne subţiri. Poartă nişte blugi decoloraţi şi un pulover şi observ pentru prima dată că formele ei, profilate în lumina focului, nu sunt deloc neatractive. Apoi se apropie de canapea şi se strecoară sub pătură, cu spatele la mine. Canapeaua e foarte strâmtă, corpul ei lipit de al meu şi, natural, îmi trec braţul peste ea. N-are unde să se ducă mai departe. Părul îi miroase plăcut a fum. E o femeie şi aş fi putut-o avea acum foarte mult timp, o femeie care aştepta acolo, dar eu pur şi simplu nu eram interesat, pentru că puteam avea femei mai bune, pentru vremuri mai bune. Voi şti cum sărută şi ce sunete scoate când facem dragoste chiar înainte să ies din camera asta. Dar nu astăzi.

— Am nevoie să stau aici încă o vreme, îi spun.

Nu e clar dacă asta înseamnă câteva ore sau câteva luni, dar oricum nu pare să o deranjeze.

— Poţi să stai cât de mult vrei.

— Mulţumesc. Aşa o să fac.

Mă uit la fereastră. Nu se mai vede nici un pic de lumină. Un morman de zăpadă a acoperit-o de tot şi probabil încă mai ninge din greu, cu fulgi deşi, poate mai mult decât a nins vreodată în oraşul ăsta, şi s-ar putea s-o ţină aşa toată noaptea, înecând totul în troiene uriaşe de zăpadă, paralizând autobuzele şi camioanele. Da, o vreme ca asta poate să omoare un om, dacă

îl părăseşte de tot norocul. Îmi las capul să cadă înapoi pe pernă, aproape de ea, cu buzele lipite de gâtul ei. Închid ochii şi ascult oala cum fierbe.